

Gal 8 Ve.

K
EPICTETI

MANUALE,

CEBETIS THEBANI

TABULA,

PRODICI HERCULES,

ET

THEOPHRASTI

CHARACTERES ETHICI,

GRÆCE ET LATINE,

In Usum Tyronum accommodati.

Græca cum MSS. collata castigavit, Versionem fidam, nec
barbaram adjunxit, Annotationibus omnium Doctissimo-
rum selectis, necnon suis, in quibus verba, sententiæ,
dogmata, moresque antiqui explicantur, illustravit

JOSEPHUS SIMPSON, A. M.

Coll. Reg. Oxon. Socius.

EDITIO QUARTA, auctior & emendatior.

LONDINI,

**Impensis G. HAWKINS, in Vico vulgo dicto
Fleetstreet. MDCCLVIN.**

10

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ
ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ:
E P I C T E T I
M A N U A L E.

Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
Possis, & magnam morbi deponere partem. HOR.

Edidit JOSEPHUS SIMPSON, A. M.
Coll. Reg. Oxon. Socius.

L O N D I N I,
Impensis G. HAWKINS. MDCCLVIII.

EPHRAIM

EXETER

EPHRAIM

MANUAL

THE

OF

THE

OF

~~DEDICATIO~~
~~Josepho Smith, S. T. P.~~
REVERENDO
VIRO
Josepho Smith, S. T. P.
COLLEGII REGINÆ
APUD
OXONIENSES
PRÆPOSITO DIGNISSIMO.

EN! Libelli hujusce Editionem
alteram, quam Tuo itidem
Patrocinio commendatam vellem.

DEDICATIO.

Quippe tenues Tuorum Conatus atque Studia adeo non aspernari soles, ut ad altiora indies suscipienda tam Consilio quam Munificentia adhorteris. Cui insuper suum EPICETUS Enchiridion, suos THEOPHRASTUS Characteres prius potiusve dicaret, quam Tibi, Viro Integerrimo, Pietatis Probitatisque Cultori assiduo, & in politiori quavis disciplina perquam erudito? Tibi, inquam, quem in diversarum Gentium moribus investigandis maturè exercitatum accepimus; quem WILLIAMSONUS ille nostras (Tui Tuarumque Ædium Fautor beneficus) quum Rebus Britannicis RYSVICI consuluit Legatus, Juvenem admodum, sed & harum Rerum eximie peritum, ab Epistolis secretioribus olim designabat.

DEDICATIO.

Memorandi mihi Copia esset, quantâ cum Laude; quantoque audientium Fructu Concionatoris Partes LONDINI dudum peragebas; quantâque demum REGINENSIVM Lætitiâ exinde avocatus, EGLESFELDIANÆ Domus Præfecturam suscepisti, quum conspirantibus Suffragiis, omni absque Ambitu, literatum hoc Otium cum Dignitate nactus fueris. Quam quidem Provinciam adeo prudenter administraisti, ut Collegium hoc illustre magis magisque effloruerit, ut nupera Ædificiorum intuearis Incrementa, nuperosque Benefactores CAROLINAM, HESTINGIAM, BRIDGEMANNUM, MITCHELLUM, eorundem Ipse numerum aliquando aucturus.

Illum interim humanæ Fœlicitatis Apicem affecutus es, ut neque priva-

DEDICATIO.

tis in Fortunis, publicisve Muniis a-
liud Tibi restet exoptandum præter
Diuturnitatem, quam animitus pre-
catur,

VIR DIGNISSIME,

Tibi

Omni Officio & Studio

devinctissimus,

JOSEPHUS SIMPSON.

Lectori S.

*S*upervacaneum videtur Auctorum, quos damus, laudes longâ verborum ambage recensere; quippe, quanto in pretio semper apud eruditissimos fuerunt illorum Scripta, neminem latet in re literariâ mediocriter versatum. Id unum potius incumbit mihi breviter dicendum, quid a me in novâ hac editione post tot doctissimorum virorum lucubrationes expectandum sit.

Cum igitur id mihi negotii suscepissem, ut hosce Auctores, quos rei literariæ usus efflagitasset, recensere; mihi in primis fuit curæ, ut

LECTORI S.

eos non solum cultu perquam nitido in publicum emitterem; sed ut ea, quæ injuriâ temporum vitiata fuerint & corrupta, pristinae puritati & sanitati restituerem. Eum in finem exemplaribus jam evulgatis ferè omnibus diligenter perlectis, non in unius cujuscunque editionis vestigiis institi; sed ea, quæ optima mihi visa fuerunt, ex unaquaque decerpsti, ut vulneribus, quotiescunque occurrebant, remedium adhiberem. Quod ad Codices MSS. attinet, etsi plurima hujusmodi subsidia mihi suppeditabant melioris notæ editiones, non tamen eos consulere neglexi, quotiescunque mihi aliquid deesse videbatur, quod aut Auctorum sensus aut vocum structura postulabat. Nihil autem, nisi præeunte auctore alio immutandum decrevi. Eo nomine textus ipse novis typis impressus, uti spero, emendatissimus est & nitidissimus.

LECTORI S.

Quandoquidem etiam Versiones, in quibus verba verbis, quoad fieri posset, ex ordine respondent, Tyronis usibus, qui hujusmodi subsidiis solus indiget, commodissimè inserviunt; Epicteti, Cebetis & Prodicī interpretationem secutus sum ferè Meibomianam, quamplurimis tamen in locis castigatam, in nonnullis jam denuò compositam. Idem quidem dicendum est de versione Theophrasti à doctissimo Newtono magnâ ex parte confectâ. Curavi insuper, ut ex omnium annotationibus selectis, quæ ad hosce Auctores intelligendos quicquid conferre videbantur, novis, siquando opus esset, additis, eum commentarium conficerem, in quo verba, sententias, dogmata, moresque antiquos eâ, quâ potui, brevitate explicavi.

Huic operi præmittitur dissertatio, è Clarissimi Gatakeri præfatione in Marcum Antoninum magnâ ex parte.

LECTORI S.

*excerpta; in quâ de Stoicâ Disciplinâ,
cum Sectis aliis, Peripateticâ, & Aca-
demicâ vetere, Epicureâ verò præcipuè
collatâ agitur.*

*Postremò, si Græcæ linguæ peritis
non displicerem, & studiosæ juventutis
emolumento inservirem, quod volui, sum
consecutus. Vale.*

EPICETI VITA.

EPICTETUS Philosophus Hierapoli, Phrygiæ Urbe, sub finem imperii Neronis natus est: Corpore quidem mutilatus, sed quem Virtutis & Ingenii dotibus naturâ plusquam compensarat. De Parentibus ejus nihil notum est, nisi quod essent pauperrimi: qua de causâ in servitutem traditus est Epaphrodito cuidam è satellitibus Neronis; Homini ob nihil aliud, præter Servum Epictetum, insigni. Primamque cum eo ætatis suæ partem transëgit. De tracto ejus Crure notissima est Fabula, quam à communi humanitate alienam nec credo, nec referre sustineo. Hinc decantata illa, quæ ipsi vulgo ascribuntur, Carmina:

Δῖλος Επικλήτος ἡρώμεν, καὶ σῶμ' ἀνάπηρος,
καὶ πονέην ἱρος, καὶ φίλος Αθανάτεις.

Quamdiu crudeli hac servitute laborarit, aut quo tempore vindicta donatus, aut quibus modis eam gratiam adeptus fuerit, nemo unquam prodi-

EPICTETI VITA.

dit: * Constat vero eum tum sui juris ac liberum fuisse, cum Domitianus Philosophos ex Italia expelleret; tum enim, unà cum cæteris ejectus, ad Nicopolim Epiri Urbem se contulit: In qua aliquandiu commoratus est; & an in ea usque ad extremum vitæ diem permanserit, Criticis uberrimam decertandi præbet materiam. Cum verò magna Principum Virorum Romæ postea degentium, tum ipsius Adriani Imperatoris familiaritate fretus sit, vix credi potest illum eam Urbem nunquam revisisse, in qua familiares ipsius regnarent.

Utcunque vero in tanta apud summos viros gratia fuerit, non omnino tamen se inde nobilitavit, nullas inde sibi divitias contraxit, iis animi nobilioribus contentus: Etenim parvam domum, sive potius humillimam casam ostii expertem habitavit, vix ulla alia supellectile, quam fictili lucerna, postea tribus drachmarum millibus divenditâ, ornatam. Fertur etiam anus quædam una cum eo habitasse, cujus curæ se totum commisit. An vero unquam in matrimonium se tradiderit, cui contra Epicureos favebat, pro certo non habuisse, ex jocosò illo Dæmonacis responso. Qui, cum eum ad uxorem ducendam hortaretur, immo, inquit, si una è Filiabus Tuis mihi esset ducenda.

Hac vitæ conditione usus Stoicæ Philosophiæ studuit; quam omnium pene ultimus ita excoluit, ut Lucianus, qui cætero Philosophorum choro illudit, Hunc unum ipsius viri auctoritate perculsus, laudare non desinat. Vir fuit magni ingenii, multæ doctrinæ, miræ dicendi facultatis, & vitæ, quod cætera superat, integerrimæ. Amicitia conjunctif-

* *Euseb. in Chron.*

EPICTETI VITA.

simus fuit Favorino & Herodi Attico, utrisque Philosophis, & Viris, si ipsum excipias, ævi sui maximis. E Veteribus, (magnum summi Viri indicium) Socratem in primis sibi imitandum esse duxit. Zenonis quidem & Chrysippi disciplinam est professus; in eorum tamen verba minime juravit; sed strenuus Veri indagator errantes aliquando ita dereliquit, ut non tam Stoicæ cultor, quam alterius Sectæ Author esse videatur. Pro morosa enim illorum ac inani severitate, hic reposuit lætam constantiam, eamque hilaritatem quæ à dignitate Hominis non recederet; Pro illorum fastu ac arrogantia, hic superiorem iis modestiam; Pro frequenti illorum temeritate, hic fortitudinem prudentiæ nunquam expertem: Illi vim aliquando sibi inferendam, Hic mortem à Diis semper expectandam esse docuit; Illi circa animum solliciti videri cupientes sordidam externi cultus præ se tulerunt, negligentiam: contra hic nitidum vultum, comptas comas, mundumque potius quam sædum sapientiæ domicilium exoptavit: Philosophus denique magis esse quam videri voluit. Celeberrima est illius sententia *Ἀπὲρ καὶ Ἀνέρ* à Christianis fortasse mutuata: Et quidem operæ pretium est videre, ut patefaciente se Evangelio Ethnica sensim increverit Philosophia. Hic vero noster temporis felicitatem nactus, totus ita Divinus & quasi mente illuminata apparet, ut D. Augustinus, qui cæteris Gentium Philosophis adversatus est, Hunc Sapientissimi titulo cohonestarit. Unde similem cum Socrate suo adeptus est gloriam, eodem à Sancto hoc Patre, quo ille ab Oraculo, nomine insignitus.

Multa illum scripssisse asserit Suidas: contra alii negant; ipsumque aiunt, uti & in cæteris, ita &

EPICTETI VITA.

nihil scribendo Socratem imitatum fuisse. Quibus fidem faciens Simplicius Arrianum ejus Discipulum Enchiridii authorem esse statuit. Unde Arrianus à conservandis hisce sacris Magistri sui reliquiis id consecutus est, ut alter Xenophon appellaretur.

De tempore, quo è vivis excessit, magna lis est & contentio, quæ adhuc in medio relinquitur. Ex Sententia Suidæ, vitam suam usque ad Marci Antonini tempora produxit: ex Aliorum, multo citius mortem obiit. Quod si hi recte sentiant, dolendum est illum diutius non vixisse, ut plures aureæ Tanti Viri sententiæ nobis essent conservatæ.

P R Æ F A T I O,

I N Q U A

De Disciplina Stoica, cum Sectis aliis, Peripatetica, & Academica Vetere, Epicurea verò præcipuè collata; deque eorum, qui hanc secuti sunt, quæ supersunt, Senecæ, Epicteti & Marci Antonini scriptis differitur.

STOICAM Disciplinam, præ cæteris Philosophorum priscorum Sectis ad dogma Christianum proximè accessisse, è nostris qui censuerint, nond est. Et Josephus quidem Judæus, ubi *vitæ suæ* rationem denarrat, de *Pharisæorum* sectâ loquens (quam apud suos αἵρεσιν ἀκριβεστέτην fuisse ¹ Paulus pronunciat, quamque horum uterque, & Josephus & Paulus, aliquando sectatus fuerat) ² Ἡ Φαρισαίων, inquit, αἵρεσις παραπλήσιός ἐστι τῇ παρ' Ἑλλήσι Στοικῇ λεγομένῃ. *Pharisæorum secta ei est affinis, quæ Græcis Stoica nuncupatur.* Hieronymus vero noster verbis plane disertis; ³ *Stoici,* inquit, *nostro dogmati in plerisque concordant.* Et in multis quidem convenire, ambigi non potest, si quis instituti utriusque περὶ τῶν πρακτικῶν regulas legesque secum invicem contulerit: in pluribus etiam, opinor, quàm Secta alia ulla; quum nulla, credo, comperta sit, quæ pietatis ac virtutis studium exercitiumque aut pluris faciat, aut altius evehat, aut fortius spiret, aut acrius urgeat, aut penitiùs inculcet, aut enixiùs provehat.

Hoc quo clariùs elucescat, de Sectis eminentioribus quibusdam cum ista collatis videbitur. Atque hic mitto Pythagoræ, ⁴ mysticam an magicam dixerim, disciplinam, cujus rudera duntaxat & λείψανα disjecta jam supersunt.

¹ Paul. apud Lucam, Act. xxvi. 5. ² Joseph. in Vita sua de Bello Judaic. libris subjuncta. ³ In Esaiam Comment. c. 11.

⁴ Videatur Pythagoræ Vita, apud Laert. l. 8. & ab Iamblico conscripta, cap. 13, 14, 23, 24. necnon Iamblici Vita, apud Eunap. in Vita Sophist.

P R Æ F A T I O.

Aureum enim carmen, quod hujus nomine proflat, ejusdem esse notæ censent eruditi cum Phocylidæ *Monitorio*; supposititium utrumque. Sed nec in ullo numero habendam existimem, aut ¹ Cynicorum affectatam illuviem, fœdaque in propatulo etiam perpetrata *Χειρουργήματα* (quos à Stoicis tunica tantum distare, haud ritè pronunciasse videtur ² Satyricus, quam illi obscœnitates istiusmodi, sordesque etiam, tanquam ³ à natura humana alienas, sint averfati:) aut Academiæ etiam Novæ *ἀναλαληψίαν*, quæ cum sensibus tam externis quàm & internis fidem omnem detrahat, ⁴ mentisque pariter atque corporis oculos penitus revellat, hominem nec rationis particeps esse animal patitur.

Ad illos accedo, qui Philosophiam nobis excultiorem dederunt, Scholasque frequentiores, ampliores, illustriores habuerunt. Ex his sunt, qui è Platonis Gymnasio prodire, *Academici Veteres*, & Peripatetici: quos, quia ⁵ nominibus solis locisque (cum *Academiā* alteri, *Lycæum* alteri tenerent) à se invicem divisi, rebus interim conveniebant, unà junxisse, compendio dabitur. Inter istos cum primis emicuit Aristoteles. Is in scientiis disciplinisque omne genus tradendis, *Logicā, Rhetoricā, Poeticā, Politicā, Oeconomicā, Ethicā, Physiologicā* ⁶, ad miraculum usque tantum præstitit, ut plus ⁷ illi hac in parte totus eruditionis humanioris circulus debeat, quàm priscorum, non dico uni alteri alicui, sed eis, quorum faltem ad ætatem hanc scripta perennârunt, etiam universis. Nam quod ⁸ *Platonem* hujus *Magistrum*, familiæque illius utriusque parentem, excipere solent, qui huic alioqui primas deferunt; haud advertissè satis videntur, Platonem non tam in diseiplinis tradendis, quam in sui temporis ⁹ Sophistis, sub persona Socratis, defricandis, ludendis, traducendis, refellendis, horum phaleris detrahendis, fucis detergendis, tricis exolvendis, operam maxima ex parte collocassè. Unde natum, ut in *Dia-*

¹ Dioprus Orat. 6. in Diogen. & Laert. l. 6. in Diogen.

² Juvenal. Sat. 13. ³ Laert. lib. 7. ⁴ Epictet. Dissert. lib.

4. cap. 11. Senec. Epist. 92. ⁵ Epictet. Dissert. lib. 1. c. 5.

& lib. 2. c. 20. & Senec. ad Lucil. Epist. 88. Cicer. Academ.

lib. 1. ⁶ Averroes in Procem. Physic. ⁷ Cicer. Academ.

lib. 4. ⁸ Cicer. de Finib. lib. 1. Idem Tusculan. lib. 1.

⁹ Cicer. de Finib. lib. 2.

PRÆFATIO.

logis plerisque, per anfractuosas disceptationum ambages, artificio singulari sibi invicem implicatas & innexas, in immensum ferme protractâ dissertationis serie, veri certique sitiens lector, nisi quod dictionis amœnitate, inventionis varietate, structuræque elegantia, quæ fessum interim reficiant, dum delinitur detinetur, *logis* longis ac laciniosis penè delassatus, cum ¹ quod pro certo statuatur nihil occurrat, in quo pedem figat, nec jam animi pendens, opinatione, dubitationeque omni depositâ, firmus consistat, ac securus acquiescat, vix aut nè vix quidem tandem deprehendere quæat.

Aristotelem itaque seligemus, qui in eis, quæ ad mores formandos, vitæque rationem ritè instituendam pertinent, (de his enim jam agimus) reliquorum nomine sententiam ferat. Is post Platonem, cum agmine utroque dicto, in tres classes *Bona* dispescit universa, *animi*, *corporis*, & quæ *extra horum utrumque* consistunt, vitæ hujus adminicula. Quamvis autem *animi bona præstantissima* esse censëat, & *per se* maximè esse *expetenda* concedat, tanti tamen posteriora duo ista facit, tantumque ad ² sortem beatam constituendam momenti viriumque eis tribuit, ut ³ virum virtute licèt universâ instructum, sed alteris illis orbatum ac destitutum, *beatorum* numero eximat, præsertim ⁴ si in adversa graviora, calamitatesque insigniores inciderit; ista siquidem, ubi incurfaverint, *beatitudinem*, quanquam, *mutatu haud facilem*, *intercidere* tamen, *abrumpere* & *corrumpere* prorsus.

At Stoici adeo nihil hanc in partem efficaciz corporeis externisque istis permittebant, ut præ Animi illis nec in *bonorum malorumvè* censu collocanda censerent; sed pro rebus *mediis* prorsus haberent, quæ in neutram partem momenti multum conferrent: ⁵ cum *nihil bonum* statuerent, *nisi quod pium, justum, humanum, honestum foret*; *nihil malum, nisi quod impium, injustum, inhumanum, inhonestum* existeret. Proinde *miserum* esse *insipientem, iniquum, impro-*

¹ Cicer. Academ. lib. 1. ² Arist. Ethic. Magn. lib. 1. cap. 2. Idem Ethic. Eudem. lib. 6. cap. 13. ³ Cicer. de Fin. l. 2. Arist. Eth. Mag. l. 2. cap. 8. ⁴ Arist. Eth. Nicom. l. 1. c. 10. Idem Mag. l. 6. c. 13. ⁵ Laert. lib. 7. Zeno, Senec. Epist. 71. Idem Epist. 120. & Ep. 82. Ambros. Offic. l. 2. c. 3. b 2

PRÆFATIO.

bum, impium quemque, quantumcunque, quæ aliis habentur, bonis, corporeis exterisque instructus, suffultusque vitam exegerit; ¹ beatum contra bonum piumque quemlibet, quantumcunque malis, quæ cæteris reputantur, obstrictus divexatusque ævum transegerit. Hunc denique solum sapere, vere liberum esse, sui compotem, numini charum, cujus sub tutela curaque, cum perpetim agat, solum posse ² securum malique omnis metu immunem degere, utpote ³ cui mali nihil aut viventi aut morienti obtingere permissurus is sit, ⁴ cui ipse regendum se totum permiserit: nec posse itaque fieri, ut vel sorte beatâ unquam excidat, vel in calamitates ullas ejusmodi incidat, quæ beatitudinem incidendo miserum faciant. Et hæc quidem fuere Stoicorum dogmata, in quibus quatenus tam Peripateticos, quam & Academicos veteres transcendebant, eò ad regulam populo Christiano præscriptam illis utrisque propius utique accesserunt.

Etiamsi autem concedere nequeam, quod post ⁵ Antiochum Cicero, post Ciceronem ⁶ Augustinus, ab istis illos vocabulis tantum discrepantes rebus interim convenisse, cum hoc apud ⁷ Ciceronem Cato nervosè ac luculenter satis refellere videatur; nolim tamen diffiteri, quod Orator celeberrimus ille, ⁸ honestum saltem inter hos certamen fuisse, cum omnis esset de Virtutis dignitate contentio; hoc tantum interesset, quod partes primas alteri, alteri totas integrasque Virtuti concederent. Cæterum Epicuri hortulos cum Zenonis porticu, Voluptatis Magistros cum Virtutis patronis, molles cum rigidis, disinctos & dissolutos cum altè cinctis, arctè strictis committi & in certamen descendere, ⁹ indignissimum planè videtur, & a ratione omni alienum non immeritò habeatur. Nec defuere tamen istud qui tentarent: idque, quod mirum magis minúsque ferendum, ex eis etiam, qui Stoicis nomen dederant, horum saltem in classe locum ambiebant. Sed quid in hunc sensum proferatur, audiamus, ab eo qui Stoicus ipse haberi volebat.

¹ Senec. Ep. 91. ² Epict. Dissert. l. 1. c. 9. ³ Socrat. apud Plat. in Apol. Cicer. Tusc. l. 1. Epictet. Dissert. l. 3. c. 26. ⁴ Epictet. Enchir. c. 52. Dissert. l. 3. c. 22. Senec. Epist. 107. ⁵ Cicer. de Nat. Deor. lib. 1. & Cicer. de Finib. lib. 4. ⁶ August. de Civit. Dei, lib. 9. cap. 4. ⁷ Cicer. de Finib. l. 3. ⁸ Cicer. de Finib. l. 2. ⁹ Menand. apud Cyriel. advers. Julian. lib. 7.

P R Æ F A T I O.

¹ *Non est, inquit, quod putes magnum, in quo diffidemus. Exiguum scilicet spatiolum interjectum fuerat, quod utroque à se invicem discesceret, cum Virtuti illi totum deferrent, Voluptatem isti pro bono vel summo, vel solo etiam haberent.*

Sed, ² *Quam, inquit, virtuti legem dicimus, ille dicit Voluptati. At Stoici Virtuti legem non dicunt, a virtutis norma legem accipiunt ipsi. Nec si eadem suis quæ & illi in nonnullis præcipiunt, ideo non longè à se invicem divisi existunt. Ecquis Medicum à Philosopho non distare multum dixerit? Eadem tamen suis in victu vitæque communi præcipiunt isti, præscribunt illi. Medicorum principem & parentem audiamus. ³ Πόνοι, inquit, σίτια, πόλα, ὕπνοι, ἀφροδίσια, πάντα μέτρια. Labores, escæ, potiones, somni, venerea; moderata sunt omnia. Ecquid aliud Philosophus, sive Stoicus, sive Epicureus etiam, sive alius quilibet? Sed aliis planè rationibus, & diversis prorsus, singuli. ⁴ Finem, aiunt, dare appellationem, & in re ethica formæ rationem habere. Istic ergò vere usurpatur, quod diverbio vulgari dicitur,*

⁵ Χωρίς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὀρίσματα.

Fines Mysorum sunt Phrygumque diffiti.

nec secus ⁶ *Medici & Philosophici, Epicurei & Stoici fines sunt divisi. Medicus siquidem valetudini prospicit, ne in morbum mutet; Epicureus voluptati, nè in dolorem vertat; Stoicus virtuti, nè à tramite istius vel tantillum declinando, in vitium protinus proruatur. Toto denique, quod aiunt, cælo à se invicem sunt diffiti, quorum alteri Virtutem, tanquam Reginam legitimam, Principem justam, cui cætera concedant omnia, in fastigio summo collocant; Voluptatem huic vix in famulitium etiam admittunt, quæ vel ad pedes subserviat, vel à tergo subsequatur; alteri Virtuti de Principatu dejectæ Voluptatem substituunt, ⁷ cui in folio regali sedenti, ancillulæ instar, astet illa, hoc duntaxat officium suum ducens, Dominam in aurem admonere, cavéat, ne quid perficiat, à quo dolor aliquis oriatur.*

¹ Senec. de Vit. Beat. c. 13. ² Senec. ibid. ³ Hippocrat. Epidem. l. 6. Sect. 6. § 5. & ex Hipp. Galen. Hortat. cap. 6.
⁴ Aristot. Eth. l. 3. c. 7. ⁵ Strabo Geogr. l. 12. ⁶ Plus. de Valetud. Præcept. ⁷ Cicer. de Finib. lib. 2.

P R Æ F A T I O.

Sed, ¹ *sancta*, inquit, & *recta* præcipit Epicurus; imò rigida & tristia, fortia etiam, si propius accesseris.

Sancta scilicet præcipit is, cui ² numen rerum humanarum curam nullam planè gerit. Cui ³ *πρᾶτα ὁ Θεός, ἔτε αὐτὸς ἔχει, ἔτε ἄλλοις παρέχει.* negotii quicquam Deus nec ipse habet, nec alteri exhibet. Quod impii illi olim fœcibus suis immersi infixique Judæi, ⁴ Deus nec beneficio, nec maleficiæ quenquam est affecturus; nec ⁵ propitius esse, nec irasci cuiquam potest. Qui denique, uti gloriantur asseclæ ipsius, primus adversus numen cœleste oculos attollere est ausus, ⁶ omnemque funditus (quantum in ipso fuerat) religionem sustulit.

Recta verò ab eis quænam, aut quorum quis expectet? Qui ⁷ amicitiam, fidem, justitiam, virtutem ullam, nisi ⁸ proprii vel emolumenti, vel oblectamenti intuitu, nec colant, nec colendam censeant: ⁹ cum nihil horum per se bonum, sui que causâ expetendum existiment; qui ¹⁰ honestum ipsum inanem sine re subiecta sonum, nec tam solidum, quam splendidum nomen pronunciant; quin nec ¹¹ flagitio, facinore, scelere ullo, quod voluptatem conciliet, lucellumve pareat, propter se abstinendum statuunt (cum ¹² hujusmodi nihil ex se malum reputent) nisi supplicii, ¹³ damni, mali alicujus infecuturi metu coërceantur; nec à numine hoc (à quo iram vindictamve ob istiusmodi quicquam, vel expectare, vel formidare vanitatis & superstitionis nomine, non damnant tantum, verum etiam derident) sed ab hominum conscientia, qui ab iniqua & scelestâ perpetrantibus pœnas exigere, ac vindictam sumere, sive pro autoritate publica, sive pro viribus privatis valent; hos autem ¹⁴ latendi fiducia nulla p̄ssit unquam haberi.

Sed pergamus, & rigida ac tristia ista Epicurea videamus; ¹⁵ *Luxuriam* per se, aut propter se, reprehendendam

¹ Senec. Epist. 33. & alibi. ² Lucret. l. 1. ³ Epicur. apud Laert. lib. 10. Cicer. de Nat. Deor. lib. 1. ⁴ Zeph. i. 12. ⁵ Cicer. in Pison. ⁶ Cicer. de Nat. Deor. lib. 1. Lucret. lib. 1. ⁷ Torquat. apud Cic. fin. l. 1. ⁸ Idem ibid. ⁹ Cicer. ibid. Epicur. apud Laert. lib. 10. Senec. Epist. 97. ¹⁰ Torq. ubi sup. ¹¹ Cicer. de fin. lib. 2. vid. Senec. sup. ¹² Epicur. apud Laert. ¹³ Torq. ubi sup. Epicur. apud Laert. Senec. Ep. 97. ¹⁴ Senec. ipse ibid. ¹⁵ Torquat. apud Cicer. de fin. l. 1. & Cicer. de fin. l. 2.

P R Æ F A T I O.

non putat Epicurus: Siquidem ¹ Voluptas omnis, inquit, bonum est: (itâ nec turpissima re ulla perceptam excludit.) Et, ² si ea, inquit, quæ sunt luxuriosis efficientia voluptatum, liberarent eos Deorum & mortis & doloris metu, docerentque, qui essent fines cupiditatum, nihil esset eorum quod reprehenderem, cum undique complerentur voluptatibus, nec haberent ulla ex parte aut dolens aut ægrum, aut malum. Itâ nec luxuriosos ob eam causam reprehendit, quia luxuriosè vivant; probat potiùs ac collaudat, quia voluptatibus omni ex parte complentur; modò cætera caveant, quorum primum quidem & præcipuum est, ut omnem numinis è mentibus metum excutiant. Quâ ergò ratione castigat afotos istos damnatque Epicurus? Quia utique ³ Voluptates, quas immodicè sectantur isti, Voluptatem ipsam multis modis conturbant & corrumpunt, dum istis procurandis & prosequendis, ⁴ in morbos graves, in damna, in dedecora incurrunt, sæpe etiam legum judiciorumque pœnis obligantur. Hæc scil. rigida, hæc severa, hæc tristia sunt, quæ suis præcipit Epicurus. Voluptatibus vel foedissimis, vel obscœnissimis indulgeant, totòsque se dedant, concedit; caveant duntaxat, ne usu an abusu immodico, vel morbum contrahant, vel facultates profundant, vel infamiam attrahant, vel legibus indicta in se arcessant supplicia.

Sed temperantes, sobrii, bonæque frugis fuisse referuntur, ex eis quî Voluptatis tamen patroni ac magistri extitère, eamque pro bono summo habuerunt. Sed qua de causâ? Ut, teste Epicuro, cum in ⁵ ipsa securitate animus ad difficilia se preparâset, nunquam expavescerent, quod sæpiùs experti, priùs didicerant, minùsque molestè id perferrent, si necessitas incideret, cui antè assueverant. Porro ut experiundo addiscerent, ⁶ quàm exiguum naturæ satisfaciat, quantùmque ex istis voluptatis percipi possit, ⁷ ubi indigentia affectus quis sumpserit ea. Denique ut ex ⁸ victu lautiore voluptas plenior accresceret, cum ⁹ Voluptates usus rarior com-

¹ Epicur. apud Laert. l. 10. ² Epicur. Cicer. interprete. finib. lib. 2. Laert. l. 10. ³ Epicur. ibid. ⁴ Torq. apud Cicer. de finib. l. 1. ⁵ Senec. Ep. 18. apud Laert. lib. 10. ⁶ Epicur. apud Senec. & Laert. l. 10. ⁷ Epicur. apud Stob. tom. 2. tit. 17. ⁸ Torq. apud Cicer. de fin. l. 1. ⁹ Juv. Sat. 11.

PRÆFATIO.

mendare atque¹ intendere sit natus; frequentior autem, & continuus magis multò sensum contrà obtundere atque hebetare consueverit.

Sed fortes fuere Epicurei: *fortia* quidem loquitur Epicurus, extántque hujus revera quædam vaniloquæ magis quàm magnanimæ voces. *Sapientem* utique suum affirmat, ² *etiamsi torqueatur beatum fore*; imò, *si in* ³ *Phalaridis tauro peruratur, exclamaturum, Quàm suave, quàm dulce hoc est? Quàm hoc non curo?* Se verò decumbentem spiritumque extremum trahentem, *supremum eundem & beatissimum vitæ diem agere* profitetur, cum ⁴ *tanti vesicæ viscerumque morbi cruciatúsque adessent ut nihil ad eorum magnitudinem posset accedere.* ⁵ *Compensatam enim cum summis torminibus lætitiâ, quam ex inventorum suorum memoria capiebat.* Ecquis verò est adeò aut mentis inops, aut sensûs communis expers, qui hæc ex animi sententiâ protulisse, aut proferre potuisse credat eum, qui ⁶ *Voluptatem* statuit esse summum bonum, *dolorem & cruciatum summum malum,* ⁷ *omnesque, etiam animi voluptates & dolores, ad corporis voluptates & dolores pertinere contendit*; qui negat ⁸ *gaudere* quenquam nisi propter corpus, aut ⁹ *animi gaudium esse ullum, nisi quod à corpore oriatur, & ad corpus referatur*; qui denique diserte profitetur, nec ¹⁰ *intelligere quidem se posse, ubi sit, aut quid sit ullum bonum, præter illud, quod sensibus corporeis, ex cibis potionèque, formarum aspectu, aurium delectatione, & obscenâ voluptate percipiatur.*

Apud Stoicos ergò omnia, à veris saltem Epicureis illis, diversa; imò eis adversa planè.

Numen isti cœleste ¹¹ *rerum humanarum curam gerere, nec universi tantummodo, sed hominum etiam singulorum, & rerum quoque singularum; rebus humanis præstò esse,* ¹² *generique humano, non ad bona verè sic dicta duntaxat, sed &*

¹ Democr. apud Stob. tom. 2. tit. 17. ² Epicur. apud Laert. ³ Idem apud Cicer. Tusc. lib. 2. & lib. 5. & Senec. Ep. 66. ⁴ Ibid. ⁵ Ibid. ⁶ Epicur. Dogma. apud Laert. lib. 10. & Cicer. de fin. lib. 1 & 2. ⁷ Cicer. de fin. lib. 2. ⁸ Torq. ibid. l. 1. ⁹ Ibid. l. 1 & 2. ¹⁰ Epicur. lib. de fin. apud Laert. l. 10. & Cicer. de fin. l. 2. & Tusc. l. 3. ¹¹ Epict. dissert. l. 1. c. 12. & c. 14. & c. 16 Marc. l. 2. §. 11. & l. 6. §. 43. ¹² Marc. l. 1. §. 17. & l. 9. §. 27. & §. 40.

P R Æ F A T I O.

ad vitæ hujus commoda & adminicula suppetias ferre. Deum itaque ante omnia ¹ colendum, ² ad omnia invocandum, per ³ omnia cogitandum, in omnibus ⁴ agnoscendum, & ⁵ comprobandum, de omnibus ⁶ laudandum & celebrandum; ⁷ huic uni in omni negotio simpliciter obsequendum, ⁸ ab ipso, quicquid obvenerit, animo prompto ac lubenti excipiendum atque amplexandum; ⁹ nihil melius, ¹⁰ nihil convenientius, ¹¹ nihil conducibilius, ¹² nihil opportunius aut tempestivius, quàm id quicquid existat, quod ipse voluerit, existimandum; ¹³ quocunque ducere visum fuerit, ¹⁴ citra tergiversationem aut murmurationem, sponte sequendum; ¹⁵ locum stationemque, quemcunque is assignaverit, strenuè tuendum, enixè tenendum, etiamsi mortem millies oppetere oporteret.

Hæc de Numine Stoici, & erga Numen affectu: de Homine quid, & officiis adversus congenerem sibi præstandis?

Hunc & ¹⁶ corditus diligere, & ¹⁷ curare, & ¹⁸ sustinere, ¹⁹ injuriæque omni (ut quæ ²⁰ impietatis etiam notam inurat) abstinere, & ²¹ beneficentiâ prosequi, nec ²² sibi soli genitum censere se, aut vivere, sed in ²³ commune bonum ac beneficium ²⁴ cunctis, pro facultate viribusque, semet exhibere; ²⁵ re ipsâ, rei que bene gestæ conscientia, (²⁶ nec hac etiam ipsâ quadantenus reputata) ²⁷ citra testem, aut ²⁸ mercedis spem, ²⁹ commodivè proprii intuitum, contentum agere, à ³⁰ beneficio uno præstito ad aliud transire, ³¹ nec unquam be-

¹ Marc. lib. 5. §. 23. ² Idem lib. 6. §. 23. Idem l. 3. §. 13.
³ Id. l. 6 §. 7. ⁴ Id. l. 3. §. 13. ⁵ Id. l. 6 §. 16. Epicr. l. 2. c. 16. ⁶ Epicr. l. 4. c. 4. Id. l. 1. c. 6. & apud Stob. Tom. 1. l. 1. c. 4. ⁷ Epicr. dissert. l. 4. c. 14. Marc. l. 4. §. 33. ⁸ Id. ibid. §. 25. Id. l. 3. §. 4. Epic. l. 2. c. 17. Id. l. 3. c. 26. & l. 4. c. 7. ⁹ Idem ibid. ¹⁰ Marc. lib. 7. §. 57. Idem l. 10. §. 10. ¹¹ Id. l. 10. §. 10. ¹² Ibid. ¹³ Marc. lib. 12. §. 27. & 31. Epicr. l. 4. c. 7. Ench. cap. 52. dissert. l. 2. c. 17. & c. 23. l. 3. c. 22. & l. 4. c. 4. ¹⁴ Senec. epist. 107. ¹⁵ Epicr. l. 3. c. 4. post Socrat. in Platon. apolog. ¹⁶ Mor. l. 7. §. 12. Idem l. 7. §. 29. ¹⁷ Id. lib. 9. §. 18. ¹⁸ Id. l. 5. §. 33. ¹⁹ Id. ibid. ²⁰ Id. l. 9. §. 1. ²¹ Id. l. 5. §. 53. ²² Id. l. 7. §. 55. ²³ Id. l. 8. §. 5. ²⁴ Id. l. 3. §. 4. ²⁵ Mor. l. 9. §. 6. Id. l. 7. §. 28. ²⁶ Id. l. 5. §. 6. Senec. de benef. lib. 1. c. 6. ²⁷ Marc. l. 3. §. 5. Cicer. de finib. lib. 2. ²⁸ Plat. de amor. prol. ²⁹ Marc. l. 9. fin. ³⁰ Idem l. 6. §. 7. & l. 5. §. 6. ³¹ Idem lib. 7. §. 74.

P R Æ F A T I O.

nefaciendo defetisci; ¹ sed vitæ telam, tanquam vivendi fructus hic sit, benefactis sibi invicem continenter annexis ita totam pertexere, ² ut nusquam interveniat ³ hiatus ullus vel minimus; ⁴ beneficii loco, quod benefecerit habentem; ⁵ si-bique profuisse existimantem, si alii cuiquam usui esse potuerit; ⁶ nec extra se proinde quicquam vel laudis humanæ vel lucelli, aut aucupantem aut expetentem. Adhæc ⁷ nihil mentis cultu antiquius, ⁸ nihil honesti studio potius aut pretiosius habere: ⁹ ab eo denique, quod officii sui esse nôrit, ¹⁰ nullâ vel vitæ, nedum alius rei cuiuspiam, cupidine abducendum, nullâ mortis, cruciatûsve ullius, nedum damni aut detrimenti, formidine abigendum, se permittere.

Hæc Stoicorum sunt decreta & præcepta, & ipsorum principiis quidem planè congruentia, sancta, recta, severa, fortia; pietatem, caritatem, humanitatem, magnanimitatem spirantia: quibus priora illa, quæ sunt saltem verè Epicurea, nihil sapiunt, nihil sonant minús.

Sed adversus Stoici nominis professores obijciuntur, raritas, hypocrisis, defectio, defectus, de singulis videbitur.

Ac primo quidem loco raritas sub animadversionem venit. Pauciores utique omni ævo reperiri, qui disciplinam hanc sunt amplexati, quàm qui ad sectas alias sese applicuerint. Et hac revera in parte triumphant splendide, atque efferunt sese Epicurei, qui ¹¹ Epicurum tot amicos & sectatores nactum gloriantur, ut nec urbes integræ eos capere possent. Agnoscitque qui in Torquato Epicurum oppugnat Cicero, ¹² populum, qui vim maximam, auctoritatem minimam habet, cum Epicuro facere.

Nec reverà quicquam istic mirandum occurrit. Notum est Stratonis Physici illud, Plures esse qui lavari, quàm qui ungi velint. Hoc est, ad thermas plures itare quàm ad palæstras. ¹³ Semitæ utique arctiori atque asperiori pauciores insistant; latiore & leviori confertim inceditur. ¹⁴ Multitudo

¹ Marc. lib. 12. §. 29. ² Idem ibid. ³ Idem lib. 9. §. 23. ⁴ Idem l. 9. fin. ⁵ Ibid. §. 74. ⁶ Ibid. ⁷ Idem l. 5. §. 21. ⁸ Idem l. 2 §. 13. ⁹ Idem l. 5. §. 21. ¹⁰ Idem l. 6. §. 22. ¹¹ Idem l. 7. §. 15. ¹² Idem l. 8. §. 4. ¹³ Idem ex Plat. Apol. l. 7. §. 44. ¹⁴ Laert. l. 10. ¹⁵ Cic. de fin. l. 2. ¹⁶ Matt. vii. 13, 14. ¹⁷ Aug. in Psal. xxxix.

PRÆFATIO.

*numerus habet; pondus non habet. Calculi ubique numero-
siores sunt quàm gemmulæ. Diverbium vetus est, ¹ Plures
mali. ² Turba pessimi indicium est. ³ Eximiâ, raritate com-
mendat natura. ⁴ Nec unquam cum rebus humanis tam felici-
ter est actum, ut meliora pluribus placerent.*

Verùm sicut in disciplinam hanc se pauciores dedere;
itâ ab eadem hac ad alias, Epicuream præsertim, complu-
res desciverunt, cùm ab aliis ad hanc rariprehendantur
transiisse.

Nec hoc certè quam illud mirum magis. Celebre sa-
tis est Arcefilai illud, qui percunctanti, cur à sectis aliis
ad Epicureos tam frequentes deficerent, non contrâ vi-
cissim ab his ad illos, respondit, ⁵ *Quia è viris Galli fiunt,
non autem è Gallis viri.* Gallorum nomine non gentem
aliquam, sed Cybeles mystas, qui testâ Samiâ resecti, viri-
litatem exuebant, volens intelligi. Nos nostris familiari
magis dicterio diceremus, ⁶ *Quia è Gallis capi fiunt, non è
capis vicissim Galli.* Nec gnarum minùs, quod Calistoni
meretriculæ Socrates, glorianti Philosopho præferendam
se, ipsum enim suorum neminem ad se pellicere posse, cùm
ipsa illius sectatores plerosque ad se, si id vellet, tradu-
cere valeret; ⁷ *Probabile admodum esse quod dicat: ipsam enim
ad declivia homines deorsum propellere, cùm ipse contrâ ad
ardua sursum impellat.* Ad voluptatem utique proclivis est
via; ad virtutem ⁸ acclivis semita. Cùm autem ingenium
humanum ex vitio innato sit sponte suâ propensum ac ⁹ *pro-
clive à labore ad libidinem,* ecquid mirum complures, itine-
ris tædio devictos, hac desertâ, ad illam transcurrere.

Sed ex eis etiam qui in disciplinæ hujus professione
perstiterunt, extitisse haud paucos, qui à dogmate, quod
mordicùs tamen tenebant, & enixè interim tuebantur,
vitæ rationem diversam & averfam planè instituerint;
titulo habitûque duntaxat speciem Stoicam præferentes,
cùm ex studio vitæque instituto Epicurei, aut aliud quid
potiùs quàm Stoici jure censerentur, adversus Stoicos,

¹ *Biaf. Auson. Lud. 7. Sap.* ² *Senec. de vit. Beat. c. 2.*
³ *Idem ep. 42.* ⁴ *Idem de vit. Beat. c. 2.* ⁵ *Laert. lib. 8.*
⁶ *Varro de re rustic. l. 2. c. 7. & l. 3. c. 9.* ⁷ *Æl. hist.*
Var. l. 3. c. 32. ⁸ *Prov. xv. 24.* ⁹ *Terent. Andr. 1.*

PRÆFATIO.

post ¹ Lucianum, qui hoc nomine sectam hanc passim infectatur, ab aliis pariter intorquetur.

Nec est scil. hæc nova nupérve nata, sed antiqua querimonia, in secta unaquaque repertos, ² citharis, ³ lyris, ⁴ tubis, lituis compares, quæ eorum utique, quæ aliis modulantur, canunt, crepant, personant, ⁵ nihil quicquam audiunt, percipiuntve ipsæ. Et in aliis sectis, non Stoicâ solâ, ⁶ compertum est deprehensos, quod ex Pacuvio Macedo, homines ignavâ operâ, & philosophâ sententiâ; sive, quod ex Epicteto Favorinus, ⁷ Verbis tenus Philosophos, factis procul. Quid & inter nominis Christiani professores, quod Scriptores quoque sacros & confessos & conquestos legimus, comparuere, qui ⁸ Numinis Notitiam, quam diis iactitabant, factis abdicarent; qui ⁹ pietatis, cuius larvam gerebant, vim virtutemque abnuerent, qui ¹⁰ gratiam divinam in lasciviam verterent; qui ¹¹ libertatem Christianam nequitie improbitatisque velamentum facerent; ¹² libertatemque aliis pollicerentur, cum in corruptelæ servitio agerent ipsi. Nec ex horum tamen moribus de religione Christiana sententiam ferre, æquum fuerit, quum politicæ Christianæ isti, nec viva, nec vera, nedum sana, aut integra membra jure censeantur, sed φῦλα potiùs mera ¹³ καὶ ἀπερῡστα, ut cum Antonino loquar, sive ¹⁴ vomica & carcinomata, ut de suis Augustus. Haud est incelebre Cratetis illud, ¹⁵ In malo Punico etiam probo, granum putre aliquod; Varronis itidem, ¹⁶ Nec in segete bona nullum spicum nequam reperiri. In agro Dominico quoque ¹⁷ zizani sterilesque non succrescunt tantummodo, sed ¹⁸ dominantur etiam aliquando avenæ: ex quibus tamen de segete tota judicari iniquiffuerit.

Quod denique præscribitur, insigniores etiam plerosque non per omnia decretis præceptisque suis consentanea præ-

¹ In Vitarum auctione de sectis, Micyllo. alibi. ² Diogen. Laert. lib. 6. ³ Laert. lib. 7. ⁴ Dio. Prus. orat. 8. ⁵ Laert. lib. 6. ⁶ Gellius Noct. Att. l. 13. c. 8. ⁷ Idem l. 7. c. 19. ⁸ Paul ad Tit. i. 16. ⁹ Idem ad Tim. ep. 2. iii. 5. ¹⁰ Jud. ep. §. 4. ¹¹ Pet. ep. 1. c. ii. §. 16. ¹² Id. ep. 2. c. ii. §. 19. ¹³ Marc. l. 2. §. 16. Id. l. 4. §. 28. ¹⁴ Sueton. l. 2. c. 85. ¹⁵ Laert. l. 6. ¹⁶ Varro Leg. Man. apud Nonium in Spicum. ¹⁷ Matth. xiii. 25. 27. ¹⁸ De seculo suo, Salvian de Dei Gubern. lib. 3.

P R Æ F A T I O.

stitisse, sed à norma regulaque, quam fixerant ipsi, in nonnullis declinasse.

Ecquem, quæso, mihi dabis, ex eis etiam quæ sunt γνήσιοι Χριστιανοί, qui ab ea, quam profitetur, vitæ instituendæ ratione non quandoque declinet. Ex iis inter hos fuerat, ¹ qui columnæ & existimabantur & revera existebant, cujus ingenua vox illa, ² *In multis offendimus omnes; five impingimus universi.* Ad quæ verba ³ Beda noster, non, Offenditis, dixit; sed, Offendimus, inquit; & in multis præmisit; omnes, subjunxit. Ex eisdem & qui illud, ⁴ *Si dixerimus, quod peccatum non habemus, decipimus nos* (dum ⁵ peccantium utique numero excipimus) nec penes nos est veritas. ⁶ Nec, habuimus, (inquit Augustinus) Sed, habemus, dixit; ne de vita præterita, (quæ per ignorantiam variasque inde enatas cupiditates tota exacta est) dictum quis suscipietur. Ex Apostolis ipsis, qui Christum proximè accesserant, quique lateri ejusdem comites individui adhæserant, ut reliquos mittam, nec de proditore quicquam dicam, ⁷ *primi* & ⁸ *novissimi*, agmen qui ducit, & qui claudit, utriusque etiam firmati jam, ⁹ nævi aliqui in tabulis sacris proditi extant: ut apud externos quosvis disciplinæ etiam severissimæ professores, sectæque exactissimæ sectatores, à dogmate aliena nonnunquam deprehendit, minùs mirum videri debeat. Oraculi vicem meritò sibi vendicat Æschyli illud,

¹⁰ Ἀμαρτάνει τι καὶ σοφὸς σοφώτερος.

Sapiente qui plùs sapiat, est cùm labitur.

Stoici certè præceptis decretisque suis, ¹¹ non tam quid ipsi valerent, aut assecuti jam essent, quàm ad quid contenderent, modisque omnibus elaborandum atque enitendum censerent, designatum volebant. Quod & idem de se ¹² Apostolus liberè ingenuèque profitetur.

Veruntamen ex eis qui sectæ hujus in disciplinam seriò sedulòque sese dederunt, per singulas quasque fere ætates

¹ Paul. ad Galat. c. iii. §. 9. ² Jacob. iii. 1. ³ Beda in Jac. epist. ⁴ Joan. ep. 1. c. i. §. 8. ⁵ De Phariseo Luc. xviii. 15. ⁶ Aug. in 1 Joan. ⁷ Matt. x. 2. ⁸ 1 Cor. iv. 9. & xv. 8, 9. ⁹ Gal. ii. 11. Act. xv. 39. ¹⁰ Stob. Tom. 2. tit. 3. ¹¹ Sen. de vit. beat. c. 18. ¹² Paul. ad Phil. iii. 12. 14.

P R Æ F A T I O.

repti sunt, qui fide dignorum Scriptorum suffragiis consensu consono attestantibus, ita dogmata sua factis consentaneis consignata, decretaque vitæ instituto æquabili fere comprobata exhibuerint, ut nominis etiam Christiani professoribus plerisque pudorem incutere, ruborem suffundere meritò queat. In his fuere; post Zenonem, cui testimonium dat insigne Atheniensium psephisma, quo ¹ virtutis ac temperantiæ nomine, eò quòd vitā suā eis quæ differebat congruente cunctis in exemplum exposita, ad optima quæque quosque incitaret, imagine aereā, coronā aureā donandum, sepulcrum sumptu publico extruendum, pilasque duas, quarum utrique testimonium istud incideretur, erigendas, decernitur: post hunc, inquam, aliosque qui in Schola hac eidem successerant, emicuere viri magni, disciplinā istā imbuti, virtutis masculæ imagines vivæ vivacesque conditionis eminentioris ratione, Scriptorum nobilium calamis celebrati, (ut Philosophiam disertè professos præteream) Cato Uticensis, Thræseas Poetus, Helvidius Priscus, & Marcus Antoninus.

Verum à disciplina ipsa, ad eos, qui eam scriptis suis illustrarunt, hos præsertim quos reliquos habemus, transeamus. Ex eis præcipui fuerant Zeno & Chrysippus: quorum alter Stoam primus condidit; unde & Straboni, ² ὁ τῆς Στωικῆς αἰρέσεως ἀρχηγέτης & Galeno, ³ ὁ πατὴρ ἀπάσης τῆς τῶν Στωικῶν αἰρέσεως. *sectæ Stoicæ totius princeps paterque*; & Balbo apud Ciceronem, ⁴ *Stoicorum pater*, dicitur. Alter eandem adeò strenuè feliciterque ⁵ *suffulsi*, ut de eo dictum fuerit,

⁶ Εἰ μὴ γὰρ ἦν Χρύσιππος, οὐκ ἦεν Στόα.

Chrysippus, nō fuisset, nec Stoa foret.

Et complura quidem uterque reliquit scripta: alter iste ⁷ *usque ad septingenta quinque συγγραμματα*, five ⁸ *opuscula*: cum ⁹ Epicuri πολυγραφίαν æmularetur, ¹⁰ quem tamen assecutum negant; cum ¹¹ *ad volumina ter centena usque* iste

¹ Psephisma apud Laert. l. 7. ² Strab. Geograph. lib. 14. ³ Galen. de Dogmat. Hippoc. & Platon. l. 2. c. 6. ⁴ Cicer. de Nat. Deor. l. 3. ⁵ Cicer. Acad. l. 4. ⁶ Laert. l. 7. ⁷ Ibid. l. 7. ⁸ Sidonius, l. 8. ep. 4. ⁹ Laert. l. 10. ¹⁰ De Epic. Laert. ¹¹ Laert. ibid.

P R Æ F A T I O.

pertigerit, quorum quodlibet utique *συγγραμματα* complura complectebatur: alioqui Chrysippum *πολυγραφία* non æquâset, nedum Scriptorum numerositate antecessisset. Cæterum par scripta utriusque fatum sunt experta. Nec Zenonis siquidem, nec Chrysippi, quin nec seculi prisce illius è Stoa cujusquam scriptum ullum integrum ad tempora nostra perennavit. Superfunt fragmenta duntaxat, *ἀποσπασματα*, apud Plutarchum, qui passim exagitat; Galenum, ¹ qui plerumque oppugnat; Laertium, ² qui simpliciter recitat; Ciceronem, ³ qui in partem utramque disceptat. Citerioris ævi superant ex eis qui disciplinam hanc sunt affectati, quorum dissertationes commentationesque ad manus nostras pervenerunt, Seneca, Epictetus, & Marcus Antoninus.

Ætatis ratione Senecæ locum primum tribuo: quem dignitate æstimationeque verâ è duobus illis alterutri post habendum existimem. ⁴ Habet ille revera multa eximia, utilia, fortia, sublimia; & arguta, subtiliaque complura; estque dignus admodum, qui non ab humanioris literaturæ tantum, sed à Theologiæ etiam studiosis, sedulò quidem, sed judicio atque examine justo adhibito, legatur. Verum non est unius ejusdemque ubique coloris; nec per omnia constat sibi. Neque verò vitam attingo; quam Cassius tamen arrodit, ⁵ *tanquam à dogmate præceptionibusque quàm maximè dissenteam*: de scriptis ago. In his, quàm foedè Claudio, dum apud superos, ex mente etiam Neronianâ, ⁶ *morabatur*; nec huic duntaxat, sed & in gratiam illius, ejusdem mancipio, ⁷ *licentiæ intolerandæ mastigia*, Polybio, adulatur? Quem tamen è vivis exemptum, dictione Satyricâ & sarcasticâ, vernilitatis prægnante, acerbissimè proscidit, & publicè subsannandum propinavit. De animæ corpore excedentis statu, quàm repugnantia statuit? Dum τῇ ὑποθέσει δαλεύων, nunc in ⁸ sedes cœlestes integram subvehit, nunc in ⁹ flatum halitumve merum dispergit,

¹ In libris de Dogmat. Hippocrat. & Platon. ² Lib. 7. in Zenon. & Chrysip.
³ In Academ. Tuscul. de Fin. & de Nat. Deor. ⁴ Fabius Instit. lib. 10. cap. 1. ⁵ Dio. Cass. lib. 61.
⁶ Sueton. l. 6. c. 33. ⁷ Dio. Cass. l. 60. ⁸ Ad Lucil. Ep. 102. ad Polyb. consol. c. 28. ad Marc. consol. c. 25. ac Helv. cap. 17. ⁹ Ad Lucil. Ep. 54.

P R Æ F A T I O.

tædæque instar, materiâ, quâ alebatur, absumptâ, deficientis prorsus extinguit. Epicurum est ubi accusat, increpat, deprimat, damnat, ut ¹ degeneris & humillimæ mentis, apud quem voluptas imperat hominem, ² voluptatis magistrum ipsum, scholam, ³ voluptatis officinam, nuncupat. Est contrâ, ubi (quo Lucilio suo forsitan hujus asseclæ, quem ⁴ Virorum optimi titulo subinde cohonestat, gratum faciat) eundem non excusat tantum, ut qui ⁵ immeritus malè audiat & infamis sit; sed comprobatur etiam & collaudat, ut qui ⁶ sancta & recta præcipiat, & si propius accerseris, tristitia. Denique quod in ⁷ Chrysippo & ⁸ Zenone non semel reprehendit, contraque id ⁹ quod ipse præcipit, ¹⁰ ingenii acumini nimio opere indulgens, ad subtilitates rei vacuas non raro delabatur, & argutiolis leviusculis, frigidis etiam ineptisque aliquoties ludit. Neque tamen hæc, quæ, nec primus, nec solus, dixi, sed me priores, eruditione & judicio cum primis pollentes, ita sumi velim, quasi à ¹¹ Senecæ lectione (quem tyronibus studiosis de Scriptoribus eligendis legendisque consultus, inter alios commendare consueverim) abstentum quenquam, atque absterritum, aut quo de viri tanti (quem eruditi quique indolis ingenii acerrimi nomine suspiciunt, imitandum etiam proposuisse sibi videntur haud pauci) magnitudine justâ quicquam detractum eam: sed quò ostendam, a virilitate illa Stoicis peculiariter ab ipso etiam adscriptâ (quam Chrysippus quoque subtilitate nimia enervasse, eidem ipsi cum aliis inculatur,) descivisse; nec duobus illis alteris (Epictetum & Marcum dico) aut Scripto, aut facto etiam, parem sese præstitisse: qui in sorte diversâ, vel adversâ etiam quàm maximè, in ¹² servitii gradu infimo alter, summo alter in imperii fastigio, positi; disciplina hæc quanti sit, quantumque in statu quovis possit, tum præceptionibus sanctissimis virtutis genus omne spirantibus, tum & vitæ formâ ad decreta sua accuratè compositâ, uberrimè demonstrarunt.

¹ Ad Lucil Epist. 42. ² Epist. 18. ³ Epist. 9. ⁴ Ep. 13. & 21. & 48. ⁵ De Vit. Beat. cap. 13. ⁶ Ibid. ⁷ Senec. de Ben. l. 1. c. 4. Ibid. c. 3. ⁸ De Zenone Idem Epist. 82. ⁹ Idem. de Benef. l. 1. c. 4. ¹⁰ Fabius Instit. l. 10. c. 1. ¹¹ Noct. l. 12. c. 2. ¹² Leonid. Epitaph. Epictet.

P R Æ F A T I O.

¹ Epicteti enim Enchiridion istud verè aureum, cum mole perexiguum sit, nec ob id legenti fastidium pariat, tanto majore cum fructu cognosci potest, quanto plura vitæ prudenter ac decorè instituendæ præcepta minore compage comprehendit. Quippe ex hoc Virtutis magistro quæ Deo, quæ aliis, quæ tibi ipse debeas, officia, citra molestam verborum ambagem, copiosè simul & luculenter intelligas. Quid despectus ille rerum humanarum? Quid fortunæ insultantis contemptio? Quid veri boni, quod in solis animi, sibi placidè acquiescentis, nihil vero anxie cupientis, dotibus positum sit, pretium, quam grata ac nervosa brevitate hic passim insinuantur? Quis ex omni Philosophorum, quotquot unquam extiterunt, schola. Epicteto solidius vel iracundiæ tumultus sedavit, vel libidinis æstum extinxit? Unde efficaciora ad continentiam, ac justitiam, ad fortitudinem cæterasque animi virtutes hortamenta petantur, quàm ex uno Epicteto?

Sed ista forsitan dixerit quis, quorsum aliunde, ab extero præsertim, eoque fidei Christianæ adverso, petantur? Quum è pagina sacra, in quâ prostant, possit promptius haberi, & à Magistri ipsius ore profecta, cum imperii auctoritate potiore præcipiantur.

Cui ego præscriptioni possim verbulo occurrere; pari utique ratione rejici posse omnes in universum ab eruditissimisque concinnatas Instrumenti sacrosancti utriusque enarrationes: ut eodem tandem deveniatur, quo processerant apud nos haud ità pridem, par ferè geminum, cerebri certè parùm sani uterque, quorum alter præter paginam sacram nihil aut legebat, aut lectitandum censebat; alter, postquam Anachoretæ cujuscipiam instar, cum suis domi suæ se concluderat, librorum (quam pro hominis privati sorte censûque amplam satis habebat, supellectilem omnem, Bibliis Sacris exceptis, foco accenso, flammis absumendam tradidit; neuter sanè, aut fundo justo, aut exemplo bono, & quod imitatione suâ dignum sobrius quis sanûsque sentiat.

Præterea non levis est momenti, quòd dogmatis Christiani æquitas rationi etiam ipsi consentanea deprehenditur, dum ab ipsis etiam extraneis & adversariis compro-

¹ Joannes Casparus Schroderus in Præfatione in Epictetum.

P R Æ F A T I O.

bata & collaudata demonstratur. ¹ *Grave est, ponderisque non exigui (ut Isidorus Ægyptius) testimonium ab inimicis profectum.* Et, (quod Dio Prusæus) ² *Encomium ab eis, qui non suscipiunt, & suspiciunt tamen, palàm est illius, sive personæ, sive disciplinæ, laudem esse præstantissimam.* Non nesciebat hoc Apostolus, cum ab ³ exterorum inscriptionibus scriptisque, ei quod afferebat & promulgabat, dogmati asserendo, testimonia advocabat. Nec parùm idcirco præcepti documentique Dominici æquitati ac ⁴ *rationabilitati* (si ita loqui licuerit) apud quosvis vindicandæ formandæque conduxerit, quòd ab homine extero, nec nomini Christiano favente (cum nec mysterii nostri gnarus esset, nec fidei rationes assequeretur) tanta tamen cum vehementia, argumentisque tam validis, commendata ac confirmata habuerimus. ⁵ *Quis non intelligat, (inquit gravis Auctor) bonam eos habuisse causam, qui eam apud medios iudices obtinere potuerunt? Quid eam dixerit quis, quæ apud aversos & adversos etiam, ubi ⁶ hostes ipsi iudices confident, obtineat?*

Adhæc divina in istis relucet & providentia & benignitas, quod in homine à se dilapso imaginem sui non interciderè omnino & aboleri prorsus passus est, sed scintillulas quasdam asservavit reliquas; quas & disciplinis variis excitavit, & ad miraculum usque evexit: partim, quò societati humanæ conservandæ ac continendæ prospiceretur; nè ⁷ efferrati prorsus homines, belluarum ritu, in exitium mutuum proruerunt universi; quum ⁸ *absque disciplina nulla homine truculentior aut immanior sit bellua*: partim, quò Numini ⁹ *dignoscendo*, & ¹⁰ *indagando*, his adminiculis adjuti, possent operam dare; quæ si vel contemptim, vel neglectim haberent, ¹¹ *ἀναπολόγητοι* planè haberentur. Verum est proculdubio Claravallensis illud, ¹² *Imaginem divinam uri posse, exuri non posse.* ¹³ *Imaginem* certè animæ rationali primitus impressam funditus eradere, ¹⁴ *facem* in mente hominis cœlitus accensam penitus extinguere, nec vitiositas hu-

¹ *Isidor. Pelus. Lib. 2. Epist. 228. & Lib. 3. Epist. 335.*

² *Dio Prus. Orat. 51.*

³ *Act. xvii. 23. 28.*

⁴ *Rom. xii.*

¹ *Marc. Lib. 12. §. 31.*

⁵ *Aug. Epist. 170.*

⁶ *Deut. xxxii. 31.*

⁷ *Polyb. Hist. lib. 1. & legat. 122.*

⁸ *Plato de Legib. lib. 6.*

⁹ *Rom. i. 19. & §. 21.*

¹⁰ *Act. xvii. 27.*

¹¹ *Rom. i. 20.*

¹² *Bern. in Annunc. Serm. I.*

¹³ *Gen. i. 27. & ix. 16.*

¹⁴ *Prov. xx. 27. Rom. ii. 15.*

P R Æ F A T I O.

mana, nec malignitas diabolica valuere: (tertium quiddam, ¹ *flammas gehennales* adjecit ille) quam inter ruinas & incendia defectionem primitivam consecuta, in generis humani commodum, suorumque beneficium servatam confotamque volebat bonitas divina.

Est in istis etiam, quod ad altiora enitendi, nomen Christianum professis, calcar acerrimum subjiciat, cum à fide ac familia ea exteros in tam celsa evasisse adverterint; ac pudore meritò suffundat, quod in imis adhuc subselliis subsistant hæreantque cum adminiculis fortioribus firmioribusque tam amplis ad ea consequenda instructi sint, & adjutari, nō nolint ipsi, possint. Certè plūs posse naturæ jam collapsæ reliquas vires, disciplinæ secularis accedentibus auxiliis, quàm gratiæ divinæ animis coelitus illapsæ, cujus operi etiam promovendo eadem illa pariter inserviunt, pro dedecore insigni non immeritò habeatur; estque quod probro eos, qui hujus participes se ferunt, jure merito afficiat, cum hoc ipso nomine, nomini, quod profitentur, Christiano ² opprobrio esse se senserint, quod à nomine alienis hac in parte inferiores comperiuntur. Grande quippiam & insigne visus est, sibi saltem, protulisse, qui adversus mortis metum dissertatiunculam clausit monitu illo; ³ *Nec infantes, nec pueros, nec mente lapsos, timere mortem: & esse turpissimum, si eam securitatem nobis ratio non præstat, ad quam stultitia perducit.* Futile revera & frivolum est. Pari liquidem ratione Epicurus probaverit, *Turpissimum esse, aut Numinis offensam subvereri, aut sceleris conscientiam formidare; cum neutrum hoc timeant, vel infantes, vel amentes, vel fatui; eamque nobis securitatem non præstare sapientiam, ad quam inscitia & desipientia perducit.*

Fatui scil. laminam candentem contrectare non metunt; infantuli facis accensæ flammæ manum admoveere non formidant. Num turpissimum ideo horum alterutrum scientem prudentem timendo refugere, quia neutrum neutri illi timeant? Verùm turpe est revera, dedecus, opprobria, damna, exilia, vulnera, tormenta, mortem ipsam, mortēque ipsa pejores gravioresque mortis moras, pro veritate divina, fide Christiana, asserenda, conscientia integra &

¹ Bern. ubi supr. Epist. 36.

² Salvian. de Provid. l. 4.

³ Senec.

PRÆFATIO.

intaminata custodienda, nî deficere & delinquere velimus interminata atque intentata; si defugere maluerimus, aut detrectare, nec mente promptâ, animo propenso alacriter constanterque subire ac perpeti; cûm hæc omnia pro pietate fidèque conservandâ, homines ethnici, & fortiter libenterque sustinenda definierint, & ipsi strenuè sustinuerint. Turpe est præcepta documentaque Dominica, ¹ *de sui ipsius abnegatione*, ² *deque suorum omnium, bonorum, opum, facultatum, necessitudinum, affectuum, vitæque adeò ipsius abdicatione* gravia, molesta, dura, difficilia, tristia, rigida, iniqua conquerendo ducere homines Christianos; cûm à religione Christianâ alieni quoque, argumentis etiam validissimis adjectis, hæc eadem pia, iusta, æqua, rationi rectæ consentanea, naturæque humanæ congruentia censuerint; nec eam nobis magnanimitatem aut æquanimi-
tem præstare fidem veram, ad quam ratio illos, recta quidem, nec renata tamen & recocta adhuc, perduxerit. Insignis igitur scriptorum istiusmodi usus, apud Christianos etiam, nomine non uno, vel ista quæ diximus, vel istis *paria*, seriò perpendenti, liquidò comperietur.

¹ *Matt. xvi. 2. Luc. ix. 23.*

² *Luc. xiv. 26. 33.*

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΤΩΝ ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν· τὰ δὲ,
ὅκ' ἐφ' ἡμῖν. ἐφ' ἡμῖν μὲν, ὑπόληψις,

ΕΡΙCTETI MANUALE.

CAPUT I.

RERUM quædam in nostrâ potestate sunt;
quædam non sunt in nostrâ potestate:
In nostrâ potestate sunt, opinio, impetus,

I *Arrianus*, ut quædam monumenta ingenii magistri sui *Epicteti*, ac in dicendo libertatis illius, sibi ipsi conservaret, hunc libellum ex istis *Epicteti* sermonibus, quos cum amicis & discipulis suis familiariter habuit, in iisdem ferè verbis, quantum ab illo fieri potuit, composuit; uti ipse testatur in epistolâ suâ dedicatoriâ ad *Messalinum*. Tanti etiam hunc libellum æstimavit *Arrianus*, ut eum *Enchiridii* titulo honestaverit; quæ quidem vox in græcis scriptoribus parvum gladium significat, qui, ob brevitatem, aptè manu gestari & tractari possit. *Thuc. Lib. 6. Xen. 2.* Sed metaphoricè ἐγχειρίδιον appellatio libellis quibusdam tributa fuit, quòd tales sunt, qui manu facile gestari possunt; & ut pugio militibus in promptu esse perpetuo debeat, ita tales libelli iis, qui benè & rectè vivere student.

¹ ὁρμῇ, ἱρεξίς, ἐκκλισίς, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα
² ἔργα· ἔκ ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, ³ δόξα,
 ἀρχαί, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἔχ ἡμέτερα ἔργα.

desiderium, averfatio, atque uno verbo, quælibet
 nostræ actiones: Non sunt in nostrâ potestate,
 corpus, possessio, gloria, imperia, atque uno ver-
 bo, quæcunque non sunt nostra opera.

1 Ὀρμὴ semper sequitur ἱρεξίς secundum *Peripateticos*: primò
 enim id appetimus, ut aiunt, quod bonum esse nobis videtur;
 deinde commovetur animus ad illud consequendum; qui qui-
 dem animi motus ὁρμὴ ab illis vocatur. *Stoici* autem peculiari
 quâdam ratione hisce vocibus utuntur: dantur enim secundum
 eos primæ animi inclinationes ad aliquid, sive propensiones,
 rationis tamen imperio obedientes, quæ semper appetitionem
 & averfationem præcedunt. *Vide Cap. 7.* Ὀρμὴ igitur secun-
 dum *Stoicos* est primus iste animi motus sine desiderio, quo
 quasi impellimur ad aliquid, sed non sine ratione. ἱρεξίς
 autem est desiderium alicujus rei, *scil.* quando appetimus ob-
 jectum more eorum, qui protensis manibus aliquid prehendere
 cupiunt.

2 Ἔργον in hoc loco non significat munus officii, τὸ καθήκον,
 in quo sensu sæpissimè capitur; sed ἐνέργειαν, actionem, *scil.*
 id, quod aut animis agitamus, aut ministerio corporis per-
 ficimus; & quod homo suapte naturâ, suoque arbitrato, ni-
 si morbo aut vi externâ impediatur, facere potest aut non
 facere. Nam ἡμεῖς *Stoicis* quoad animum dicimur.

3 Melius δόξα, uti omnes vertendo observant. Hæc enim
 vox in plu. numero absque adject. apud Græcos tantum opi-
 niones significat, vel, apud quosdam philosophos, axiomata. Sed
 hoc vocabulo *Epictetum* indicare existimo gloriam sive honorem,
 quo homo ab aliis insignitus est. Sic in sing. numero *Isocr.*
ad Phil. Arrianus pag. 434. 27.

Κ Ε Φ. Β'.

ΚΑΙ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν, ἔσι φύσει ἐλεύθερα, ἀκώλυτα, ¹ ἀπαρεμπόδιτα· τὰ δὲ ἔκ ἐφ' ἡμῖν, ² ἀσθενῇ, δοῦλα, κωλυτὰ, ἀλλότρετα.

Κ Ε Φ. γ'.

Μεμνητο οὖν, ὅτι, εἰὰν τὰ φύσει δῶλα, ἐλεύθερα οἰηθῇς, καὶ τὰ ἀλλότρετα, ἴδια, ἐμποδιθήσῃ, πεινήσῃς, ταραχθήσῃ, μέμψῃ καὶ θεῶς, καὶ ἀνθρώπων· εἰὰν δὲ τὸ σὸν, μόνον οἰηθῇς σὸν εἶναι· τὸ δὲ ἀλλότρετον, ὥσπερ ἔστιν, ἀλλότρετον· ³ ἐδάς σε

C A P. II.

ET quidem quæ in nostrâ sunt potestate, naturâ sunt libera, quæ prohiberi & impediri nequeant: at quæ in nostrâ non sunt potestate, imbecilla, serva, quæ prohiberi possint, aliena.

C A P. III.

MEmento igitur, si, quæ naturâ serva sunt, libera putaris: & aliena, propria; fore ut impediaris, lugeas, turbêris, Deos atque homines incuses: sin id, quod tuum est, solùm tuum esse putaris; alienum vero, ut est, alienum; nemo te

¹ Απαρεμπόδιτα. Ita Veneta VIII & ex ea hæcenus vulgata. At Veneta IV seu prior ἀπαρεμπόδιτα, & M. S. Hafn. Arrianus quoque semper.

² Ἀσθενῇ. scil. ἔσι φύσει. Repetendum est a superiore, τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἔσι φύσει ἐλεύθερα. vide infra etiam, εἰὰν τὰ φύσει δῶλα, ἐλεύθερα οἰηθῇς.

³ Nemo te necessitate constringet ad aliquid faciendum, quod minus plenius libertate fruaris, fisque tuarum actionum dominus. Suetonius.

ἀναγκάσει ἐδέποῃ, εἰδέεις σε κωλύσει, εἰ μέμψῃ
εἰδέναι, εἰ καλέσεις τινί, ἄκων πράξεις εἰδέναι,
εἰδέεις σε βλάψῃ, ¹ ἐχθρὸν εἰς ἔξεις· ² εἰδὲ γὰρ βλα-
βερόν τι ποίῃσιν.

Κ Ε Φ. δ'.

³ **Τ**ηλικύτων εἴν' ἐφίεμ' ὅτι, μέμνησο ὅτι εἰ δὲ
⁴ μερίως κεκινήμενον ἀπ' ἑαυτοῦ ⁵ αὐτῶν· ἀλλὰ

coget unquam, nemo te impediet, non incusabis
quenquam, neminem culpabis, invitus nihil ages,
nemo te lædet, inimicum non habebis; neque enim
noxium quid patieris.

C A P. IV.

Tanta igitur expetens, memento non opor-
tere modice commotum ea attingere; sed

¹ Inimicus enim judicatur, qui nocet. Nemo autem ei
nocere potest, qui bonum & malum in iis rebus solis, quæ in
nostrâ potestate sunt, collocat. Cum autem aliquis iis, quæ
non sunt penes nos, alium spoliât, propriè illum non lædit.

² *Politiani* versio hæc non agnoscit, & videntur supervacaneæ,
cum jam præcesserit εἰδέεις σε βλάψῃ. Melius tamen (ut ego
censeo) *Paraphrasis*, quæ posteriora exhibet, expunctis illis.
Casaubonus. Nonnulli cum MS. *Hafn.* & *Nilo* ordine mutato le-
gunt; ἐχθρὸν εἰς ἔξεις· εἰδέεις σε βλάψῃ· εἰδὲ γὰρ &c. *Iidem* ἐχθρὸν
εἰδέναι & paulo ante, εἰδὲ ἐγκαλέσεις εἰδέναι. *Nilus* etiam: εἰδὲ β.
ποιήσῃ, neque malo afficiet.

³ Monet Philosophiæ studiosum, ne unâ cum virtutis & ho-
nesti studio, externarum rerum cupiditatem conjungat. Nullis
enim rebus eos distrahi oportet, & a studio virtutis atque exerci-
tatione abstrahi, qui eam perfectè consequi cupiunt.

⁴ Cum non mediocritèr incitatum esse oportere dicit, eum,
qui tantas res appetat, non hoc vult, non supra modum, atque
immodicè, sed non infra modum, non minus quam par sit, in-
citatum esse oportere. Nam si periculum est, ne suis bonis exci-
dat: periculum certe (ut ait *Pindarus*) ignavum virum non ad-
mittit. *Mithomius* legit, εἰ δὲ εἰδὲ μερίως.

⁵ Verum enimvero emendatione opus est, quanquam silent

καὶ μὲν ἀφίεναι παντελῶς· τὰ δὲ ὑπερίθεσθαι πρὸς
τὸ παρόν ¹. ² εἰδὼν δὲ καὶ ταῦτα θέλης, καὶ ἄρχῃν καὶ
πλουτεῖν· ³ τυχὸν μὲν οὐδὲ αὐτῶν τέτων τούτῃ, ⁴ ἀλλὰ
τὸ καὶ τῶν προοίρων ἐφίεσθαι. ⁵ πάντως γε μὴν ἐκεί-
νων ἀπολύξῃ, δι' ὧν μόνων εὐδαιμονία καὶ ἐλευθε-
ρία ⁶ περιγίνεται.

alia omnino mittere; alia in præsens differre. Si
autem & ista expetas, & magistratum gerere &
dives esse; forsitan neque hæc ipsa consequere,
quod priora quoque expetas. Illa certè nullo mo-
do consequeris, quibus solis felicitas ac libertas ad-
quiritur.

libri, & pro αὐτῶν arbitror legendum ἄλλων: Hoc modo, τηλι-
κῶτων ὅν ἐφίεμενος, μέμνησο ὅτι εἰ μὲν ῥίως κινηθέντων ἀπτεσθαι
ἄλλων. Cum igitur tantas res expetas [viz. εἰδὼς σε ἀναγκάσει,
εἰδὼς σε κωλύσει, &c. &c.] memento non oportere, ne mediocri-
ter quidem commotum, cætera attingere; [viz. τὸ σῶμα, κλῆσις,
δοξα, ἀρεαί. Upr.

1 Sequitur in editione Meib. καὶ προσηγομένως σεαυτῷ ἐπιμε-
λεῖσθαι, ac præcipue tuiipsius curam agere. Τὰ δὲ ὑπερίθεσθαι. v.
c. parare domum, uxorem ducere, &c. & omnino eas res ex-
ternas, quæ sobrie & prudenter tractatæ bonis animi non offici-
unt. Eas differre debet discipulus (nam cum hoc agere philo-
sophum semper cogita) ne animus iis rebus districtus avocetur
a studio virtutis, eo usque, donec ita profecerit, ut iis uti tuto
possit.

2 Scil. τὰ ἐκ φιλοσοφίας περιγινόμενα. Ea quæ philosophia
præstat. Wolfius.

3 Fortasse nec hæc ipsa, scil. magistratus nec opes asseque-
ris. Idem.

4 Non τὰ πρὸν φιλοσοφῆσαι, ea quæ desideraris ante philo-
sophiam, ut voluptates, honores, divitias: sed τὰ πρότερον εἰρη-
μείνα, ea quæ ante exposuit, quæque rectum iudicium sequun-
tur. Idem.

5 Nempe τῶν προοίρων. Carebis enim omnino animi tran-
quillitate, si avarus & ambitiosus fueris. Idem.

6 In Epicteto παραγίνεται magis placet. Si enim illis quæ

Κ Ε Φ. Ε.

Εἰς τὸν δὲν ¹ πάσῃ φαντασίᾳ ² τραχείᾳ μελέτῃ
 ἐπιλέγειν, ὅτι, φαντασία ³ εἰ, καὶ ὁ πάντως
 τὸ φαινόμενον. ἐπειὶ ἐξετάζει αὐτὴν, καὶ δοκίμαζει

CAP. V.

Statim igitur omni aspero viso occurrere stude
 & dicere; visum es, ac nullo modo id quod
 esse videris. Deinde explora illud, atque examina

in tua potestate sunt tantum confidas, felicitas ac libertas tibi
adeft. Vide infra *προῖκα δὲ εἶδεν παραγίνεσθαι.*

¹ Φαντασία, *visum.* Sic Cicero in Acad. Seneca de irâ, lib.
 3. capit ergo visus speciesque rerum. A. Gellius, 19. 1. Visa
 animi, quas φαντασίας philosophi appellant, quibus mens ho-
 minis primâ statim facie accidentis ad animum rei pellitur,
 non voluntatis sunt, neque arbitraria, sed vi quâdam suâ infe-
 runt sese hominibus noscitantia. Nempe *ταράσσει τὸς ἀνθρώ-
 πους ἐν τὰς περὶ τῶν πραγμάτων δόξαι.* E-
pict. infra Cap. 10. Hoc inter insipientis sapientisque animum
 differre dicunt *Stoici*, quod insipiens, qualia esse primo animi
 sui pulsu visa sunt sæva & aspera, talia esse vero putat; & ea-
 dem incepta, quæ quasi jure metuenda sint, suâ quoque assen-
 sione approbat, καὶ προσεπιδοξάζει. hoc enim verbo *Stoici*, quum
 super hac re differunt, utuntur: sapiens autem, quum breviter
 & strictim colore atque vultu motus est, ὁ συγκαταθήσεται, sed
 statum vigoremque sententiæ suæ retinet, quam de hujusmodi
 visis semper habuit ut de minimè metuendis, sed fronte falsâ
 & formidine inani territantibus. Hæc *Epictetum* philosophum
 ex decretis *Stoicorum* sensisse atque dixisse in eo, quo dixi, libro
 legimus. Aull. Gell. Lib. 19. Cap. 1. Vide etiam Cicero. *Tus-
 cul. Quæst. Lib. 4. Cap. 6.*

² Τὸ τραχεῖα nonnulli codices non habent, & meo judicio
 rectius omittitur. *Wolffius.*

³ Lege εἰς. Quod est in marg. edit. Basil. & vertendum,
visum est, ac nullo modo quod esse videtur. Mox Nilus, ἐπειτα
 ἐξετάζει αὐτὴν, καὶ δοκίμαζει τοῖς κανόσιν, οἷς ἔχεις. Ultima quo-
 que *Hafn.* iidem mox; πάντες ἢ τι τῶν.

τάτοις τοῖς κανόσιν, οἷς ἔχεις. πρῶτῳ δὲ τάτῳ, καὶ
μάλιστα, πότερον περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἔσιν, ἢ περὶ τὰ
ἐκ ἐφ' ἡμῖν. καὶν περὶ τι τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν ἢ, πρὸ χρι-
στον ἔσω τὸ, ¹ διότι ἔδεν πρὸς σε.

Κ Ε Φ. 5'.

ΜΕμνησο ὅτι ὀρέξεως μὲν ² ἐπαγγελία, τὸ ὀπι-
τυχῆν, ³ ὀρέγῃ ἐκκλίσεως δὲ ἐπαγγελία,
³ τὸ μὴ ἐμπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίνειται. καὶ ὁ μὲν ὀρέξει
ἀποτυχάνων, ⁴ ἀτυχῆς· ὁ δὲ ἐκκλίσει περιπίπτων,

iis regulis, quas habes: prima autem hac vel maxi-
mè, utrum circa ea versetur, quæ in nostrâ potestate
sunt, aut quæ in nostrâ potestate non sunt. Quod
si circa aliquod eorum versetur, quæ in nostrâ
potestate non sunt, promptum hoc esto, ergo nihil
ad te.

C A P. VI.

ΜΕmento appetitionis promissionem esse, fore
ut consequaris id quod appetas; declina-
tionis autem promissionem, fore ut in id non inci-
dat quod declinatur: et quidem is, quem appe-
titio frustratur, infortunatus est: qui in id incidit

¹ MS. Salm. ap. Meibom. pag. 39, & MS. Harr. τόδε, ὅτι
multo elegantius. Hafn. τὸ, ὅτι ἔδεν πρὸς ἐμέ. Sic & Paraph.
Christ.

² Est prosopopœia quædam Cupiditatis cum homine collo-
quentis. Rudibus apertior est oratio, si ita locutus esset: cum
aliquid appetis, fore speras, ut id consequeris, & voti compos
fias, & reliqua. Wolfius.

³ Edit. Salm. & Meibom. περιπεσεῖν ἐκείνῳ. Mox ὁ μὲν ἐν ὀρέξει
ἀποτυχάνων—ὁ δὲ ἐν ἐκκλίσει περιπίπτων, reposuerunt non-
nulli, Arriani locorum auctoritate induciti.

⁴ Qui scopum ferire nequit ἀτυχῆς, qui difficulter victum &

δυσυχής¹. ἂν μὲν οὖν μόνα ἐκκλίνης² τὰ πρὸς φύσιν
τῶν ἐπὶ σοι, εἰδὲν ὧν ἐκκλίνεις περιπεσῇ νόσον δι'
ἃν ἐκκλίνης, ἢ θάνατον, ἢ πενίαν, δυσυχῆσεις.

Κ Ε Φ. ζ'.

Αρον οὖν τὴν ἐκκλίσιν ἀπὸ πάντων τῶν ἐκ
ἐφ' ἡμῖν, καὶ³ μελέθεις ἐπὶ τὰ πρὸς φύσιν
τῶν ἐφ' ἡμῖν. ⁴ τὴν ὀρεξιν δὲ πάντεσσι ἐπὶ τῷ παρόντι

quod averfatur, calamitosus. Si erga sola declines, quæ præter naturam existentia in tuâ sunt potestate, in eorum nullum, quæ declinas, incides. At verò si morbum declines, aut mortem, aut paupertatem, eris calamitosus.

C A P. VII.

ΑUfer igitur declinationem ab omnibus, quæ in nostrâ potestate non sunt, eamque transfer ad ea, quæ contra naturam existentia in nostrâ potestate sunt. Appetitionem autem penitus in præ-

alia necessaria assequitur δυσυχῆ. *Eustrathius* in primum *Nicomachiorum Aristotel.* pag. 24. sed hæc distinctio est ex argutiis disciplinæ *Stoicæ*.

¹ ἂν μὲν ἔν μονα ἐκκλίνης. *Arrian.* iv. 10. p. 650, ἐπὶ μηδὲν ἐκκλινε, τῶν μὴ ἐπὶ σοι. ubi dele ἐπὶ ante μηδὲν.

² His adversantur utique, falsa opinio, pravus & corruptus appetitus, omnes animi perturbationes, quas in hominis potestate esse volunt *Stoici*: non ita fortasse, ut non existant (id enim Dei cuiusdam, potius quam hominis fuerit) sed ut rationi obediant. *Wolffius*.

³ Videntur hæc rudioribus obscura, quæ dilucidiora essent, si scripsisset: averfare falsas opiniones, stultas & pravas cupiditates, turpitudinem & dedecus: Hæc enim ut fugere, ita etiam effugere poteris. *Wolffius*. sed morbum, mortem &c. averfari non debes, quia evitare non potes.

⁴ Pugnare videntur hæc verba cum iis, quæ cap. 4. dicta

τὸ ἀνελεῖ· ἂν τε γὰρ ὀρέγῃ τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν τινος, αὐτοχρῆν ἀνάγκη· τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν, ὅσων ὀρέγεσθαι καλὸν ἂν, εἰδὲν εἰδῆπω σοι πάρεσι. ἡ μόνω δὲ τῷ ὀρμαῖν καὶ ἀφορμαῖν χρῶν, κέφως μὲν τοι, καὶ μεθ' ὑπεξαίρεσεως, καὶ ἀναιμένως.

sens tolle. Si enim appetas quidquam eorum, quæ in nostrâ potestate non sunt, frustrari necesse est: ex iis autem, quæ in nostrâ potestate sunt, nihil, quod honestè appetas, adhuc tibi adest. At solo eo utere, ut impetum aliquò feras & alicundè revoces; verum levitèr, & cum exceptione, & remissè.

sunt. τηλικαύτων ἐν ἐφ' ἡμῖν &c. Sed liquidò constat, autori huic negotium esse in hoc loco cum tyrone philosophiæ initiando, quem vult Academico more ἐπέχειν καὶ διασκεπτεσθαι cohibere assensum & amplius deliberare: & in eâ ἐποχῇ, ἐλλείπειν μᾶλλον ἢ πλεονάζειν· hoc est, potius citra resistere, quam ultra progredi, ut monet *Isocrates*. Novitios discipulos semper admonuerunt *Stoici*, ut statim pravis appetitibus adversarentur; quippe ii, qui a malâ consuetudine ad meliorem vitæ rationem transire incipiunt, primum evomere debent malæ vitæ venenum, deinde bonæ vitæ cibis ali; secundum *Horatium*.

Sincerum est nisi vas, quodcunque infundis, acescit.

Sed talibus tyronibus valdè periculosum fore existimabant aliquid appetere, priusquam didicerint, quæ sint appetenda; sed levitèr & cum exceptione prosequi rem illis satis est, pro ea propensione, quæ appetitionem præcedit. Vide notam in vocem ὀρμῇ, in cap. 1.

1 At si primis animi motibus indulget, tum ὀρέξεις, quas tamen interdicit, exoriri necesse est? *Simplicius* in hac disputatione valde fluctuat, dum modo *Stoicæ*, modo *Academicæ* Scholæ præcepta amplectitur. Ego ita existimo: locus de ὀρμῇ & ἀφορμῇ in disciplinâ stoicâ ad relationes, sive naturales sive acquisitas inter patrem v. c. & filium &c. ideoque ad officia pertinebat, ut alter ille de ὀρέξει ad πάθη S. animi motus & perturbationes: cf. *Arrian*. 1. 18. 3. 2. itaque discipulo ὀρμῶν permittit, ὀρέξειν non permittit. *Hayneus*.

2 *Politianus*, cum *supputatione*. *Wolfius*, cum *diminutione*.

Κ Ε Φ. ή.

Ε φ' ἐκάστου τῶν ψυχασταθούνων, ἡ χρεῖαν παρέχόντων, ἡ σεβασμένων, μέμνησο ὀπιλέγειν, ὁποῖόν ἐστιν, ἀπὸ τῶν μικροτάτων ἀρχόμενος. ἂν χύτραν σέργης, ὅτι χύτραν σέργεις· καλεαλείσης γὰρ αὐτῆς, ἔταραχθήσῃ. ἂν παιδίον σουτῇ καλαφιλῆς, ἡ γυναικα, ὅτι ἄνθρωπον καλαφιλῆς· ἀποθανόντῃ γὰρ αὐτῇ, ἔταραχθήσῃ.

C A P. VIII.

Singulis in rebus, quæ vel delectant vel usui feruiunt, aut diliguntur, memento considerare, cuiusmodi sint, exorsus a minutissimis. Si ollam diligis, te ollam diligere: eâ enim fractâ non perturbaberis. Si filiolum amas aut uxorem, hominem a te diligere: nam eo mortuo non perturbaberis.

Naogeorgus autem melius, *cum exceptione*. Seneca enim de Benef. 4. Cap. 34. sic sese exprimit: sapiens ad omnia cum exceptione veniet; si nihil inciderit quod impediât: ideo omne illi succedere dicimus, &c. Imprudentium ista fiducia est, fortunam sibi spondere, &c. Exceptio autem sine quâ nihil aggreditur, & hic illum tuetur. Sæpè in eodem sensu ὑπεξαίρεσις verbo utitur Antoninus. lib. 4. ὁρμῇ μὲν (sapiens, five recta ratio) πρὸς τὰ ἡγέμενα μὲθ' ὑπεξαίρεσις, τὸ δὲ ἀλλισαγόμενον &c. plenius & disertus lib. seq. Ὁρμῆς καὶ διαθέσεως ἐγίνεσθαι ἐμπόδια διὰ τὴν ὑπεξαίρεσιν καὶ τὴν περιστολήν, &c. idem lib. 6. Καὶ μέμνησο ὅτι μὲθ' ὑπεξαίρεσις, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐκ ὀρέξε. Casaubonus etiam *cum exceptione* veram esse μὲθ' ὑπεξαίρεσις interpretationem affirmat. Vide ejus notam in hanc vocem lib. 4. Antonini.

I Ea, quæ chara habent homines, trifariam dividit, τὰ ψυχασταθούνα, τὰ χρεῖας παρέχοντα, &c. τὰ σεργόμενα; id est, quæ naturali quâdam ratione diliguntur: &, quomodo sine ullâ molestiâ quævis horum amittere possumus, docet.

Κ Ε Φ. Θ'.

Όταν ἄψαδαί τινος ἔργα μέλλης, ἐπιμίμνησκε σεαυτὸν, ὅποῦν ἐστὶ τὸ ἔργον. εἰς λασόμενον ἀπίης, πρόβαλε σεαυτῷ τὰ γινόμενα ἐν βαλανείῳ· τὰς ἀπορρέονας, ¹ τὰς ἐκκρομένους, τὰς λοιδορῶντας, ² τὰς κλέποντας· καὶ ἔτιως ἀσφαλέσμενον ἄψῃ τὰ ἔργα, εἰς ἐπιλέγης, ὅτι, εὐθὺς λήσασθαι θέλω, καὶ ³ τὴν ἐμαυτοῦ προαίρεσιν κατὰ φύσιν ἔχουσιν τη-

C A P. IX.

Opus aliquod aggressurus, ipsi tibi subjcito, cujusmodi sit illud opus. Si lavatum abieris, propone tibi quæ in balneo fiunt; abluentes, a loco expellentes, convitiantes, furantes; atque ita cautius rem aggredieris: si ipse tibi dixeris; & statim lavabo, & meum institutum naturæ congruens con-

1 Meibom. e Cod. Salm. pro ἐκκρομένους reposuerat ἐνσειομένους, male interpretatus, incutientes. Nonnulli legunt ἐγκρομένους mutuo se urgentes; sic, ἀπορρέοντες de turbâ abeuntium, ut ἐπιρρέειν de multitudine accurrentium, ὑπερρέειν &c. ἐγκρομένοι qui turbam confertam ingredi nituntur; & hinc οἱ λοιδορῶντες, uti fit in turbâ tumultuante, subjunguntur.

2 Nam vestimenta eorum, qui lavabantur, facillimè surripi possent: cuilibet enim balneorum Apodyterium pervium fures autem balneorum plectebantur graviter. Vide Aristot. Prob. 14. S. 29.

3 Προαίρεσις Stoicis est proprie animi deliberatio de eligenda re; αἵρεσις autem electio ipsa, sive decretum animi ex illa rationatione, voluntas, propositum; atque hoc ipsum etiam προαίρεσις dici videtur.—Hinc προαιρέτικὰ quæ nostri arbitrii sunt; ἀπροαίρετα, quæ non sunt, quæ sub voluntatem nostram non cadunt. Jam προαίρεσις κατὰ φύσιν ἔχουσα, non velle nisi naturæ convenienter, h. nifi ea, quæ in potestate nostrâ sunt. Neque indignari, si, re susceptâ, impedimenta interveniunt,

ρῆσαι. καὶ ὡσαύτως ἐφ' ἐκάστου ἔργου¹. ἔγω γὰρ, ἂν τι
πρὸς τὸ λῦσαι τι γένηται ἐμποδῶν, πρόχειρον ἔσται,
διότι ἐ² τῆτο ἤθελον μόνον, ἀλλὰ καὶ τ³ ἐμαυτὸν προ-
αίρεσιν καὶ φύσιν ἔχουσιν τηρῆσαι. ἐ τηρήσω δὲ, εἰ ἂν
ἀβανακλῶ πρὸς τὰ γινόμενα.

Κ Ε Φ. Ι.

Ταράσσει τὸς ἀνθρώπους, ἐ τὰ πρᾶγματα, ἀλλὰ
τὰ περὶ τῶν πραγμάτων³ δόγματα οἷον,
⁴ ὁ θάνατος⁴ ἐδὲν δεινόν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτης ἀν' ἐφαίνετο

servabo. Et similiter in quocunque negotio. Ita
enim, siquid inter lavandum impedimenti accidat,
promptum erit; equidem non hoc solum volui, sed
& propositum meum, quod secundum naturam est,
servare. Non servabo autem, si ea, quæ fiunt,
ægrè tulero.

C A P. X.

Perturbant homines non res ipsæ, sed de rebus
opiniones: ut, mors nihil terribile est, alio-
quin et Socrati hoc visum fuisset; sed opinio de

¹ Meibomius addit, ἐ διαμαρτίαις, nec peccabis.

² Τῆτο. Τὸ λῦσαι. Volebam lavare & propositum meum
secundum naturam, hoc est, tranquillum animum, servare. At
non servabo tranquillum animum, si cum indignatione ea, quæ
accidunt, excipiam.

³ Vide notam in vocem φαντασία in cap. 5.

⁴ Si aut anima cum corpore extinguitur, aut in locum me-
liorem transfertur. Sed si pœnæ scelerum dandæ sunt, pericu-
losæ plenum opus alexæ, nī veræ pietatis clypeo sis munitus.
Wolfius. Quæ vere & naturâ suâ, nec tantum opinione, mala
sunt; omnibus, imprimis sapientibus, iisque, qui naturam in-
corruptiorem servarunt, mala videri debent. Jam autem, mors
&c. Nilus, ὁ θάνατος, ἐ δεινόν. Hayneus.

ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ θανάτου, ὅτι δεινόν, ἐκείνο τὸ
δεινόν ἐστίν. ὅταν ἔν ἐμποδιζώμεθα, ἢ ταρατῶμεθα,
ἢ λυπώμεθα, μηδέποτε ἄλλας αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἐαυ-
τὰς, τῆς, τῶν, τὰ ἐαυτῶν δόγματα. ¹ ἀπαιδεύτης ἔργον,
τὸ ἄλλοις ἐγκαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς παράσῃ κακῶς
ἡρμένον παιδεύεσθαι, τὸ ἐαυτῷ πεπαιδευμένον, τὸ
μήτ' ἄλλω, μήθ' ἐαυτῷ.

Κ Ε Φ. ια.

ΕΠὶ μηδενὶ ² ἐπαρθῆς ³ ἀλλοτρίῳ παρερημάτῃ. εἰ
ὁ ἵππος ἐπαιρόμενος ἔλεγεν ἂν, ὅτι, καλὸς
εἰμι, οἷόν ἐστιν ὡς σὺ δ' ὅταν λέγῃς ἐπαιρόμενος, ὅτι

morte, quod terribile aliquid sit, hoc est illud ter-
ribile. Cum igitur impedimur, aut perturbamur,
aut tristamur, nunquam alios incusemus, sed nos
ipsos, hoc est, nostras opiniones. Ineruditi factum
est incusare alios, ob quæ sibi malè est; ejus qui
erudiri cœpit, seipsum; eruditi, neque alios, neque
seipsum.

C A P. XI.

OB nullam alienam efferaris præstantiam. Si
equus sese efferens diceret, pulcher sum; ferri
id posset: Tu verò, cum dicis superbiâ elatus, pul-

1 Vide notam in hæc verba εἰ δύνασαι ἐν κακῷ &c. cap. 31.

2 Quid verbo ἐπαρθῆς indicet, operæ est cognoscere. Quippe
non significat per arrogantiam efferri; ut in malam sæpe par-
tem ea voce utimur. (alioqui non suaderet, ut nostris & veris
bonis efferremur.) Non igitur simpliciter ἐπαίρεσθαι prohibet,
sed alienis bonis. Videatur *Simplicius*. *Senecanus*.

3 In rebus externis. Memento illa e Cap. 1. τὰ δὲ ἐκ ἐφ'
ἡμῶν — ἀλλότρια. In Nilo primum Capitis voc. ἐπὶ abest &
ποχ. ἂν.

ἵππον καλὸν ἔχω, ¹ ἴσθι ὅτι ἐπὶ ἵππῳ αἰσθῶ ἐπαίρη. τί ἔν ἐστι σόν; ² χρήσις Φανλασιῶν. ὥστ' ὅταν ἐν χρήσει Φανλασιῶν ³ κτ' φύσιν σχῆς, τλωκαῦτα ⁴ εὐλόγως ἐπαρθήσῃ. τότε γὰρ ἐπὶ σῶ τινι αἰσθῶ ἐπαρθήσῃ.

Κ Ε Φ. ιβ'.

Κ Αθάπερ ἐν ⁵ λιμένι, τῷ πλοίῳ καθορμιθῆναι, ἂν ἐξέλθῃς ὑδρεύσασθαι, ἰδῶ μὲν πάρεργόν

chrum equum habeo; scito te ob pulchrum equum superbire. Quid ergo tuum est? Usus visorum. Quare cum in usu visorum secundum naturam es adfectus, tum verò meritò te efferes. Tum enim aliquo tuo bono lætaberis.

C A P. XII.

Q Uemadmodum in navigatione, subducto navigio, si aquatum exieris, in viâ quidem obiter

¹ Potius ἴσθι, ὅτι ἐφ' ἵππου αἰσθῶ ἐπαίρη. Scito te superbire propter bonum quod in equo est. *Upt.*

² Obscuriora videntur hæc minus affuetis. Sed perinde est ac si diceret: in omnibus rebus non appetitum aut popularem opinionem, sed rationis iudicium sequendum. Visus enim rectè uti, quid est aliud, quam de rebus omnibus rectè iudicare, & rationi parere, non affectui? *Wolfius.* Χρήσις Φανλασιῶν, hic *Visorum.* usus vero n. ut recta de rebus visa, atque adeo opiniones, concipias; qui fons est rectarum δρμῶν & ὁρέξεων, adeoque actionum nostrarum. Hæc χρήσις φ. caput præcipuum disciplinæ *Stoicæ*, unde totus in eo *Epictetus* apud *Arrianum*.

³ Ut non pro bonis habeamus, nisi, quæ in nobis & nostrâ potestate sunt.

⁴ Sic e Cod. *Salm.* legunt *Meib. Upton.* & alii.

⁵ Navem, sive philosophiam, sive vitæ institutum esse intelligo: gubernatorem vero, Deum: cui qui vocanti non pareat, aut pro mancipio tractetur, aut planè deferatur. Alii legunt ἐν πλωῖ & mox *Hafn.* & *Nilus* legunt εἰ ἐξέλθοις.

ἔσι, καὶ κοχλίδιον ἀναλέξασθαι, ἢ βολβάριον τε-
τάσθαι δὲ δεῖ τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ πλοῖον, καὶ συνεχῶς
ἐπιστρέφειν, μή τι σε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ· καὶ
καλέσῃ, πάντα ἐκεῖνα ἀφίεναι, ἵνα μὴ δεδεδεμένῳ
ἐμβληθῇς, ὥς τὰ πρόβατα· ἔτω καὶ ἐν τῷ βίῳ. εἰ
διδῶται ἀντὶ βολβαρίων καὶ κοχλιδίων ἡ γυναικάριον καὶ
παιδίον, ἔδεν κωλύει. εἰ δὲ ὁ κυβερνήτης καλέσῃ,
τρέχε ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀφίεις ἐκεῖνα πάντα, μηδὲν
ἐπιστρέφόμενος. εἰ δὲ γέρων ᾖ, μηδὲ ἀπαλλαγῇς
ποῖε τὰς πλοῖας μακρὰν, μή ποτε ² καλῶνται ἐλλί-
πης.

hoc agis, ut cochleolam colligas, aut bulbulum;
animum autem ad navim intentum habere oportet,
& continuo respicere, an te gubernator vocet; & si
vocet, omnia oportet relinquere, ne vinctus, ovium
instar, in navim conjiciaris: Sic quoque in vitâ, si
pro bulbulo, & cochleolâ, uxorcula detur & pu-
ellus, nihil impediet. At si gubernator vocarit,
curre ad navim, relictis illis omnibus; neque re-
spicies. Quod si senex sis, ne recedas unquam pro-
cul a navi, ne vocantem non adsequaris.

1 Nullum prohibebit, nec γυναικάριον nec παιδίον, quin, si
Deus vocet, tu sequaris. Amant Stoici extenuandarum rerum
causâ, deminutiva, ἔδεν κωλύει sup. χρησθαι αὐτῷ.

2 Alii καλύμενος.

Κ Ε Φ. ιγ'.

ΜΗ ζήτη τα γινόμενα γίνεσθ' ὡς θέλεις· ἀλλὰ θέλε γίνεσθ' τὰ γινόμενα, ὡς γίνεσθαι, καὶ εὖ ποιήσεις. ³ νόσος, σώματός ἐστιν ἐμπόδιον· πρῶταιρέσεως δὲ ἔσ', ἐὰν μὴ αὐτὴ θέλῃ. χῶλανσις, σκέλεος ἐστὶν ἐμπόδιον, πρῶταιρέσεως δὲ ἔσ'. καὶ τῆτο ἐφ' ἑκάστω τῷ ἐμπιπλίνῳ ὀπίλει. ⁴ εὐρήσεις γὰρ αὐτὸν ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον· σὲ δὲ ἔσ'.

C A P. XIII.

NE postules quæ fiunt, fieri ut vis; sed velis, quæ fiunt, fieri, ut fiunt, & rectè facies. Morbus corporis impedimentum est; instituti non item, nisi ipsum velit. Claudicatio, pedis est impedimentum; instituti non item. Atque hoc cuicunque incidentium rerum verbis adde. Illam enim alterius cujusdam impedimentum invenies; tui verò nequaquam.

1 Quippe voluntatem tuam facilius mutabis, quam naturam rerum.

2 Legunt hunc locum MS. & Ed. *Mæibonii* hoc modo, ἀλλὰ θέλειν ὡς τὰ γινόμενα γίνεσθαι, καὶ εὐρήσεις. Opimo, ut videtur, sensu. Ne quæras fieri res ut velis: Quæ fiunt enim, extra te positæ sunt. Sed velle quæras eo modo quo res fiunt: Velle enim & voluntas in tuâ potestate. Fatendum tamen est vulgatam lectionem tueri *Simplicium*. *Upt.*

3 Dicit Philosophus νόσος σώματός ἐστιν ἐμπόδιον· πρῶταιρέσεως δὲ ἔσ'. Quo nihil aliud annuit, quam sapientem, tunc etiam, cum corporis morbis premitur, tamen esse sui juris & liberum, cum per impedimenta corporis voluntas ejus sufflaminari haud possit dici, quippè qui stabile hoc suæ πρῶταιρέσεως scitum observet, *ubi nec possis; ibi nec velis.*

4 Stoicæ doctrinæ fundamentum est, naturam humanam omnino positam esse in ratione & mente, corpus autem esse quoddam extraneum & solum animi instrumentum. Cum igitur morbus, paupertas & id genus incommoda, sunt corporis

Κ Ε Φ. ιδ'.

Εφ' ἐκάστῃ τῇ προσηπτόντων μέμνησθ', ἐπιστρέφων
 ἐπὶ σεαυτὸν, ζῆεῖν, 3 τίνα δυνάμειν ἔχεις πρὸς
 τὴν χρῆσιν αὐτῶν. εἰὰν καλὸν ἴδῃς, ἢ καλὴν, εὐρήσεις
 δυνάμειν πρὸς ταῦτα ἐκράτειαν. εἰὰν πόνον προσ-
 φέρεται, εὐρήσεις κατ' ἐξέαν· ἀν' λοιδορίας, εὐρήσεις

C A P. XIV.

Super quacunque incidentium rerum memento
 ad te conversus quærere, quam potentiam habes
 ad ejus usum. Si pulchrum videas, aut pulchram,
 potentiam ad hæc invenies, continentiam. Si labor
 offeratur; invenies tolerantiam. Si convitium, pa-

impedimenta, sunt ἄλλα πῶς ἐμπόδια· non autem οὗ, scil. τῆς
 προαιρέσεως appetitûs hominis rationi obedientis, a quo natura
 hominis dependet, necnon bonum & malum. Quis enim vetat
 ægotantem naturæ suæ amplecti consentanea, declinare con-
 traria?

1 Προσηπτόντων, Eorum scil: quæ extra nos fiunt, quorum-
 que species oculis animoque objicitur.

2 Int. τὸν νῦν. Salm. ed. πρὸς ἑαυτὸν. Ἐπιστρέφειν & ἐπιστρέ-
 φισθαι, est converti ad se: h. animum ab externis rebus avoca-
 tum, in se quasi colligere & intentum habere ad aliquam rem.

3 Scil. quam facultatem ad illius usum habeas. Debat potius
 sequi; quas copias contra eam, S. quam virtutem paratam
 habeas, ut, contra illecebras formæ, continentiam &c. Sed
 χρῆσις non tam est utendi actio, quam ratio & modus ejus, quo ea
 instituitur, S. quomodo erga rem affecti sumus. ut χρῆσθαι τοῖς
 κακοῖς ἀνδρείως, est, fortiter ferre mala. itaque h. l. est, qua vi
 qua virtute siue potentia animi instructus sis, ut rite te in eâ re ge-
 ras, ut neque ejus illecebris captus & illaqueatus, eam temere am-
 plectaris, nec ejus difficultate victus ab ea refugias. Hayneus.

ἀνεξικακίαν. καὶ ἔτις ἐπιζόμενόν σε, ¹ καὶ συναρπά-
σουσιν αἱ φαντασίαι.

Κ Ε Φ. ιε.

Μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς, ὅτι, ἀπώλεσα
αὐτό· ἀλλ', ὅτι, ² ἀπέδωκα. τὸ παιδίον ἀπέ-
θανεν; ἀπεδόθη. ³ τὸ χωρίον ἀφῆρέθη; ἔκῃν καὶ τῇ
ἀπεδόθη; ἀλλὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί δέ σοι
μέλει. Διὰ τίνος σε ὁ δὲς ἀπήτησε; ⁴ μέχρι δὲ
αὖν διδῶ, ὡς ἀλλοτρίαν αὐτῷ ἐπιμελῶ, ὡς τῷ πανδο-
χείῳ οἱ παρόντες.

tientiam invenies. Atque sic adfuetum non te abri-
pient secum visa.

C A P. XV.

NUnquam de aliquâ re dicas; quod perdidisti
eam; sed quod reddidi. Puellus obiit?
redditus est. Ager ereptus? annon iste quoque est
redditus? Sed improbus est, qui eripuit. Quid
verò tu curas, per quem reperierit is, qui dedit?
Sed quamdiu concesserit, tanquam alienum id cu-
rato, ut cauponam viatores.

¹ Primum objectæ rerum species, nullo prævio iudicio explorata,
te non abripient, auferent, & in errorem inducent.

² Quia ἀλλότρια, aliena, sunt.

³ Salm. & alii hoc loco inserunt, ἡ γυνὴ ἀπέθανεν· ἀπεδόθη.

⁴ Scil. permittat utendum.

Κ Ε Φ. 15'.

ΕΙ προκόψαι θέλεις, ἄφες τὰς τοιαύτας διαλογισμὰς· εἰάν ἀμελήσω τ' ἐμῶν, εἴχ' ἔξω διαλογφάς· εἰάν μὴ κολάσω τ' παῖδα, ποιηρὸς ἔσται. ² κρείσσον γὰρ λιμῶν ὑποθανεῖν, ³ ἄλυπον ἢ ἄφοβον γενόμενον, ἢ ζῆν ἐν ἀφθόνοις ταρσασόμενον· ⁴ κρεῖττον δὲ, πὺν παῖδα κακὸν εἶναι, ἢ σε κακοδαίμονα.

C A P. XVI.

SI proficere vis, huiusmodi cogitationes mitte: si mea neglexero, alimenta non habebo: nisi puerum castigāro, malus erit. Satius enim est fame emori, sine mœrore ac metu existentem, quàm vivere in omnium rerum adfluentiâ perturbatum. Satius quoque est puerum malum esse, quam te infelicem.

1 Pertinet ad eos oratio qui adhuc erudiuntur, necdum eo pervenerunt, ut simul & seipsos & res externas citra noxam curare possint. Nam προκόψαι Stoicis non tam dicitur is, qui in addiscendis Stoicæ disciplinæ placitis profecit quam, qui in virtute, h. cum præcepta disciplinæ jam teneat in iis ad vitæ usum adhibendis & se ad ea componendo aliquantum progressus est, inchoatus quasi & jam vicinus sapienti.

2 Prius dixit in cap. 10. nihil in morte timendum fuisse. Quæ autem copiarum rerum externarum utilitas ei est, qui naturæ congruenter vivit, cum potius illis lædatur? Quis usus est sumptuosarum & variarum epularum, ei qui per valetudinem citra noxam illis frui nequit. *Simplic.*

3 Quod assequendum esse discipulum, pollicetur philosophus & in quo sapientis τελειότης continetur, ut contra ταραττισταί perturbari, summæ infelicitatis est.

4 Si fieri posset, ut simul & teipsum conservares & puerum curares, nihil esset hoc pulchrius. Sin id fieri nequit, duabus de causis, tum quod ipse ineruditus alium erudire nequit, tum

Κ Ε Φ. ιζ'.

Αρξαι τοι γαρ οὖν ἀπὸ τῶν μικρῶν. ἐκχεῖται πῖ ἐλάδιον; κλέπτεται οἰνάριον; ἐπίλεγε, ὅτι, τοσούτῃ πωλεῖται ἀπάθεια, τοσούτῃ ἀταραξία· προῖκα δὲ ἔδεν περιγίνειται. ὅταν δὲ καλῆς τῇ παῖδα, ἐνθυμῶ ὅτι διῶμαι μὴ ὑπακῆσαι· ἢ ὑπακῆσας, μηδὲν ποιῆσαι ὧν θέλεις. ἢ ἔχ' ἕτως ἔσω αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ἦ, ἢ τὸ σε ταραχθῆναι.

C A P. XVII.

QUare a parvis incipe. Oleam effunditur? vil-lum furripitur? subjice tibi: tanti vānit tranquillitas, tanti constantia; gratis autem nihil acquiritur. Cum autem puerum vocas, cogita posse ipsum non audire, &, si audierit, nihil eorum agere quæ velis. Neque verò ei tam benè sit, ut penes eum sit, te perturbari.

quod sine ullo fructu pueri ipse maxima detrimenta capit: reliquum est, ut illum improbitati suæ relinquamus, cum neque verbis neque verberibus profecerimus, & nosmet ipsos curemus. *Idem.*

1 In marg. Basil. μὴ ταραχθῆναι. Gatakerus ad *M. Anton.* 7. 45. cum *Stobæo* legere malit ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ἢ τὸ ἐμὲ ταραχθῆναι. *Hoc tecum cogita, non tam feliciter agitur cum servulo meo, ut me perturbari in illo sit situm. Scribit Meibomius ἵνα μὴ ἐπ' ἐκείνῳ ἢ τὸ σε ταραχθῆναι, ut negatio μὴ sit a librario transposita. M. Anton.* 8. 56. ὅπερ ἐκ ἔδοξε τῷ Δίῳ, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλῳ ἢ τὸ ἐμὲ ἀτυχεῖν. *Id quod deo non est visum, ne alieni arbitrii esset miserum me facere. Simplicii codices ἀλλ' ἔχ' ἕτως ἔστιν αὐτῷ καλῶς· ὅλως δὲ σοι καλῶς. ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ἢ τὸ σε μὴ ταραχθῆναι. At non tam bene actum est cum servulo (interea tecum omnino bene actum est) ut in illius potestate sit tua ipsius imperturbatio.*

Κ Ε Φ. ιή.

ΕΙ προκόψαι θέλεις, ² ὑπόμεινον, ἕνεκα τ³ ἐκ-
 τὸς ἄνδρας δόξαι, καὶ ἡλίθιοι. ⁴ μηδὲν βέλα
 δοκεῖν ὀπίσασθαι. καὶ δόξης τισὶν εἶναί τις, ἀπίσται
 σεαυτῷ. ἴδι γὰρ, ὅτι εἰ ῥάδιον, καὶ τ⁵ προχαίρουν τ⁶
 σεαυτῷ, καὶ φύσιν ἔχουσιν, φυλάττειν, καὶ τὰ ἐκτός
 ἀλλὰ τ⁷ ἑτέρω ὀπιμελέμενον, τὸ ἑτέρω ἀμελεῖται,
 πάντα ἀνάγκη.

C A P. XVIII.

SI proficere vis, perfer si ob externas res amens
 & stultus videaris. Nihil videri velis scire;
 & si quibus esse aliquis videre, tibi ipsi diffide.
 Scias enim, non facile esse, & propositum tuum,
 quod secundum naturam se habet, servare, & ex-
 terna; sed omnino necesse esse, ut, qui unam curet,
 alterum negligat.

¹ Scilicet in philosophiâ & animi culturâ. Eam enim προκοπήν
 seu profectum intelligit, quâ tranquillitas animi & libertas
 augeatur. *Wolffius.*

² Qui enim voluptates, opes, honores minus curat, præ-
 fertim si illa consequi liceat, vulgo stultus habetur; quod etiam
 docet Apostolus gentium, 1 Cor. iii. 18. *Senecanus.*

³ Pro ἐκτός lege ἐντός, propter rerum externarum cultum. Cui
 favet *Simplicius*: optima lectio, sine quâ nullus omnino sensus;
 Sic ait *Uptonus*; sed aliter sentio; judicet lector.

⁴ Non quod scientiæ desiderium impediat; sed ut ostenta-
 tionis reprimat cupiditatem. Hæc enim cum inflat animum,
 & ad externa trahit, eoque redigit ut ad vulgi opinionem non
 suo judicio vitam instituat: tum eâ opinione vulgi contentum
 ad veram scientiam contendere non finit. Rectè quidem non
 dixit, nihil videre scire; sed, ne videri velis scire aliquid.
 Nam existimatio de nobis, non est nostra, nec in nostrâ potesta-
 te sita; velle autem nostrum est opus. *Simplic.*

Κ Ε Φ. ιθ'.

ΑΝ θέλῃς τὰ τέκνα σὺ, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς φίλους σὺ πάντοτε ζῆν, ἢ λήθῃς αὐτῶν· τὰ γὰρ μὴ ἐπὶ σοί, θέλεις ἐπὶ σοὶ εἶναι, καὶ τὰ ἀλλότρεμα, σὰ εἶναι· ἔγωγε καὶ τὴν παῖδα θέλῃς μὴ ἀμαρτάνειν, μαρὸς αὐτῇ. ¹ θέλεις γὰρ τὴν κακίαν, μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλό τι. ἀντὶ τοῦ θέλῃς ὁρεγόμενον μὴ ἀποτυχεῖν, τῷτο διώσασαι. τῷτο δὲν ἄσκει, ὃ διώσασαι.

Κ Ε Φ. κ'.

ΚΤΕΛΕΙΕΙΝ ἑκάστου ἐστίν, ὃ τὸ ἴδιον ἐκείνου θελομένων, ἢ μὴ θελομένων, ἔχων τὴν ἐξουσίαν εἰς

C A P. XIX.

SI velis liberos tuos, & uxorem, & amicos tuos, semper vivere, stultus es. Quæ enim in tuâ potestate non sunt, vis esse in tuâ potestate; & aliena, vis esse tua. Sic quoque, si puerum velis non peccare, fatuus es: vis enim vitium non esse vitium, sed aliud quidpiam. Si autem velis appetens aliquid, eo non excidere, hoc potes. Hoc igitur exerce, quod potes.

C A P. XX.

DOminus cujusque est, qui eorum, quæ is vult, aut non vult, potestatem habet, ut conservet,

¹ Innuit, opinor, pueros & omnes mortales naturâ esse vitiosos; nec vitia propulsari, nisi per philosophiam, cujus non satis capax sit tenera & rudis ætas: quæ ut castiganda sit, non tamen esse abjicienda.

² Quam multos ergo fortuna dominos nobis imposuit? Quanto plures ipsi nobis imponimus insatiabili caducarum rerum cupiditate. *Wolffius.*

τὸ ποιῆσαι, ἢ ἀφελῆσαι. ὅστις οὐκ ἐλεύθερος εἶναι
βέλει, μήτε θελέτω τι, μήτε φεύγῃ τι, τὸ ἐπ'
ἄλλοις. εἰ δὲ μὴ, δαλεύειν ἀνάγκη.

Κ Ε Φ. καί.

ΜΕμνησο, ὅτι, ὡς ἐν συμποσίῳ, δεῖ σε ἀνατρέ-
φεσθαι. ¹ περιφερόμενον γέρονέ τι καλὰ σε;
ἐλπίνας τὴν χεῖρα, κοσμίως μετὰ λαβεῖ. ² παρέρχεσθαι;
μὴ κάτεχε. ἔπω ἤκει; μὴ ἐπίσταλε πόρρω τι
ῥεῖν, ἀλλὰ πόρρω, μέχρ' ἂν γένηται καλὰ σε. ἔτω
πρὸς τέκνα, ἔτω πρὸς γυναῖκα, ἔτω πρὸς ἀρχάς,
ἔτω πρὸς πλῆτον· καὶ ἔσῃ ποτὶ ἅξιον τὸ θεῶν

aut auferat. Quisquis igitur liber esse vult, neque
cupiat quicquam, neque aversetur, eorum quæ penes
alios sunt. Sin minus, servire necesse erit.

C A P. XXI.

ΜEMENTO oportere te, tanquam in convivio,
versari. Aliquid quod circumfertur ad te
pervenit? porrectâ manu modestè capito. Præterit?
ne detine. Nondum venit? ne appetitum exten-
dito; sed expecta, donec ad te venerit. Sic erga
liberos, sic erga conjugem, sic erga magistratus,
sic erga divitias si affectus fueris, eris aliquando
dignus deorum conviva. Quod si vel apposita tibi

¹ Περιφερόμενον. Allusio ad morem in veterum conviviiis lan-
ces appositas circumferendi, ut singulis convivarum carpendi po-
testas fieret. Consule *Casaub.* ad *Athenæum*, pag. 231.

² Sed si data auferantur (hoc enim verbum præterire signifi-
cat, opinor) non esse retinenda vi; sed eorum ereptionem ægrè
non ferendam. *Simplic.*

συμπότης. ἀν' ἧ καὶ παρὰ θεέντων σοι μὴ λάβῃς, ἀλλ' ὑπερίδῃς, ¹ τότε δ' ἄν μόνον συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ, ἀλλὰ καὶ σωάρχων. ἔγω γὰρ ποιεῶν ² Διογένης καὶ Ηρακλείτης, καὶ οἱ ὅμοιοι, ἀξίως θεοὶ τε ἦσαν, καὶ ἐλέγοντο.

Κ Ε Φ. κβ'.

ΟΤαν κλαίοντα ἴδῃς τινὰ ἐν πένθει, ἢ ἀποδημῶντα ³ τέκνα, ἢ ἀπολωλεκότες τὰ ἑαυτῶν, πρόσσεχε, μὴ σε ἡ φαντασία συναρπάσῃ, ³ ὥς ἐν κακοῖς ὄντι αὐτῶν, τοῖς ἐκτός· ἀλλ' εὐθὺς διαίρει

non cupias, sed despicias; tunc non tantum conviva deorum eris, sed & collega. Sic enim cum facerent Diogenes & Heraclitus, atque his similes, meritò & divini erant, & vocabantur.

C A P. XXII.

CUm plorantem aliquem videris in luctu, eo quod filius vel peregrè profectus est, vel res suas perdidit, cave ne te visum unà abripiat, ut existimes versari eum in malis ob externa: sed apud te distingue,

¹ Dignus conviva Deorum.

² Diogenes ab Alexandro rogatus, quid vellet? Recede, inquit, è sole: nam apricabatur. Il igitur, qui res externas ita despexerunt, divini & erant & jure appellabantur. Divini enim sunt, qui secundum id, quod in ipsis ἀκρον & sejunctum est à contagio corporis, ætatem exigunt. Quod enim ab omni parte ἀκρον est, divinum est. Omnium enim rerum summum fastigium est Deus. *Simplic.*

³ Non enim in rebus externis mala nostra sunt, sicut ne bona quidem. Hæc verba tanquam marginis scholium in textum irripisse videri possint. *Meibomius.* θλίβει, hoc voc. Stoicis frequens de iis, quæ male nos habent, quæ urunt, ac dolorem vel indignationem commovent.

ἑαυτῷ, καὶ λέγειν ἔσω πρόχειρον, ὅτι, τῷτον
θλίβει, καὶ τὸ συμβεβηκός, (¹ ἄλλον γὰρ καὶ θλίβει)
ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ παρὶ τῶν. ² μέχρη μὲν τοι λόγῳ
μὴ ὅκνει ³ συμπεριφέρεισθαι αὐτῷ, καὶ ἔτω τύχη,
συνεπισηνάζει. πρόσθε μὲν πρὶ, μὴ καὶ ἔσωθεν
συνεπισηνάζῃς.

Κ Ε Φ. κγ'.

Μεμνησθαι, ὅτι ὑποκριτὴς εἶ δράμαλῳ, οἷα
¹ ἂν θέλῃ ὁ διδάσκαλῳ. ἂν βραχὺ, βρα-

& dicere promptum esto; non hunc torquet id quod
accidit (quippe alium non torquet) sed quæ de illo
est opinio. Nec tamen pigeat sermone tenuis una
eum ipso circumferri, &, si ita res tulerit, simul in-
gemiscere. Cave verò, ne etiam intrinsecus gemas.

C A P. XXIII.

Μemento te actorem esse, cujuscunque magister
velit, fabulæ: si brevis est, brevis: si longa,

1 *Anaxagoras*, audito filii sui obitu, placido simul & magno
animo dixit; novi me eum genuisse mortalem. *Simplic.*

2 Ne dubites illius affectui & verbis & suspiriis subservire,
ac dolorem præ te ferre. Remittit hic aliquid *Epicetus* de Sto-
icâ severitate καὶ ἀπαθείᾳ, vel potius ἀσυμπαθείᾳ, quâ vehe-
menter offenduntur ii, qui in malis sibi esse videntur, nec simu-
lationem improbat.

3 *Nilus & Hæsn.* περιφέρεισθαι. Sed illud dicitur de homini-
bus officiosis & commodis, qui facile se ad alterius ingenium & vo-
luntatem componunt & accommodant.

4 Διδάσκαλος. Hoc est, inquit *Wolffius*, ὁ ποιήτης, εἴτε κω-
μωδοποιός, εἴτε τραγικός. Poeta sive tragicus, sive comicus,
Sic in vitâ *Sophoclis*, ἐδίδαξε δὲ δράματα κγ. Edidit fabulas cen-
tum & viginti tres. ὅλον scribingendum videtur, quia sequitur βρα-
χὺ & μακρόν.

χέει· ἂν μακρὸν, μακρῶ· ἂν πτωχὸν ὑποκρίνασθαι
σε θέλῃ, ἵνα καὶ τέτον ἐφύῳς ὑποκρίνη· ἂν χαλὸν,
ἂν ἄρχοντα, ἂν ιδιώτῃ. ¹ σὸν γὰρ τέτ' ἔστι, τὸ δοθεὶς
ὑποκρίνασθαι πρόσωπον καλῶς· ἐκλέξασθαι δὲ
αὐτὸ, ἄλλω.

Κ Ε Φ. κδ'.

²Κοραζέ· ὅταν μὴ αἰσιον κράζῃ, μὴ σωμαρπα-
ζέτω σε ἢ φαντασία· ἀλλ' εὐθύς διαίρει
τῷ σεαυτῷ, καὶ λέγει· ὅτι, τέτων ἐμοὶ εἶδέν τι πησι-
μαίνειν, ἀλλ' ἢ τῷ ³ σωμαλίῳ με, ἢ τῷ κτησιδίῳ

longæ; si pauperem agere te velit, ut & hanc per-
sonam ingeniosè agas; si claudum, si magistratum,
si plebeium. Hoc quippe tuum est, datam perso-
nam benè agere; sed illam eligere, alterius.

C A P. XXIV.

COrvus cum infauftum crocitârit, ne te visum
corripiat; sed statim apud te distingue, ac dic;
horum mihi nihil portenditur; sed corpusculo meo,
aut reculæ meæ, aut gloriolæ meæ, aut liberis, aut

¹ Benè ac prudenter varios hominum ordines constituit
Deus: penes nos autem est, istam vitæ conditionem, in quâ
positi sumus, exornare. Sic in scenâ, singulis histrionibus
aptam fabulæ personam imponere, siue regis siue servi, ejus est
qui fabulam edit, quique tam personarum quæ in eâ sunt, quam
histrionum ingenia perspecta habet. Sed impositam personam
bellè repræsentare designati histrionis erit.

² Stoici omnia ferè divinationis genera defenderunt. Cicero
Divin. lib. 1. 5.

³ In Arriano & Epicteto diminutiva significant extenuationem
& vilitatem ipsius rei, non autem parvitatem. Nam παιδάριον
est puer 12. 14. 16, annorum, servulus vilis, &c.

μὲν, ἢ τῷ δοξασίῳ, ἢ τοῖς τέκνοις, ἢ τῇ γυναικί· ¹ ἐμοὶ
² πᾶντα αἴσια σημαίνεται, εἰὰν ἐγὼ θέλω. ὅ, τι
 γὰρ ἀντέτων δόσοβαίνῃ, ἐπ' ἐμοί ἐσιν, ³ ὠφελῆθῃαι
 ἀπ' αὐτῶ.

Κ Ε Φ. κέ.

⁴ **A** Νίκη εἶναι δύνασαι, εἰὰν εἰς μηδένα ἀγῶνα
 καλῶβαίνῃς, ὃν ἐκ ἐσιν ἵπτι σοι νικῆσαι.

uxori: mihi autem fausta omnia portenduntur, si
 ego velim. Quodcunque enim horum evenierit, in
 meâ potestate est, ut ex eo utilitatem capiam.

C A P. XXV.

Invictus esse potes, si in nullum certamen de-
 scendas, in quo vincere, tui arbitrii non est.

¹ Quippè animam propriè esse hominem dicunt *Stoici*, æ-
 què ac *Platonici*; & omnino penes nos esse bonum & malum
 nostrum.

² Nempe, quia in meo arbitrio verum bonum positum est.

³ Quia, omnis commoditas sua fert incommoda secum: &
 è contra. Extrema verò mala, & omni consolatione majora,
 ut ferenda sint, *Arrianus* docet. *Wolffius*. Etiam fructum e
 maximis malis auferre possumus, si recte nos in iis geramus.
V. Senecam passim.

⁴ Hoc dictum pendet è divisione rerum initio facta. Vin-
 cuntur, qui res alienas expetunt: hoc est, eas, quæ ad cor-
 pus pertinent, & in manu fortunæ sunt. Vincunt, qui pravæ
 opiniones & cupiditates oppugnant, modo legitimè certent.
Wolffius.

Κ Ε Φ. κς'.

Ορα μήποτε ιδών τινα περιμῶμῳλον, ἢ μεγαλοδωαμῶμῳλον, ἢ ἄλλως δόδοκιμῶντα, μακαρίσῃς, ὑπο τῇ Φαντασίας σωμαρπαδείας. ἴαν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ εὐσία τῷ ἀγαθῷ ἢ, ἔτε ὁ φθόνος, ἔτε ζηλοτυπία χώραν ἔξει· σὺ δ' αὐτὸς εὐφραίνῃς, εὐφρανῇς, ἢ ὑπαίῃς εἶναι θελήσεις, ἀλλ' ἐλεύθερος· μία δ' ὁδὸς ² πρὸς τῷτο, καταφρόνησις τῷ ἐκ ἐφ' ἡμῖν.

Κ Ε Φ. κζ'.

Μεμνησο, ὅτι ἐκ ὁ λοιδορῶν ἢ τύπων, ὑβρίζῃ· ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ πρὸς τέτων, ὡς ὑβρίζον.

C A P. XXVI.

Vide igitur, ne, si quem honore, aut potentiā evectum, aut aliter commendatum videris, illum beatum prædices, à viſo unā abreptus. Si enim in iis, quæ in noſtrâ poteſtate ſunt, ſubſtantia boni eſt; nec invidia, nec æmulatio locum habebit. Tu autem ipſe non imperator, non præfectus, aut conſul eſſe voles, ſed liber. Una autem via eò ducit, contemptus eorum quæ in noſtrâ poteſtate non ſunt.

C A P. XXVII.

MEmento, non eum qui convitiatur, aut verberat, injuriam facere; ſed opinionem quæ

¹ Stoicorum dogma eſt ἡ εὐσία τῷ ἀγαθῷ εἶναι ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν. Bonis enim corporis & fortunæ vitam beatam compleri negant. Cicero Tuſcul. quæſt. l. 5. 35. At Epicureorum, ἐκ ἄλλης εὐσίας τῷ ἀγαθῷ ἢ ἡδονῇ. Arrian. pag. 225.

² Scil. τὸ ἐλεύθερον εἶναι.

των. ὅταν ἔν ἐρεθίσῃ σέ τις, ἴδι ὅτι ἡ σὴ σε ¹ ὑπό-
ληψις ἡρέθισε. πειράξῃ ἐν πρώτοις πειρῶ, ὑπὸ τῆς
φαντασίας μὴ συναρπαδῶναι. ² ἀν γὰρ ἅπαξ χρί-
νῃ καὶ ἀλατρώως τύχης, ῥᾶον κερλήσεις σεαυτῷ.

Κ Ε Φ. κή.

Θανασιῶν, καὶ φυγῇ, καὶ πάντα τὰ δεινὰ φαινό-
μενα, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔσω σοι καθ' ἡμέραν.
μάλιστα ὅ πάντων ὁ θάνασις. καὶ ἔδεν ἔδεποίε τα-
πὴν ἐνθυμηθῇς, ³ ἔτε ἄγαν ἐπιθυμήσεις τινός.

de his est, tanquam facientibus injuriam. Cum
igitur te aliquis irritarit, scito tuam te opinionem
irritasse. Quare à primis tenta, ne à viso unà abri-
piaris. Si enim semel tempus & moram nactus
fueris, facilius tuiipsius compos eris.

C A P. XXVIII.

MOrs, & exilium, & omnia, quæ terribilia vi-
dentur, ante oculos tibi quotidie sunt:
maximè verò omnium mors. Neque quicquam un-
quam humile cogitabis, neque quidquam nimis cu-
pies.

¹ Ὑπόληψις est opinio subitanea. Δόγμα, opinio longiore co-
gitatione ac disputatione confirmata.

² Nam si temporis aliquid & moræ impetrâris, repentinum
objectum te non commovebit, sed simul interim tranquillus
eris; simul spatium habebis principia doctrinæ promendi &
distinguendi, utrum ille casus in nostrâ potestate sit, annon.
Quod si in nostrâ potestate non esse eum inveneris: adjunges,
neque bonum neque malum nostrum esse; & penes te esse eo
pro bono uti, & fructum inde capere, magno animo eum despi-
ciendo. *Simplic.*

³ *Siracides*, cogitationem mortis & divini judicii à peccando
detertere affirmat. Quod si facit: multo magis æquo animo res

Κ Ε Φ. κθ'.

Φιλοσοφίας ὀπιθυμῆς; ὡρασκιάζεσθαι αὐτόθεν, ὡς κατὰ γέλασθαι σόμην, ὡς κατὰ μωκῆσθαι μένων σὺ¹ πολλῶν, ὡς ἐρέων, ὅτι, ἄφνω φιλόσοφος ἡμῖν ἐπανελήλυθε, καὶ, πόθεν ἡμῶν αὐτῇ² ἡ ὀφρὺς; σὺ γὰρ ὀφρὺν μὲν μὴ ᾔχῃς· τί γὰρ βελίστων σοι φαινόμενων³ ἔτι ἔχεις ὡς ὑπὸ τῆς θεᾶς τελευτῆς.

C A P. XXIX.

Sapientiae studium suscipere cupis? Statim te para, quasi futurum sit, ut deridearis: ut multi te subsannent: ut dicant, quod subito nobis philosophus exstitit; &, unde hoc nobis supercilium? Tu verò ne supercilium habe; sed quæ tibi optima videntur, ita retine, tanquam qui à Deo in hunc

adversas ferre, secundasque contemnere docet, ob brevem scilicet earum & dolorem & fructum. Sic *Cicero*: omnis, inquit, voluptas pro nihilo putanda est, quod cum præterierit, perinde sit, ac si nulla fuisset. Sed in magnis corporis cruciatibus, & angoribus animi, una hora toto anno longior videtur, & unus dies multis sæculis. *Wolfius*.

1 Non dubito legendum esse τῶν πολλῶν cum articulo. οἱ πολλοὶ sunt *plebs*, *vulgus*, *expers philosophia*.

2 Vultum cogitabundum, tristem severitatem, ac fastum, per supercilium intellige. Hunc autem fuisse philosophorum habitum, a *Menandri* dictorio apparet: εὐρελικὴν (inquit) εἶναι φασὶ τὴν ἐρημίαν οἱ τὰς ὀφρὺς αἰχρονίαις: meditatione aptam esse aiunt solitudinem, ii qui supercilia erigunt. *Wolfius*.

3 Eorum quæ tibi optima videntur, ita prosequere, vel, ita curam gere, tanquam *Arrianus* 149. 32. αἰεὶ τῶν εὐφροσύνης ἔχομαι.

μέν¹ εἰς ταῦτ' ἢ τάξιν. μέμνησο ᾧ, ὅτι εἰς
μέν ἐμμένῃς τοῖς αὐτοῖς, οἱ καλαγελῶντες σε πρότε-
ρον, ἔτοί σε ὕστερον θαυμάσασιν· εἰς ᾧ ἡτῆθ' αὐ-
τῶν, διπλῶν προσλήψῃ καλαγέλωτα.

Κ Ε Φ. λ'.

² Εἰς ὅτε σοι γρήται ἔξω τραφῆναι, πρὸς τὸ
βελθῆναι ἀρέσαι τινι, ἴσθι ὅτι ἀπώλεσας

ordinem sis collocatus. Memento autem, si in iis-
dem perseveres, eos qui te antea deridebant, postea
te admiraturos; at duplo majori risu te exceptum
iri, si illis succubueris.

C A P. XXX.

SI quando te extra versari accadat, ut placere
alicui velis, scito te vitæ institutum perdidisse.

¹ *Arrian. p. 44.* Εἰ μὲν με ὁ τραγητὸς ὁ ὑμέτερος ἔταξεν εἰς τινὰ
τάξιν, ὅτι ἔδει με τηρεῖν αὐτὴν καὶ φυλ. *ibid.* εἰ δ' ὁ θεὸς ἐν τινὶ χώρᾳ
καὶ ἀνατροφῇ καλλιέταχε· ταύτην, &c.

² *Gloriolæ cupiditatem & ostentationis studium, qui affectus
tardissimè in bonis & doctis etiam viris senescit, vetat. Vult,
philosophum sese intra conscientiae suæ limites, tanquam coch-
leam intra testam continere, eamque amplissimum virtuti suæ
theatrum proponere, statuere ac judicare. Ἐξω τραφῆναι est,
se extra querere, res externas respicere, vulgi plausus & voculas
captare, aliis placere velle, cum intra conscientiae suæ limites con-
tinere se sapiens debeat, eamque amplissimum virtuti suæ theatrum
proponere.*

¹ τὴν ἑντασιν. ἀρκῦ ἔν ἐν παντί, τῷ εἶναι φιλόσοφον.
² εἰ δὲ καὶ δοκεῖν βέλαι, τῷ εἶναι σεαυτῷ φαίνα, ³ καὶ ἱκανὸς ἔσῃ.

K E Φ. λά.

ΟΥΠΙ ΣΕ ΟΙ ΔΙΑΛΟΓΙΣΜΟΙ ΜΗ ΘΛΙΒΕΤΩΣΑΝ· ⁴ ἄτιμους γὰρ βιώσομαι, καὶ εἰς εἰς εἰς. εἰ γὰρ ἡ ἀτιμία ἐστὶ κακόν, ⁵ εἰ δυνάσται ἐν κακῷ εἶναι δι' ἄλλον,

Contentus igitur semper esto, te esse philosophum. Quod si etiam videri velis, tibi ipsi videre, & satis erit?

C A P. XXXI.

HÆ te cogitationes ne adfligant: ignobilis ego vivam, & nullius existimationis usquam. Si enim ignobilitas malum est, non potes in malo esse

1 Nulla huic loco convenientior (ut ego judico) interpretatio, quam *vita institutum*: quod & *Diogenes Laert.* in *Menedemo* locus valde suadere videtur: ubi asserit *Diogenes* iste. Epicurismum non ἑντασιν tantum τῷ βίῃ fuisse, sed & αἵρεσιν: id est, sectam, non solo vitæ instituto ab aliis diversam; sed propriis quoque dogmatibus & opinionibus constantem.

2 Videri possit aliquid acutè hic latere, quasi id velit *Epicurus*: si hoc non sufficit tibi, te esse philosophum, id est, virum bonum, nisi talis etiam videaris: operam da, ut verâ ac solidâ tanti boni acquisitione & fruitione, ipsum te tibi probes, ac qualis es, talem te sentias: & ita faciliè consequeris, ut aliis quoque videaris. Sed cum neque *Simplicius* neque *Paraphrastes* agnoscant istud τῷ εἶναι: vereor ne id magis argumentum, quam genuinum sit. Quod hic autem ἱκανὸς ἔσῃ: *Simplicius* & *Paraphrastes* ἱκανόν εἰσι, vel ἔσται. *Cassaubonus*.

3 ἱκανὸς ἔσῃ. scil. sic satis philosophus eris.

4 ἄτιμος est, qui non tantum nullo honore, sed etiam ignominia afficitur; ita ἀδικος non tantum is qui justum nihil facit, sed imprimis qui positivè defectum infert, injustitiam.

5 Pendet hæc sententia ex dogmate Stoico: solum honestum esse bonum, solum vitium esse malum. *Cicero* de Finibus lib.

ἔ μᾶλλον ἢ ἐν αἰσχρῷ. μή τι ἔν τῷ σὺν ἔργον ἐστίν, τὸ ἀρχῆς τυχεῖν; ἢ παρὰ ληφθῆναι ἐφ' ἐξίασιν; ἔδαμῶς. πῶς ἔν ἐτι τῷ ἐστίν ἀτιμία; πῶς ὃ ἔδεις ἔδαμῶς ἔση, ὃν ἐν μίνοις εἶναι τινα δεῖ τοῖς ὅπῃ σοι, ἐν οἷς ἔξεστί σοι εἶναι πλείους ἀξίω; ἡ ἀλλά σοι οἱ

per alium, non magis quàm in turpi. Numquid ergo tuum opus est magistratum consequi? aut, convivio accipi? Minimè. Quomodo ergo etiam ignobilitas hoc censi potest? Quomodo etiam nullius existimationis eris unquam, quem in iis solis, quæ in tuâ potestate sunt, aliquem esse oportet, in quibus tibi quantivis esse pretii licet? At amici sine auxilio tibi relinquentur. Quid vocas,

2. 56. Contemptus & neglectus mei, si ego officio fungor, non meum vitium, ergo neque meum malum est: sed eorum & vitium & malum, qui ex perverso iudicio & voluntate pravâ me immerentem contemnunt, negligunt, malè tractant, afficiunt. Eruditi enim, ab omni errore & peccato remoti, ob rationis perfectionem & brutæ partis cum eâ consensionem & obedientiam, neminem unquam accusant ut ullius sibi mali auctorem: neque enim in ullum suum malum vel ipsi sese conjiciunt, vel ab alio conjiciuntur, siquidem eruditi sunt; quia, si eruditi sint, non in rebus externis malum collocant. Ineruditi autem utrâque de causâ errant & peccant, eorum & ratione & brutâ parte male affectis: atque aliis suum vitium imputant, quasi id in rebus externis inesse cernerent. Qui verò eruditi incipiunt & principia salutis habent, etiamsi peccarint, & in malum aliquod inciderint; tamen ubi sit malum, & unde nascatur, sciunt, & quæ sit ortus illius causa; ideoque illam accusant. Fortassè evidentior erit oratio, negandi particula transposita; ut sit, magis sic quam in turpi: & dicat, non posse te in malo esse per alium: ut ex particula magis, orationis confirmatio sumatur. *Simplic.*

ἡ ἀλλά σοι. lege μοι. alioquin post ἡ σοι signum interrogandi distinguendum. Etiam infra με ἀργύριον. Post ἀργύριον & ποιήσεις nonnulli signo etiam interrogandi distinguere volunt.

Φίλοι ἀβοήθητοι ἔσονται. τί λέγεις τὸ ἀβοήθητοι; ἔχ
 ἔξῃσι πρὸς σε ἀργύρεον, ἔδὲ πολίτας Ῥωμαίαν αὐ-
 τὸς ποιήσεις. τίς ἔν σοι εἶπεν, ὅτι ταῦτα τ' ἐφ' ἡμῖν
 ἐστίν, ἔχι δ' ἀλλότρια ἔργα; τίς δ' ἐἶναι διώλαι
 ἐτέρῳ, ἢ μὴ ἔχει αὐτός; κλῆσαι ἔν, ¹ φησὶν, ἵνα καὶ
 ἡμεῖς ἔχωμεν. εἰ διώαμεν κλῆσασθαι, τηρῶν ἐμαυτὸν
 αἰδήμονα, καὶ πιστὸν, καὶ μεγαλόφρονα, ² δεικνύει δ'
 ὁδὸν, καὶ κλῆσομαι. εἰ δ' ἐμὲ ἀξιοῦτε τὰ λαθὰ τὰ
 ἐμαυτῷ ἀπολέσαι, ἵν' ὑμεῖς τὰ μὴ ἀλαθὰ πεποιή-
 σῃθε, ὁρᾶτε ὑμεῖς, πῶς ³ ἄνισοί ἐστε, καὶ ἀγνώμονες.

sine auxilio? Non habebunt à te pecuniam, nec
 cives Romanos eos facies. Et quis tibi dixit, hæc
 ex iis esse quæ in nostrâ potestate sunt, ac non
 potiùs aliena opera? Quis autem alteri dare potest,
 quæ ipse non habet? Parato igitur, aiunt, ut &
 nos habeamus. Si possum comparare, meipsum
 verecundum servans ac fidum & magnanimum,
 monstrate viam & comparabo. At si vos postula-
 tis, ut meamet ego bona perdam, quò vos, quæ
 bona non sunt, adquiratis, videte vos ipsi, quàm
 iniqui sitis & desipientes. Utrum autem mavultis?

¹ Φησὶ, formula objiciendi, seu opponendi: uti apud Lati-
 nos, *inquit* obiter notandum, sæpe errasse librariorum in hac voce,
 tum apud *Senecam*, tum *Ciceronem*. *Upt*.

² Significat non sine malis artibus parari opes & dignitates:
 eaque de causâ viro bono illas aspernandas esse. Neque enim
 de iis loquitur, qui se honore indignos præbent, ipsique in
 causâ sunt ut contemnantur. *Wolffius*.

³ Ἄνισοι, ut desertores amicitiae. Nam *Pythagoreis* aucto-
 ribus, amicitia est æqualitas, & iniquum est, amicum extremâ
 calamitate velle afficere, brutæ tuæ cupiditatis explendæ causâ.
 Ἀγνώμονες, qui amico illorum commodis ex animo inservienti,

τίς κ' βέλεσθε μάλλον; ¹ ἀργύρεον, * φίλον πρὸς
 κ' αἰδήμονα; εἰς τῆς δ' ἐν μοι μάλλον συλλαμβάνετε,
 καὶ μὴ δι' ὧν ἀποβαλῶ αὐτὸ, ταῦτά με πρῶτον
 ἀξιοῦτε. ἀλλ' ἡ πατρις, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησὶν, ἀ-
 βοήθη ἔσαι. πάλιν, ποίαν κ' ταύτῃ βοήθειαν;
 σοὺς ἔχ' ἔξει διὰ σε, ἔτε βαλανῆα; ² κ' τί τῆς;
 εἰ δὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τ' χαλκία, εἰ δ' ὅπλα

pecuniamne, an amicum fidum & verecundum? In
 hoc igitur potius mihi opitulamini; non autem
 ea, quibus perdam istud, me agere postulate. Sed
 patria, inquit, quantum in meâ potestate est,
 auxilio carebit. Rursus, quod tu illud vocas auxi-
 lium? Porticus per te non habebit, nec balnea.
 Et quid hoc ad te? Neque enim calceos habet

talia mendent; nec quantum intersit videant, inter id quod
 amicus illis obsequens perdit, & id quod ipsi consequuntur.
Simpliç.

¹ Hoc tempore pecuniam plerique malunt, neque enim pau-
 peris amici ullum esse usum censent. Sic dotata puellæ pudici-
 cis & benè educatis præferuntur, si quæ forte sunt tales, tales-
 que permanent. Quare procis ignoscendum fortasse est, qui tam
 incerta pudicitiae & probitatis alea, divitum uxorum quam pau-
 perum intemperiem ferre ac tolerare malunt. *Wolfius.*

² Καὶ τί τῆς; εἰ δὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸν σκυῖα, εἰ δὲ ὅπ-
 λα διὰ τὸν χαλκία. *Neque enim calceos habet per sutorem, neque
 arma per fabrum.* Sic in omnibus editionibus legitur. *Naog-
 georgus* sensum secutus, vertit; nonne habet calceos per suto-
 rem? Nonne & arma per fabrum? quasi legisset: ἔχ' γὰρ, quod
 mihi sanè haud displicet. Verum è *Simplicio* apparet inversum
 esse verborum ordinem, & sic legendum. εἰ δὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει
 διὰ τὸν χαλκία, εἰ δὲ ὅπλα διὰ τὸν σκυῖα. Sensus est. Non magis
 a philosopho porticus & balnea, & civitatem Romanam postu-
 landam, quam arma a sutore, aut a fabro ferrario calceos: cum
 philosophi munus sit, cives ad virtutem instruere: ut sutoris,
 conficere calceos; & fabri, arma. *Wolfius.*

Δὲ τ' σκυῖα. ἰκανὸν ᾧ, εἰς ἑκάστου ἐκπληρώσει
τὸ αὐτοῦ ἔργον. εἰ δ' ἄλλον τινὰ αὐτῇ κατεσκευάζεις
πολίτην πεισὺν καὶ αἰδήμονα, εἰδὲν ἂν αὐτῷ ὠφελεῖς;
ναί. εἰ δ' ἐν εἰς σὺ αὐτὸς ἀνωφελεὺς ἂν εἴης αὐτῇ. τίνα
εἶ, φησὶ, χάραν ἔξω ἐν τῇ πόλει; ὡς ἂν δύνῃ.
φυλάττων ἅμα τ' πεισὺν καὶ αἰδήμονα. εἰ δ' ἐκείνῳ
ὠφελεῖν βεβλόμενος, ἀποβαλεῖς ταῦτα, τί ὄφελες
ἂν αὐτῇ γήραιο, ἀναδής καὶ ἄπιστος ἀποτελεσθεῖς;

Κ Ε Φ. λβ'.

ΠΡοειμῆθη σε τίς ἐν ἐσιάσει, ἢ ἐν προσαγορεύσει,
ἢ ἐν τῷ παρηγορηθῆναι εἰς συμβολίαν; εἰ μὲν
ἀγαθὰ ταῦτά ἐστι, χαίρειν σε δεῖ, ὅτι ἔτυχεν αὐτῶν

per fabrum ferrarium; neque arma per futorem.
Sufficit, si suum quisque munus expleat. At si
alium quendam ipsi civem præparares, fidum & ve-
recundum, nihilne illam juvares? Ita verò. Quare
nec tu ipse inutilis ei fores. Quem igitur, inquit,
locum in civitate tenebo? Quemcunque possis, si-
mul fidum te, ac verecundum fervans. Quod si,
dum illi prodesse vis, hæc perdas, quam illi utili-
tatem adferes, qui impudens & infidus evasisti?

C A P. XXXII.

PRælatum tibi aliquis est in convivio, aut in sa-
lutatione, aut in adsumptione ad consilium? Si
quidem hæc bona sunt, gaudere te oportet, quod

1 Supple ἀνθρώπων. Sic alicubi. *Upt.*

2 Sive sollennii illa, quæ mane fiebat, cum ad potentum fores
venirent; sive quacunque alia salutatione.

ἐκεῖν. εἰ γὰρ κακὰ, μὴ ἄχθῃς, ὅτι σὺ αὐτῶν ἐκ
 ἔτυχες· μέμνησο γὰρ, ὅτι ἐδύωσαι, μὴ ταῦτα ποιῶν
 πρὸς τὸ τυχεῖν τὸ ἐκ ἐφ' ἡμῖν, ἐκείνων τῶ ἴσων
 ἀξιοῦ. πῶς γὰρ ἴσον ἔχειν δύναται, ὁ μὴ φοιτῶν
 ἐπὶ θύρας τιος, τῷ φοιτῶντι; ὁ μὴ πωραπέμπων, τῷ
 πωραπέμποντι; ὁ μὴ ἐπαινῶν, τῷ ἐπαινέοντι; ἀδικῶ
 ἐν ἑσθῇ καὶ ἀπληστῶ, ¹ εἰ μὴ περιέμενται ταῦτα, ἀνθ'
 ὧν ἐκεῖνα πιπράσκει), προῖκα αὐτὰ βεβλήση λαμ-
 βάνειν, ἀλλὰ πῶς πιπράσκοντι θρίδακες; ὅσοις,
 ἂν ἔτω τύχη. ἂν ἐν τις περιέμενται τὸ ὅσολον, λάβῃ
 θρίδακας, σὺ γὰρ μὴ περιέμενται, μὴ λάβῃς, μὴ οἷα
 ἑλαττον ἔχειν τῷ λαβόντι. ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἔχει θρίδα-
 κας, ἔτω σὺ τὸ ὅσολον, ὃν ἐκ ἔδωκας. τὸ αὐτὸν δὲ

ille his sit potitus: sin mala, ne doleas, te illa non
 adeptum. Memento autem, haud posse te, non
 eadem facientem ad consequenda illa quæ in nostrâ
 potestate non sunt, æqualia mereri. Quomodo enim
 tantundem habere potest, fores alicujus non frequen-
 tans, quantum qui frequentat? Non deducens, quan-
 tum qui deducit? Non laudens, quantum qui lau-
 dat? Injustus igitur eris, atque inexplibilis, si hæc
 non tradens, quibus ista venduntur, gratis illa ac-
 cipere velis. Sed quanti venduntur lactucæ? O-
 bolo fortasse. Si quis igitur, tradens obolum,
 lactucas capiat; tu autem non tradens, non acci-
 pias, haud minùs eo qui accepit te habere putes.
 Ut enim ille lactucas habet; sic tu obolum, quem
 non dedisti. Eodem modo & hic se res habet. Ad

¹ Id est, ἀναλώσας ἢ κατὰβαλὼν. unde οἱ ἐλευθέριοι πωροῖκοι
 χρημάτων dicuntur apud Aristotelem. Wolfius

τρόπον καὶ λαῦθα. ἔ' προσεκλήθης ἐφ' ἐξιάσιν τι-
νος; ἔ' γὰρ ἔδωκας τῷ καλῶνι ² πόσας πωλεῖ τὸ δει-
πνον. ἐπαίνει δ' αὐτὸ πωλεῖ, θεραπεῖας πωλεῖ,
δὸς οὐκ τὸ διὰφέρειν εἰ σοι λυσιτελεῖ τὸ πωλεῖ-
μα. εἰ ᾗ κακῆνα θέλεις μὴ προΐεσθαι, καὶ ταῦτα
λαμβάνειν, ἀπληγῶ εἰ, καὶ ἀβέλτερον. ἔδεν ἔν-
χεις ἀντὶ τῆς δειπνῆς; ἔχεις μὲν ἔν, τὸ μὴ ἐπαινεῖσαι
τῆτον, ὃν ἔκ' ἠθέλεις ² τὸ μὴ ἀναχέσθαι ³ αὐτῷ ὅπῃ
τ' εἰσόδῃ.

convivium alicujus non es vocatus? Nimirum vo-
canti non dederas, quanti cœna venditur. Atqui
laude eam vendit, ministerio vendit. Da igitur
pretium, si quidem tibi conducit quod venditur,
Quod si illa tradere non vis, & hæc accipere, in-
explebilis es & stolidus. Nihil igitur habes pro cœ-
nâ? Certe habes, quod non laudaris quem volebas;
quod ejus in ingressu insolentiam non tolerâris.

1 Ὅσον πωλεῖται, ut aliis placet.

2 Dixerat prius, ut lactucas obolo? ita cœnam, venire
ἐπαίνει καὶ θεραπεῖας. Ut igitur, qui lactucas non emit, caret ille
quidem lactucis; sed earum loco, obolum salvum habet; ita
qui non vocatus est, cœnæ quidem expers fuit; sed cœnæ
loco, eo potitur, quod à necessitate laudandi, quem laudan-
dum non putabat; & molestæ θεραπεῖας onere levatus sit. Hæc
enim θεραπεῖαι ita pluribus verbis hic exprimitur: τὸ μὴ ἀν-
αχέσθαι αὐτῷ &c. quibus in verbis si quid est ambiguum, in-
tellecto quid θεραπεῖαι sit, tollitur. Est autem θεραπεύειν τὰς αὐ-
λὰς alicujus, planè idem quod ἵεναι ἐπὶ τὰς θύρας & φοῖτῶν ἐπὶ θύ-
ραις: id est, observantiæ testandæ causa alicujus fores frequen-
tare, & (ut loquitur *Aul. Gellius*) ibi sedentes, operiri dominum
ædium, ut docet ὁ μακ. *If. Casaubonus*, in notis ad *Diogen.*
Laertium. Id autem præcipue mane fiebat, salutationis (de quâ
tam multa *Martialis*, aliique) tempore. Sed nihil vetat quin
latius extendamus, ad quodvis diei tempus. Et fortassè mos
obtenebat, ut qui vocati fuerant, (qui minorum gentium con-

Κ Ε Φ. λγ'.

Τὸ βέλημα τὸ φύσεως καταμαθῶν ἐστίν, ² ἐξ
ᾧν δ' ἀφαιρούμεθα πρὸς ἀλλήλους οἶον, ὅταν

C A P. XXXIII.

Naturæ consilium addiscere ex iis licet, de
quibus inter nos non disceptamus: ut, cum

vivæ; clientes, alique:) in vestibulo ædium operirentur: &
eo spectarit *Juvenalis*;

Vestibulis abeunt veteres lassique clientes,

Votaque deponunt quamvis longissima cænæ.

Simplicius tamen, θεράπεια δὲ τῶν ἐστίν, τὸ φοιτῶν ἐπὶ θύρας, τὸ
παραπέμπειν ἐν ἀγορᾷ (quod expectationis in vestibulo confecta-
rium:) τὸ ἐπαινεῖν τὰ ὑπ' αὐτῷ λεγόμενα: & *Arrianus* pariter: lib.
3. 23. θέλεις μὴ τὸν δαῖνα θεραπεύειν; ἐπὶ θύρας αὐτῷ πορεύεσθαι:
ubi plura in eandem sententiam. Verba igitur ista quod attinet
ἀνασχέσθαι αὐτῷ: non inepta sententia fuerit, si ex usu communi,
ipsum (αὐτὸς hic fortasse κατ' ἐξοχὴν Atticè, pro dominus) *tolerare*
vertamus: est enim tolerantia non mediocris (mihi quidem certè)
aliquem diu præstolari. Potius tamen videtur, ut simpliciter,
ipsum expectare. Cæterum, τὸ ἐπαινεῖν, cum *limine* & *cænâ* quam
appositè copuletur hic, testatur & illud Poetæ Satyrici:

Si quid opus teneras mordaci radere vero

Aurículas? vide sis ne majorum tibi forte

Limina frigescant.

Casaubonus.

4 Αὐτῷ, id est, domini. Post αὐτῷ legit MS. τῶν ἐπὶ τῆς
εἰσόδου. atque ita *Simplicius* in edit. Venetâ 1528. οἱ ἐπὶ τῆς εἰσόδου,
nempe grex iste fervorum, qui olim (ut hodie etiam videre est) di-
vitum limina otiosè servabant, ob pravitatem & insolentiam fati
omnibus noti. Ita ergo hunc locum redderem: Quod non tole-
raris fervorum ejus insolentiam, qui ad fores astant. *Upt.*

1 Intelligit communes hominum de rerum naturâ notiones,
in quibus non aliud, sed idem sentimus omnes: veluti, bonum
esse utile; & utile bonum: bis duo esse quatuor. Hæ igitur
notiones & id genus aliæ rectâ ratione in nobis constitutæ, lon-
goque tempore exploratæ, veræ sunt & cum rerum naturâ con-
gruentes. *Senecanus.*

2 Sententiam mirè pervertit istud πρὸς ἀλλήλους: quo omisso,

τῷ γείτονος παιδάριον καλεάξῃ τὸ ποτήριον, ἢ ἄλλο τι, πρόσχρὸν ἐστὶν ὁθὺς λείπειν, ὅτι τῶν γινομένων ἐστὶν, ἰδίῃ ἔν, ὅτι, ὅταν καὶ τὸ σὸν καλεαγῇ, τοῖς πν εἰναί σε δεῖ, ὁποῖον, ὅταν καὶ τὸ τῷ ἄλλῃ καλεαγῇ.

vicini puer poculum, aut quid aliud confregerit, promptum statim est dicere; ex iis hoc est quæ fiunt. Scito igitur, cum & tuum fractum fuerit, talem te esse oportere, qualis eras cum alterius

planissimus emergit sensus, & aliorum dictis congruentissimus. Vel dicat mihi aliquis, si proprium poculum frangatur; vel propria moriatur uxor, cur tum sit magis controversiæ aut contentioni locus, quam cum vicini poculum frangitur aut ejusdem moritur uxor? *Simplicius* multa comminiscitur, ut aliquid dicat: sed futili, siquid ego judico, labore. Qui non intelligebant istum usum verbi διαφέρεισθαι ἀπλῶς positi, voces istas addiderunt, & locum, alias haud obscurum, corruerunt. Vetus hoc incrustamentum esse, patet ex *Simplicio*, qui ita in suis codicibus reperit. Fidelior, fortasse (& antiquior) *Paraphrasis* nostra non agnoscit. Est autem διαφέρεισθαι sic simpliciter enunciatum quod vulgò dicimus, *to have an interest*, & μὴ διαφέρεισθαι, quod Latini dicerent, *indifferenter habere*. Est autem hic usus vocis *Antonino*, ut alios omittamus, valdè familiaris. Locos aliquot adducemus, nè quis *Simplicii* autoritate fretus, à verâ lectione sit alienior. lib. 6. initio: μὴ διαφέρει, πότερον ἔστιον ἢ θαλπόμενοι τὸ πρέπον ποιεῖ. Eodem loco: τῷ μὴ σωματικῶς πάντῃ ἀδιάφορα. ἐδὲ γὰρ δύνασθαι διαφέρεισθαι. quanquam hic τὸ διάφερ. propriè sit, *discriminis intelligentiam habere*: ex quâ intelligentiâ, voluntatis oritur in utramque partem propensio. Idem alibi paulò aliter, sed in eandem tamen sententiam: cum præpositione, *scil.* & substantivo, non *personæ* sed *rei*, ut cum dicit; διαφέρεισθαι πρὸς τὰ μέσα & διαφέρεισθαι πρὸς τὰ μὴ ἐφ' ἡμῶν, id est, *de rebus mediis & ad nos nihil pertinentibus, sollicitos esse*. Sed & postremus *Arriani* liber in his verbis definit: τὰ δ' ἄλλα γνώσθω ὡς βυλέται, ἢ διαφερομαι. *mea non refert*, ut ibi *Wolffius*. Ait igitur hic *Epictetus*: vicini poculum, uxor, liberi, nihil ad me. Hinc si quid illis contingit, rectum in promptu iudicium. Idem si nostris contingat, &c. *Casaubonus*.

1 Scribendum esset usitate, ὁποῖος ἦς.

ἔτω μελατίθει καὶ ¹ ἔπι τὰ μείζονα. τέκνον ἄλλα
τέθνηκεν, ἢ γυνή; ἔδεις ἐσιν, ὅς ἐκ αὐτῶν εἶποι, ὅτι
ἀνθρώπινον. ἀλλ' ὅταν τὸ αὐτῶν τινος ἀποθάνῃ, αἰθὺς,
οἶμοι, τάλας ἐγώ. ² ἐχρῆν ᾧ μεμνήσθαι, τί πάχομαι,
πρὸς ἄλλων αὐτὸ ἀκύνει.

Κ Ε Φ. λδ.

³ Ως περ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀποσυχεῖν ἔτι τίθεται.
ἔτι καὶ κακῶ φύσις ἐν κόσμῳ γίνεται.

frangeretur. Sic transfer ista ad majora. Alterius
obiit filius, aut uxor? nemo est, quin dicat; hu-
manum est. At cum suus cujusque obiit, statim;
Hei mihi, me miserum! Oportebat autem memi-
nisse, quomodo adfecti simus, cum de aliis idem
audimus.

C A P. XXXIV.

Q Uemadmodum scopus aberrandi causâ non po-
nitur; sic nec mali natura in mundo existit.

¹ Ἐπὶ τὰ μείζονα, Pestis aliorum patriam & urbem depo-
pulatur; bello regio devastatur; bona auferuntur: tibi quoque
idem evenire posse putato.

² Naturæ humanæ sive pravitas, sive imbecillitas non fert,
ut alieni boni aut mali æquæ excitatus in nobis sensus sit, atque
nostri proprii.

³ Est *Epicleti* ratiocinatio breviter hujusmodi: malum, aber-
ratio à scopo est. Quod enim principaliter in mundo fit, scopus
est ejus qui facit; & finis ejus adeptio. Quod cum fit, attingit
scopum is qui facit. Si igitur id quod præcipuè spectatur, & se-
cundum naturam in mundo fit, non est aberratio à scopo;
(nam adeptio potius est;) malum verò est aberratio à scopo:
malum non præcipuè spectari, consultoque in mundo fieri
constat. Nam cum dicit *Epicletus*; nec mali natura in mundo
sit; naturæ nomine id intelligit, quod secundum naturam

εἰ¹ μὲν τὸ σῶμά σε ἐπέτρεπέ τις τῷ ἀπαντήσαντι,
 ἡτανάλῃεις ἂν. ὅτι ᾗ σὺ τὸ γνῶμῳ τὸ σεαυτοῦ ἐπιτρέ-
 πεις τῷ τυχούντι, ἵνα, εἰάν λοιδορήσῃαί σοι, ταραχθῇ
 ἐκείνη, καὶ συγχυθῇ, ἐκ αἰσχυνῆς; ² τέττα ἕνεκα
³ ἐφ' ἐκάστῃ ἔργῃ σκόπε τὰ καθηγόμενα, καὶ τὰ ἀκό-
 λυθτα αὐτῇ, καὶ ἕτως ἔρχε ἐπ' αὐτό. εἰ ᾗ μὴ, ⁴ τ

Si quis corpus tuum obvio cuique concederet, in-
 dignareris: at quod mentem tuam cuivis concedis,
 ut cum convitiatur tibi, hæc turbetur, ac confun-
 datur, non te pudet? Hæc de causâ cujusque operis
 antecedentia spectata, & consequentia, & sit illud ad-
 gredere. Alioqui primum alacritèr accedes; eo-

existit, præcipuèque spectatur. Sed si ita existeret malum,
 scopus esset facientis, quem intuens faceret. Sed Scopus est
 ut id fugiatur. Fugiendum enim est malum. Quare non
 attingendi, sed aberrandi causa poneretur. Si igitur scopus
 aberrandi ab eo causa non ponitur, nec mali natura in mundo
 existit. *Simplic.*

¹ Cum iis irascereris, qui corporis tui violandi cuivis po-
 testatem darent (cujusmodi est proscriptorum conditio) quantò
 magis tibi irasci debes, qui cuivis animi tui lædendi potestatem
 dare soleas; cum tui arbitrii est, lædi prorsùs à nemine?
Wolfius.

² Τέττα ἕνεκα, hic palàm importuna, ad præcedentia perti-
 nent: ἐκ αἰσχυνῆς τέττα ἕνεκα; quod & ipsa res clamat apertissimè,
 & tum *Arriani*, tum *Simplicii* (in *Enchiridii* cap. 36um) con-
 firmat autoritas: & hic debuit hoc caput definere. Quæ
 autem sequuntur ab istis: ἐκάστῃ ἔργῃ: ad caput 37. τὰ καθη-
 γόμενα &c. unico capite (non, ut hic pluribus) includi debuerunt.
Ex Casaub.

³ Vult nos (ut monet *Homerus*) νοεῖν ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω,
 nec ea, quæ ante pedes modò sunt, videre; sed etiam illis, quæ
 futura sunt, prospicere.

⁴ Τὴν μὲν πρῶτην ellipsis. pro κατὰ τὴν πρῶτην ὁδὸν, primo
 pedatu, ut *Plautus*. innuit hoc, si τὰ καθηγόμενα, anteceden-
 tia solum prius consideraverit, alacritèr suscepturum negotium.

μὲν πρῶτῳ προθύμως ἤξεις, μηδὲν τ' ἐξῆς ἐνθευ-
μημένῳ ὕπερον ᾗ, ἀναφανέντων τινῶν αἰχρῶν,
αἰχυνθήσῃ.

Κ Ε Φ. ΛΕ.

Θ Ελεις ὀλύμπια νικῆσαι; καὶ γὰρ, νῆ τῆς θεάς.
κομψὸν γὰρ ἐστίν. ἀλλὰ σκόπη καὶ τὰ καθη-
γέμενα, καὶ τὰ ἀκόλεθα. ² καὶ ἔτις ἀπὸ τῶν ἔργων.
δεῖ σ' ὠτακτεῖν, ³ ἀναγκοῖροφῆν, ⁴ ἀπέχεσθαι πεμ-

rum nullo, quæ consequuntur, expenso: post au-
tem, turpitudine aliquâ exortâ, verecundaberis.

C A P. XXXV.

V Is Olympia vincere? Et ego per Deos; glo-
riosum quippe est. Sed specta antecedentia
& consequentia; & sic opus adgredere. Oportet
te ordine omnia agere; coactum edere; abstinere

¹ Ven. Μέλει σοι Ολ. Olympia vincere, uti Ennius apud Cice-
ronem de Senectute.

*Sicut fortis equus, spatio qui fortè supremo
Vicit Olympia, nunc senio confectus quiescit.*

² Nonnulli codices, τῷ ἔργῳ.

³ Hesych. Αναγκοφαγεῖν, πρὸς ἀνάγκην ἐσθίειν, ὅπερ ἀθληταὶ
πάσχουσιν. Galenus προδρεπτικῶ pag. 4. 52. ὑπερπονῆσις τε καὶ ὑπερ-
πιπλάμενοι. Paulo post. τροφᾶς τε προσφέρουσαι σὺν ἀνάγκῃ, πολ-
λάκις ἄχρει μέσων νυκτῶν ἐκλείνουσι τὴν ἰδωδὴν. pag. 5. 3. πλήν γ'
ὅσον οἱ μὲν ὕες ἔχ' ὑπερπονῆσιν, ἔδὲ πρὸς ἀνάγκην ἐσθίσουσιν· οἱ δὲ καὶ
ταῦτα πάσχουσιν, καὶ ῥοδοδάφναις ἐνίοτε τὰ νῶτα διακναίουσι. pag.
6. 15. 'Εἰ δὲ καὶ τὴν ἡδονὴν σώματός τις ἀσθὸν εἶναι φαίη, ἔδὲ ταύτης
αὐτῆς αὐτοῖς μέτεστιν, ἔτ' ἢν ἀθλῶσιν, ἔτε κατὰ λύσασιν· εἴγε παρὰ
μὲν τὸν τῆς ἀθλήσεως χρόνον, ἐν πόνοις τε καὶ ταλαιπωρίαις εἰσὶν, ἔ
γυμναζόμενοι μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀνάγκην ἐσθίουσι. De voracitate
athletarum vide Plutarchum in Arato, & Plinium, lib. 18.

⁴ Non omni cibo athletæ utebantur. Cassianus de spiritu

μάταν, ¹ γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ἐν ᾧ τειγ-
μένη, ἐν καύματι, ἐν ψύχει, μη ψυχρὸν πίνειν, ² μη
οἶνον, ὡς ἔτυχεν. ἀπλῶς, ὡς ἰατρῷ παραδεδωκέναι σε-
αυτὸν ³ τῷ Ἰππιστάτῃ· εἶτα εἰς τὸ ἀγῶνα παρέρχεσθαι
ἔστι ᾧ ὅτε χεῖρα βλαβεῖν, σφυρὸν σφίψαι, ⁴ πολλὰ

cupediis; ex necessitate exerceri, constitutâ horâ,
in æstu, in frigore; non frigidam bibere, non
vinum, ut fieri solet: ut verbo dicam, lanistæ, tan-
quam medico, teipsum tradere oportet; deinde in
certamen prodire: aliquando manum lædere: talum

fornic. cap. 7. Illi, qui in agone visibili student legitimè de-
certare, utendi omnibus escis, quas desiderii libido suggerit,
non habent facultatem; sed illis tantum, quas eorundem cer-
taminum statuit disciplina: & non solum interdictis escis &
ebrietate, omnique crapulâ eos necesse abstinere; verum etiam
cunctâ inertîâ & otio atque desidîâ, &c.

¹ Id est, ἀκοντίας καὶ ἀναγκαίως, invitos & necessario: sicut di-
cimus πρὸς βίαν, de iis quæ coacti facimus.

² Non suo arbitratu, sed præfinito & ex præscripto.

³ Erat lanista is, qui gladiatores tyrones informabat. In-
scriptio Neapolitana:

CN. MAETIUS. FELIX. LANISTA. AVGVST.

Inscriptio Romana apud Lipsium lib. 1. Saturn. cap. 15.

P. POETILIUS. P. L. SYRUS. LANISTA. AD. AR. FORIN.
Lanista dicitur magister gladiatorum apud Ciceronem 3. de orat.
Magister hic Samnitium summâ senectute est, Vocatur quoque
hic informator gladiatorum invidendo nomine Doctor apud
Valer. lib. 2. ibi: ex ludo C. Valerii Scauri doctoribus gladia-
torum accersitis. & Quintilian. declam. 302. ibi; in ludo fuit:
fuerunt & doctores & medici & magistri: neque tamen illo gla-
diatorum nomine tenentur.

⁴ Pulvere post unctionem luctaturi perfundebantur, ut sta-
biliiores essent ad prehensiones. Ἀφ' ἧς tactus, παρὰ τῷ ἀπείσθαι
à tangendo hic arenam seu pulverem quo pugnantes spargi sole-
bant, significat; unde illud Ovidii lib. 9. Met.

Ille cavis hausto spargit me pulvere palmis,
Inque vicem fulvæ tactu flavescit arena.

αἰφῶ καὶ ἀπαπεινῶν· ἔσθ' ὅτε καὶ ἡ μαστιγωθῆναι καὶ
 μὲν ταῦτα πάντα νικηθῆναι. ταῦτα πάντα ὅπι-
 σκεψάμενοι, εἰ ἔτι θέλης, ἔρχεσθαι πρὸς ἀθλῆναι. εἰ
 μὴ, ὥς τὰ παιδία ἀνατραφῇ, ἀ νῦν μὲν παλαι-

distorquere: multum pulveris deglutire: inter-
 dum flagris cædi: & vinci post hæc omnia. His
 omnibus consideratis, si adhuc velis, pugilum cer-
 tamen suscipe. Sin minus, ut pueri resilies: qui

Ubi adnota athletas invicem se pulvere sparsisse, unusque alte-
 rum luctatorum quoque arena fccat, prout sibi commoda vi-
 detur prehensio. De spargendi usu pulverem *Plutarch.* in vitâ
Pomp. ὡς ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον ὑπαλείφειν τὴν χεῖρ' τε ὑποκονίειν.
 Ut alter ungit scilicet se in alterum, palmasque rigat pulvere.
 At erat volutatio quædam etiam pulverea, quâ utebantur ath-
 letæ, & meminet de Pallio *Tertull.*

1 Non respicit hoc loco *Epicetetus* festum Σκιερίαν, quod
 olim in honorem *Bacchi* celebrabatur in urbe quâdam *Arcadiæ*,
 Alea dicta, ubi fœminæ sese insignitè ex jussu oraculi Delphici
 flagellabant, de quo apud *Pausan.* lib. 8. legimus: sed respicit
 proculdubid hic nobilissimum illud Græciæ festum, quod sin-
 gulis annis apud Lacedæmonios celebrabatur. Meminit inter
 alios hujus festi, Διαμαστιγώσεως dicti, *Plutarchus* in Laconicis
 institutis, cum inquit. οἱ παῖδες, παρ' αὐτοῖς ξαινόμενοι μάστιγι δι'
 ὅλης τῆς ἡμέρας ἐπὶ τῷ βῶμ' τῆς Ὀρεθίας Ἀγέμειδος, μέχρι θανάτου
 πολλάκις διακαβερῶσιν, ἰλαροὶ καὶ γαυροί, ἀμιλλώμενοι περὶ νίκης πρὸς
 ἀλλήλους, ὅς τις αὐτῶν ἐπιπλέον τε καὶ μάλλον καβερῶσει τυπτόμενος. καὶ
 ὁ περιττόμενος, ἐν τοῖς μάλιστα ἐπίδοξός ἐστι· καλεῖται δὲ ἡ ἀμιλλα
 Διαμασίωσις· γίνεσθαι δὲ καθ' ἑκάστον ἐστὶ. Et *Cicero* *Tusc.* 11. Spar-
 tæ vero pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, ut multus è
 visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, ut cum ibi essem
 audiebam, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit
 unquam, sed nè ingemuit quidem. Iterum *Tusc.* 5. Pueri
 Spartiæ non ingemiscunt, verberum dolore laniati. Lege
 quoque *Lucianum* de Gymn. *Tertullianum* ad Martyres cap. 4.
Pausaniam lib. 3. Reperiuntur etiam hodiè inter Romanæ
 fidei monarchos, qui annuâ flagellatione expiantes delicta sua,
Disciplinantes appellantur.

τὰς παίζει, νῦν ᾗ¹ ἀγληῖας, νῦν ᾗ μονομάχης.
 εἶτα σαλπίζει, εἶτα τραγωδεῖ. ἔτω καὶ σύ· νῦν μὲν
 ἀθλητής, νῦν ᾗ μονομάχῳ, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα φιλό-
 σοφῳ. ὅλη ᾗ τῇ ψυχῇ ἔδεν· ἀλλ' ὡς πῖθηκος πάσαι
 θέαν,² εἰδὼς, μιμῶ, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλων σοι ἀρέσκει.
 ἔγὰρ μὲν σκέψεως ἡλθεσθ' ἐπὶ τέρπον, ἔδὲ περιόδους·
 ἀλλ' εἰκῇ, καὶ κατὰ ψυχρὰν ὀπιθυμίαν. ἔτω θεασάμε-
 νοί τινες φιλόσοφον, καὶ ἀκέσαντες ἔτω τινὸς λέγοντον,
 ὡς εὖ Σωκράτης λέγει. καὶ τίς ἔτω δύναται εἰπεῖν, ὡς
 ἐκείνῳ; θέλῃσι καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν.

nunc pugiles ludunt, nunc tibicines, nunc gladiatores: jam tubâ canunt, jam tragoedias repræsentant. Sic quoque tu, nunc athleta es, mox gladiator; nunc orator, deinde philosophus; toto autem animo nihil; sed tanquam simius, quodcunque videris, imitaris, aliudque ex alio tibi placet. Nec enim cum consideratione ad aliquid venisti, nec explorasti prius; sed temerè & ex frigidâ cupiditate. Sic quidam, cum philosophum viderunt, & aliquem audiverunt ita differentem; Quam rectè dicit Socrates! Et quis ita differere potest ut ille? ipsi etiam philosophari volunt.

¹ Potius, ἀγληῖας. Vide *Arrian.* p. 320. Et mox sequitur Ἀθλητής, vertendum itaque *Athetas*.

² Forsan ἡν ἰδὼς.

Κ Ε Φ. λς'.

Ανθρωπε, πρῶτον ὀπίσκεισαι, ὁπαῖόν ἐστι τὰ
περᾶμα. εἶτα καὶ τὴν σεαυτῷ φύσιν κα-
τάμαθε, εἰ δυνάσται βασιάσαι. πένταθλος εἶναι βέ-
λει, ἢ παλαιστής; ἴδε σαυτῷ τὰς βραχίονας, τὰς
μυρᾶς, τὸ ὀσφυῖ κατὰμαθε· ἄλλο γὰρ πρὸς ἄλλο
πέφυκε. δοκῆς, ὅτι ταῦτα ποιῶν, ὡσαύτως δύναιται

C A P. XXXVI.

Homo, primum considera, cujusmodi sit res :
deinde & naturam tuam inspicere, num ferre
possis. Quinquertio esse vis, aut luctator? adspice
brachia tua & femora; lumbos considera. Aliud
enim alii naturâ aptum existit. Putâsne, te hæc
facientem eodem modo posse edere, eodem modo

1 Ut palæstræ & luctæ, sic philosophiæ non quemlibet esse
idoneum significat: utrique opus esse patientiâ & corporis &
animi. Quibus bonis qui destituatur, umbratilis potius &
pugil & philosophus futurus sit, quam verus. Deterret igitur,
ut apparet, homines molles & delicatos à philosophiâ? aut po-
tius ad ejiciendam ex animo istam mollitiem adhortatur, &
excitat. Ut enim scopum istum à philosophiâ propositum non
atingamus:

Est aliqua prodire tenus, si non datur ultra.

Præstat partem aliquam stultitiæ & vitiositatis abjicere, quam
integram utramque retinere. Proponitur ἀπάθεια, boni con-
sulamus μετριοπάθειαν. Præstat moderatè irasci, quam furere,
si iræ planè resistere non possis. Hoc idem de aliis quoque
affectibus intelligatur. *Wolffius.*

Refero ad fastidium morosorum hominum, in cibo & po-
tu præsertim. δις ἀριστῶν, bis prandere, videtur ineptum: nisi
per alterum prandium, jentaculum intelligatur, καὶ ἀκυρολογίαν.
Plato certè epistolâ septimâ, negat quenquam posse fieri sapi-
entem, virtutisque compotem. δις τε τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον
ζῶντα, καὶ μηδέποτε κοιμώμενον μόνον τύκτωρ, qui more Italico &

ἐοδίσιν, ὡσαύτως πίνειν, ¹ ὁμοίως δυσαρεσῆιν; ἀγρυπνῆσαι δὲ, πονῆσαι, ἀπὸ τῶν οἰκείων ἀπελθεῖν, ² ὑπὸ παιδαρίᾳ καταφρονηθῆναι, ἐν παντὶ ἥττον ἔχειν, ἐν τιμῇ, ἐν ἀρχῇ, ἐν δίκῃ, ἐν πραγμασίᾳ παντὶ. ταῦτα ὁπίσκειν, εἰ θέλεις ἀντικαλλάξασθαι τῶν ἀπάθειαν, ἐλευθερίαν, ἀταραξίαν· εἰ δὲ μὴ, πρόσσεχε, μὴ, ὥς τὰ παιδία, νυῦ φιλόσοφῃς, ὕστερον δὲ τελώνῃς, εἴτα ῥήτωρ, εἴτα ἐπίτροπός Καίσαρος γῆν. ταῦτα ὁ συμφωνεῖ. ³ ἓνα σε δεῖ ἄνθρωπον, ἢ ἀγαθὸν, ἢ κακὸν εἶναι· ἢ τὸ ἡγεμονικὸν σε δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυτῷ,

bibere, similiter fastidire? Vigilare oportet laborare, a familiaribus discedere, a servulo contemni; ubique inferiorem esse, in honore, in magistratu, in judicio, in omni negotiolo. Hæc verò considera, num pro his perturbationum vacuitatem, libertatem, tranquillitatem, permutare velis. Sin minus, cave, ne puerorum instar, nunc philosophus, deinde publicanus, postea orator, denique Cæsaris procurator fias. Hæc inter se non consonant. Unum te hominem, aut bonum, aut malum, esse oportet: aut principalem tui partem te excolere oportet, aut ex-

Siculo, bis eodem die impleatur, & noctu nunquam solus dormiat. Quod autem antecedit, δεκεῖς ὅτι ταῦτα ποιῶν: pronomen ταῦτα, sensum ambiguum facit. Sed referendum est ad philosophiam, non ad quinquertiones, quorum exempli gratia mentio incidit. Igitur ταῦτα ποιῶν, τὰ τῶν φιλοσόφων, ἢ τοι φιλοσόφῳ; ea quæ philosophorum sunt, sive, si philosopheris. *Wolfius.*

¹ Ὁμοίως. ὥσπερ νῦν, æque ut nunc: Philosophia (inquit) aliam vitam affert, alios mores postulat. *Wolfius.*

² Philosophi utique contemni vulgo solent, pugiles vero sunt admirationi. *Wolfius.*

³ Mirabiliter distrahit varietas, & crebræ mutationes, ingenium. *Wolfius.*

ἢ τὰ ἐκτός· ἢ παρὰ τὰ ἔσω φιλοεχνεῖν, ἢ παρὰ τὰ ἔξω·
τρεῖς, ἢ φιλοσόφῃ τὰς ἐν ἐπέχειν, ἢ ἰδιώτῃ.

Κ Ε Φ. λζ'.

ΤΑ καθήκοντα ὡς ἐπίπαν, ταῖς ἑξέσιν ὡς ἀ-
μετρεῖται. πατήρ ἐστιν; ὑπαγορεύει, ἐπι-
μελεῖσθαι, παρὰχωρεῖν ἀπάντων, ἀνέχεσθαι λοιδο-
ρεῖν, παῖον. ἀλλὰ πατήρ κακός ἐστι. μή τι
ἐν πρὸς ἀγαθὸν πατὴρ φύσει ὡκείωθης; ἐκ' ἀλλὰ

terna; aut circa interiora occupari, aut circa ex-
teriora; hoc est, aut philosophi statum habere, aut
plebei.

C A P. XXXVII.

Officia in universum relationibus metienda sunt,
Pater est? præcipitur, curam ejus agendam,
cedendum ei in omnibus; si convicietur, si verberet,
ferendum esse. Sed pater malus est. Numquid igitur
natura cum bono patre conjunctus es? Non, sed

1 Variè sumitur apud Philosophos vox σχέσις. Significat in
genere secundum *Simplicium*, ordinem quorundam inter se ac
mutuum respectum: eumque vel a naturâ institutum, vel vo-
luntate susceptum. Illius exemplum proponit *Epictetus* in pa-
tre; hujus in vicino, cive, imperatore: sunt enim hæc ex iis,
quæ *Aristoteles* τὰ πρὸς τι appellat, Latini *relata*: inter quæ est
mutua relatio sive respectus, quem *σχίσιν* vocant Græci.

2 Sed & hic statim occurrit: Si pater pro hoste se gerit,
cur ego me pro filio geram? In promptu est responsio: Aliena
improbilas non est imitanda. At difficile est amare hostem:
Difficilia, quæ pulchra. At ista laude carere malo. Tuo
utique malo. Quem vero fructum ex alienæ improbitatis imi-
tatione capis? Nullum, opinor: atque utinam non impi-
etatis etiam, aut certe neglecti officii condemneris. Animi
tranquillitate omnino carebis, morsu conscientiæ non carebis.
Wolffius.

D

πρὸς πατέρα. ¹ ὁ ἀδελφὸς ἀδικεῖ; τήρει τιμὰν
 τὴν πατρῴαν τὴν σεαυτοῦ πρὸς αὐτὸν, μηδὲ σκόπη
 τί ἐκείνῳ ποιῇ, ἀλλὰ τί σοι ποιήσαντι, καὶ φύσιν
 ἢ σὴ ἕξει παραίρεσις. σὲ γὰρ ἄλλῳ ἐβλάψαι, ἀν-
 μὴ σὺ θέλῃς. τότε δὲ ἔσῃ βεβλαμμένῳ, ὅταν
 ὑπὸ βλάβης βλάβῃ. ² ἔτις ἐν ἀπὸ τοῦ γένετος, ἀπὸ
 τοῦ πολίτου, ἀπὸ τοῦ στρατηγῆ, τὸ καθήκον ὀφείλῃς,
 εἰς τὰς χεῖρας ἐθίζῃς θεωρεῖν.

Κ Ε Φ. λή.

Τῆς περὶ τὰς θεὰς ἀσεβείας, ἰδοὺ ὅτι π
 κυριώτατον ἐκείνῳ ἐστίν, ὀρθὰς ὑπολήψεις

cum patre. Frater te lædit? Tu igitur munus tuum
 erga ipsum tuere: nec specta quid ille faciat, sed
 quid tibi facturo propositum tuum secundum natu-
 ram adfectum erit. Te quippe alius non lædet,
 nisi tu velis. Tunc autem læsus eris, cum te lædi
 putaris. Sic igitur a vicino, a cive, ab imperatore,
 officium erga illos invenies, si relationes considerare
 adsueveris.

C A P. XXXVIII.

Pietatis erga deos id præcipuum esse scito, rectas
 opiniones de illis habere, tanquam qui ex-

¹ Conveniunt hæc verba prorsus cum illis, quæ ipse *Christus*
Matth. xviii. 21. & aliis locis inculcat.

² *Stoicis* placet, quæ in terris gignuntur, ad usum hominum
 omnia creari: homines autem hominum causâ esse generatos,
 ut ipsi inter se aliis alii prodesse possint. *Cicero Offic. 1. 33.* ἀπὸ
 τοῦ γένετος a parte, respectu vicini, S. officium tuum in vicinum.

³ *Stoici* putabant solem, lunam, stellas omnes, terram, mare,
 deos esse. *Cicero Acad. q. edit. 1. lib. 2. 110.*

οὐκ αὐτῶν ἔχειν, ¹ ὡς ὄντων, καὶ διοικούντων τὰ ὅλα
 καλῶς καὶ δικαίως. καὶ ² σαυτὸν εἰς τὸ κατὰ βίαν ἔχειν,
 τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ εἶπεν ἐν πάσι τοῖς γνωμομένοις,
 καὶ ἀκολουθεῖν ἐκόντα, ὡς ὑπὸ τῆς ἀρετῆς γνώμης
 ὑπελάμβανον. ἔγω γὰρ ἔτε μέμνη πρὸς τοὺς θεοὺς,
 ἔτ' ἐγκαλέσεις, ὡς ἀμελέμεθα. ἄλλως τε ἔχ
 οῖον τε τὸ γίνεσθαι, εἰ μὴ δόξης τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν,
 καὶ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν λόγοις θῆς τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ κα-
 κόν. ὡς, ἂν γέ τι ἐκείνων ὑπολάβῃς ἀγαθόν ἢ
 κακόν, πάντα ἀνάγκη, ὅταν δόξῃς ἡμῶν, ὡς θέλης,
 καὶ περὶ πᾶσι, οἷς μὴ θέλης, μέμψασθαι σε, καὶ
 μισεῖν τὰς αἰτίαις. πέφυκε γὰρ πρὸς τὸ πᾶν ζῶον,

instant, & universa bene ac iuste administrant: &
 ad hoc te ordinatum esse, ut illis pareas, & cedas
 in omnibus quæ fiunt, eaque voluntarius sequaris,
 ut quæ optimo consilio perficiantur. Sic enim
 nec culpabis unquam deos, nec incusabis, quasi
 neglectus. Quod quidem aliter fieri nequit, quam
 si ab iis desistas, quæ in nostra potestate non sunt,
 & in iis solis, quæ sunt in nostra potestate, bonum ac
 malum ponas: adeò ut, si quid illorum priorum bo-
 num aut malum opineris, omnino necesse sit, cum iis
 excideris, quæ velis, & in ea, quæ nolis, incideris, te
 culpares & odisses auctores. Ad hoc enim naturâ fac-

¹ Planè eadem sententia in epistolâ ad *Hebr.* xi. 6. περιεῖσαι
 δὲ τὸν προσερχόμενον τῷ θεῷ ὅτι ἐστὶ (*Εἰπέτ.* ὡς ὄντων eodem verbo:)
 καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης (in quo δικαιοσύνη ejus ver-
 fatur) γίνεσθαι: hoc tantum discrimine, quod *Εἰπέτetus* pro fastigio
 habet, quod sanctus *Αποστ.* pro fundamento: quæ tamen eodem
 fermè redeunt; & ἀρχὴ (ut in istis, ἀρχὴ τῆς σοφίας, &c.)
 utrumque amplectitur.

² Σαυτόν. Σε αὐτόν. Sc. ipsum constituisse te ad hoc.

τὰ μὲν βλαβερά φαινόμενα, καὶ τὰ αἰτία αὐτῶν, φέγειν καὶ ἐκτρέπεσθαι· τὰ δὲ ὠφέλιμα, καὶ τὰ αἰτία αὐτῶν, μέλειναι ἢ τεθαυμακέναι· ἀμήχανον ἔν βλάβηδαί τινα οἰόμενον, χαίρειν τῷ δοκῶντι βλάβη· ὥσπερ ἢ τὸ αὐτῇ τῇ βλάβῃ χαίρειν ἀδύνατον. ἔνθεν ἢ παλὴρ ὑπὸ ἡδὲ λαιδορεῖ, ὅταν τῶν δοκῶντων ἀγαθῶν εἶναι, τῷ παυδί μὴ μελαδιδῶ. ¹ ἢ Πολυνείκην ἢ Ἐτεοκλέα τῷτο πολεμίσας ἀλλήλοις ἐποίησε, τὸ ἀγαθὸν οἶεσθαι τὴν τυραννίδα. Διὰ τῷτο ὁ γεωργὸς λαιδορεῖ τὰς θεάς, Διὰ τῷτο ὁ ναύτης, Διὰ τῷτο ὁ ἔμπορος, Διὰ τῷτο οἱ τὰς γυναικάς ἢ τὰ τέκνα ἀπολλύντες. ² ὅπερ γὰρ τὸ συμφέρον, ἐκεῖ ἢ τὸ εὐσεβές.

tum est omne animal, ut quæ nocentia videantur, eorumque causas, fugiat & aversetur: illa autem quæ profunt, eorumque causas persequatur, & admiretur. Quare fieri nequit, ut, qui se lædi putet, eo, quod lædere videtur, gaudeat: sicut nec ipso detrimento gaudere ullo modo possumus. Hinc quoque pater convitiis à filio proscinditur, cum his, quæ bona esse videntur, filium non impertit. Et Polynicen atque Eteoclem hostili animo hoc inter se diffidere fecit, quod tyrannidem bonum esse putarent. Propter hoc agricola deos execratur, propter hoc nauta, propter hoc mercator, propter hoc qui uxores & liberos amisere. Ubi enim commodum, ibi & pietas. Quare quisquis

¹ Consule *Pausaniam*, qui lib. nono totam horum fratrum historiam copiose explicat. Breviter; filii erant infelicis Oedipi ex Jocastra, nobiles inimicitias invicem exercitis de Regno Thebano, unde bellum *Thebanum* conflatum est, argumentum *Thebaidos* Statii.

² O admirabilem sententiam, atque adeo in speciem im-

ὥς ἵνα ὅσους ἐπιμελεῖται τῷ ὀρέγεσθαι ὡς δεῖ, καὶ τῷ
ἐκκλίνειν, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ τῆς εὐσεβείας ἐπιμελεῖται).
σπένδειν ἤ, καὶ θύειν, καὶ ἀπαρχεσθαι ¹ κατὰ τὰ
πάτρια, ἐκάστοις προσήκει, καθαρῶς, ² καὶ μὴ ἐπιτε-
συρμένως, μηδὲ ἀμελῶς, μηδὲ γλίσχρως, ³ μηδὲ
ὑπὲρ δυνάμιν.

Κ Ε Φ. λθ'.

Ο Ταν μανλικῇ προσίης, μέμνητο, ὅτι μὲν, ὡς
ἀποθήσεῃ, ἐκ οἴδας· ἀλλὰ ἤκεις, ὡς ἀπὸ

curat, ut, sicut oportet, adpetat & declinet; hoc
eodem pietatis quoque curam habet. Libare autem,
& sacrificare, & primitias offerre, secundum ritus
patrios, omnibus convenit, purè, & non sordidè,
nec negligenter; nec parcè, nec supra facultates.

C A P. XXXIX.

C Um ad vatem accedis, memento ignorare te,
quem eventum res habitura sit; venire autem,

piam! sed ita tractatam, ut et humani animi simulationem re-
tegat, & religioni vix quicquam possit magis esse consentaneum.
Wolffius.

1 Cum pietas in animo posita est, de ritibus externis non
magnopere putat esse laborandum. Sed jubet homines patrios
ritus amplecti, qui supremæ potestatis auctoritate constituti
sunt, si mihi mali in se habeant.

2 Hoc loco frugalitas luxui, aut mundities sordibus opponitur.

3 Videntur ii, qui in res divinas profusi sunt, simul & Deum
corruptelæ condemnare, & ignorare quem usum ista in divino
cultu habeant, cum primitiæ sint eorum quæ divinitus accepe-
rimus. *Simplic.* Hoc etiam *Socratici* putabant.

4 Quibus de rebus sint consulendi vates dicit, & quo animo
adeundi, & quo pacto responsis eorum sit utendum.

τῷ μάντιως ἀποπόσόμενον. ὁποῖον δὲ τί ἐστιν,
 ἐλήλυθας εἰδώς, ἔπερ εἰ φιλόσοφον. εἰ γὰρ ἐστὶ τι
 τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν, πᾶσα ἀνάγκη μήτε ἀβασθὸν αὐτῷ
 εἶναι, μήτε κακόν. μὴ φέρε οὐδ' πρὸς τὴν μάντιν,
 ἔρξιν, ἢ ἐκκλιπιν, μηδὲ τρέμων αὐτῷ πρόσει· ἀλλὰ
 διεγνωκώς, ¹ ὅτι πᾶν τὸ ἀποδεησόμενον, ἀδιάφορον, καὶ
 εἶδεν πρὸς σε, ὁποῖον εἴ' ἂν ἦ· ἔσαι γὰρ αὐτῷ χρήσα-
 σθαι καλῶς, καὶ τῷ εἶς κωλύσει· θάρρῶν ἔν, ὡς
 ἐπὶ συμβάλλας ἔρχεαι τὰς θεάς. καὶ λοιπὸν, ὅταν τί σοι
 συμβαλεῖται, ² μέμνητο, τίνας συμβάλλας παρέλαβες,

ut ex vate hoc audias. At, quale id sit quod
 eventurum est, sciebas, si quidem philosophus es,
 cum accederes. Si enim aliquid ex iis sit, quæ in
 nostrâ potestate non existunt, necesse omnino est,
 neque bonum id esse, neque malum. Ad vatem
 igitur adpetitionem, aut declinationem, ne adfe-
 ras; neque tremens eum accede: sed cum certò
 nôris, quidquid eventurum est, indifferens esse, &
 nihil ad te attinere: eo enim bene uti licebit,
 neque hoc quisquam vetabit: idcirco confidens
 ad deos, tanquam consiliarios, adi. Cæterum ubi
 aliquid consultum fuerit, memento quos consilia-

¹ Hoc est, neque bonum neque malum per se, sed pro
 utentis animo vel bonum vel malum. Veteres Stoici res
 corporeas & externas, non bona & mala, ut cæteri mortales,
 sed προσηµένα producta, prælata: & ἀποπροσηµένα rejecta,
 improbata nominarunt, ἀδιάφορα Ariston, Pyrrhon & Heryllo
 tribuit Cicero, quos rerum aliquem delectum reliquisse negat.
 In horum igitur sententiam inclinasse videtur hic Epictetus.
 Wolfius.

² Necesse est vatum, augurum, aruspicum magnam fuisse in
 divinando solertiam. Alioqui enim prædictiones eorum, vir
 tanta gravitate, pro divinis responsis non habuisset. Wolfius.

καὶ τίνων ὀφειλόμενης ἀπειθήσας. ἔρχε δὲ ὅτι τὸ
 μανθάνειν, ¹ κατὰπερ ἡξίε Σωκράτης, ² ἐφ' ὧν ἡ
 πάντα σκέψις τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν ἑκάστην ἔχει· καὶ
 ἔτε ἐκ λόγου, ἔτε ἐκ τέχνης τινὸς ἄλλης ἀφορμαὶ
 δίδον· πρὸς τὸ σινοῦν τὸ προκείμενον. ὥστε, ἔταν
 δεῖν συγκατανοεῖν φίλῳ, ἢ πατρίδι, μὴ μανθάνειν,
 εἰ συγκατανοεῖν. καὶ γὰρ ἂν προσέειπεν σοὶ ὁ μάντις,
 Φῶλα γεγενῆσθαι τὰ ἱερὰ, δῆλον ὅτι ὁ θάνατος
 σημαίνει, ἢ πῆρωσις μέρος τῆς σώματος, ἢ φυγή.
 ἀλλ' ἐν λόγῳ ³ καὶ σὺ τέτις ⁴ παρίσταται τῷ φίλῳ,

rios adsumferis, & quibus inobediens futurus sis, si non parueris. De his autem, ut & Socrates dictitabat, vatem consulturus veni, de quibus omnis consultatio relationem habet ad eventum, cum nec ex ratione, nec ex ulla arte occasiones dantur ad cognoscendum id quod proponitur. Quare, quando unà cum amico, aut patria, periculum subeundum, vates non est consulendus, num periculum unà subeundum sit. Etenim si tibi vates dixerit, prava fuisse sacra, manifestum, aut mortem significari, aut membri alicujus truncationem, aut exilium. Ratio autem suadet etiam cum his opitulari

¹ Vide *Xen. ἀπομ.* L. 1. c. 1. S. 6. 9. L. 4. C. 7. S. 10.

² Subjicit hoc loco, quibus de rebus sint consulendi vates; iis nimirum quarum exitus sit nobis incertus ante rem peractam: cum ex ingenio & arte, ad illas res pertinente, atque experientia, finem animo complecti, & prospicere non possumus. Nemo enim vatem consultit, an homini cibo & somno sit utendum: omnino enim his eget animal. Nec an philosophandum sit, aut naturæ congruenter vivendum? cordato enim homini constat hæc esse utilia. *Simplic.*

³ Multa in hanc sententiam *Cato* apud *Lucanum*, lib. 9. præclare, ut virum vere Stoicum decebat: qui etiam *Ammonius*

καὶ παρ' ἐλπίδι συγκαίνδυνεύειν. τοιγαρὶν τῷ μείζονι μάν-
τει πρόσσεχε, τῷ Πυθίῳ, ὃς ἐξέβαλε τῶ νᾶϊ, πῶς
ἐβοηθήσῃ αἰαντα ἀναιρῶμεν τῷ φίλῳ.

amico periclitanti, & cum patriâ discrimen adire.
Ideoque majorem vatem, Pythium, attende, qui
illum è templo ejecit, qui amico, cùm interficere-
tur, opem non tulerat.

oraculum, de eventu belli civilis, cum ejus consulendi facultas
oblata esset, & fuaderent focii, consulere recusavit, quod e-
ventum, seu successum rerum, ad sapientem, qui solâ ratione
(nos Christiani *conscientia*, diceremus:) niteretur, ullo modo
pertinere negaret. O fidem Christiano dignam; sed in Chri-
stianis inventu raram! *Casaub.*

4 Alii παρίσταται. sed melius παρίσταται.

I Duo Delphos petitori in latrones inciderunt, è quibus
cum alter interficeretur, alter aut fugâ elapsus, aut alioqui
non opitulatus, ad Oraculum venit, e quo eum ejecit *Apollo*
his verbis.

Ἄνδρ' ἐφίλῳ θνήσκοντι, παρὼν πέλῃς ἐκ ἐπαμύνας,
Ἥλυθες; ἢ καθαρός, περικαλλέῃς ἔξῃθι σηκῷ.

Tu qui præsens aderas amico morienti, nec tamen juvisti,
Huc venisti? Homo impure, profane, exi e pulchro templo.

Quamquam autem constat, eum, quamvis voluisset, utique ami-
cum periculo mortis non erepturum fuisse: tamen periculi so-
cietas non fuit deferenda, sed ferendum auxilium, licet unâ
pereundem fuisset. *Simplic.*

Κ Ε Φ. μ'.

ΤΑΞΟΝ τινὰ ἤδη χαρακτῆρα σαυτῷ, καὶ τύπον, ὃν φυλάξεις ² ὅπῃ τε σεαυτὸν ὦν, καὶ ἀνθρώποις ἐνυγχάνων.

Κ Ε Φ. μά.

ΚΑΙ σιωπὴ τὸ πολὺ ἔσω· ἢ λαλείω ³ τὰ ἀναγκᾶ, καὶ δι' ὀλίγων. σπανίως δὲ ποιε, καὶ ὡς ἀπολαύσῃ, ⁴ ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἥζομεν.

C A P. XL.

COnstitue jam tibi figuram aliquam, & formam, quam, cum & solus es, & cum homines convenis, observes.

C A P. XLI.

ET quidem silentium tene plurimum; aut necessaria loquere, & paucis. Rarò autem, occasione quandoque invitante, ad dicendum ali-

¹ Τάξον τινὰ ἤδη χαρακτῆρα certam aliquam formam Ἐ exemplar morum in animo tuo tibi concipe, ad quod te totum componas. In voc. ἤδη nescio an ἡθῶν vel ἡθες lateat, ut forma morum sit. Nilus & Hafn. τινὰ εἶδος χαρακτῆρα exhibent, aliquam imaginem formæ vel εἶδος de vitæ genere explicandum foret.

² Id est, μόνῳ καὶ κατ' ἰδίαν. cum solus, & ipse tecum es, hoc est, cum nullis distringeris alienis cogitationibus. Wolfius.

Socrates certe fertur, eodem semper vultu & habitu fuisse, à quo nec lætis, nec tristibus rebus dimoveretur, quòd unam eandemque vitæ rationem, suam utique, perpetuò sequeretur. *Simplic.*

³ Formam eorum de quibus fit dicendum compendio descripsit: ea esse necessaria oportere, cum ad vitam degendam naturæ animi consentaneam, tum ad usum animantis. *Simplic.*

⁴ Si quando autem, inquit, pluribus etiam verbis erit opus,

ἀλλὰ πρὸς ἐδενὸς τῶν τυχόντων μὴ πρὸς μονομάχων,
μὴδὲ πρὸς ἵπποδρομίων, μὴ πρὸς ἀθλητῶν, μὴ πρὸς
βρωμάτων, ἢ πομάτων, τῶν ἐκασταχῶ λεγόμενων.
μήλιστα δὲ, μὴ πρὸς ἀνθρώπων, ψέγοντες, ἢ ἐπαι-
νῶντες, ἢ συγκρίνοντες.

Κ Ε Φ. μδ'.

ΑΝ μὲν ἔν οἷς τε ἡς, μέταγε τοῖς ζοῖς λόγοις
τὰς τῶν σωόντων ἐπὶ τὸ πρῶτον. ἢ εἰ δὲ ἐν
ἄλλοφύλοις ἀποληφθεὶς τύχοις, σιώπα.

quid veniemus: verum non de quibuscvis rebus;
non de gladiatoribus, non de ludis Circensibus,
non de athletis, non de cibis aut potionibus, quæ
vulgò in sermonem veniunt? maximè autem nihil
de hominibus vituperantes, aut laudantes, aut com-
parantes.

C A P. XLII.

SI igitur possis, sermonibus tuis illorum qui tecum
sunt sermones ad decentem modum traducito.
Quid si inter extraneos derelictus fueris, tace.

hoc enim sibi volunt verba: *ad dicendum aliquid veniemus*. Non
respondendo tantum, aut interrogando: sed perpetuam ora-
tionem habendo; &c. *Simplic.*

ἢ τὰς ἄλλοφύλους τοῖς οἰκείοις opponit: & eos intelligit ho-
mines, quos pro authoritate monere non licet. *Wolffius.*

Κ Ε Φ. μγ'.

ΓΕλωσ μὴ πολὺς ἔσω, μηδὲ ὅπῃ πολλοῖς, μηδὲ ἀνειμένῳ.

Κ Ε Φ. μδ'.

ΟΡκον ὀφείλῃται, ¹ εἰ μὲν οἶόν τε, εἰς ἅπαν· εἰ ᾗ μὴ, ἐκ τῶν ἐνόμων.

Κ Ε Φ. μέ.

ΕΣτιάσεις τὰς ² ἐξωτικάς, καὶ ἰδιωτικάς Διακράξ. εἰ δὲ ποτε γένηται ³ καιρὸς, ἐν/ε/ά/θ/ω σοι

C A P. XLIII.

R Ifus neque multus sit, neque ob multa, neque solutus.

C A P. XLIV.

J Usjurandum recusa, si fieri potest, prorsus: sin minus, quantum potes.

C A P. XLV.

C Onvivia extranea & vulgaria respue. Quod si quando tempus incidat, attentio tibi exci-

¹ Quotidiana & non necessaria juratio ab ipso Christo prohibita est; *Ne jurate omnino*; & ab ejus Apostolo B. Jacobo; *Antè omnia nē jurate*. Omne enim juramentum vitandum est, ubi conservandæ humanæ societatis necessitas, veritatis manifestatio, & fidei confirmatio, non videntur ipsius usum aliquo modo efflagitare.

² Scilicet τῇ ἰδίῃ οἴκῳ, foris extra tuas ædes, τὰς ἰδιωτικάς, τὰς ἀφιλοσόφους, convivia plebejorum hominum inerudita, quæ nihil cum philosophiâ commune habent, nec commercii quicquam. *Wolfius*.

³ Καιρὸς hoc loco non modo tempus opportunum, sed, quod

¹ ἡ προσοχή, μήποτε ἄρα ὑποῤυῖς εἰς ἰδιωτισμόν. ἴδι γὰρ, ὅτι, εἰάν ὁ ἐταῖρος ἢ μεμολυσμένῳ, καὶ τὸν σιτανάλριβόμῳ αὐτῷ, μολύνεσθαι ἀνάγκη, καὶ αὐτὸς ὦν τύχη καθαρός.

Κ Ε Φ. μς'.

Τ^Α πρὸ τοῦ σώματος, μέλει τῆς χρείας ² ψυχῆς. ὥσπερ λαμβάνει· εἶον, τροφὰς, πόμα, ἀμπεχόνην, οἰκίαν, οἰκίαν· τὸ δὲ πρὸς δόξαν, ἢ τρυφήν, ἅπαν ³ περιγράφει.

tetur, ne in vulgarem statum prolabar. Scias enim, si focius pollutus fuerit, etiam conversantem eum eo pollui necesse esse, quamvis hic purus fuerit.

C A P. XLVI.

EA quæ ad corpus pertinent, ad nudum usum adsume: ut, cibos, potum, vestitum, domum, familiam. Id autem omne, quod ad ostentationem, aut delicias pertinet, circumscribe.

illa necessario exigit, v. c. in die festo, precibus amicorum, &c.

¹ Excitetur, inquit, animadversio, & vigilet animus, seque intra semetipsum contineat: ne seipso relicto, & popularibus cupiditatibus æstuans, ad populi quasi tribum deficiat & cum vulgo appetitibus inquinetur. *Simplic.*

² Ψυχῆς. vera lectio. Sequitur enim τὸ δὲ πρὸς δόξαν, ἢ τρυφήν, ἅπαν περιγράφει. Itaque ψυχῆς locum habere nequit: Omnes tamen excepto *Salmatiano* M. S. ψυχῆς.

³ Elegans est usus vocabuli περιγράφειν hoc sensu, quia circumscribendo & ducendo limitem extantia & supereminentia vel superflua præciduntur; hinc περιγράφειν & circumscribere est adimere, auferre.

Κ Ε Φ. μζ'.

Περὶ ἀφροδίσια, εἰς δύναμιν, πρὸ γάμου κα-
θαρεύσιν· ἀπομένῳ δὲ, ¹ ὡς νόμιμόν ἐστι,
μεγαληπτόν. μὴ μένοι ἐπαχθῆς γίνεσθαι τοῖς χρωμένοις,
² μηδὲ ἐλεγκηκός. μηδὲ πολλαχῶς πρὸς, ὅτι αὐτῶν ἔ-
χρη, ὡς ἀφέρει.

Κ Ε Φ. μη'.

Εάν τις σοι ἀπαγγείλῃ, ὅτι ὁ δαίναί σε κακῶς
λέγει, μὴ ἀπολογῶ πρὸς τὰ λεχθέντα· ἀλλ'
ἀποκρίνε, ὅτι ἡγνίει γὰρ τὰ ἄλλα προσόντα μοι
κακά, ἐπεὶ ἔκ ἀν ταῦτα μόνα ἔλεγε.

C A P. XLVII.

CIrca rem veneream, quantum fieri potest,
ante nuptias purum esse oportet: qui autem
hanc attingit, prout lege constitutum est, perci-
pere debet. Ne sis tamen molestus utentibus, ne-
que eos redarguas; neque sæpius objice, te eâ non
uti.

C A P. XLVIII.

SI quis tibi nunciet: Hic tibi maledicit; ne
refuta ea quæ dicta sunt, sed responde: Igno-
rabat enim cætera quæ mihi adsunt vitia, alioqui
non sola hæc dixisset.

¹ Adolescentibus fas fuit cum extraneis mulieribus rem ha-
bere, nè filias suorum civium vitiarent: eâ de causâ meretrices
appellabantur ξέναι, sive peregrinæ mulieres. Passim autem in
sacra scripturâ prohibita est talis licentia.

² Christiana charitas & peccantes argui, & contumaces vitari
jubet. Wolfius.

Κ Ε Φ. μθ'.

ΕΙς τὰ θέατρα τὸ πολὺ παρμέναι, ἐκ ἀναγκῆς.
 εἰ δὲ ποτὲ χαιρὸς εἴη, μηδενὶ ὑπακούων
 φαίνεσθαι, ἢ σεαυτῷ τρέψεσθαι, ² θέλε γίνεσθαι μόνον τὰ
 γινόμενα, καὶ νικᾶν μόνον τὸν νικῶντα. ³ ἔγω γὰρ ἐκ
 ἐμποδισθῆσθαι. βοῆς ᾗ, καὶ τῷ ἐπιγελαῶντι, ⁴ ἢ ἐπι-
 πολὺ ὑπικινεῖσθαι, παντελῶς ἀπέχεσθαι. καὶ μετὰ τὸ
 ἀπαλλαγῆναι, ⁵ μὴ πολλὰ περὶ τῶν γενομένων δια-
 λέγεσθαι, ὅσα μὴ φέρει πρὸς τὴν σὴν ἐπανόρθωσιν. ἐμ-

C A P. XLIX.

IN theatra sæpe prodire, non est necesse. Quod
 si quando tempus incidat, nulli studere videaris
 præterquam tibi; hoc est, velis fieri sola ea quæ
 fiunt, & vincere solum qui vincit. Sic enim non
 impediêris. Adclamatione autem, & risu super
 aliqua re, aut diuturniore commotione, penitus
 abstine. Et postquam discessisti, multa de iis quæ
 facta sunt ne differe, quæ ad tui correctionem non

¹ Ad hæc intelligenda meminisse necesse est illius seculi fu-
 rorem, quo ad spectacula & ludos sive scenicos sive circenses
 ferebantur; porro aurigarum in circo factiones & studia specta-
 torum, qui vel huic factioni vel illi faverunt.

² Hoc est, ut nec appetitionem, nec declinationem ad illud
 afferamus, ut quæ res externæ sint. *Simplic.*

³ i. e. nil prohibebit te tibi studere.

⁴ Refer ad gestus indecentes ex immodico studio v. c. riden-
 do, applaudando, assurgendo, etiam indignando, si factio, cui
 faves, superetur.

⁵ *Lucian. Nigrin.* p. 37. philosophos increpat, quod frequen-
 tes sermones de theatris & aurigationibus, plebeio more, faciant.

φαίνεται γὰρ ἐκ τῶ τοιούτου, ὅτι ¹ ἐθαύμασας τὸ
θεῖον.

Κ Ε Φ. ν'.

Εἰς ἀκροάσεις ² τινῶν μὴ ἤκει· μηδὲ ῥαδίως πᾶ-
ριθι. παριῶν δὲ, τὸ σεμνόν, καὶ εὐσταθές, καὶ
ἅμα ἀνεπαχθές φύλασσε.

Κ Ε Φ. νά.

Οτάν τινι μέλλης συμβάλλειν, μάλιστα τῶν ἐν
ὑπεροχῇ δοκούντων, πρόσβαλε σαυτῷ, ³ τί αὖ

conducunt. Ex eo enim adparet, te esse admira-
tum spectaculum.

C A P. L.

AD recitationes aliquorum ne accede, nec facile
prodi. Quod si prodeas, gravitatem ac con-
stantiam ferva; ac simul vide, ne cui sis mo-
lestus.

C A P. LI.

Conventurus aliquem, eorum maximè qui
eminere videntur, tibiipfi propone, quid in

¹ Hoc est Stoicorum præceptum secundum *Horatium*.

*Nil admirari, prope res est una, Numici,
Solaque, quæ possit facere & servare beatum.*

² Rectè τινῶν & modestè: erant enim ἀκροάσεις, seu δια-
λέξεις quorundam illustrium philosophorum. Τινῶν igitur hoc
loco significat eos, qui ad solam ingenii & eloquentiæ ostenta-
tionem & captandam plausum recitabant: quales *Rhetores*, &
Poetæ; ut *Simplicius* exponit. Ejusmodi homines designat hoc
loco noster, cum εἰς α. τινῶν dicit.

³ Id ex utriusque dictis & factis colligere licet, quoniam

ἐπείησεν ἐν τῷ Σωκράτῃ, ἢ Ζήνων· καὶ ἐκ ἀπορή-
σεις, τὰ χρήσασθαι προσηκόντως τῷ ἐμπεσόντι.

Κ Ε Φ. νβ'.

Οταν Φοῖῶς πρὸς τινὰ τῶν μέγα δυναμένων,
πρόβαλλε, ὅτι ἐχ' εὐρήσεις αὐτὸν ἔνδον, ὅτι
² ἀπεκλείσθη, ὅτι ἐκ ἀνοιχθήσονται σοι αἱ θύραι, ὅτι
ἐ φρονιῖσθαι. καὶ σὺν τέτοις ἐλθεῖν καθήκη, φέρε
τὰ γινόμενα, καὶ μηδέποτε εἴπῃς αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν,
ὅτι ἐκ ἦν τοσούτα. ἰδιωτικὸν γάρ, καὶ ἀλαβεβλημένον
πρὸς τὰ ἐκτός.

hoc fecisset Socrates, aut Zeno: nec incertus hæ-
rebis, quomodo convenienter eo quod inciderit
utaris.

C A P. LII.

CUm adieris aliquem eorum qui magna possunt,
proponere tibi, fieri posse ut intus ipsum non
invenias, ut excludaris, ut fores tibi non aperian-
tur, ut nullum tui rationem habeat. Quod si cum
his venire officii tui sit, fer ea quæ fiunt, nec un-
quam ipse tibi dicas: Non erat ille tanti. Hoc
quippe plebejum est, & hominis ad externa adjecti.

scripta neutrius habemus. Sed nisi eruditione & constantia
utriusque præditus fueris, malè tibi vertet inepta imitatio: &
fortasse nè illi quidem ubique decorum conservarunt. *Wolffius.*
Vide *Longin.* de Subl. S. 14. *Seneca* Epist. 11. Aliquis vir bo-
nus nobis eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic
tanquam illo spectante vivamus, & omnia tanquam illo vidente
faciamus.

² Ἀπεκλείσθη. In *Jani Rutgersii* codice margini adscriptum
erat: *Legendum puto ἀποκλείσθαι.* Sed melius MS. Hafn. & edi-
tio Genev. anni 1595 pag. 26. ἀποκλεισθήσῃ *Arrian.* p. 149
ἐξεκλείσθην.

Κ Ε Φ. νγ'.

ΕΝ ταῖς ὁμιλίαις ἀπέσω, τὸ τινὰ τῶν ἑαυτῶν ἔργων, ἢ κινδύνων, ἐπὶ πολὺ καὶ ἀμέτρως μεμνησθαι. ἔγωγ' ὡς σοὶ ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων μεμνησθαι, ἔτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σοὶ συμβεβηκότων ἀκχεῖν.

Κ Ε Φ. νδ'.

Απέσω ᾧ καὶ τὸ γέλωτα κινεῖν. ἱλιθυρὸς γὰρ ὁ τόπος¹ εἰς ἰδιωτισμὸν, καὶ ἅμα ἱκανὸς τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς σε τῶν πλεησίον ἀνιέναι.

C A P. LIII.

IN congressibus absit, ut quædam tuorum operum, aut periculorum, frequenter & immodicè memineris. Non enim, quemadmodum tibi periculorum tuorum meminisse jucundum est; ita & aliis jucundum est, ea quæ tibi acciderint audire.

C A P. LIV.

Absit etiam, ut risum moveas. Lubricus enim hic locus est, quo in plebejam consuetudinem labaris, & simul solus potest proximorum erga te verecundiam remittere.

¹ Vide finem capitis 36. ubi auditorem suum *Epicetetus* longè semotum esse vult a loco & ordine hominis plebeij. Inspiciatur & cap. 71. in quo, *τάσις* & *χαράκη* ἰδιώτη describitur. *Seneca*.

Κ Ε Φ. νέ.

Επισφαλές ἔστι, καὶ τὸ εἰς αἰσχρολογίαν προελθεῖν, ὅταν ἔν τι συμβῇ τοῦτον, ἂν μὲν εὐκαιρον ᾖ, ὀπίπληξον τῷ ἰ προελθόντι· εἰ δὲ μὴ, τῷ γε ἀποσιωπῆσαι, καὶ ἐρυθρεῖν, καὶ σκυθρωπῆσαι, δῆλον γίνεται δυσχεραίνων τῷ λόγῳ.

Κ Ε Φ. νς'.

Εὰν ἡδονῆς τινος φαντασίαν λάβῃς, φύλασσε σαυτὸν, μὴ συναρπαδῇς ὑπὸ αὐτῆς· ἀλλ' ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα, καὶ ἀναβολὴν τινα ποιῶν σεαυτὸν λάβε. ἔπειτα μνήσθη· ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ' ὃν τε ἀπολαύσεις τῆς ἡδονῆς, καὶ καθ' ὃν ἀπολαύσας, ὑστερον μελαινόσεις, καὶ αὐτὸς σεαυτὸν

C A P. LV.

Periculosum quoque est, ad sermonis obscenitatem progredi. Cum igitur huiusmodi aliquid acciderit, si quidem tempestivum sit, increpandum qui in obscenitatem progressus est: quod si non possis, at conticendo, & erubescendo, & supercilium contrahendo, manifestum sit, te sermonem istum moleste ferre.

C A P. LVI.

Si voluptatis cuiuspiam imaginem animo concipias, serva teipsum, ne ab ipsâ unâ abripiaris: sed expectet te res ista, & moram aliquam à te cape. Deinde memento utriusque temporis, tum illius quo voluptate fruêris, tum alterius, quo postquam fructus es, poenitentiam deinde ducêris, &

ἰ Προελθόντι, scilicet εἰς αἰσχρολογίαν.

λοιδορήσεις· καὶ τέπεις ἀντίθεες, ὥπως ἀποχόρμη
¹ χαίρήσεις, καὶ ἐπαινέσεις αὐτὸς σεαυτὸν, εἰ δέ σοι
² καιρὸς φανῇ ἀψαδῶς τῷ ἔργῳ, ³ πρόσσεχε μὴ ικεῖνη
 σε τὸ πρῶτον αὐτῶν. καὶ ἡδὺ, καὶ ἐπαγωγὴν· ἀλλ'
 ἀντίθεαι, πῶς ἂν μείνον τὸ σιωπεῖν σαυτῷ ταύτην
 τὴν νίκην νενικηκότι.

Κ Ε Φ. νζ'.

Οταν τι, *Μαγνὸς ὅτι ποιητέον ἐστὶ, ποιῇς,*
μηδέποτε φύγῃς ἐφθῆναι πρῶτον αὐτὸ, καὶ
ipse te increpabis. Atque his oppone, quomodo,
si abstinueris, gavifurus sis, & ipse te laudaturus.
Si autem tempus tibi visum fuerit opus adgrediendi,
cave ne te vincant ejus blanditiæ, & suavitates, &
illecebræ: Sed oppone, quanto fatius sit conscire
sibi hanc victoriam adepto.

C A P. LVII.

CUM facis aliquid, quod faciendum judicasti,
 nunquam fugias conspici id faciens; etiamsi

¹ Χαίρήσεις. *Stob. χαίρεις.* Non puto occurrere facile χαί-
 ρήσεις. Saltem scribendum esset χαρήση. *Arrian. 146. 29:*
Συγχαρήσονταί, ὅτι ἐσώθης. *Theognid, versu 986. "Ἀλλ' ἔτι τῶν*
πάσχω ἀνιήσεις, ἄλλοτε δ' ἔρδων. χαίρῃσιν δύνασαι, ἄλλοτε τ'
ἄλλος ἀνὴρ.

² Non est, *ubi commoda occasio, voluptate fruendi se obtulerit;*
unde sensus parum idoneus conficitur; sed, si vero tempus inci-
derit, ut necessario voluptatis usui indulgendum sit; v. c. libero-
rum legitimorum procreandorum causa, tum cave, ne ejus blan-
ditiae te victum & tibi addictum ferant. *Heyneus.*

³ Quis autem vel eum jure reprehenderit, qui in eâ volup-
 tate velit esse, quâ nihil molestiæ consequatur, vel illum, qui
 dolorem eum fugiat, quo voluptas nulla pariat? At verò eos
 & accusamus, & justo odio dignissimos ducimus, qui blandi-
 tiis præsentium voluptatum deliniti atque corrupti, quos dolo-
 res, quas molestias excepturi sint, occæcati cupiditate non
 provident. *Cicero de finibus. lib. 1. 26.*

ἄλλοιόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι περὶ αὐτῶν ὑπολαμβάνειν. ¹ εἰ μὲν γὰρ ἐκ ἐρῶς ποιεῖς, αὐτὸ τὸ ἔργον φεῦγε· εἰ δὲ ἐρῶς, τί φοβῇ τὰς ὀπιπλήζοντας ἐκ ἐρῶς;

Κ Ε Φ. νη.

Ως τὸ, ² ἥτοι ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ ἐστίν, πρὸς μὲν τὸ διεζωγμένον, ³ μεγάλην ἔχει ἀξίαν· πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμένον, ἀπαξίαν. ἔτω κὶ τῶν ὁρῶν

aliud quidpiam de eo multi opinaturi sint. Si enim non rectè id facis, ipsum opus fuge: sin rectè quid metuis non rectè reprehendentes?

C A P. LVIII.

Q Uemadmodum hoc: Aut dies est, aut nox est; ad disjunctum magnam habet dignitatem; ad conjunctum autem, indignitatem: Sic etiam,

¹ Cynica impudentia, in propatulo faciendi ea quæ naturæ fert necessitas, *Epicæto* non probatur. Vult tamen philosophum austeriorem esse, quam *Cicero*: qui monet, aliorum judicio permulta nobis & facienda & non facienda & mutanda & corrigenda esse. Cui rectius parebit, qui Stoicam animi constantiam nondum est assequutus. *Wolffius*.

² Ita legisse videtur *Simplicius*, ἥτοι ἡμέρα ἐστίν, ἢ νύξ ἐστίν. Sicut propositio hæc, *aut dies est, aut nox est*, in disjunctione valet, & absolute vera est, in completionem autem, uti si dixero *nunc temporis dies est*, aut, *nunc temporis nox est*, non valet, nimirum quia utraque propositio falsa esse poterit; ita & hoc, *aut edendum est, aut non est edendum*, verissimum est, nec quisquam, five multum, five parum edat, contra mores & honestatem peccat; quia utrobique forsan sanitati suæ consulit: at in convivio, adjunctis scilicet circumstantiis, in utroque casu facilè quis erraverit; nam si modicè edat, corpori forsan suo, si liberius, convivatori injurius erit: & aut sanitas corporis, aut convivii communitas periclitabitur. *Fellus*.

³ Μεγάλην ἔχει ἀξίαν, id est, *verissima est propositio* five *assertio*: unde ἀξιωμα.

κειμένων τὰ μείζω ἐλεῖν, πρὸς μὲν τὸ σῶμα μεγάλην
ἔχει ἀξίαν· πρὸς ᾧ τὸ κινεῖν ἐν ἐσιάσει, οἷον δὲ,
1 φυλάξαι, ἀπαξίαν ἔχει. ἔταν ἔν συνεοδίῃς ἐτέρῳ,
μένησο, ἔ μόνον τὴν πρὸς τὸ σῶμα ἀξίαν τῶν
πρῶτα κειμένων ὁρᾶν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὸν ἐσιάτορα
οἷαν δὲ 2 φυλαχθῆναι.

Κ Ε Φ. νθ'.

ΕΑν ὑπὲρ δύναμιν 3 ἀναλάβῃς τὴν πρόσωπον,
καὶ ἐν τῷ ἡχημόνητας· καὶ ὁ ἡδύνασο ἐκπλη-
ρῶσαι, παρέλιπες.

ex adpositis majorem partem capere, magnam qui-
dem erga corpus habet dignitatem; ad servandam
autem, qualem oportet, in convivio communio-
nem, indignitatem habet. Cū igitur cum alio
convivaris, memento, non tantū adpositorum er-
ga corpus dignitatem spectare; sed etiam, qualem
oporteat dignitatem erga convivatorem fervari.

C A P. LIX.

ΣI quam personam supra vires induisti, & inde-
corē te in eā gessisti, & quam sustinere potuisses,
omisisti.

1 Nonnulli, μὴ φυλάξαι.

2 Φυλαχθῆναι pro φυλάσσειν est.

3 Quemque personam se dignam jubet eligere, & non aspi-
rare ad altiora.

Κ Ε Φ. ξ'.

ΕΝ τῷ περπατῆν καθάπερ προσέχεις, μὴ ὀπι-
 ῥῆς ἤλω, ἢ στρέψῃς τὸν πόδα σκ' ἔτω πρό-
 σεχε, μὴ καὶ τὸ ἡγεμονικὸν βλάβῃς τὸ σεαυτῷ. καὶ
 τὸτ' ἀνέφ' ἐκάστω ἔργῳ ὡραφυλάσσωμεν, ἀσφαλές τι-
 ρον ἀφόμεθα τῷ ἔργῳ.

Κ Ε Φ. ξά.

ΜΕΤΡΩΝ κλήσεως τὸ σῶμα ἐκάστω, ¹ ὥς ὁ πᾶς
 ὑποδήματι. εἰ μὲν ἔν ὀπί τῆς σῆς,
 φυλάξεις τὸ μέτρον· εἰ δ' ² ὑπερβῇς, ὥς κτ' κρημνῶ

C A P. LX.

IN ambulando quemadmodum caves, ne clavum
 calces, aut pedem tuum distorqueas: sic cave,
 ne quoque principalem tui partem lædas. Et hoc
 si in quovis opere observaverimus, cautius opus
 adgrediemur.

C A P. LXI.

Modus possessionis unicuique corpus est, si-
 cut pes calcei. Si igitur in hoc consistas,
 modum servabis; sin transferis, tanquam per præ-

¹ Ita Horatius Epist. 7. libr 1.

Metiri se quemque suo modulo, ac pede, verum est.

Et Epist. 10. lib. 1.

Cui non conveniet sua res, ut calceus olim,

Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.

² Εἰ μὲν ὑπὲρ τὸν πόδα ὑπερβῇς, Dicunt Græci ὑπὲρ πόδα, supra
 modum, περὶ πόδα, intra modum, congruenter; metaphoricè a
 calceis qui pedibus bene quadrant. Lucian. in dial. pro imag.
 ταῦτά σοι ἐκμείρα ἔδοξε καὶ ὑπὲρ τὸν πόδα.

λοιπὸν ἀνάγκη σε φέρεσθαι. καθάπερ καὶ ὅτι τὸ ὑπο-
δήμα¹, ἴαν ὑπὲρ τὴν πόδα ὑπερβῇς, γίνε² καλὰ-
χρυτον ὑπόδημα, εἴτα³ πορφυρεῖν, εἴτα³ κενήτην.
τὸ γὰρ ἅπαζ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὄρε⁴ εἶς ἐσιν.

Κ Ε Φ. ξβ'.

ΑΙ γυναικες, ὁθὺς ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν,
ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν⁴ κυρεῖται καλῶν. ποικίλῃ
ἐρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν εἶδεν αὐταῖς πρόσσεσι, μόνον ὅ
συγκοιμῶν πῖς ἀνδράσιν, ἄρχον⁵ καλλωπίζεσθαι,
καὶ ἐν τῷτῳ πάσας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. προσέχειν εἰν

ceps postea te ferri necesse est. Quemadmodum &
in calceo; si ultra pedem transieris, fit ille deaura-
tus, postea purpureus, deinde interpunctus. Illius
enim, quod semel modum excessit, nullus est ter-
minus.

C A P. LXII.

MUlieres statim à quartodecimo anno à viris
dominæ vocantur. Videntes igitur, nihil
aliud sibi adesse, præterquam cum viris concum-
bere, ornare se incipiunt, & in hoc spes habere
omnes. Operæ ergo pretium est studere, ut sentiant,

¹ Πόδα ὑπερβῇς. ὑπερβῇ Stob. & vert. si pedis modum tran-
sierit.

² Tanta fuisse videtur apud Romanos in conficiendis calceis
purpureis & interpunctis curiositas, ut auratis etiam præfer-
rentur. *Simplic.*

³ Sive artificiosè dissectos, sive pictos, sive gemmis aut ima-
ginibus interpunctos calceos significare videtur. Ex *Wolffio*.

⁴ Vide *Servium* ad *Virgil.* *Æn.* 6. l. 375. *Suet.* in *Claud.* S.
39.

ἄξιον, ἵνα αἰσθωνται, διότι ἐπ' ἐδενὶ ἄλλω τι-
μῶνται, ἢ τῷ κόσμῳ φαίνεσθαι, καὶ αἰδήμονες ἐν σω-
φροσύνῃ.

Κ Ε Φ. ξγ'.

Αφύϊας σημεῖον, τὸ ἐνδιαλρίβειν πῶς περὶ τὸ σῶ-
μα οἶον, ὅτι πολὺ γυμνάζεσθαι, ὅτι πολὺ
ἐσθίειν, ὅτι πολὺ πίνειν, ὅτι πολὺ ἀποπαῖν, ὁχεύ-
ειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν παρέργῳ ποιητέον· περὶ δὲ τὴν
γνώμην ἢ πᾶσα ἔσω ὀπισθοφρή.

non ob aliud quidquam honorem sibi haberi, quam
quod decoræ videantur, & verecundæ in pudicitia.

C A P. LXIII.

NUllius ingenii signum est, corporis studio im-
morari; ut exerceri diu, edere diu, diu bibere,
diu cacare, coire. Sed obiter hæc sunt facienda:
circa mentem autem omnis tua sit animadversio.

I Εὐφρὴς· est homo naturali aliquâ sollertiâ & ingenii dexteri-
tate & sagacitate ad res discendas, percipiendas intelligendasque
prædius; Philosophis vero de bonâ indole animi dicitur cum ille
jam impetu quasi suo ad pulcherrima quæque fertur; atque adeo ad
philosophiæ præcepta amplectenda tantum monitore eget. Jam itaque
ἀφροῦς est non tam tardum & hebes ingenium quam humile, ab-
jectum, minutum, sensu pulchri destitutum, ignobile, adeoque ad phi-
losophiæ studium ineptum.

Κ Ε Φ. ξδ'.

Οταν τις σε κακῶς τι ποιῇ, ἢ κακῶς σε λέγῃ, μέμνησο, ὅτι, ¹ καθήκειν αὐτῷ οἰόμηναι, ποιεῖν, ἢ λέγειν. ἔχ' οἷόν τε ἐν ἀκολαθεῖν αὐτὸν τῷ σοι φαινομένῳ, ἀλλὰ τῷ ἐαυτῷ. ὥς, εἰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται, ἐκείνῳ βλάπτει, ὅς τις καὶ ἐξηπάτηται. καὶ γὰρ ² τὸ ἀληθές συμπεπλεγμένον. ἂν τις ὑπο-

C A P. LXIV.

CUM tibi quid male quispiam facit, aut tibi maledicit, memento, illum suo se officio fungi arbitrantem, facere, aut dicere. Non potest ergo fieri, ut ille, quod tibi videtur, sequatur; sed, quod sibiipfi. Quare si male hoc ipsi videtur, ipse lædi-

¹ Idem & *Pletho* monet & accusandos nos ipsos esse, qui aliud persuadere, atque alios in nostram sententiam perducere non possumus. At dices forsan, sæpè sciunt injurii & maledici homines, improba & se indigna esse quæ faciunt. Respondet *Epiætetus*: Tanto igitur peiores & miseres sunt ipsi: tu verò neque peior, neque miserior. Imo eorum improbitas mihi fraudi est, quod existimationem meam lædunt, quod fortunas imminuunt, quod corpus vi aut veneficio affligunt, quod obstant commodis? Respondebit *Epiætetus*, ista non tua esse, sed aliena, & nihil ad te attinere. *Wolfius*.

² Ei enim damnum esse datum qui deceptus sit, & non ei de quo sit deceptus; evidenter exemplo connexi demonstrat: veluti: *Si dies est, sol supra terram versatur*: hoc si quis falsum putet, non ipsum connexum damnum facit, cui sua constat veritas: sed is qui falsum de eo sensit. Sic etiam qui secus ac decet, tibi conviciatur aut malefacit, sibiipfi nocet, non tibi. Externa enim incommoda quæ habentur, corpori aut rebus externis incommodant: quare nec ipsi propriè incommodant. Opinionis autem error, animi deceptio est, in quo natura ejus sita est, quæ ei noceat, *Simplic*.

λάβῃ ψεύδῃ, ἔ τὸ συμπεπλεγμένον βλάπτῃται,
ἀλλ' ὁ ἐξαπατηθεὶς. ἀπὸ τῶν ἐν ὁρμῶν,
πράως ἔχεις πρὸς τὸν λοιδορῶντα. ἐπιφθέγξαι γὰρ
ἐφ' ἐκάστῳ, ὅτι, ἔδοξεν αὐτῷ.

Κ Ε Φ. ξέ.

ΠΑν πρᾶγμα δύο ἔχει λαβὰς· τὴν μὲν φορητήν,
τὴν δὲ ἀφίρετον. ὁ ἀδελφὸς εἰάν ἀδικῇ, ἐντεύθεν
αὐτὸ μὴ λάμβανει, ὅτι ἀδικεῖ· αὐτὴ γὰρ ἡ λαβὴ ἐστὶν
αὐτῷ ἔ φορητή· ἀλλ' ἐκῆθεν μᾶλλον, ὅτι ἀδελφὸς,
ὅτι σύντροφος· καὶ λήψῃ αὐτὸ, καθ' ὃ φορητὸν ἐστίν.

Κ Ε Φ. ξς'.

ΟΥτοι δὲ οἱ λόγοι ἀσύνακτοι· ἐγὼ σε πλυσσά-
τερός εἰμι, ἐγὼ σε ἄρα κρείσσων. ἐγὼ σε

tur, qui & deceptus est. Etenim verum conjunctum
si quisquam falsum arbitretur, non conjunctum
læditur, sed qui est deceptus. Si ab his igitur
movearis, leniter adfectus eris erga convitiantem.
Quare cuique rei verbis subijce; visum est ipsi.

C A P. LXV.

UNaquæque res duas habet ansas: unam tolera-
bilem, alteram intolerabilem. Frater si inju-
rius sit; inde hanc rem ne prende, quod injurius
est; hæc enim ipsius ansa non est tolerabilis: sed
inde potius, quod frater est, quod tecum educatus:
& prendes eam quâ est tolerabilis.

C A P. LXVI.

HÆ orationes non cohærent: Ego sum ditior
te, ergo sum te melior: ego sum facundior

λογιώτερον, ἐγὼ σε ἄρα κρείσσων. ἐκείνοι δὲ μάλλον
 σωματόι· ἐγὼ σε πλεονεχέστερος εἰμι, ἢ ἐμὴ ἄρα
 κῆσις τῆς σῆς κρείσσων. ἐγὼ σε λογιώτερον, ἢ ἐμὴ
 ἄρα λέξις τῆς σῆς κρείσσων. ¹ σὺ δὲ γε ἔτε κῆσις
 εἶ, ἔτε λέξις.

Κ Ε Φ. ξζ'.

² Λ Ούταί τις ταχέως; μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ'
 ὅτι ταχέως. πίνει τις πολὺν οἶνον; μὴ εἴπῃς,
 ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι πολὺν. πρὶν γὰρ ἀφ' ἑνὸς τὸ

te, ergo sum te melior. Sed istæ magis cohærent:
 Ego sum ditior te, mea igitur possessio, quàm tua,
 melior est: ego te facundior, mea igitur dictio,
 quàm tua, melior. Tu autem nec possessio es, nec
 dictio.

C A P. LXVII.

L Avat quis citò? ne dicas, malè; sed, citò. Bibit
 quis multum vini? ne dicas, malè; sed, mul-
 tum. Priusquam enim dijudicâris istam opinionem,

¹ Dices esto: sed propter opes, eloquentiam, potentiam
 magnificor. Illud ipsum reprehendit *Epietetus*, qui solam sapi-
 entiam & virtutem magnificandam censet. Quis verò, nisi
 homo pessimus & abjectissimus adulator, magnificat *Neronem*
Cæsarem, quamvis præter opes & imperium, disertum, poetam
 & musicum? Sani hominis animus abhorret ab iis probandis,
 quorum nota est vel stultitia, vel improbitas: utut propter
 fortunæ munera & pravam consuetudinem honos iis in speciem
 sit habendus ac deferendus. *Wolfius*.

² Quid si ταχέως referatur ad tempus edendi? cito enim post
 sumptum cibum lavare turpissimi moris esse censebatur. Unde
Horatius 1. Ep. 6. *Crudi tumidique lavemur*.

δόγμα, πόθεν εἶδα, εἰ κακῶς; ἔτις ἔσμεν συμμέσται
ταῖ σοι, ἄλλας μὲν φαντασίας καὶ αληπτικὰς καὶ
λαμβάνειν, ἄλλας δὲ ὅς τις ὑποκαταλείπει.

Κ Ε Φ. ξή.

Μηδ' αὖ σεαυτὸν ἐπιγινώσκον, μηδὲ λαλῶν
τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις περὶ τῶν θεωρημάτων.

unde nôsti, num malè? Sic non tibi accidet, alia
quidem visa certò comprehensa habere, aliis assen-
tire.

C A P. LXVIII.

Nusquam teipsum dic philosophum, nec loquere
multum inter rudes de theorematibus; sed fac

1 Οὕτως ἔσμεν συμμέσται σοι, sic faciendo, secundum hoc pre-
ceptum, non tibi continget, ἄλλας μὲν φαντασίας καὶ αληπτικὰς κα-
ταλαμβάνειν, alia visa comprehensibilia percipere [τελείως αἰσθάν-
σθαι, inquit Simplicius. Vide Cicer. Academ. 1. 12. Lucian. in
Sympos. p. 644. M. Ant. 4. 22. 7. 54.] ἄλλας δὲ ὑποκαταλεί-
πειν, aliis vero assentiri, [τελείως τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτῶν. Sensus facit
commodo & per se satis luculento. Upt.]

2 Arrian. p. 108. 224. ὁ ἄνθρωπος, ὑποκαταλείπει, ὅτι ἐν
ὑποκαταλείπει. Huc faciunt ea quæ leguntur apud Aulum Gel-
lium, libro 19. cap. 1. Visiones animi, quas φαντασίας Phi-
losophi appellant, quibus mens hominis prima statim speciei
accidentis ad animum rei pellitur, non voluntatis sunt, neque
arbitrii, sed vi quadam sua inferunt sese hominibus noscitantia.
Probationes autem quas ὑποκαταλείπειν vocant, quibus eadem
visa noscuntur ac dijudicantur, voluntariæ sunt, fiuntque ho-
minum arbitratu. Propterea quum sonus aliquis formida-
bilis aut è cælo, aut ex ruina, aut repentinus nescius pericul-
nuncius, vel quid aliud ejusmodi factum; sapientis quoque
animum paulisper moveri & contrahi & pallefcere necesse est
non opinione alicujus mali præcepta, sed quibusdam motibus
rapidis & inconsultis officium mentis atque rationis præverten-
tibus: mox tamen ille sapiens ibidem τὰς τοιαύτας φαντασίας
visa isthæc animi sui terrifica non approbat: hoc est, ἔσμεν
τίθειν, ἔσμεν δὲ προσεπιδοξάζει; sed abjicit respuitque; nec ei me-
tuendum esse in his quicquam videtur.

¹ ἀλλὰ ποίει τὸ ἀπὸ τῶν θεωρημάτων. οἷον, ἐν συμ-
ποσίῳ μὴ λέγε, πῶς δεῖ ἐοτῖεν· ἀλλ' ² ἐοτίε, ὡς δεῖ.
μέμνησο γὰρ, ἔτι ἔτῳς καὶ ³ Σωκράτης πανταχόθεν
ἀφηγήκει τὸ ἐπιδεικτικόν. ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, βαλό-
μενοι φιλοσόφοις ὥς αὐτῷ συσταθῆναι· καὶ κῆνθ
ἀπῆγεν αὐτούς. ἔτῳς ἡνείχετο παροργισμῷ.

Κ Ε Φ. ξθ'.

Ωστε καὶ πρὸς θεωρήματις τινῶς ἐν ἰδιώταις
ἐμπίπῃ λόγῳ, ⁴ σιώπα τὸ πολὺ. μέγας γὰρ

quod præcepta docent. Velut, in convivio ne dic,
quomodo oporteat edere; sed ede, sicut oportet.
Memento enim, sic quoque Socratem undecunque
sustulisse ostentationem. Veniebant ad ipsum, qui
philosophis ab ipso commendari vellent; atque ipse
illos abduxit. Sic neglectus sustinebat.

C A P. LXIX.

Quare si apud rudes de theoremate sermo incidat,
tace plurimum. Magnum quippe periculum

¹ Additur ex codice manuscripto *Gerdesiano*; & supplet
sensum *Authoris*. Θεωρήματα sunt, enuntiationes, quarum de-
monstrationem promittunt geometræ vel philosophi, quæstiones
et disciplinâ petitz, speculamenta artis.

² Magna apud veteres reverentia mensæ, uti loquitur *Juve-
nalis* Sat. 2. 110.

³ *Socrates* cum a vecordibus quibusdam contemneretur, qui
ab eo se aliis præceptoribus commendari volebant, eos abduxit,
& Sophistis commendabat; sicut *Hippocratem* *Apollodori* filium
Protagoræ &c. *Fellus* ex *Simplic.*

⁴ *Juvenalis* de Stoicis. *Rarus sermo illis.*

ὁ κίνδυνος, αὐτὸς ἐξεμέσαι, ὃ ἐκ ἐπιψας. καὶ ὅταν
εἴπῃ σοι τίς, ὅτι ἐδὲν οἶδα, καὶ σὺ μὴ δηχθῆς, πρὶν
ἰᾶν, ὅτι ἄρχῃς τῷ ἔργῳ. ἐπεὶ καὶ τὰ πρόβατα, καὶ
χόρην φέρνῃς, πῶς ποιμέσιν ἐπιδεικνύει, πόσον
ἐφαγεν· ἀλλὰ τὴν νομὴν ἔσω πέψαντα, ἔρια ἔξω
φέρει, καὶ γάλα. καὶ σὺ πίνῃς μὴ τὰ θεωρήματα τοῖς
ιδιώταις ἐπιδεικνύει, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν πεφθέντων τὰ
ἔργα.

Κ Ε Φ. ο.

Οταν ἐπιέλῃς ἡμεροσμένῳ ἥς κατὰ τὸ σῶμα,
μὴ καλλωπίζῃς ἐπὶ τῷ. μὴδ', ἂν ὕδαρ
πίνῃς, ἐκ πᾶσης ἀφορμῆς λέγε, ὅτι ὕδαρ πίνεις,
καὶ ἀσκῆσαι ποτε πρὸς πόνον θέλῃς, κραυγῇ, καὶ μὴ
ποῖς ἔξω. μὴ τὰς ἀνδραγίας περιλάμβανει. ἀλλὰ

est, ne statim evomas, quod non concoxeris. Et
si quis tibi dixerit, nihil te scire, nec tamen tu
mordearis; tunc scito te opus inchoasse. Quando-
quidem & oves, non gramen ferentes, pastoribus
monstrant, quantum comederint; sed pabulo intus
concocto, lanas atque lac proferunt. Et tu igitur,
ne rudibus theoremata ostende; sed ab his concoctis,
opera.

C A P. LXX.

CUm perfectè composito fueris corpore, ne tibi
ob id place: nec, si aquam bibas, ex quavis
occasione dic; quod aquam bibis. Quod si quando
tolerantiam te exercere velis, tibiip̄si, & non exter-
nis; ne statuas amplectere. Sed si quando vehe-

I Inter alia veteris ἀσκήσεως sive exercitii ad domandum aut
durandum corpus excogitati genera; istud etiam quo corpus

διψῶν πότε σφοδρῶς, ὀπίσπασαι ψυχρᾷ ὕδατι,
 ἢ ἐκπύσον, καὶ μηδὲν εἶπης.

Κ Ε Φ. οά.

² Διώτῃ τᾷσις, καὶ χαρᾷ κή: εἰδὲ ποτε ἐξ ἐαυτοῦ
 πρὸς τοῦτον ὠφέλειαν, ἢ βλάβην· ἀλλ' ἀπὸ τῶν

menter sitieris, frigidam haustam exspuito, ac nemi-
 ni dicito.

C A P. LXXI.

PLebeji status, & figura: nunquam à seipso ex-
 pectare emolumentum, aut detrimentum; sed

frigori ferendo assuesceret, fatis usitatum, ut vigente & rigente
 hyeme nudi statuas sive æneas, sive marmoreas medias am-
 plecterentur, & ita diu status esset. Ad hoc spectaculum po-
 pulus, qui casu transirent, aliique mirantes convolare soliti;
 & id fortasse magis spectabant isti *Pseudoascetæ*, ut aliis admira-
 tionem essent; quam ut corpus injuriis frigoris assuefacerent.
 Huic igitur κενοδοξία *Epictetus*, qui omnia ad conscientiam,
 nihil ad famam & vulgi opinionem referret, ut iret obviam,
 suadet hic ut si quis exercendæ *tolerantiæ* (id enim vult hic πόνος,
 non quod interpretes, labor:) cupiditate teneatur, non *statas*
 (ad spectaculum;) *amplectatur*; sed post diuturnam a potu
 abstinētiā, cum jam vehementior sitis aridas infestat fauces;
 aquam frigidam diutius in ore contineat; & eandem postea,
 nemine præsentē ac conscio, ex ore exspuat: quod sane mag-
 num tolerantiae & temperantiae documentum. Hæc ex *Diog.*
Laërtio, in vita *Diogenis*; ex *Plutarch.* in *Apophtegmatibus*; ex
 alio non uno vetere scriptore discimus. Consulendus περὶ
 ἀσκήσεως in genere *Arrianus* lib. 3. cap. 12. ubi etiam idem
 quod hic exemplum: sed & lib. 4. cap. 5. ubi istum *amplecten-*
darum statuarum morem ut inhumanum, & feritatis potius, quam
 tolerantiae quæ hominem philosophum deceat, argumentum sug-
 gillat. Cæterum, quod *Epicteto* hic tribuitur; (continendæ
 scil. in ore aquæ consilium:) ab *Arriano*, *Apollonio* adscribi-
 tur. *Casaub.*

¹ ἐκπύσον, i. e. ita exerce te ad cupiditates & libidines per do-
 mandas, ut torrente siti incensus non tamen aquam, ore hau-
 stam, per fauces demittas, sed exspuas.

² Στασις nostro videtur esse institutum, propositum, ratio &

ἐξω· φιλοσόφῃς τάσις, καὶ χαρμηλὴρ·¹ πᾶσαν ὠφέλειαν, καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷν.

Κ Ε Φ. οβ'.

Σ Ημεῖα προκόποισι²· ἔδ'να ψέγει, ἔδ'να ἐπαινᾷ, ἔδ'να μέμφει, ἔδ'νι ἐγκαλεῖ, ἔδ'νι περὶ ἑαυτοῦ λέγει, ὡς ὄν³ τινός, ἢ εἰδότης· τίς ὅταν ἐμποδισθῇ τι. ἢ κωλυθῇ, ἢ ἑαυτῷ ἐγκαλεῖ· καὶ τις αὐτὸν ἐπαινῇ, κατὰ γὰρ τὸ ἐπαινῆν⁴ αὐτῷ.

ab externis. Philosophi status, & figura: omne emolumentum, & detrimentum expectare à seipso.

C A P. LXXII.

Signa proficientis sunt: Neminem vituperat, neminem laudat, de nemine queritur, neminem incusat; nihil de seipso dicit, ut qui aliquis sit, aut aliquid sciat. Cum in re quapiam impeditur, aut prohibetur, seipsum incusat. Et si quis ipsum

genus vitæ, sed constans & firmum, dictum de re gladiatoria, in quâ στάσις gradus pugnantis dicitur.

¹ Utilitatem, si recte sentiat, & naturæ congruenter vivat: damnum, si contra.

Nos vero ἔσπονimus ἔσπονimus secures

Arbitrio popularis auræ.

Horatius.

² Scilicet curiositate aliquâ rerum alienarum, aut cæco sui amore impulsus. *Agrippinum* laudat ipse *Epicetus*: sed cur? ut ejus exemplum alii imitentur. Alios reprehendit: quamobrem? ut emendentur. Videtur igitur hæc sententia μετὰ προσδιορισμῶν³ intelligenda. *Wolffius*.

³ Non, quod rem non perfecerit, eo nemine se incusat; sed, quod appetiverit aliquid, quod in ipsius potestate non esset.

παρ' ἐαυτῶ· καὶ ψέγη, ἐκ ἀπολογεῖται. ¹ πείσει
 ὃ, καθάπερ οἱ ἄρρωστοί, ἀλαβέμβρος τι κινῆσαι τῶν
² καθισταμένων, πρὶν πῆξιν λαβεῖν. ³ ὁρεξιν ἀπαταῖ
 ἥρκεν αὖ· ἐαυτῷ· τὴν δὲ ἐκκλίσιν εἰς μόνα τὰ πρὸς
 φύσιν τῶν ἐφ' ἡμῖν μετατίθεικεν. ὁρμῇ πρὸς ἀπαντα
 ἀνεκμένη χρηταί. ἀν' ἡλίθιου. ἢ ἀμαθὲς δοκῇ, ἔ
 πεφρόνισκεν. ἐνὶ τε λόγῳ, ὡς ἐχθρὸν ἐαυτὸν πρὸς
 φυλάσσει, καὶ ὀπίσσελον.

lauder, deridet laudantem ipse secum; & si vitu-
 peret, non se purgat. Circumit autem, infirmo-
 rum instar, metuens ne quid eorum, quæ con-
 sistunt, moveant, priusquam solidetur. Adpetitio-
 nem omnem à seipso sustulit: declinationem autem
 ad sola ea transtulit, quæ sunt contra naturam eo-
 rum quæ in nostra sunt potestate. Impetu ad om-
 nia remisso utitur. Sive fatuus, aut indoctus vi-
 deatur, non curat. & ut uno dicam verbo, tanquam
 hostem, seipsum observat, & tanquam insidiato-
 rem.

¹ Cum *proficiente* loqui eum memineris. Is caute & circum-
 specte omnia agere debet, ut ne quâ parte, si quid profecerit &
 auctus fuerit, dum nimis se effert, denuo excidat.

² Τῶν καθισταμένων pro ἀποκαθισταμένων, eorum quæ incipiunt
 restitui in integrum: ut significetur initium, καὶ τὰ πρῶτα recupe-
 randæ valetudinis.

³ Vult *Epictetus* tyrones philosophiæ nihil appetere. τὴν ὁρεξιν
 δὲ παντελῶς ἐπὶ τῷ παρόντι ἀνέλε. Cap. 7. Proficientem autem
 in virtute monet, ut omne desiderium à se dependens habeat.
 ἀν' δὲ δέλης ὁρεγόμενος μὴ ἀποσιγῇ, τῷτο δύνασθαι. τῷτο ἔν
 ἔσκει, ὃ δύνασθαι.

Κ Ε Φ. ο γ'.

Οτάν τις, ὅπῃ τῷ νοεῖν, καὶ ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι
τὰ Χρυσίππου ¹ βιβλία, σεμνύνῃ, λέγει αὐτὸς
πρὸς σαυτὸν, ὅτι, εἰ μὴ Χρυσίππου ἀσαφῶς ἐ-
γράφει, ἔδεν ἂν εἶχεν ἔτι, ἐφ' ᾧ σεμνύνῃ. ἐγὼ
ᾧ τί βέλομαι; ² καταμαθεῖν τὴν φύσιν, καὶ ταύτην
ἑπεῖσθαι. ζητῶ ἔν, τίς ἐστὶν ὁ ἐξηγέμενος; καὶ
ἀκέσας, ὅτι Χρυσίππου, ἔρχομαι πρὸς αὐτόν. ἀλλ'
ὃ νοῶ τὰ γεγραμμένα. ζητῶ ἔν τὸν ἐξηγέμενον· καὶ
μέχρι τῶντων ἔπω σεμνὸν ἔδεν. ὅταν δὲ εὕρω τὸν ἐξη-
γέμενον, ἀπολείπει) χρῆσθαι τοῖς παρηγγελμένοις. τῇ

CAP. LXXIII.

SI quis eo, quod intelligat, & explicare possit
Chrysippi libros, gloriatur, ipsi tibi dic: Nisi
obscure scripsisset Chrysippus, nihil hic haberet,
quo gloriaretur. Ego autem quid volo? Condi-
scere naturam & hanc sequi. Quæro igitur, quis sit
qui explicet. Et cum audiero, Chrysippum esse,
ad ipsum venio. Sed non intelligo scripta. Quæro
igitur explicatorem: atque hactenus quidem præ-
clari nihil. Ubi autem explicatorem invenero, re-

¹ Βιβλία additur ex codice manuscripto *Gerdesiano*. Erant au-
tem *Chrysippi*, Stoicorum principis, scripta mire jejuna, exilia
& imprimis obscura; ut satis notum est: itaque interprete-
gebant.

² Eam scilicet, quæ homini divinitus tributa est; hoc est,
studeo cognoscere, quâ conditione me Deus in terris esse ac
vivere velit; quâ de re vide *Persum* Sat. 3. Et ut cognoscat Sto-
icus, quid secundum naturam sit necne; in quo disciplina
Stoicæ summa.

αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν. ἀν' ᾧ αὐτὸ τῷ τὸ ἐξηγεῖσθαι
θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπεβέλεσθαι αὐτὸ
φιλοσόφου; πλὴν γε δὴ, ὅτι ἀντὶ Ομήρου, Χρύσιππον
ἐξηγέσθαι. μᾶλλον ἔν, ὅταν τις εἴπῃ μοι ἐπανά-
γνωθί μοι ἢ Χρύσιππον, ἐρυθρῶ, ὅταν μὴ δύναμαι
ὅμοια τὰ ἔργα, καὶ σύμφωνα ὑπιδεικνύειν τοῖς λόγοις.

Κ Ε Φ. οδ'.

Οσα περιβήλαι, τῷ τῷ, ὡς νόμοις, καὶ ὡς
ἀσεβήσων ἀν' ὧν ἔστις τι τῶν, ἐμμεν, ὅ,
τι δὲ ἀν' ἐρῇ τις περὶ σε, μὴ ὑπερβέβῃ. τῷ γὰρ ἐκ
ἐτ' ἐστὶ σόν.

liquum est, uti iis quæ sunt præcepta, id quod
solum præclarum est. Si autem ipsam illam expli-
cationem admiratus fuero, quid aliud quàm gram-
maticus philosophi loco evasi? nisi quod pro Ho-
mero Chrysippum explico. Potius igitur, cum quis
mihi dixerit; Prælege mihi Chrysippum; erubescō,
quando similia verbis facta, & consona, ostendere
non possum.

C A P. LXXIV.

QUæcunque proponuntur, in his, velut legibus,
persevera; & tanquam impius sis futurus,
si quid eorum transgrediaris. Quodcunque autem
de te quis dixerit, id ne cures. Hoc enim non
amplius tuum est.

¹ Chrysippus fuit Stoicorum coryphæus & columnen.

² Respicitur hic ad caput 29. Ac si dicat: quid alii de te
loquantur, curare noli. Innuit enim, fore multos, qui dicant,
subito te sapientem rediisse: quique rogent, unde illud super-
cilium? & id genus alia. Non enim, quid alii dicant, quid
non dicant, nostri est arbitrii. Seneca.

Κ Ε Φ. Ο Ε.

ΕΙς ποῖον ἐν χρόνον ἀναβάλλῃ, ¹ τὸ τῶν βελτίστων ἀξίῳ σεαυτὸν, καὶ ἐν μηδενὶ ὠφραβαίνειν ² τὸν Διαιρέτην λόγον; παρείληφας ³ τὰ θεωρήματα, οἷς ἔδει σε συμβάλλειν καὶ συμβέβληκας; ποῖον ἐν ἔτι διδάσκαλον προσδοκᾷς, ἵνα εἰς ἐκείνον ὑπερβῇς τὴν ἐπανόρθωσιν ποιῆσαι τὴν σεαυτῷ; ἔκ ἔτι εἰ μερσίκιον, ἀλλ' ἀνὴρ ἤδη τέλει. ⁴ ὃν ποίνω ἀμελήσης

C A P. LXXV.

IN quod ergo tempus differes, optimis te ipsum dignari, & in nullo rationem dividentem violare? Accepisti theoremata, ad quæ te adplicare debebas: iisne te adplicuisti? Qualem igitur adhuc doctorem expectas, ut in adventum ejus differas tui correctionem instituire? Non amplius es adolescens, sed vir jam perfectus. Si igitur negligens

¹ Valde usitata philosophis loquendi ratio *cupere*, *aspirare* ad pulcherrima quæque, sapientiam videlicet & virtutem.

² Eam partitionis rationem intelligo, quâ initio dixit, quædam in nostrâ potestate esse, quædam non esse. *Wolffius*.

³ Nihil aliud nisi ejusmodi theoremata habent capita 40, 41, 42, &c. & alibi.

⁴ Familiare in ore Stoicorum fuit præceptum, *Parce tempori*: de quo multa præclare *Epictetus* variis locis. *Platonius* quoque *Nigrinus*, ut refert *Lucianus*, solitus suis discipulis inculcare. Διὸ ἀμελήητον εἶναι τὴν πρὸς τὰ καλὰ ὁρμήν, ad capeffendas res honestas nulla procrastinatione esse utendum. *Hesiodi* pulcherrimus est ille versus,

Αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὲς ἀνὴρ ἄταισι παλαίει.

(semper procrastinator luctatur cum damnis.)

Hic autem est dialogismus: *Cras hoc fiet*, aut piger adolescens. *Ovidius*:

Dicimus assidue: cras quoque fiet idem.

Petronius: quod hodie non est cras erit.

καὶ ῥαθυμίας, καὶ αἰεὶ ὑπερθέσεις ἐξ ὑπερθέσεων
 ποιῆς, πρῶτες ἐκ πρῶτων, καὶ ἡμέρας ἄλλας
 ἐπ' ἄλλαις ὀρέζης. μεθ' αἷς προσέξεις σεαυτῷ, λήσεις
 σεαυτὸν ἐπ' ἀπορίας· ἀλλ' ἰδιώτης διαλέσεις καὶ
 ζῶν καὶ ἀποθνήσκων. ἤδη ἐν ἀζώσῳ σεαυτὸν βιῶν ὡς
 τέλειον, καὶ ἀποκόπῃ· καὶ πᾶν τὸ βέλῃσον φαινό-
 μνον ἔσω σοι νόμῳ ἀπαράδοτον. καὶ ἐπίπονόν
 τι, ἢ ἡδὺ, ἢ ἔνδοξον, ἢ ἄδοξον, προσάγῃ, μένησο,
 ὅτι νῦν ὁ ἀγὼν, καὶ ἤδη πάρεστι τὰ Ολύμπια, καὶ ἐκ
 εἰς ἀναβάλλεαι· καὶ ὅτι πρὶν μίαν² ἦσαν καὶ ἐν-

sis & desidiosus, & semper moram ex mora facias,
 propositum ex proposito, & dies alios post alios
 constituas, post quos tibiipſi attendes, ignorabis te
 non proficere; sed plebejus permanebis & vivens,
 & moriens. Jam igitur te dignum existima, ut vivas
 tanquam perfectus, & proficiens: & quodcunque
 tibi optimum videtur, ea lex sit inviolabilis. Ac si
 laboriosum quid, aut jucundum, gloriosum, aut in-
 glorium offeratur, memento, nunc certamen obve-
 nisse, & jam adesse Olympia, nec differre licere: &

Excipit Persius, idem cras fiet. Ovidius,

Qui non est hodie cras minus aptus erit.

Causa est: quia mala illa dispositio quotidianis procrastinationi-
 bus alitur: donec tandem mutet in habitum, quod ubi accidit,
 animus occaluit, ægerrimè medicinam admittit.

¹ Significat, in propinquo esse tempus, quo aut vincendum
 aut succumbendum; prout in *Olympico* certamine fiebat. Egre-
 giè *Persius* perstringit ſocordiam eorum, qui vitæ emendatio-
 nem dietim proferebant. Quem vide Sat. 5. *Senecanus*.

² Referes ἦσαν ad ἀπόλλυται, at ἐνστασιν ad σώζεσθαι. Alii
 ἐνδοσιν. Sed male. *Casaub.* addit ἢ ἐπὶ ἐνδοσιν.

εασιν ἢ ἀπολλυ^ν προκοπῇ, ἢ σωζέ^ν). Σωκράτης ἔτα^ς
ἀπελτέλει^ν ὅττι πάντων¹ προσασομένων αὐτῷ, ² μη-
δενὶ ἄλλῳ προσέχων, ἢ τῷ λόγῳ. σὺ γ^α, εἰ καὶ μήπω
εἶ Σωκράτης, ὡς Σωκράτης γε εἶναι βεβλόμην³,
ὀφείλεις βίβν.

Κ Ε Φ. 85'.

Ο Πρῶτ^{ος} καὶ ἀναγκαιότατ^{ος} τῶν ἐστίν ἐν
φιλοσοφίᾳ, ὁ τ^ὸ χρήσιμος τῶν θεωρημάτων
οἶον, ³ ὁ τ^ὸ μὴ ψεύδεσθαι. ὁ δῶτε^{ρος}, ὁ τ^ὸ ἀποδέ-
ξεσθαι οἶον, πόθεν, ὅτι καὶ δεῖ ψεύδεσθαι; τρίτος, ὁ

una clade, aut instantia, vel perire profectum, vel
servari. Socrates sic perfectus evasit, in omnibus,
quæ ipsi offerrentur, nulli alii rei attendens, præ-
terquam rationi. Tu autem, etsi nondum es So-
crates, sic tamen, ut qui Socrates esse velis, debes
vivere.

C A P. LXXVI.

Primus & maximè necessarius in philosophia
locus est, qui de usu theorematum agit: ut,
Non esse mentiendum. Alter, demonstrationum:
ut, Unde hoc, quod non sit mentiendum? Tertius

¹ Sic *Arrian.* pag. 60. 11. & *Meibomius.* Etsi aliis placet
προσάγων & προσάγων ἐαυτὸν.

² Verba *Socratis* apud *Plat.* in *Critone.*

³ *Casaubonus* vult reddi, non decipi. Tres sunt in philosophia
loci maximè necessarii. Primus, in usu positus præceptorum:
modestiam in factis, veritatem in dictis colendam. Alter, de-
monstrationis: qui rationibus convincit, hæc esse facienda. Ter-
tius, qui differendi præceptis confirmat, dilucideque declarat,
eam esse demonstrationem, & non deceptos esse nos: ac docet,
quid sit demonstratio, quid consecutio. *Simplic.*

αὐτῶν τέτων βεβαιωτικὸς, καὶ διαρθρωτικὸς οἶον,
 πόθεν, ὅτι τῆτο ἀπόδειξις; τί γάρ ἐστιν ἀπόδειξις;
 τί ἀκολουθία; τί μάχη; τί ἀληθές; τί ψευδὲς;
 ἐκεῖν ὁ μὲν τρίτος τόπος ἀναγκαῖον διὰ τὸν δεύτερον
 ὁ δὲ δεύτερος, διὰ τὸν πρῶτον. ὁ δὲ ἀναγκαῖος.
 καὶ ὅπως ἀναπαύεσθαι δεῖ, ὁ πρῶτος. ἡμεῖς δὲ ἔμπα-
 λιν ποιεῖμεν. ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τόπῳ διαλέγομεν,
 καὶ περὶ ἐκείνου ἐστὶν ἡμῖν ἡ πᾶσα σπασθή· τῆ δὲ πρῶ-
 τος παντελῶς ἀμελεῖμεν. πιστὰρὲν ψεύδεσθα μὲν
 πῶς δὲ ἀποδείκνυται, ὅτι καὶ δεῖ ψεύδεσθαι, πρό-
 χειρον ἔχομεν.

locus, qui hos ipsos confirmat, & distinguit: ut,
 Unde fiat, ut hoc sit demonstratio? Quidnam sit
 demonstratio? quid consecutio? quid pugna? quid
 verum? quid falsum? Quare tertius quidem locus
 necessarius est ob secundum; secundus autem, ob
 primum. Maximè autem necessarius, & in quo
 adquiescere oportet, est primus. At nos contrà fa-
 cimus. In tertio enim loco immoramur, & circa
 illum omne studium nostrum occupatur: primi au-
 tem nullam planè curam habemus. Idcirco nos
 quidem mentimur: at quomodo demonstretur, non
 esse mentiendum, in promptu habemus.

Ἰ Περὶ ἐκείνου. nempe τόπον. Argent. ἐπὶ ἐκείνων. hæc vero sunt
 illa quæ etiamnum in philosophiæ studio reprehenduntur; quod
 scilicet nos adolescentes in disciplinæ theorematibus, sæpe
 inanibus illis & exilibus, tanquam ad Sirenum scopulos, hæ-
 remus.

Κ Ε Φ. οζ'.

Επὶ παντὸς πρόχειρα ἐκίον ταῦτα.
 ἵ Ἀλλ' ἄγε μὲν, ὦ Ζεῦ, καὶ σὺ γ' ἡ Πεπρωμένη,
 Ὅποι ποθ' ὑμῖν εἰμι Διὰ Δι' ἁγμένῳ.
 Ὡς εἴδομαι γ' ἄοκνῳ. ἦν γ' μὴ θέλω,
 ἡ Κακὸς γενόμενῳ, εἰδὲν ἥτιον εἴδομαι.

C A P. LXXVII.

I N quovis negotio hæc in promptu sunt habenda.
 Duc me, ô Jupiter, atque tu Fatum,
 Quocunque à vobis sum destinatus;
 Sic sequar impiger. Sin autem nolim,
 Improbus factus, nihilominus sequar.

1 Precatur, ut a Deo ducatur, &, quæ ab eo per omnia ordine transit, causâ effectrice & motrice, quam *Fatum* appellabat. *Simplic.*

2 Κακὸς γενόμενος. hæc duo verba *Salmasianus* codex adscripta habet margini (unde in hanc editionem relata sunt cum aliam auctoritatem nondum repperim) at infra eodem margine tota hæc sententia ita scribitur.

εἴγε τῇ θέλῳ
 Ἄλλ' ἀνιτρίκων εἰδὲν ἥτιον εἴδομαι.

Quæ ex ingenione an ex scripto codice habeat nescio. Prius veri similis videtur. Conveniunt hæc cum dicto *Seneca*,

Fata volentem ducunt, nolentem trahunt.

Lectio autem vulgata ita se habet,

Ὡς εἴδομαι σπευδαῖος ἢ δὲ ἄοκνῳ.
 Ἐάν δὲ μὴ θέλω, εἴχῃ ἥτιον εἴδομαι.

Primum hoc votum, teste *Simplicio*, *Cleanthis* est, *Stoici* Philosophi, *Assô* nati, qui fuit *Zenonis* discipulus, *Chrysippi* magister: cujus statuam in *Assô* magnificentiæ Romanæ specimen, sibi visam testatur *Simplicius* ad hunc locum.

Κ Ε Φ. οή.

ΟΣ τις δι' ἀνάγκη συγκεχώρηκε καλῶς,
Σοφὸς παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ θεῖ' ἐπίστα).

Κ Ε Φ. οθ'.

Αλλὰ καὶ τὸ τρίτον, ² ὧ Κρίτων, εἰ ταύτῃ ποῖς
θεοῖς φίλον, ταύτῃ γινέσθω. ³ ἐμὲ δ' ἄνυτος
καὶ μέλιτ' ἀποκτείνειν μὲν δύναν). βλάψαι δ' οὐ.

C A P. LXXVIII.

QUI autem necessitati bene paruit,
Sapiens apud nos habetur, & scit divina.

C A P. LXXIX.

Sed & tertium. O Crito, si Diis hoc modo vi-
sum fuerit, hoc modo fiat. Me quidem Any-
tus & Melitus occidere possunt; at lædere nequa-
quam.

¹ Hoc caput nihil continet nisi duos Iambos Euripidis Tragicæ.

² Duo dicta hoc continentur. Prius Socratis est à Critone Platonis desumptum. Alterum sumptum est ex Socratis Apologia Platonica; ubi de Socratis accusatoribus Anyto & Melito illud dicitur. Sæc. ex Simplic.

³ Nolite timere eos qui occidunt corpus; animam autem non possunt occidere. Matth. x. 28.

Non omnes Epicteti sententias hoc Enchiridio contineri, illis constat, qui dissertationes Arriani de Epicteti disputationibus legerunt. Ac proinde nemo quoque mirabitur, hic non reperiri illud decantatum Epicteti dictum. Ἀνέχεσθαι, καὶ ἀπέχεσθαι, Sustine, & abstine. Quin imo comparent in Agellio & Stobæo nonnulla Epicteto attributa, quæ ne quidem apud Arrionum reperias. Sæcæanus.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΥ
ΤΕΛΟΣ.

MANUAL

CHAPTER I
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

CHAPTER II
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

CHAPTER III
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

CHAPTER IV
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

CHAPTER V
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

CHAPTER VI
OF THE NATURE AND EXTENT OF THE
ARTS AND MANUFACTURES
IN THE KINGDOM OF GREAT BRITAIN

C E B E T I S

T H E B A N I

PHILOSOPHI PLATONICI

T A B U L A,

Græce & Latine,

*Qua vitæ humanæ prudenter instituendæ
ratio continetur.*

C. E. B. T. 12

THE B. A. N. D.

PHILOSOPHY PASTORAL

T. A. B. U. L. A.

CHURCH OF JESUS

THE B. A. N. D. PASTORAL

Κ Ε Β Η Τ Ο Σ

Θ Η Β Α Ι Ο Υ

Π Ι Ν Α Ξ.

Σ Ε Β Ε Τ Ι Σ

Τ Η Ε Β Α Ν Ι

Τ Α Β Υ Λ Α.

—Quo fit ut omnis
Votivâ pateat veluti descripta tabellâ
Vita Senis.— HOR.

Edidit JOSEPHUS SIMPSON, A. M.
Coll. Reg. Oxon.

L O N D I N I,
Impensis G. HAWKINS. MDCCLVIII.

KEITH

PHOTO

FINA

CEBETIS

THE

AB

THE

THE

THE

TESTIMONIA

DE

CEBETE.

Cebetem Thebamm fuisse hujusce tabulæ auctorem, ex hisce testimoniis a doctissimo *Gronovio* collectis, abunde patet. De ipso autem *Cebete* adeò tacent veteres scriptores, ut vita ejus ex illis nequaquam colligi possit. ¹ *Xenophon* inter istos *Socraticis* familiares, qui innocentia cæteris præstiterint, eum numerat. ² *Plato* in *Phædone* testatur *Cebetem* singulari curâ investigasse veritatem, nec facilè solitum assentiri, nisi manifestis argumentis convinceretur. Cæteri scriptores *Cebetis* nullam mentionem faciunt.

Lucianus de mercede conductis.

Βέλομαι ὅμως ἔγωγε ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνον
εἰκόνα τινα τῆς πίστεως σε βίαν γράψαι, ὅπως ἐς
αὐτὴν ἀποβλέπων εἰδῇς εἰ σοὶ παραλήϊον ἐστὶν ἐς
αὐτὴν.

Idem in *Rhetorum* præceptis,

Εθέλω δὲ σοὶ πρῶτον ὥσπερ ὁ Κέβης ἐκεῖνος, εἰκόνα
γραψάμενον τῷ λόγῳ ἐκείραν ἀποδείξαι τὸ ὁδόν.

Julius Pollux III. 16.

Ἰφίηλης, ἐξηγητῆς, περὶ ἡλικίης, προσημαίων. καὶ καθήνηλης ὡς Κέβηι καὶ πῖς τραγωδοῖς.

Diogenes Laertius libro II. *Vitarum*.

Κέβης ὁ Θηβαῖος καὶ τέττα φέρονται Διάλογοι τρεῖς Πίναξ. Εὐδόμη, Φρύνιχος.

Tertullianus de præscriptione, cap. 39.

Vides hodie ex *Virgilio* fabulam in totum aliam componi, materia secundum versus, versibus secundum materiam concinnatis. Denique *Hofidius Geta Medeam* tragædiam ex *Virgilio* plenissime exsuxit. Meus quidem propinquus ex eodem poeta inter cætera stili sui otia *Pinacem Cebetis* explicuit. Ubi recte *Pamelius Cebetem* secta *Pythagoricum* notat.

Idem de Corona, cap. 7.

Hercules nunc populum capite præfert, nunc oleastrum, nunc apium. Habes tragædiam *Cerberi*, habes *Pindarum* atque *Callimachum*, &c. Ubi *Jos. Scaliger* in exemplari editionis *Junianæ*, quod in bibliotheca publica servatur, adscripsit *Cebetis*, quod tamen valde anceps.

Suidas.

Κέβης, Θηβαῖος Φιλόσοφος, Σωκράτης μαθητής. Διάλογοι ἧ αὐτῷ φέρονται τρεῖς Εὐδόμη, Φρύνιχος, Πίναξ. ἔστι ἧ τῶν ἐν ᾗ διήγησις καὶ ἄλλα τινά.

Etiam *Virgilii* delicias eodem nomine fuisse ex Vita ejus & *Servio* ad secundam *Eclogam* patet.

Cbalcidius in fine commentarii in *Timæum* Platonis.

Etenim, qui aderant, omnes erant instructi præcipuis doctrinis, quas ingenuas disciplinas appellavit; propterea quod a pueris ætas illa iis veluti principiis altioris doctrinæ, & tanquam gradibus imbuebatur, geometrica, musica, arithmetica, astronomia. De quibus *Cebes* pronunciavit, siquidem philosophiæ causa discantur, ut per eas, tanquam gradibus, ad summum culmen philosophiæ perveniatur, operæ pretium esse; si sine philosophia, plenæ tamen dignitatis esse fundamenta, imperfectæ licet eruditionis. Ubi *Johannes Meursius*: Intel-
ligit Thebanum, de quo *Diogenes* lib. 11. & ex eo *Suidas*. Alius est *Cebes Cyzicenus*, cujus meminit *Athenæus* lib. 1v.

Danielis Heinsii carmen, chirographo auctoris scriptum in exemplari, quod est penes fratrem meum, ut videtur ab eo compositum, ut peplo infereretur, sed nescio quo casu omissum, & dignum tamen, quod conspiciatur.

Καί σε, Κέβης, σοφίησι, κεκασμένον αἰὲν ἀκέω.
Σωκρατικοῖς γεγῶτα πάλαι καλαρίθμιον ἄστροις.
Κεῖνω γὰρ θανάτῳ παρήγορες αὐτὶς ἔησθα.
Τὸν ποθ' οἱ ἀφραδέοντες ἀτασθαλίῃσι νόστο
Κεκροπιδῶν ἔρραψαν ὀμηγερέες πολὺν,
Ψυδῶν τέκνονες ἄνδρες ἀληθοτύχης ὀπίερα.
Τῷ κ' Πυθαγόρῳ σοφὰς ἀπομάζας δέξας,
Ὡς κεῖν τὸ πάρεσθαι, ἐμύῖα τοῖσι πεφάσκειν.
Χρείων ἀνθρώποιτιν ἀμχανέσιν ἀρωγῆς,
Δήλα περ, ὃ μύθοισι κ' αἰνέμοισιν ἐλικά.
Ὅς πῶτε κ' βίοτιο μέλαν πλάνον, ἠδὲ κ' ἰμον,
Σταίνω μὲν τὰ πρῶτα, π' δ' ὕπερον αὐτὶς ἐλαφρύνω

Ποσὶ περᾶν, μακρὴν τε καὶ ὀρθίον, ἔδ' ἐκαλάνη,
 Ἡμῖν ἡγεμόνισσας· ἐπεὶ κακίων τ' ἀρετῶν τε
 Οἷα ζωγράφει τις ἀνὴρ, περὶ ὧσι τ' ἄλλων,
 Εἰκόνα δακτυλίδεικτον ἐνὶ μερόπῃσιν ἔθηκεας.

Laurentius Pignorius symbolicarum epistolarum XLII.

Fidem facit *Cebetis* Pinax, quam vocamus, a nostris nobis olim præceptoribus tradita & commendata.

Philippus Thomasinus de donariis, pag. 211:

Præter hæc religionis indicia aliud etiam spectasse priscos sapientes satis ostendit Tabella in Saturni ædícula inter alia munera olim pro delubro posita, quæ veluti totius vitæ humanæ imago & compendium *Cebetis* integri libri materiam sapientissimis *Mascardi* meditationibus non indignam præbuit.

Petrus Lambecius in appendice libri v.

Venetiis acceptos codices MSS. & in bibliothecam *Cæsarem* relatos numerat, in quibus est, *Cebetis Thebani, Philosophi Platonici, Tabula*, vitæ humanæ prudenter instituendæ rationem continens.

Nam quæ ausus fuit *Samuel Petitus* tentare in libro iv. Miscellaneorum cap. iv. iis non utimur, quum & supponat incertissima, & mutationibus tam libere indulgeat, ut æqui justique parvam ponat rationem.

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ

Π Ι Ν Α Ε.

Ξένος καὶ Γέρον.

¹ ΕΤΟΥΧΑΝΟΜΕΝ ² ΠΕΡΙΠΑΛΕΥΕΣ ἐν τῷ τῷ Κρόνῳ
³ ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα
 ἐθεωροῦμεν. ἀνέκειτο ἡ καὶ πῖναξ τις ἐμπροσθε τῷ

CEBETIS THEBANI

T A B U L A.

Hospes & Senex.

H. **F**ortè in Saturni facello deambulantes, cùm
 alia multa in eo donaria spectabamus;
 tùm tabulam quandam paulò altius ante templum

¹ *Cebes ipse videtur esse senex tabulam commonstrans & explicans; illi autem, quibus exponitur, extranei. Quorum unus è numero Cebetem percontatur. Cebes Thebanus fuit. Thebis igitur colloquium haberi fingitur. Templum Saturni, cui consecrata hæc tabula, Thebis fuisse censendum. Peregrini vero Attici si fortè, aut Ionici generis Juvenes fuerunt. Salmasius.*

ΕΤΟΥΧΑΝΟΜΕΝ. Non omnino negligendus est iste latens Fortunæ sensus. Secutus igitur sum primarum editionum interpretationem, idque libentius *Horatio* manucente:

Ibam forte Viâ sacrâ——

² *ἱερῷ. δῶματι.* quod postea varietatis causâ vocat νεώς. Frustra ingerit hic loci distinctionem suam *Wolfius* inter ἱερὸν & νεώς, quasi ἱερὸν sit totum templum, νεώς autem pars templi interior. Sed ipse sibi quoque displicet.

³ *Ἀνέκειτο.* Ita *Wolfius* ex conjecturâ, quam *Gronovius* ex duobus MSS. in suâ editione confirmat. Significat autem *suspensa erat*, eandemque vim habet cum ἀνέθετο (unde ἀνάθημα do-

νεώ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ¹ ξένη. καὶ μύθους ἔχουσα
 ἰδίους· ἕς ἐκ ἡδυνάμεθα συμβαλεῖν, ² τίνες, καὶ πότι
 ἦσαν. ἔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι ³ τὸ γεγραμ-
 μένον, ἔτε στρατόπεδον· ἀλλὰ περὶ ὧν ἦν, ἐν αὐτῇ
 ἔχων ἑτέρους περὶ πόλεως δύο· πὺν μὲν, μείζων· πὺν δὲ,
 ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πόλις ὅτι τῷ πρώτῳ περὶ πόλεως
 πρὸς δὲ τῇ πόλιν ὅχι περὶ ἐδόκει ἡμῖν πολλὸς ἐφο-
 ράει. ἐνδον δὲ τῷ περὶ πόλεως, πολλὸς τι γυναικῶν
 ἐωρεῖτο. ὅτι δὲ τῆς εἰσόδου τῷ πρώτῳ πυλῶν περὶ καὶ

positam, in qua pictura quædam erat nova, &
 peculiare fabulas continens; quas, quales essent,
 conjicere non poteramus. Neque enim civitas no-
 bis esse videbatur pictura hæc, neque castra, sed
 septum erat, alia duo intra se septa continens;
 majus, alterum; alterum, minus. Porta etiam
 erat in primo septo; atque ad hanc portam multa
 turba adstare videbatur. Intra septum autem mul-
 tudo quædam mulierum conspiciebatur. Cæterum
 in primæ portæ, ac septi, aditu, senex quidam

narium) quâ voce usus est paulo post, ut & ἀνέθηκε de hac ipsa re.

1 Nova est hæc pictura, nec deprompta ex *Homero*, aut alio
 poeta: quas fabulas pictas & sculptas passim videre erat. Etsi
 autem & ipsæ habent, quibus tenera ætas erudiatur, tamen non
 prorsus in universum eo respiciunt, quemadmodum hæc ta-
 bula. Tota enim in hoc occupatur, ut varias vitæ & omnium
 quotquot sunt rationes, spectatori proponat, atque itidem vitæ
 rectam viam, quam qui ingressus sit & persequatur, rectius vi-
 vat & beatius. Ideo non tam esse pictura existimanda est, quam
 philosophia.

2 Τίνες καὶ πότι ἦσαν. Abeat protinus e textu & versionibus
Wolfgangiana conjectura πότεν legentis. Non constat hospites om-
 nino quævisse unde pictura erat, scire tantum voluisse, quid
 sibi velit. Credo, καὶ, elegantem esse pleonasmum, uti δὲ in
 τίνες δὲ πότι, quod frequens occurrit.

3 Τὸ γεγραμμένον. Subaud. σχῆμα.

πείθεόλκ, γέρων τις ἐς ὧς, ¹ ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προσ-
τάτλων τι τῷ εἰσιόντι ὄχλῳ. Διοπορῆντων ² δὲ ἡμῶν
πρὸς τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον,
πρεσβύτης τις παρεστώς. Γ. Οὐδὲν δεινὸν πάχρει
ὦ ξένοι, ἔφη, Διοπορῆντες, πρὸς τῆς γραφῆς ταύτης.
³ ὅ γὰρ τῶν ὀπιχωρίων πολλὰ ἴσασι, τί ποτε αὕτη ἡ
μυθολογία δύνατο. ἔδδὲ γάρ ἐστι πολυϊκὸν ἀνάθημα,
ἀλλὰ ξένῳ τις πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ
ἔμφρων, καὶ δεινὸς πρὸς σοφίαν, λόγῳ ᾧ καὶ ⁴ ἔργῳ

stabat, qui indicium faciebat, quasi ingredienti
turbæ aliquid præciperet. Cùm autem de illius
fabulæ explicatione diu inter nos ambigeremus,
senex quidam adstans. S. Nihil miri, inquit, ὁ
hospites, vobis accidit, quod hujus picturæ signi-
ficationem non adsequimini. Nam & ex indigenis
multi ignorant, quam hujus picturæ explicatio vim
habeat. Nec enim civitatis est donarium; sed
hospes aliquis olim huc advenerat, vir cordatus,
magnâque sapientiâ præditus, sermone autem & o-

¹ Locus nemini suspectus; mihi tamen non adeo placet.
Nulliusne quæso rei Senex ille ἔμφασιν ἐποίει? imo προσάτολκ,
hominis nim. aliquid præcipientis. Vide infra ἔμφασιν ἐποίει εὐ-
φροσύνης τίνος. Repone igitur προσάτολκ, & subintellige ἀν-
θρώπῳ. Si scripsisset ἐνέφαινε ὡς προσάτων, nulla foret dubitandi
ansæ, sic enim postea ἐπαγγέλλοιτο ὡς ἀξέσαι. Nunc non ea-
dem est ratio. Attamen, nequid dissimulem, ita *Sophocles* in
Electrâ, v. 24. — ὡς μοι σαφῇ Σημεῖα φαίνεις ἰσθλὸς εἰς ἡμᾶς
γιγῶς. pro ἰσθλῷ γιγῶτῳ. Sed hic abest ὡς ante ἰσθλῷ. *Jahn.*

² Vetusissimus liber ἔν.

³ Οὐδὲ γὰρ — οἶδασιν. *Gron.*

⁴ Parum enim est sentire recte, ni facias rectè. Itaque id
est, quod ait, λόγῳ καὶ ἔργῳ. Contra evenire videmus, ut sæpe
sapientium dicta in ore habeamus, de eorum factis itidem ex-
primendis nihil cōgitemus. *Casellius.*

¹ Πυθαγόρειόν τινα ἢ Παρμενίδειον ἐξηλακώς βίον, ὃς
 τό τε ἱερὸν τῷ, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ Κρόνῳ.
 Ε. Πότερον ἔν, ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν πὺν ἄνδρα
 γινώσκεις ἐωρακώς; Γ. Καὶ ἐθαύμασά γε, ἔφη,
 αὐτὸν πολὺν χρόνον. ² νεώτερος γὰρ ὢν, πολλὰ ἢ
³ Σπυδαῖα διελέγξο· καὶ περὶ ταύτης ἢ τῆς μυθολο-
 γίας πολλάκις αὐτῷ ἠκηκόειν διεξιόντῳ. Ε. Πρὸς
 Δ' ὃς πίνυν, ἔφην ἐγὼ, εἰ μή τις σαι μεγάλη ἀσχολία
 τυγχάνει ἔσα, διήγηται ⁴ ἡμῖν. πάνυ γὰρ ὀπιθυμῶ-
 μεν ἀκῆσαι, τί ποτὲ ἐσιν ὁ μῦθος. Γ. Οὐδεὶς

pere Pythagoréam aliquam, & Parmenidéam vitam
 æmulatus, qui & templum hoc, & picturam Saturno
 dedicavit. H. Num igitur, inquam ego, & ipsum
 virum, utpote à te visum, nôsti? S. Etiam longo,
 inquit, tempore eum fui admiratus. Quamvis
 enim junior esset, de multis & eximiis rebus dispu-
 tabat; & de hujus quoque fabulæ significatione
 sæpe ipsum audiui differentem. H. Per Jovem
 igitur, inquam ego, nisi magnum aliquod tibi ne-
 gotium est, *fabulam* nobis explica: audire enim
 admodum cupimus, quænam hæc fabula sit. S.

¹ Longum foret omnia referre de Pythagora. Ejus vitam
 persequuntur Laertius lib. 8. Jamblicus, Malchus: de philoso-
 phiâ ejus præcipuè videndus Hierocl., de Parmenide, idem Laert,
 l. 9. Casellius.

² Legendum fortè νεώτερος γὰρ ἔν. Gronovius pater. Juvenēs
 enim a senibus, non senes a juvenibus discunt. Forsan tamen
 nullâ mutatione opus est. Hæc enim videtur esse causa, quare
 eum senex admiratus sit, quod cum junior esset ille peregrinus,
 differuit tamen & philosophatus est supra quam quod a juvene
 sperari potuit. Jobns.

³ Materię gravitatem significat.

⁴ Subaud. μῦθος.

¹ φθόνῳ, ὃ ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τῆς ² δ᾽ ὑμᾶς ἀκῶ-
σαι, ³ ὅτι Σπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. Ε. Οἶόν
τι; ἔφην ἐγώ. Γ. Ὅτι, εἰ μὲν ⁴ προσέζητε, ἔφη, καὶ
σωήσῃτε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ δαίμονες, ἔσεσθε
εἰ μὴ, ἄφρονες, καὶ κακοδαίμονες, καὶ ⁵ πονηροὶ, καὶ
ἀμαθεῖς· γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγη-
σις εἰκῆα τῷ τῷ ⁶ σφιγγὸς αἰείματι, ὃ ἐκείνη πρῶ-

Nulla erit mora, ô hospites, inquit: sed hoc vos
audire oportet, periculi aliquid habere explicatio-
nem. H. Cujusmodi? inquam ego. S. Quoniam,
inquit, si animadverteritis quæ dicuntur, & intel-
lexeritis, prudentes, & beati eritis: sin minus,
insipientes, & infelices, ac improbi, indoctique,
male vivetis. Quippe Sphingis ænigmati hæc ex-
plicatio similis est, quod illa hominibus propone-

1 Quia invidi ægrè aliis benefaciunt.

2 Ex vetustissimo codice Gronovius restituit πρῶτον.

3 Merito quaeritur, quomodo intelligendum, quod affirmet,
non prorsus periculi esse expers, hanc enarrationem audire.
Videtur itaque dicendum, per se quidem nihil huic rei inesse
periculi, videlicet in auditione, sed si quis ad usum non trans-
ferat ea quæ acceperit, nihil ipsi profuturum quod audiverit,
quinimo ipsi id perniciosum fore. Quippe qui ejusmodi salu-
taria vitæ præcepta neglexerit, suapte perit culpa, nec habet
quod excuset: imo tanto justius punitur, quanto pulchrior
ipsi affulserit proficiendi occasio. Idem ferè docet ὁ Ὠιδῆς.
Luc. xii. 47.

4 Non satis est animum advertere & intelligere; sed ubi
intellexeris, animum advertere & intendere oportet, ut facias:
hinc prudentia & a prudentia vita illa beata. Casaub.

5 Casaub. & alii legunt πικροί.

6 Nomen vatis cujusdam alatae, faciem virgineam habentis,
reliquo corpore leoni similis: quæ responsa consulentibus in-
tellectu difficilia reddebat. Ausonius Carm. 280.

Terruit Aoniam volucris, leo, virgo, triformis

Sphinx: volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

θάλλετο πῆς ἀνθρώποις· εἰ μὲν ἔν αὐτὸ σωὴ τις,
 ἐσώζετο. εἰ δὲ μὴ σωὴ, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῇ σφιγ-
 γός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ¹ ταύτης. ἡ
 γὰρ ² ἀφροσύνη πῆς ἀνθρώποις σφίγγες εἰσιν· ³ αἰνίττι-
 ται δὲ καὶ ταῦδε, τί ἀγαθόν, τί κακόν, τί ἔτε ἀγα-
 θόν, ἔτε κακόν εἰσιν ἐν τῷ βίῳ. ⁴ ταῦτ' ἔν εἰάν μὲν τις
 μὴ σωὴ, ἀπόλλυται ὑπὸ αὐτῆς ἕκ εισάπαξ, ὡς περ
 ὁ ὑπὸ τῆς σφίγγος καλαῖρωθείς ἀπέθνησκειν· ἀλ-
 λά κατὰ μικρόν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται,
 καθάπερ εἰ ἐπὶ ⁵ τιμωρία πρῶτον διδόμην. ἂν δὲ τις

bat: illud enim si quis intelligeret. salvus evadebat;
 si non intelligeret, à Sphinge necabatur. Similiter
 in hac explicatione *se res habet*. Amentia enim
 hominibus *altera* Sphinx est: obscurè autem & hæc
 innuit, quid bonum in vita sit, quid malum; quid
 nec bonum, nec malum. Quæ quidem si quis non
 intelligat, ab ea non semel interit, uti à Sphinge
 devoratus moriebatur; sed paulatim in tota vita
 absumitur, sicut illi, qui *perpetuis* suppliciis tra-
 duntur. At si quis ista cognôrit, vice versâ Amen-

1 Subaud. *Συμκαίει*, vel aliquid simile.

2 Cum *Sphinge* comparatur *Amentia*, quod miserè torquet
 & conficit animos hominum, quos & quotidie novis variisque
 mortibus afficit. Perpetuo enim & subinde aliis atque aliis
 modis cruciari, est nulle modis perire. Contra pulchrum &
 salutis plenum vindicare se ab inscitia: qui hoc facit, sternit
 iter sibi ad arcem beatæ vitæ, sive sapientiæ. *Casellius*.

3 *Ἀινίττιαι*. Ἀσήμεως λέγει, λεληθότας περὶ τίνος λέγει. *Salmasius*.

4 Nonnulli legunt, εἰάν μὲν τις μὴ συνῇ *Parisinus* codex anni
 1557 εἰάν μή τις συνῇ. *Gronovius* autem legit εἰάν μὲν τις μὴ συ-
 νῇ. Malo autem συνῇ, quia mox sequitur, εἰάν δὲ τις γνῷ.

5 Non intellexerunt interpretes, quid *τιμωρία*, hoc loco sibi
 velit. Non enim, qui *conjecti* in carcerem carnificis manum ex-
 pectant, ut *Wolffius*; aut qui *quæstioni* subjiuntur, ut *Casellius*;

γνώ, ἀνάπαλιν ἢ μὲν ἀφροσύνη ἀπόλλυ), αὐτὸς δὲ
 σώζεται, καὶ ¹ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίνεσθαι ἐν
 παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς δὲ ἐν προσέχει, καὶ μὴ ὀφθα-
 λμῶν. Ε. Ὡς εἰς μεγάλῳ τῷ
 ὀπιθυμίαν ἐμῶδεληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' ἔτῳς ἔχει.
 Γ. Ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, ἔτῳς ἔχοντα. Ε. ² Οὐκ αὖν
 φθάνοις πίνῃς διηγέμεθα, ὡς ἡμῶν προσηζόντων καὶ
 παρέρῳς, ἐπέειπε καὶ τὸ ³ ὀπιμίμιν τοῦτον ἔστιν.

tia perit, ipse autem salvus evadit, & beatus ac
 felix omnem vitam transigit. Vos igitur attendi-
 te, nec obiter auscultate. H. Proh Hercules, in
 quantum nos desiderium coniecisti, siquidem hæc
 ita se habent! S. Omnino verò, inquit, hæc ita se
 habent. H. Quin igitur nobis ista statim explicas,
 non supinè auscultaturis, siquidem tantum propo-
 situm est & præmium & pœna. S. Ille igitur ar-

aptum est hic exemplum τῶν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ κατὰ μικρὸν καὶ αὐθιρο-
 μένων; sed illi qui malè actæ vitæ conscii secretis conscientiæ fla-
 gellis lancinantur: Cebes ipse (quod miror interpretes non adver-
 tisse, in sequentibus ita exponit, ὅταν ἐν πάλῳ ἀπολείπει παραδι-
 δοῖται, iisdem, quibus hic, verbis) τῇ τιμωρίᾳ. Casaub. Pœnæ nim.
 impiorum facinorum vindici acerrimæ. Forte tamen ex illo,
 quem meminit Casaubonus, loco, delenda est vox ἐπὶ, ante τιμω-
 ρίᾳ; sic iterum τέτοις παραδιδόται, non ἐπὶ τέτοις. Johnson.

1 Idem utroque indicatur. Qui distinguunt, tribuunt homi-
 nibus εὐδαιμονίαν, μακαριότην. Diis immortalibus, quos μά-
 καρας nominant, παρὰ τὸ μᾶν, i. e. σφόδρῳ χαίρειν. Caselius.

2 Horum verborum hic est sensus. Non citius ea nobis
 enarraveris, quam nos erimus prompti ad attendendum quid di-
 cas, quandoquidem tale propositum est præmium vel pœna.
 Nam ita græcè significat τὸ ἐπιμίμιν: & utrumque hic convenit.
 Pernicies quippe denunciatur pro pœnâ non discernentibus fines
 boni & mali, ut beata vita intelligentibus. Salmasius.

3 Subaud. μίσθωμα. Merces, Latine, ut et μισθός Græcè
 utrumque significare & præmium & pœnam nemini non notum est.
 Sic & τιμὴ honor & pœna, pro diversâ significatione verbi τῷ
 unde derivatur. Johnsonus.

Γ. Αναλαβὼν ἔν ῥάβδον τινὰ, καὶ ἐκείνας πρὸς τὴν γραφὴν, ἰδῶτε, ἔφη, τὸν ποίετον τῶν; Ε. Ὁρῶμεν. Γ. Τῶτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος ἔτος, βίος. καὶ ὁ ἄλλος ὁ πολὺς, ὁ ποῖός τὴν φύλιν ἐφεσῶς, οἱ μέλλοντες εἰσπορεύονται, εἰς τὸν βίον, ἔτι εἰσιν. ὁ δὲ γέρον, ὁ ἄνω ἐσηκῶς, ἔχων χάριν τινὰ ¹ ὡς τῇ χειρὶ, καὶ τῇ ἐτέρᾳ, ὡς περ δεικνύων τι, ἔτος ² Δαίμων καλεῖται, προσάτης δὲ πῶς εἰσπορευμένοις, τί δεῖ αὐτὰς ποιεῖν, ³ ὡς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸν βίον καὶ δεικνύει,

repta virgâ quâdam, eâque ad picturam extensâ; videtis, inquit, hocce septum? H. Videmus. S. Quod primum vos scire oportet, hic locus Vita adpellatur: ac multa illa turba, quæ portæ adstat, isti sunt, qui in vitam sunt ingressuri. Senex autem, qui stat superius; chartam aliquam unâ manu tenens, & alterâ quasi aliquid ostendens; hic *Genius* vocatur. Præcipit autem ingredientibus, quid eos facere oporteat, ubi in vitam ingressi fuerint: &, quam viam ipsos oporteat ingredi, si

¹ Ἐν τῇ χειρὶ καὶ τῇ ἐτέρᾳ. In unâ manu, &c. Ita infra de Fortunâ loquens hæc habet verba: παρ' ἧν μὲν ἀρπάζει—ἐτέροις δίδωσι. vel δεικτικῶς ponitur, baculoque unam manum senex attingit.

² *Genius* ad portam est præco sapientiæ, interpret rationis, quod chartam manu teneat, hoc indicatur, si quis desideret vera ad vivendum sapientiæ præcepta nosse, ei volvenda veterum monumenta, qui tot sæculis invenerant, quibus vita hominum expoliretur & emendaretur: neque non id esse divinum beneficium existimandum, & ab authore sapientiæ proficisci. De quibus *Genius* ille docet, de quibus potissimum informari ad vitam oporteat, ea sub extremum hujus sermonis breviter perstringit scriptor. *Casellius*.

³ Ὡς pro ἐπειδὴ, postquam. *Wolffius*.

ποιαν ἰδὼν αὐτὰς δεῖ βαδίζειν, εἰ σώζεσθαι¹ μέλ-
 λουσιν ἐν τῷ βίῳ. Ξ. Ποίαν ἔν ὁδὸν κελούει βαδί-
 ζειν, ἢ πῶς; ἔφην ἐγώ. Γ. Ὁρᾶς, εἴπε, ὡρᾶς
 τὴν πύλην θρόνον τινα κείμενον κατὰ τὸν τόπον
 τῶτον, καθ' ὃν εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' ᾧ κα-
 θήσεται γυνὴ πεπλασμένη² τῷ εἶδει, καὶ πιθανὴ φαι-
 νεμένη, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα πόλιν³ τι; Ξ. Ὁρᾶ.
 ἀλλὰ τίς ἐστὶν αὕτη; ἔφην. Γ. Ἀπάτη καλεῖται
 φησιν, ἢ πάντας τὰς ἀνθρώπους πλανῶσα. Ξ. Εἴτα,
 τί πράττει αὕτη; Γ. Τὰς εἰσπορευομένους εἰς τὸν
 βίον⁴ πόλιν³ τῇ ἐαυτῆς δυνάμει. Ξ. ⁴ Τῶτο ᾧ τί

salvi in vita esse velint, ostendit. H. Quam igitur,
 inquam ego, viam eos ingredi jubet? aut quomodo?
 inquam ego. S. Vide ne inquit, ad portam folium
 quoddam positum hoc loco, quo turba ingreditur,
 cui mulier fucatâ formâ infidet, & pellaci specie,
 manuque poculum quoddam tenens? H. Video, in-
 quam; sed quænam ea est? S. *Impostura*, inquit,
 vocatur, quæ omnes homines in errorem inducit. H.
 Porro, quid hæc agit? S. In vitam ingredientibus
 vim suam propinat. H. Sed potio illa quæ-

¹ Μέλλουσι, pro βάλουσι. *Idem.*

² Libri MSS. *Aldina* Ed. ut & *Ottomari*. *Plantin.* habent τῷ
 θεῷ. autem εἶθε, pro ἤθε, vel εἶδε. Recentiores εἶδε, omnes le-
 gunt. Difficile est tot MSS. & editis refragari; sed longe diffi-
 cilius scire quid sit πεπλασμένον ἦθος in picturâ. Utramque sen-
 tentiam Anglicè exponam: *A Woman formal in her way and man-
 ner, and of a plausible appearance. Or, a Woman with a painted
 face, and a wheedling insinuating way.* Judicet lector. *Johnsonus.*

³ Πόλιν cum dativo habet accusativum personæ post se ex-
 pressum vel subintellectum & verti debet, *perfundit hominem suâ*
vi. Cum vero accusativum habet rei, subauditur dativus personæ
 & verti debet, *dat ei bibendam suam vim, vel, infundit ei suam*
vim.

⁴ Quænam est ista potio? quænam illa vis? Error & Igno-

ἔστι τὸ ποπίν; Γ. Πλάνη, ἔφη, καὶ ἀλγοία. Ε.
 εἴτα τί; Γ. Πιόντες τῶν, πορδύονται εἰς τὸν
 βίον. Ε. Πότερον ἐν πάντες πίνουσι τὸν πλάσιον,
 ἢ ὅ; Γ. Πάντες πίνουσιν, ἔφη· ἀλλ' οἱ μὲν ¹ πλεον
 οἱ δὲ ἥττον. ἔτι δὲ ἔχ' ὁρᾶς ἐνδον τῆς φύλης πλῆθος
 τι γυναικῶν, ² ἐταιρῶν πανθοδαπὰς μορφὰς ἔχουσιν;
 Ε. Ὅρῶ. Γ. Ἄν' πίνω δοξαί, καὶ ἐπιθυμία, καὶ
 ἡδοναί, καλῶνται. ὕταν ἐν εἰσπορδύηται ὁ ὄχλος,
³ ἀναπηδῶσιν αὐτῶν, καὶ ⁴ συμπλέκοντ' ἑκάστου
 εἴτα ἀπάγασσι. Ε. Πῶς δὲ ἀπάγασιν αὐτῶν;
 Γ. ⁵ Αἱ μὲν, εἰς τὸ σώζεσθαι, ἔφη· αἱ δὲ, εἰς τὸ

nam est? S. Error, inquit, & Infcitia. H.
 Quid præterea? S. Hoc poculo exhausto in vitam
 eunt. H. Num verò omnes errorem bibunt, an-
 non? S. Omnes inquit, bibunt: sed plus alii;
 alii minus. Sed videsne præterea intra portam mu-
 lierum multitudinem quandam, meretricum omni-
 genas formas habentium? H. Video. S. Hæ-
 ergo, *Opiniones*, & *Cupiditates*, & *Voluptates* ad-
 pellantur. Cùm igitur turba ingreditur, infi-
 liunt illæ, & singulos amplectuntur; deinde eos
 abducunt. H. Quò verò eos abducunt? S. Aliæ,
 inquit, ut serventur; aliæ, ut pereant, propter Im-

¹ Subaud. πόμα.

² Non omnes δοξαί sunt ἱταίραι, quippe quæ quandoque ser-
 vant, sed ad meretricum speciem exornatæ, variisque induta
 vestibus.

³ Infiliunt more canum blandientium.

⁴ Manuscripti Parisini legunt πλέκονται. Post πῶς loco πῶς iidem
 manuscripti.

⁵ Intelligi potest, falsas opiniones, pravas cupiditates,
 turpes voluptates, deducere ad interitum; contrà, veras, ho-
 nestas & rectas ad salutem. Sunt enim δοξαί, ἐπιθυμία, ἡδοναί.

ἀπόλλυσθαι, Διὰ τὴν ἀπάτην. Ε. ὦ δαιμόνε,
ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λείεις; Γ. Καὶ παῖσαι γε,
ἔφη, ἐπαγγέλλονται, ὡς ὅτι τὰ βέλιστα ἄξουσιν,
καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα, καὶ λυσιτελεῖν οἱ τὴν Διὰ τὴν
ἀγνοίαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπώκασιν ὡς τῆς
ἀπάτης, ἔχουσιν, ποῖα ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδός,
ἢ ἐν τῷ βίῳ ἄλλα πλανῶνται εἰκῇ, ὥσπερ ὄρεες καὶ
τὰς πρότερον εἰσπορευομένους, ὡς περιάγουσιν, ὅπη
αὐταὶ δεικνύουσιν; Ε. Ὅρῳ τὰς, ἔφη. ἢ τὴν
γυνὴν ἐκείνη τίς ἐστίν, ἢ ὥσπερ τυφλὴ, καὶ μαινόμενη τις
εἶναι δοκῶσα, καὶ ἐσηκῶσα ὅτι λίθος τινὸς στρογγύλος;
Γ. Καλεῖται μὲν, ἔφη, τύχη. ἐστὶ δὲ μόνον τυφλὴ,

posturam. H. O admirande; quàm acerbam potio-
nem istam dicis? S. Atqui omnes, inquit, polli-
centur, ad optima se quemque perducturas, & ad
vitam beatam. ac commodam: illi autem ob insci-
tiam, & errorem, quem ab *Imposturâ* hauserunt,
non inveniunt, quæ sit vera illa via, cui in vitâ
insistendum est; sed temere errant, quemadmodum
vides prius ingressos, ut circumagantur, quò istæ
monstrent? H. Id, inquam, video. At mulier
illa quænam est, quæ quasi cæca, & insana quædam
esse videtur, rotundo alicui lapidi insistens? S.
Adpellatur, inquit, *Fortuna*: est autem non solum

τῷ μίσῳ, i. e. ejusmodi voces, quæ aliàs in bonam, aliàs in malam
partem capiuntur, atque adjectivis nominibus distinguuntur, ut

τύχη { ἀγαθή.
κακή.

Wolffius.

1 Alii interpretes *conducibilem*, vertunt, alii *utilem*, alii in quâ
acquiescant. Itane de gradu suo dejicietur *felicitas*? eritne
Εὐδαιμονία imperfecta, nisi accesserit λυσιτελής? Video alibi
εὐδαίμων καὶ μακάριος, iterum μακάριος καὶ εὐδαίμων. Non placet
itaque ista vox λυσιτελεῖν. Quid si εὐτελεῖν vel ἐτελεῖν legatur? Non-
ne pollicentur aureos montes, vitam perfectè beatam? *Johns.*

καὶ μαυνομένη, ¹ ἀλλὰ καὶ κωφή. Ε. Αὕτη ἐντί
 ἔγυν ἔχει; Γ. Περιπόρδεται πανταχῶ, ἔφη,
 καὶ παρ' ὧν μὲν ἀρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις
 δίδωσι. ὧς καὶ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖ. ὧς
 χρῆμα, αὐτὸ δέδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκὴ καὶ
 ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μινύει τὴν φύσιν
 αὐτῆς. Ε. Ποῖον τῶτο; ἔφη ἰγώ. Γ. Ὅτι
 ἐπὶ τρογγύλῃ λίθῳ ἔθηκεν. Ε. Εἶτα, τί τῶτο
 σημαίνει; Γ. Ὅτι ἐκ ἀσφαλῆς, καὶ βεβαία
 ἔστιν ² ἢ παρ' αὐτῆς δόσις. ³ ἐκπλώσεις γὰρ μεγάλαι,
 καὶ σκληραὶ γίνονται, ὅταν τις αὐτῇ πεισθῇ. Ε. Ὅ

cæca, & insana, sed & surda. H. Quòdnam igitur
 ejus munus est? S. Passim, inquit, vagatur, &
 ab aliis quidem facultates eripit, & aliis donat;
 sed ab iisdem iterum ista, quæ dederat, statim
 aufert, aliisque temere ac inconstanter donat.
 Quare & signum istud pulchrè ingenium ejus in-
 dicat. H. Ecquod illud signum? inquam ego.
 S. Quod rotundo lapidi institit. H. Cæterùm
 quid hoc significat? S. Munus ab ea profectum
 non esse certum, firmumque. Magni enim, duri-
 que casus succedunt, si quis illi credat. H. At

¹ Observa modo antecedentia, & mecum leges καὶ μαυνομένη, ἀλλὰ καὶ κωφή. Visa enim erat & cæca & insana. Hospiti quaerenti; cui Senex respondit, non modo cæcam sed insanam esse, sed & surdam insuper. Alii ἀλλὰ καὶ μαυνομένη καὶ κωφή.

² Fortuna levis est: citò reposcit quæ dedit. Eademque vitrea est: & cum splendet, frangitur: autore Mimographo. Sic ille: momento est brevior, auraque levior. Wolfius.

³ Ἐκπίπτειν, excidere aliqua re, frustrari spe sua, voti non fieri compotem. Wolfius.

ἢ ὅχλῳ ὁ πολὺς ἔτῳ, ὁ πρὸς αὐτὴν ἐσηκῶς,
 τί βάλειαι, καὶ τίνες καλῶναι; Γ. Καλῶναι
 μὲν ἔστι ² ἀπερὸ βέλους. αὐτοῖσι ἢ ἕκαστῳ αὐτῶν,
³ ἢ ὅτι. Ε. Πῶς ἔν ἔχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν
 μορφήν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκῶσι χαίρειν. ⁴ οἱ ἢ
 ἀθυμῶσιν, ἐκλεικότες τὰς χεῖρας; Γ. Οἱ μὲν
 δοκῶντες, ἔφη, χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ εἰλη-
 φότες τι πρὸς τῆς τύχης εἰσὶν. ἔστι ἢ καὶ αἰσθῆναι
 τὴν αὐτὴν καλῶσιν. οἱ ἢ δοκῶντες κλαίειν, καὶ
 τὰς χεῖρας ἐκλεικότες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, αὐ

illa multa turba, quæ eam circumstat, quid vult,
 & quinam adpellantur? S. Hi quidem adpellan-
 tur *Inconsulti*. Petunt autem ea singuli, quæ illa
 projicit. H. Quí igitur non simili vultu sunt;
 sed eorum alii gaudere videntur; alii animum de-
 jiciunt, tensis manibus? S. Qui ex his, inquit,
 gaudere ac ridere videntur, sunt, qui aliquid à
Fortuna acceperunt; qui quoque *Bonam Fortunam*
 eam nominant: at qui plorare videntur, ac manus
 tendisse, sunt, à quibus illa abstulit, quæ ipsis ante

1 Nonnulli addunt τῶν ἀνθρώπων.

2 Sunt in his, quorum educatio negligitur, qui prava edu-
 catione corrumpuntur, qui se ad vitam non parant, qui non
 capiunt maturè de suis rebus consilium, qui in primâ ætate se
 non instruunt virtute & consiliis, qui de incommodis vitæ non
 in tempore cogitant, ut res adversas vel ratione declinent, vel
 forti animo perferant; sed contra, veluti navigium sine remis
 & gubernacula fluctibus, sic se vitæ, cujus spatium primum
 ineunt, committunt. Est autem hæc maxima pars mortalium,
 se temeritati fortunæ credentium. *Cassellius*.

3 Scilicet ἡ τύχη. Ea quæ fortuna temere projicit. *Wolffius*.

4 Videtur legendum ἀθυμεῖν & pendere a verbo δοκῶσι, ut
 χαίρειν in priori sententiæ membro. Ita suadent sequentia οἱ
 μὲν δοκῶντες χαίρειν, οἱ δὲ δοκῶντες κλαίειν.

δεδωκε πρότερον αὐτοῖς· ἐπι πάλιν κακῶς τύχῃ
αὐτῶν καλῶσι. Ε. Τίνα ἔν ἐστιν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς.
ἔτι ἕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες, χαίρουσιν· οἱ δὲ ἀπ-
βάλλοντες, κλαίουσιν; Γ. Ταῦτα, ἔφη, ἃ ὥρα
πῶς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθὰ. Ε.
Ταῦτα ἔν τίνα ἐστί; Γ. Πλῆτ' δηλαδὴ, καὶ
δόξα, καὶ δόξα, καὶ τέκνα, καὶ τυραννίδες, καὶ
βασιλεῖαι, καὶ τὰλλα, ὅσα τῶν πῶς ἀπλήσια.
Ε. Ταῦτα ἔν πῶς ἐκ ἐστὶν ἀγαθὰ; Γ. ¹ Περὶ
μὲν τῶντων, ἔφη, καὶ αὐθις ² διαλεξόμεθα. νῦν δὲ
περὶ τὴν μυθολογίαν γράμμεθα. Ε. Ἐσὼ ἕτως.
Γ. Ὅρας ἔν, ὡς ἂν παρέλθοις τὴν πύλῃν ταύτῃν,

dederat; qui contrā *Malam Fortunam* ipsam adpel-
lant? H. Quæ igitur ea sunt, quæ ipsis donat;
quod, qui accipiunt, ita lætantur; at qui perdunt,
plorant? S. Illa, inquit, quæ plerisque hominibus
bona esse videntur. H. Quænam verò illa sunt?
S. Divitiæ scilicet, & gloria, ac nobilitas, & libe-
ri, & imperia, ac regna, aliaque, quæ his adfimilia.
H. Hæc igitur quomodo non sunt bona? S. De
his quidem, inquit, & posthac disputabimus. nunc
circa fabulæ enarrationem versemur. H. Esto ita.
S. Videsne igitur, ubi hanc portam præterieris,

¹ Quæ bona, quæ mala sint, in fine libelli docet. Sed & *Satyricus* hunc errorem taxat his versibus:

*Omnibus in terris, quæ sunt à Gadibus usque
Auroram & Gangem, pauci dignoscere possunt
Quæ sint vera bona, atque illis diversa, remota
Erroris nebula.*—

² MS. vetustissimus & alii legunt ἐκποιήσῃ διαλέγεσθαι. Om-
nium autem editionum lectio est, αὐθις διαλεξόμεθα.

ἀνώτερον ¹ ἄλλον περίβολον, ² καὶ γυναικας ἔξω τῶ
περίβολου ἐσηκίας, κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι
εἰσάσσι: Ε. Καὶ μάλα. Γ. Αὗται πίνουσιν, ἡ
μὲν ἀκρασία καλεῖται ἡ ᾗ, ἀσωτία ἡ ᾗ, ἀπλησ-
τία ἡ ᾗ, κολακεία. Ε. Τί ἔν ᾧδε ἐσηκασιν
αὗται; Γ. Παραληρῶσιν, ἔφη, τὰς εἰληφότας
τι ᾧ τῆς τύχης. Ε. Εἴτα τί. Γ. Ἀναπη-
δῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐταῖς, καὶ κολακδύσσι,
καὶ ἀξιοῦσι ³ παρ' αὐταῖς μένειν, λέγεται, ὅτι βίον
ἔχουσιν ἡδυν, καὶ ἀπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα

superius aliud septum, & mulieres extra sep-
tum stantes, ornatas, uti meretrices solent? H.
Ita fanè. S. Harum igitur alia, *Incontinentia*
vocatur: alia, *Luxuria*; alia, *Avaritia*; alia,
Adulatio. H. Quid ergò hîc istæ adstant? S.
Observant, inquit, eos qui à *Fortuna* quidpiam
acceperunt. H. Quid deinde? S. Infiliunt, &
amplexantur eos, & adulantur, & obsecrant, ut apud
se maneant, dicentes; quòd vitam jucundam, otiosam
& omni molestiâ vacuam agent. Quod si quis ab eis

¹ Tria septa majora facit, quorum primi & tertii οἰκήματα
hoc est extructa inter septa domicilia etiam περιβόλους vocat.
Wolffius.

Gronovius autem contendit in totâ *Cebetis* Tabulâ nullam in-
esse fabricam, qualis est domus. Sed si suas domos non ha-
bent felices & infelices, suas certè stationes habent, sua recep-
tacula diversa, quòd per diversas itur vias. Δόξαι enim & ἡδοναὶ
ducunt ad *Incontinentiam* &c. illæ ad τιμωρίαν, &c. & porro ad
Infelicitatem. Quæ diversæ stationes in eodem primo septo vo-
cantur περιβόλοι. Sed de his, ut occurrunt, fusiùs agetur. *Johns*.

² Nonnulli legunt, ὡς αὐτὰς, &c.

³ Nonnulli legunt αὐτάς, sed male.

ἐδεμίαν. εἰάν τις περὶ τῆς αὐτῶν¹ εἰς τὴν
ἡδυσπείθειαν, μέχρι μὲν τινος ἡδέα δοκεῖ εἶναι ἢ
ἀφελείῃ, ἕως ἀν γαργαλίῃ τὸν ἄνθρωπον· εἴτ' ἐκ
ἔστιν. ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται, ὅτι ἐκ ἡδύτην,
ἀλλ' ² αὐτῆς κατηστίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ
καὶ, ὅταν ἀναλώσῃ πάντῃ, ὅσα ἔλαβε ὡς τῆς
τύχης, ἀναγκάσει ταύταις ταῖς γυναιξὶ δαλύνει,
ἢ πάνθ' ὑπομένειν, ἢ ἀρχημονεῖν, ἢ ποιεῖν ἕνεκεν
τέτων ὅσα ἐς βλαβερά· οἶον, ὑποστρεῖν, ἱεροσυλεῖν,
ἐπιπορκεῖν, περιδιδόναι, ληΐζεσθαι, καὶ πάνθ' ὅσα
τέτοις ὡς ἀπλήσια. ὅταν ἐν πάντῃ αὐτοῖς ἐπι-
λίπη ὡς δίδοντα τῇ τιμωρίᾳ. Ε. Ποία δὲ
ἐστὶν αὕτη; Γ. Ὅρα; ὀπίσω τὶ αὐτῶν, ἔφη, ὥστε

ad perfruendas voluptates persuadeatur, aliquamdiu
ei jucunda videtur esse ea consuetudo, quamdiu ho-
minem titillaverit: postea secus adparet. Ubi
enim evigilaverit, se non comedisse, sed potius ab
ea comesum fuisse, & contumeliis adfectum, sentit.
Quare etiam, cum omnia, quæ è *Fortuna* acceperat,
insumerit, his mulieribus servire cogitur, omniaque
perpeti, & indecorè se gerere, & harum gratiâ quæ-
cunque sunt damnosa perpetrare: ut, defraudare, sa-
crilegium facere, pejerare, prodere, prædas agere, &
quæcunque his similia sunt. Quando autem ipsis
omnia defecerint, traduntur *Ultioni*. H. Et quæ-
nam hæc est? S. Videsne pone illas paulum, in-

1 Additur εἰσελθεῖν in tribus Mss. Gallicis, & edit. Parisinâ.
Εἰς τὴν ἡδυσπείθειαν, ad vitam voluptariam. Ἠδυσπείθεια hîc loci,
hoc modo, personam induit.

2 Malo αὐτῶν; quippe αὐτῆς ad Ἠδυσπείθειαν referas necesse est.

3 Nonnulli legunt πάνθ' ὅσα &c.

θύρον μικρόν, καὶ πόπον σενόν τινα, καὶ ¹ σκοτεινόν ;
 ἔκδ' καὶ γυναῖκες αἰχραὶ, καὶ ῥυπαραὶ, ² καὶ ῥάκη
 ἡμφιεσμέναι δοκᾷσι σιωῆναι ; Ε. Καὶ μάλα. Γ.
 Αὖ³ πίνω, ἔφη, ἡ μὲν, τὴν μάστιγα ἔχουσα, κα-
 λῆ⁴ τιμωρία· ἡ δ', τὴν κεφαλὴν ἐν πῆς γόνασιν
 ἔχουσα, λύπη· ἡ δ', τὰς τεύχας τίλλουσα αὐτῆς,
 ὀδυῖν. Ε. Ὁ δ', ἄλλ' ἔτι, ὁ παρεστηκὼς
 αὐαῖς, δυσειδὴς τις καὶ λεπίς, καὶ γυμνός· ³ καὶ μὴ
 ταῦτά τις ὁμοία αὐτῷ, αἰχρὰ καὶ λεπίς, ⁴ τίς ἐστίν ;
 Γ. Ὁ μὲν, ὀδυρμός καλεῖται, ἔφη· ἡ δ', ἀδελφὴ
 αὐτῆς, ἀθυρία. τέτις ἐν ᾧ διδίδωται, καὶ μέλα

quit, quasi ostiolum exiguum, & locum quendam
 angustum, ac caliginosum? Nonne & mulieres
 adesse videntur foedæ, & fordidæ, & laceris vesti-
 bus indutæ? H. Ita fanè. S. Harum igitur, in-
 quit, illa quæ flagellum manu tenet, vocatur *Ullio*;
 ista, quæ caput genibus imposuit, *Mæstitia*; hæc,
 quæ capillos suos evellit, *Anxietas*. H. Sed alter
 ille, eis adstat, deformis quidam, & macer, ac nu-
 dus; & præterea quædam ipsi similis, turpis ac gra-
 cilis; quinam sunt? S. Ille, inquit, *Luētus* vocatur;
 hæc autem, quæ ejus soror, *Desperatio*. His itaque

¹ Videtur esse domus, carcer, vel saltem specus, neque enim
 aliter foret tenebrosus. *Johnson*.

² Unde vox Anglica, *Rags*.

³ Nonnulli legunt καὶ καὶ ταῦτα, præterea. Quæ quidem
 vox accuratè respondet Græcis.

⁴ Videtur legendum τίνες εἰσίν. Nam de duobus queritur,
 Sed dabitur hoc forte dialogorum licentiæ.

τάτων ¹ συμβιοῖ τιμωρέμεθα. εἶτα ² πάλιν ἐνλαῦθεν εἰ ἕτερον οἶκον ῥίπτειν, εἰς τὴν κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον κατατρέφει ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ ἡ μελάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς τύχης ζωαντήσῃ. Ε. Εἴ τί γίνεσθαι; Γ. Ἐὰν ἡ μελάνοια αὐτῷ ζωαντήσῃ, ἐξαίρει αὐτὸν ³ ἐκ τῶν κακῶν, καὶ ζωίσησιν αὐτῷ ἑτέραν δόξαν, καὶ ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἄγσαν· ἅμα δὲ καὶ ⁴ τὴν εἰς

traditur, & cum his, poenas dans, vitam agit. Deinde rursus hinc in aliam domum projicitur, ad *Infelicitatem*, atque hinc reliquum vitæ exigit in omni miseria, nisi *Pœnitentia* ipsi forte obviam facta fuerit. H. Quid deinde fit? S. Si *Pœnitentia* ipsi occurrat, ex iis malis ipsum eripit, aliamque ipsi *Opinionem* commendat, & *Cupiditatem*, quæ ad *Veram Disciplinam* ducit; simulque ad eam, quæ

1 Observa modò seriem & catenatum rerum progressum in quovis septo.

Homo in vitam ingressurus haustum erroris & ignorantie ab *Imposurâ* sumit, ingressum *Opiniones*, *Cupiditates*, & *Voluptates* excipiunt, aliæ ferunt ad salutem, aliæ ad interitum. Inter eundem ad interitum occurrunt *Mulieres meretrices*, *Incontinentia*, &c. illæ hominem amplexantur, utque ad *Ἡδυσπάθειαν* intro eat, obsecrant. deinde absumptis facultatibus poenæ tradunt in loco tenebroso puniendum, tandemque infelicitati reservatum in domum aliam conjiciunt. κακοδαιμονία hîc loci personam induit ut supra *Ἡδυσπάθεια*, & suam habet sedem: altera verus est nequitie finis, alter speratus frustra & falsò promissus. Eadem progressio & in tertio septo invenitur ad οἰκηθῆριον εὐδαιμόνων. patet itaque ex his feliciū & infeliciū domos esse diversas, diversas sedes. *Johns.*

2 Nonnulli legunt ἐνλαῦθα πάλιν, εἰν τὸν &c.

3 Potius ἐκ τῶν κακῶν. Non enim a malis quibufvis, sed a malis nequitie eximit Pœnitentia.

4 Nim. a doctis; nam vulgus eam Παιδείαν vocant.

τὴν ψευδοπαιδείαν καλεσμένῳ. Ξ. Εἶτα τί γίγνεῖ;
 Γ. Ἐὰν μὲν, φησι, τὴν δόξαν ταύτην προσδέξηῖ,
 τὴν ἀλῆθειαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, κα-
 θαρθεὶς ὑπὸ αὐτῆς, σώξεται, καὶ μακάριος, καὶ
 δαδαίμων γίγνεῖ ἐν παντὶ τῷ βίῳ· εἰ δὲ μὴ, πάλιν
 πλανᾶται ὑπὸ τῆς ψευδοπαιδείας. Ξ. ὦ
 Ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἀλλοῦ ἔστι! ἢ
 ὅτι ψευδοπαιδεία, ποία ἐστίν; ἔφη ἐγώ. Γ. Οὐχ
 ὁρᾷς τὸν ἕτερον πειθολὸν σκεῖνον; Ξ. Καὶ μάλα,
 ἔφην ἐγώ. Γ. Οὐκ ἔν ἐξω τῷ πειθολῷ πρὸς τὴν
 εἰσοδὸν, γυνή τις² ἔστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρά, καὶ
 εὐτακτοῦ εἶναι; Ξ. Καὶ μάλα. Γ. Ταύτῃ
 πίνω οἱ πολλοὶ, καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων, παιδείαν
 καλεῖσιν. ἔκ ἐστι δὲ, ἀλλὰ ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ

Falsa vocatur Disciplina. H. Quid tum fit?
 S. Siquidem, inquit, hanc opinionem amplectatur,
 quæ ad *Veram Discipulinam* ipsum perducit, ab ea
 purgatus, servatur, & beatus, ac felix in omni
 vita existit: sin minus, iterum à *Falsa Disciplina*
 seducitur. H. Pro Hercules, quàm magnum &
 alterum hoc periculum! Hæc autem, inquam ego,
Falsa Disciplina, quænam est? S. Annon vides,
 inquit, alterum illud septum? H. Ita sanè, in-
 quam ego. S. Nonne extra id septum, ad adi-
 tum, mulier quæpiam stat, quæ valde munda, &
 composita esse videtur? H. Omnino. S. Hanc
 igitur multi ac vani homines *Discipulinam* vo-
 cant: non tamen, inquit, ea est, sed *Falsa Disci-*

1 Alii ψευδοδοξίας, sed male.

2 Ἀόριστος vice præsentis ἵσθησι.

μέντοι σωζόμενοι, ἰπότεαν βέλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἔλθεῖν, ὥδε πρῶτον ὡς ἀγγίγνεται.
 Ε. Πότερον ἐν ἄλλῃ ὁδῷ ἐκ ἔστιν, ὅπῃ τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἄγασα; Γ. Ἔστιν, ἔφη. Ε. Οὐτοι ᾗ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ἔσω τῷ περὶ ὅλα ἀνακάμπτουσιν, τίνες εἰσὶν; Γ. Οἱ τῆς ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἐρασταὶ, ἠπάλημένοι, οἵ οἱ μὲν μὲν τῆς ἀληθινῆς παιδείας ζῶσι μιλεῖν. Ε. Τίνες ἐν καλῶναι ἔτοι; Γ. Οἱ μὲν, ποιηταί, ἔφη οἱ ᾗ, ῥήτορες, οἱ ᾗ, ἀλεκτικοί, οἱ ᾗ, μουσικοί, οἱ ᾗ, ἀριθμητικοί, οἱ ᾗ, γεωμέτραι, οἱ ᾗ, ἀστρολόγοι, οἱ ᾗ, ἡδονικοί, οἱ ᾗ, περὶ ἀληθινῶν οἱ ᾗ, κερτικοί καὶ ὅσοι ἄλλοι τέστις εἰσὶ ὡς ἀπλήσιοι. Ε. Αἱ ᾗ γυναικες ἐκείναι, αἱ δοκῶσαι περὶ τρέχειν, ἴμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι τὴν ἀκροσσίαν, καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσὶν; Γ. Αὗται ἐκείναι εἰσιν

plina. Attamen qui servantur, quando ad *Veram Disciplinam* venire volunt, huc primum accedunt. H. Nunquid igitur aliud via nulla est, quæ ad *Veram Disciplinam* ducit? S. Est, inquit. H. Hi verò homines, qui intra septum obambulant, quinam sunt? S. *Falsæ*, inquit, *Disciplinæ* amantes, decepti, credentes se cum *Verâ Disciplinâ* versari. H. Quinam igitur hi vocantur? S. Alii, inquit, Poætæ; alii, Rhetores; alii, Dialectici; alii, Musici; alii, Arithmetici; alii, Geometræ; alii, Astrologi; alii, Voluptarii; alii, Peripatetici; alii, Critici, & quicunque alii his similes existunt. H. Verum istæ mulieres, quæ circumcursare videntur; primis similes, inter quas esse dicebas *Incontinentiam*; cæteræque cum illis versantes; quænam sunt? S. Illæ ipsæ sunt, inquit.

ἔφη. Ε. Πότερον ἐν κ' ὧδε εἰσπορεύονται, Γ. Νὴ
 δία, καὶ ὧδε· σπανίως ᾗ, κ' ἐχὶ ὥσπερ ἐν τῷ
 πρώτῳ πεδύλῳ. Ε. Πότερον ἐν κ' αἱ δόξαι;
 Γ. Ναί, ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ κ' ἐν τέττις τὸ πόμα, ὃ
 ἔπικν ὦρ' αὐτῆς ἀπάτης, κ' ἡ αἵνεια, μένει, νὴ δία, κ'
 μετ' αὐτῆς γε ἡ ἀφροσύνη. κ' εἰ μὴ ἀπέλθῃ, ἀπ'
 αὐτῶν εἴθ' ἡ δόξα, εἴθ' ἡ λοιπὴ κακία, μέχρ' ἂν
 ἀπογόνους τῆς ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
 ἀληθινὴν ὁδὸν, κ' πείωσι τὴν τέττα καθαρικῶς δύ-
 ναμιν, καὶ ἐκβάλλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσιν,
 καὶ τὰς δόξας, καὶ τὴν αἵνοιαν, καὶ τὴν λοιπὴν
 πᾶσαν κακίαν. τότε ἂν ἔτω σωθήσονται. ὧδε ᾗ
 μένοντες ὦρ' αὐτῆς ψευδοπαιδείας, ἐδέπολε ἀπολυ-
 θήσονται, εἰδὲ ἐλλείψει αὐτὰς κακὸν εἶδεν, ἕνεκα

H. Nunquid igitur & huc ingrediuntur? S. Per
 Jovem, & huc. rarò tamen, nec ita uti in primo
 septo. H. Num verò & *Opiniones*? S. Certe,
 inquit. Namque & in his manet potio illa ad-
 huc, quam ab *Improstura* hauserant, adeoque *Insci-*
tia per Jovem, cumque ea *Amentia*. Neque verò
 ab illis recesserit aut *Opinio*, aut reliqua vitiorum
 caterva, antequam, repudiatâ *Falsâ Disciplinâ*, in
 veram vitam ingressi fuerint, & illius vim purga-
 toriam ebiberint, ejecerintque quæcunque habent
 mala, & *Opiniones*, atque *Inscitiam*, omnemque re-
 liquam pravitatem. Tum demum ita salvi evase-
 rint. At si hîc apud *falsam Disciplinam* maneant,
 nunquam exsolventur; nec horum studiorum causâ

1 Alii legunt τὰς τέτων καθαρικὰς δυνάμεις.

τάτων τῶν μαθημάτων. Ε. Ποία ἔν αὕτῃ ἰδὼς
 ἔστιν, ἢ φέρῃσα ὅπῃ τὴν ἀληθινὴν παιδείαν; ¹ Γ.
 Ὁρᾷς, ἔφη, ἄνω πόπον τινὰ ἐκείνον, ὅπῃ ὕδεις ἐ-
 πικαίσοικε, ἀλλ' ἔρημῳ δοκεῖ εἶναι; Ε. Ὁρᾷ.
 Γ. Οὐκ ἔν καὶ θύραν τινὰ μικράν, καὶ ὁδὸν τινὰ πρὸ
 τῆς θύρας, ἥτις καὶ πολὺ ὀχμεῖται, ἀλλὰ πάν-
 ὁλίγοι πορεύονται, ² ὥστε δυσανίδως τοὺς, καὶ ³ τρα-
 χεῖας, καὶ περὶ ὁδοὺς εἶναι δοκίμης; Ε. Καὶ μάλα,

ullum malum illos relinquet. H. Cujusmodi igitur
 hæc via est, quæ ad *Veram Disciplinam* ducit? S.
 Videsne, inquit, superiùs locum quendam illum,
 ubi nullus inhabitat, sed qui desertus esse videtur.
 H. Video. S. Nonne & januam quandam parvam,
 viamque aliquam ad januam, quæ non multum fre-
 quentatur: valdè autem pauci hæc incedunt, ut quæ
 adscensu difficilis, & aspera, ac saxosa esse vide-
 atur? H. Ita fanè, inquam. S. Annon & collis

¹ Additur ἔφη; ab allis.

² Cod. vetustiss. habet ὥστε δι' ἀνοδίας τινὸς, quo nihil e-
 mendatius dici potest. Ait enim viam illam ab paucis calcari,
 ut quæ sit ducta velut per quoddam invium, & quidem tale.
 quod asperum & saxosum esse videatur. Intelligis quo retule-
 rit *Cebes* suum δοκίμης & τινὸς & quam perversè hactenus fuerit
 lectum δυσανόδως. Ut scias *Cebetem* sui similem, habes infra;
 πλανῶνται ἀνοδία. *Grægor.*

³ De asperitate viæ ducentis ad virtutem *Simonides*, citante
Clemente Alexandrino 4. *Στρωμ.* Ἐστὶ τις λόγος τῶν ἀρετῶν καί τιν
 δυσχεράτοις ἐπὶ πείραις, νῦν δέ μιν θεῶν χάριν αἰὼν ἀμφίπειν ὅτι
 πάντων βλεφάροις θανάτων ἔσοπτος, ὃ μὴ δακτύλιος ἰδρὼς ἐνδοθεν μόλη,
 ἰκμή ἀπὸν ἀνδρείας. Ibidem apud *Clementem Aeschylus*,

Τῷ πονηρῷ δ' ἐκ θεῶν ὀφείλειαι

Τέκνωμα τῷ πόνου κλέος.

Pindarus ult. Pyth.

Εἰ δέ τις ὄλβος ἐν ἀνθρώποισιν, ἀνευ

Καμάτε καὶ φαίνεται.

Idem alibi:

Ἀπονοὺς δ' ἔλαβον χάριμα παῖδες οἱ τινες,

ἔφην. Γ. Οὐκ ἔν κ' βενός; τις ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, κ' ἀνάβασις σενὴ πάνυ, κ' κρημνὸς ἔχασα¹ ἔνθεν καθεβεν βαθεῖς; Ε. Ὁρῶ. Γ. Αὕτη ποίνω ἐς τὴν ἠὲ οὐδὸς, ἔφη, ἡ ἄλγιστα πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. Ε. Καὶ μάλα γε χαλεπὴν προσιδεῖν. Γ. Οὐκ ἔν καὶ ἄνω γε, ² πρὸς τὸν βενόν, ὁρᾷς πότεραν μεγάλῃ, κ' ὑψηλῇ, κύκλῳ ἀπόκρημνον; Ε. Ὁρῶ, ἔφην. Γ. Ὁρᾷς ἔν κ' γυναικας δύο, ἐσηκίαι³ ἐπὶ τῆς πέτρας, λιπαράς, καὶ διεκλίστας τῷ σώματι, κ' ὡς ἐκλήσασσι τὰς χεῖρας προθύμως; Ε. Ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλεῖνται, ἔφην, ⁴ αὗται; Γ. Ἡ μὲν ⁵ ἐγ-

quidam excelsus esse videtur, & adscensus arctus admodum & profunda hinc & illinc precipitia habens? H. Video. S. Hæc igitur, inquit, via est, quæ ad *Veram Disciplinam* ducit. H. Et quidem aspectu valde formidolosa. S. Porro videtne quoque suprâ, circa collem, magnam, & excelsam, circumcirca præruptam rupem? H. Video, inquam. S. Vides præterea duas mulieres, supra rupe stantes, nitidas, & bonâ corporis habitudine, & quam alacriter manus protenderint? H. Video: sed quænam hæ vocantur, inquam?

1 Vetustiss. liber exhibet ἐνθεν κ' ἐνθεν, itaque conjecerat Gronovius pater. Nec male tamen ἐνθεν καὶ ἐκἐνθεν, ut olim; ita enim optimi auctores loquuntur.

2 Scripti omnes πρὸς τὸν βενόν loco vulgatæ lectionis πρὸς τὸν βένον, qui post πότεραν inferunt τινὰ eleganter. Gronov.

3 Alii ἐπὶ τὴν πέτραν & ἐπὶ τῇ πέτρᾳ.

4 Ἀλλὰ, hanc voculam sequenti periodo adnectit Gronovius, idque sane eleganter.

5 Continentia, quod ex Ethicis patet, versatur circa voluptates, uti tolerantia circa labores, quos jubet magno animo ferre, ut illa voluptates spernere. Proinde *Epietetus* in omni vitâ jussit *tolerare & abstinere*. Quippe horsum pertinet celebre

κράτεια καλεῖται, ἔφη ἡ ᾧ, καρτερία. εἰς ᾧ
 ἀδελφαί. Ε. Τί ἐν ταῖς χεῖρας ἐκλείψασιν
 ἔτω πρὸς τὸν τύπον, παρκαλῶσιν, ἔφη, τὰς
 πρὸς τὸν τύπον, παρκαλῶσιν, ἔφη, τὰς
 δειλιάς, λέγεται ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι
 αὐτὰς, εἴτα ἤξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. Ε. Ὅταν
 ἐν τῷ γένει τῷ τῷ πάλαι, πᾶς ἀναβαίνου-
 σιν; ὁρᾷ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν ἐδεμίαν ἐπ' αὐτῶν.
 Γ. Αὗται ἀπὸ τῆς κρημνῆς ἰπποκαλῶσιν, καὶ
 ἔλκουσιν αὐτὰς ἄνω πρὸς ἐαυτάς· εἴτα κείνου
 αὐτὰς ἀναπαύσασθαι. καὶ μετὰ μικρὸν διδάσκει
 ἰσχυρῶς καὶ θάρσυν, καὶ ἐπαγγέλλον αὐτὰς καλεῖσθαι
 πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτῶν;

S. Altera, inquit, *Continentia* vocatur; altera, *To-
 lerantiâ*. sunt autem sorores. H. Quid igitur ma-
 nus promptè adeò protenderunt? S. Hortantur,
 inquit, eos, qui ad hoc loci veniunt, confidere, &
 animo esse intrepido, dicentes: paululum eos to-
 lerare debere, in bonam viam deinde venient. H.
 Ubi ergo ad rupem venerint, quomodo adscen-
 dunt? nullam enim semitam video ad eam feren-
 tem. S. Illæ de præcipitio descendunt, eosque
 fursum ad se trahunt: deinde eos quiescere jubent.
 & paulò post dant *Robur*, ac *Fiduciam*, & polli-
 centur, se ad *Veram Disciplinam* eos perducturas:
 monstrant interim ipsis viam, ut & amœna sit,

illud dictum ipsius, Ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι, *sustine* & *abstine*. Quibus
 duobus mandatis omnem virtutum chorum sibi videbatur com-
 plexus. *Senecanus*.

ἰπποκαλῶσιν. Et post αὐτάς. Ita Cod. vetustiss. De-
 inde καταστήσειν.

τὴν ὁδὸν, ὡς ἔστι καλὴ τε καὶ ὁμαλὴ, καὶ ἀπόρροια,
καὶ καθαρά παντὸς κακῆς, ὥσπερ ὁράς. Ε. Ἐμ-
φαίνει, νῆ δία. Γ. Ὅρας ἔν, ἔφη, ἔμπροσθε
τῆ ἄλσος ἐκείνης τόπον τινα, ὃς δοκεῖ καλὸς τε
εἶναι, καὶ λειμωνοειδής, καὶ φῶς πολλῶ καλαλαμ-
πόρου; Ε. Καὶ μάλα. Γ. Καλανοῖς ἔν
καὶ ἐν μέσῳ τῆ λειμῶν πείλοτον ἕτερον καὶ πύλλω
ἐτέρων; Ε. Ἐστὶν ἕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ
τόπος ἕτερος; Γ. Εὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη.
ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ ἀρεταὶ παῖσαι, καὶ ἡ εὐδαι-
μονία. Ε. Εἶν, ἔφην ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸν τόπον
εἶναι. Γ. Οὐκ ἔν πᾶσι τὴν πύλλω ὁράς, ἔφη, ἔτι
γυνὴ τίς ἐστι καλὴ, καὶ καθέστηκεν τὸ πρόσωπον,
μέση δὲ καὶ κεκρυμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, πολλὴ δὲ ἔχ-
ουσα

& plana, & expedita, & ab omni malo pura,
quemadmodum vides. H. Adparet, per Jovem.
S. Videsne verò, inquit, & ante istum saltum,
locum quendam, qui amœnus esse videtur, &
prati speciem præ se fert, multoque lumine il-
lustratus? H. Omnino. S. Num ergò & in
prato medio septum aliud animadvertis, & por-
tam aliam? H. Ita est. Sed quî hic locus adpella-
tur? S. *Beatorum domicilium*, inquit. Hîc enim vitam
agunt *Virtutes* omnes, ipsaque *Beatitudo*. H. Esto,
inquam ego, tantam esse loci amœnitatem, quan-
tam dicis. S. Nonne vides ad portam, inquit,
mulierem quandam pulchram, vultu composito,
mediâ autem & integrâ jam ætate, simplici amictu,

1 Τὸ λέγεις est in tribus MSS. Regiis.

2 Κεκρυμένη hic pro τελασμένη accipitur, ut etiam exponit He-
sychius.

σα ἀπλῶ, καὶ ἡ ἀκαλλώπισον; ἔσηκε ᾧ ἐκ ὅπῃ τρεῖς γύλας λίθου, ἀλλ' ὅπῃ τετραγώνου, ἀσφαλῶς καμίνου. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλαι δύο εἰσι, ² θυγατέρες τινὲς δοκῶσιν εἶναι. Ε. Ἐμφαίνει ἕτως ἔχειν. Γ. Τέτων πίνω ἢ μὲν ἐκ τῷ μέσῳ παυδεία ἐστὶν ἢ ᾧ, ἀλήθεια ἢ ᾧ, πικρῶ. Ε. Τί ᾧ ³ ἔσηκεν ὅπῃ λίθου τετραγώνου αὕτη; Γ. Σημεῖον, ἔφη, ἐπὶ ἀσφαλῆς τε, καὶ βεβαία, ἢ πρὸς αὐτῷ ὁδὸς ἐστὶ πῶς ἀφικνεύμενοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλῆς ἢ δόσις πῶς λαμβάνουσι. Ε. Καὶ τίνα ἐστὶν, ἀδιδωσιν αὕτη; Γ. Θάρσος, καὶ ἀφοβία, ἔφη ἐκείνου. Ε. Ταῦτα ᾧ τίνα ἐστὶν. Γ. Ἐπισήμη, ἔφη, τὸ μηδεὶν ἂν ποτὲ δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. Γ. Ἡρόκλητος,

& cultu simplici indutam? Insistit autem non rotundo, sed quadrato lapidi, firmiter posito: duas item cum ea alias, quæ filiæ ipsius esse videntur. H. Hæc ita se habere adparet. S. Harum igitur illa, quæ in medio consistit, *Disciplina* est; illa, *Veritas*; hæc, *Suadela*. H. Quid verò hæc quadrato lapidi insistit? S. Signum, inquit, est, adeuntibus ad eam viam esse certam, firmamque, & datorum securam esse possessionem accipientibus. H. Et quæ sunt illa, quæ hæc donat? S. *Fiducia*, & *Intrepeditas*, inquit ille. H. Hæc autem quænam sunt? S. *Scientia*, inquit, nihil unquam in vita grave patiendi. H. Per Herculem, inquam,

¹ Edit. *Aldina* & *Luscin.* nullam agnoscunt ἐδένα. *Oxon. Berk.* & *Lugd.* retinent ἐδένα.

² Duo MSS. legunt δοκῶσαι.

³ Hic & suprâ vice præsentis ἔσησι, ponitur, qualia sunt ποτι, οἱ, apud *Latinos*.

ὡς καλὰ, ἔφλω, τὰ δῶρα. ¹ ἀλλὰ τινὸς ἕνεκεν ἔξω
τῷ περιβόλῃ ἔστηκεν ἕτως; Γ. Ὅπως τὰς πᾶσι
ῥησθέντας, ἔφη, θεραπεύῃ, καὶ πορίζῃ τῇ ² καθαρ-
τικῇ δυνάμει. εἴθ' ὅταν καθαρθῶσιν, ἕτως αὐτὰς
εἰσάγῃ πρὸς τὰς ἀρετάς. Ε. Πῶς τῷτο, ἔφλω
ἐγώ; ὃ γὰρ σωήμι. Γ. Ἀλλὰ σωήσεις, ἔφη. ³ ὡς
ἂν εἴ τις ⁴ φιλοσίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς τὴν
ἰατρὸν ἂν δῆπρ ῥητόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς

quam pulchra illa sunt dona! Sed quamobrem ita
stat extra septum? S. Ut accedentibus, inquit,
medeatur, & vim purgatricem propinet: & postea-
quam purgati fuerint, sic eos ad *Virtutes* introdu-
cat. H. Quomodo illud, inquam ego? neque
enim intelligo. S. At intelliges, inquit. Quem-
admodum si quis fortè morbo graviter laborans, &
ad medicum tandem veniens, prius purgantibus me-

¹ Ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν, ἔξω τῷ περιβόλῃ ἔστηκεν ἕτως;] ἡ παιδεία
scilicet, quæ καθαρικὸν πολήριον propinat. Verum enim iudicium,
quod Eruditio confert, aditus est ad virtutem, & voluntatem
excitat. *Wolfius*.

² Δύναμις καθαρικὴ.] Vis purgatrix est rationis explicatio,
quâ vitii scditas, & virtutis pulchritudo ostenditur: illius mise-
ria, hujus sclicitas. Sunt autem morbi non minus animi, quam
corporis, ut inscitia & error. Recensentur & cæteri: glorio-
fitas, cupiditas, incontinentia, ira, avaritia, cum reliquo mor-
borum animi grege. Alii καθαρικὴν δύναμιν legunt.

³ In vetustissimo ὡς ἂν ἔτῳ, ut non arripiat aliquem de me-
dio, sed monstret τὸν δεῖνα, unum ex illis qui ad virtutes dedu-
cuntur. Ita *Gronovius*. Olim legebatur ὡς ἂν εἴ τις & respon-
det priori quæstioni πῶς τῷτο, neque ullo modo inducor credere
authorem quicquam nisi exemplum rei probandæ voluisse in-
stituere. *Johns*.

⁴ Insolens hujus vocis vis est in hoc loco, sed quia studio
honoris & ambitione vehementer ducuntur homines, ita qui quo-
vis modo vehementer laborat φιλοσίμως laborare merito dicatur.

¹ ἔξβαλε πάντα τὰ νοσοποιήσῃ· εἴτα ἔτιωσεν αὐτὸν ὁ ἰατρός ² εἰς ἀνάληψιν, καὶ ὑγίαν, καθήσκηκεν εἰ ἢ μὴ ἐπέβητο οἷς ἐπέταττεν, ὁλόως ἂν δῆτα ³ ἀποθεῖς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. Ε. Ταῦτα ζυγίημι, ἔφω ἐγώ. Γ. Τὸν αὐτὸν πίνυν τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν παιδείαν ὅταν τις πρᾶξινη, θερραπείᾳ αὐτὸν, καὶ πορίζει τῇ ἐαυτοῦ δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον, καὶ ἐκβάλλῃ τὰ κακὰ πάντα, ὅσα ἔχων ἦλθε. Ε. Ποῖα ταῦτα; Γ. Τὴν αἵνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν ἐπεπῶκε πρὸς τῆς ἀπάτης, καὶ τὴν ἀλαζονείαν, καὶ τὴν ὀπιθυμίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, καὶ τὸν θυμὸν, καὶ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, ὧν ἐνεπλήσθη ἐν τῇ

dicamentis omnia, quæ morbo causam dederunt, ejiceret; sic purgatum postea medicus viribus ac sanitati restitueret; sin iis, quæ præciperentur, non paruerit, meritò rejectus, morbo perierit. H. Hæc intelligo, inquam ego. S. Ad eundem igitur, inquit modum, ac *Disciplinam* quoque si quis accesserit, medicinam ipsi facit, & vim suam propinat, ut expurget primum, ac ejiciat omnia mala, quæ secum attulit. H. Quænam hæc? S. *Ignorantiam*, atque *Error*em, quem ab *Impostura* hauserrat, & *Arrogantiam*, & *Cupiditatem*, & *Incontinentiam*, & *Iram*, & *Avaritiam*, & reliqua omnia, quibus in primo septo repletus erat. H. Quando igitur

¹ Ἐξέβαλε & καθήσκηκεν vim habere videntur præsentis temporis pro ἐκβάλλει & καθίστησι.

² Videtur ἐν δια δύοιν. pro ἀνάληψιν τῆς υἱείας.

³ Sic *Salmasiana* & *Casauboniana* Editiones. reliquæ ἀποθεῖς, vel ἀποθεῖς, vel ἀποθεῖς. Malè, nisi ἀποθεῖς forte significet depositus æger & conclamatus.

πρώτῳ περὶ δόλῳ. Ε. Ὅταν ἐν καθαρῇ, πᾶς
αὐτὸν λησέλλει; Γ. Ἐνδον, ἔφη, πρὸς τὴν ὀπι-
στήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. Ε. Ποίας
ταύτας; Γ. Οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ἔσω τῆς πύλης
χορὸν γυναικῶν, ¹ αἱ δὲ οὐδεὶς δοκᾷ εἶναι, καὶ εὐτακ-
ται, καὶ πολλὰ ἀντρυφῶν, καὶ ἀπλῶ ἔχουσιν ἔτι τε
ὡς ἀπλαστοί εἰσι, καὶ ἑδαιμῶς κεκαλλωπισμένοι,
ὥσπερ αἱ ἄλλαι; Ε. Ὅρῳ, ἔφω. ἀλλὰ τίνες αὐτῶν
καλεῖται; Γ. Ἡ μὲν πρώτη, ὀπισθήμη, ἔφη,
καλεῖται. αἱ δὲ ἄλλαι, ταύτης ἀδελφαί, ἀνδρεία,
καὶ δικαιοσύνη, καλοκαγαθία, σωφροσύνη ὑπαγία,
ἐλευθερία, ἐγκράτεια, πραότης. Ε. ² Ὡς καλλι-
σται, ἔφω ἔγωγε. ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι εἰσμέν. Γ.
Ἐὰν σωῇτε, ἔφη, καὶ ἔξιν πεποιήσεσθ' ὧν ἀκέρει.

tur purgatus fuerit, quò ipsum mittit? S. Intrò,
inquit, ad *Scientiam*, & ad reliquas *Virtutes*. H.
Quas verò illas? S. Annon vides, inquit, intra
portam, cætum mulierum, quæ formosæ viden-
tur esse, & modestæ, quàmque inculto & sim-
plici habitu induuntur? præterea ut quàm in-
fucatæ, minimèque comptæ, ut reliquæ? H.
Video, inquam. Sed quænam hæ appellantur?
S. Prima, inquit, *Scientia* vocatur: cæteræ, hu-
jus sorores, sunt *Fortitudo*, & *Iustitia*, *Benigni-
tas*, *Temperantia*, *Modestia*, *Libertas*, *Continen-
tia*, *Mansuetudo*. H. O pulcherrimæ, inquam
ego, quàm magna in spe sumus! S. Si intellexe-
ritis, inquit, eorumque, quæ auditis, habitum ad-

¹ Alii legunt ὡς εὐειδεῖς &c.

² Alii legunt Ὡς καλλίσται, sed malè, etsi stare potest.

Ε. Ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλισα, ἔφην ἔγωγε. Γ. Τοιγαρῶν, ἔφη, σωθήσεσθε. Ε. Ὅταν ἔν ᾧ ἀλάσωσιν αὐτὸν αὖ), πᾶ ¹ ἀπάγῃσι; Γ. Πρὸς τὴν μητέρα, ἔφη. Ε. Αὕτη δὲ τίς ἐστίν; Γ. Εὐδαιμονία, ἔφη. Ε. Ποία δὲ ἐστίν αὕτη; Γ. Ὅρᾶς τὴν ὁδὸν ἐκείνῃ, τὴν φέρουσιν ὅτι πρὸ ² ὑψηλοῦ ἐκείνο, ὃ ἐστίν ἀκρόπολις τῶν πελοπόννησων πάντων; Ε. Ὅρᾶ. Γ. Οὐκ ἔν ὅτι τῶν πελοπονναίων γυνὴ καθεστηκῆα δειδῆς τις κάθη) ὅτι θρόνον ὑψηλῶν, κοσμημένη ἐλθούσας, καὶ ἀπειρώσας, καὶ ἐσεφανωμένη σεφάνῳ δανθεῖ πάντῃ ³ καλῶς; Ε. Ἐμφαίνει ἕτως ἔχειν. Γ. Αὕτη πίνω ἐστίν ἡ εὐδαιμονία, ἔφη. Ε. Ὅταν ἔν ᾧ δὲ τις ᾧ γῆ), τί ποιεῖ; Γ. Στι-

quisiveritis. H. Enimverò attendemus quàm maximè, inquam ego. S. Quare, inquit, salvi evadetis. H. Cùm igitur hunc acceperint illæ, quò abducunt? S. Ad matrem, inquit. H. Hæc verò quæ est? S. *Beatitudo*, inquit. H. At quænam est illa? S. Videsne viam istam, ad fastigium illud ferentem, quod omnium septorum arx est? H. Video. S. Nonne in vestibulo formosa quædam mulier sedet locata in alto folio, liberaliter ornata, ac non exquisitè, eaque coronâ floridâ admodum bellè redimita? H. Id ita esse adparet. S. Hæc igitur est *Beatitudo* inquit. H. Cum igitur huc quis advenerit, quid agit? S. Co-

¹ Alii legunt ἄγῃσι.

² Ὑψηλόν. Subaudi ὅρος.

³ Exemplar vetustissimum habet καλῶ. mox idem habet ἐμφαίνει & ἕτως omisso verbo ἔχειν: quum alter Codex habet ἐμφαίνει εἶναι ἕτως.

φανοῖ αὐτὸν, ἔφη, τῇ ἐαυτῆς διωάμει ἡ Ὀδαιμενία,
 καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι ἀρεταί, ὥς τὸν ¹ νενικηκίτα τῶς
 μεγίστης ἀγῶνας. Ε. Καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν
 αὐτός; ἔφην ἐγώ. Γ. Τῶς μεγίστης, ἔφη· καὶ τὰ
 μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ
 ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δῆλον. ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ
 ἀπέρριψεν ἀφ' ἐαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἐαυτοῦ, ὥς τε
 ἐκεῖνα νῦν τῶτα δευλόχοι, καθάπερ εἶπεν ἐκείνοις
 πρότερον. Ε. ² Ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία;
 πάντῃ γὰρ ὀπθυμῶ ἀκῆσαι. Γ. Πρῶτον μὲν, ἔφη,
 τὴν ἀγνοίαν, καὶ τὸν πλάνον. ἡ δὲ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα
 εἶναι; Ε. Καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. Γ. Εἶτα

ronat ipsum, inquit, suâ potentiâ *Beatitudo*, & re-
 liquæ *Virtutes* omnes, ut qui maximis certaminibus
 victor evaserit. H. At cujusmodi ille certaminibus
 victor extitit? inquam ego. S. Maximis, inquit;
 & feras maximas, quæ prius ipsum devorabant, &
 cruciabant, & servum faciebant, *devicit*. Hæc,
 inquam, devicit omnia, & à se projecit, seque
 ipsum superavit; adeo ut illa jam huic, quemad-
 modum hic ante illis, serviunt. H. Quasnam illas
 feras dicis? hoc enim audire admodum cupio. S.
 Primùm, inquit, *Ignorantiam*, & *Errorem*, annon
 verò hæ tibi feræ esse videntur? H. Et verò pessi-

¹ *Coronat eum*, utpote qui vicerit. Verba Senis, ut nunc
 sunt, non indicant eum fuisse victorem, sed victorum more co-
 ronatum esse. Contra Hospes intelligit eum vicisse, ideoque
 rogat, quænam vicit certamina? quod non potuit facere, nisi
 ex verbis sic emendatis. Male igitur νενικηκίτας.

² Veteres libri ἐπιποθῶ. Vetustissimus etiam Codex exhibet
 hoc ordine ποῖα ταῦτα λέγεις θηρία, neglecto quod vulgatis ad-
 hæret verbo εἶται: tum quoque ὥσπερ πρότερον non τὸ πρότερον.

τὴν λύπην, καὶ τὸν ὀδυρμόν, καὶ τὴν φιλαργυρίαν,
καὶ τὴν ἀκροασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπαντα κα-
κίαν. πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ ἐκ κρατεῖ, ὥστε
τὸ πρότερον. Ε. Ὡς καλῶν ἔργων, ἔφην ἐγὼ, καὶ
καλλίστης νίκης. ἀλλ' ἐκείνο ἐτι μοι εἶπε, τίς ἡ δυνά-
μις τῇ σεφάνῃ, ἧς ἔφης σεφανῶδες αὐτόν; Γ.
Εὐδαιμονική, ἧς νεανίσκει. ὁ γὰρ σεφανωθείς ταύτῃ τῇ
δυνάμει, εὐδαιμόνων γίνεσθαι, καὶ μακάριον, καὶ ἐκ ἔχει ἐν
ἐτέροις τὰς ἐλπίδας τῇ εὐδαιμονίας, ἀλλ' ἐν ἑαυτῷ.
Ε. Ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις. ὅταν ᾗ σεφανώθῃ,
τί ποιῇ, ἢ ποῦ βαλεῖ; Γ. Ἀγασιν αὐτὸν ὑπο-
λαβεῖσαι αἱ ἀρεταί, πρὸς τὸν τόπον ἐκείνον, ὅθεν
ἦλθεν² πρότερον, καὶ δεικνύσιν αὐτῷ τὰς ἐκεῖ ἀρε-
τεύουσας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς

ma; inquam ego. S. Deinde *Mæstitiam*, & *Ploratum*,
& *Avaritiam*, & *Incontinentiam*, & reliquam omnem
pravitatem. His omnibus imperat, non paret,
uti antè. H. O pulchra facinora, inquam ego, &
pulcherrimam victoriam! Cæterum illud insuper
mihi dic; quænam vis est ejus coronæ, quâ cum
coronari ajebas? S. Beatifica, ô juvenis. Qui enim
hac vi coronatus fuerit, felix est, & beatus, nec in
aliis spem felicitatis habet; sed in semetipso. H.
Quàm pulchram victoriam dicis! Postquam verò
coronatus fuerit, quid facit, aut quo abit? S.
Suscipiunt ipsum virtutes, & ad illud locum du-
cunt, unde priùs venerat, eique ostendunt, qui
ibi versantur, quàm malè & miserè vivunt, utque

¹ Subauditur ἑκείνη.

² Πρώτερον duo MSS. πρώτον.

ναυαγῆσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶν), καὶ ἀλῶναι
 κάτακεκραγῆναι, ὥστε ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν
 ὑπὸ ἀκραιψίας· οἱ δὲ ὑπὸ ἀλαζονείας· οἱ δὲ ὑπὸ
 φιλαργυρίας· οἱ δὲ ὑπὸ κενοδοξίας· ἕτεροι δὲ ὑφ'
 ἑτέρων κακῶν, ¹ ἐξ ὧν ἔδυναντο ἐκλῦσαι ἐαυτοὺς τῷ
 θανάτῳ, οἷς δέδενται, ὥστε σαθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ὡς
 ἀλλὰ ταράττοντο διὰ παντὸς τῆς βίης. τῶν δὲ
 πάχιστοι, διὰ τὸ μὴ δυνάσθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὐρεῖν.
 ἐπελάθοντο γὰρ τὸ πρὸς τῆς δαιμονίας πρὸς αἵμα.
 Ε. Ὅρθως μοι δοκεῖς λέγειν. ἀλλὰ καὶ τῶν πάλιν
 ὑπερῶν διὰ τί δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν πέπον ἐκείνον αἰ
 ἀρεταί, ὅθεν ἦκει τὸ πρότερον; Γ. Οὐκ ἀκριβῶς
 ἦδει, ἐδὲ ἠπίσταντο, ἔφη, ἐδὲν τῶν ἐκεί, ἀλλ' ἐνε-

in vita naufragium patiuntur, aberrantque, &
 quasi devicti ab hostibus ducuntur: alii, ab *Incon-*
tinentia; alii, ab *Arrogantia*; alii, ab *Avaritia*;
 alii, à *Vana Gloria*; alii, ab aliis malis: è quibus
 difficultatibus, quibus constricti tenentur, se ex-
 solvere nequeant, ut servantur, atque huc adve-
 niant; sed totâ vitâ turbantur. Hoc autem pati-
 untur, quod viam, quæ huc ducit, invenire ne-
 queant. quippe præcepti obliti sunt à *Genio* dati.
 H. Rectè mihi dicere videris. Sed de hoc iterum
 ambigo; quare ipsi locum illum, è quo priùs vene-
 rat, *Virtutes* monstrent? S. Nihil eorum, quæ ibi
 essent inquit, accuratè noverat, aut sciebat; sed

¹ Τῶν δεινῶν. Lego δεισμῶν. ἐξ ὧν τῶν δεισμῶν, οἷς δέδενται, ἔδυναντο ἐκλῦσαι ἐαυτοὺς ὥστε σωθῆναι. Ita ut effugiant. ita omnia
 belle coherent. *Johns.*

δοίᾳζε, ἢ Διὰ τὴν ἀγνοίαν, καὶ τὸν πλάνον, ἐν
 δὴ ἐπεπώκει τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ, ἐνόμιζεν ἀγαθὰ
 εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακὰ, κακά. διὸ καὶ ἔζη
 κακῶς, ὥπερ οἱ ἄλλοι, οἱ ἐκεῖ Διελκόμενοι. νῦν δὲ
 ἀπειληφὼς τὴν ὀπίσθιαν τῶν συμφερόντων, αὐτὸς τε
 καλῶς ζῇ, καὶ τέττε θεωρεῖ, ὡς κακῶς πράσ-
 σασιν. Ε. Ἐπειδὴν ἔν θεωρήσῃ πάντα, τί ποιῇ,
 ἢ ποῖ βαδίζει; Γ. Ὅπως ἂν βέληται, ἔφη. παι-
 ταχὲ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥπερ τὸ ¹ κωρύκιον
 ἀνθρώπων ἔχοντι. ἢ πανταχὲ ἔσται ἀφίκη), ² πάντα
 καλῶς βιώσει), μὲν πάσης ἀσφαλείας. ὑποδέξοι)
 γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες, καθάπερ τὸν ἱατρὸν οἱ πά-
 ροντες. Ε. Πότερον ἔν κακείνας τὰς γυναικας, αἱ

dubitabat, propter *Inscitiam*, atque *Error*em, quem
 biberat, & ea, quæ bona non erant, bona esse cen-
 sebat; & mala, quæ non erant mala. Ideoque
 malè vivebat, uti reliqui, qui ibi versantur. Nunc
 autem rerum conducibilium scientiam consecutus,
 & ipse bene vivit, & illos, quàm malè vivant, con-
 templatur. H. Ubi igitur omnia contemplatus
 fuerit, quid agit, aut quò abit? S. Quocunque
 voluerit, inquit. Ubique enim præsidium ipsi
 præstò est, tanquam Corycium antrum habenti: &
 quocunque venerit, in omnibus benè vivet, cum
 omni securitate. Ipsum quippe omnes libentè
 excipient, uti medicum ægroti. H. Num igitur

¹ Significat, locum hunc tutum & amænum esse, instar antri
Corycii, cujus elegantem τοπογραφίαν vide apud *Melam* cap.
 XIII. in descriptione *Ciliciæ*. Meminit ejus quoque *Strabo*,
 lib. 14. *Snecanus*.

² Subauditur καλῶς.

ἔφη; θηρία εἶναι, ἐκ ἑτι φοβῆναι, μή τι πάθῃ ὑπὸ
 αὐτῶν; Γ. Οὐδέν. & μὴ διοχληθήσῃ, ἔτε ὑπὸ ὀδύ-
 νης, ἔτε ὑπὸ λύπης, ἔτε ὑπὸ ἀκροσίας, ἔτε
 ὑπὸ φιλαργυρίας, ἔτε ὑπὸ πενίας, ἔτε ὑπὸ
 ἄλλης κακῆς ἔδενός. ἀπάντων γὰρ κυρδύει, καὶ ἐπάνω
 πάντων ἐστὶ τὸ πρότερον αὐτὸν λυπέντων, καθάπερ
 οἱ ἐχιδναί. τὰ γὰρ θηρία, δῆτα, πάντας τὰς
 ἄλλας κακοποιεῖν μεχρὶ θανάτου, ἐκείνας δὲ
 λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοῖς τῷ
 καὶ τῶν ἑδέν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον.

& illas mulieres, quas feras esse ajebas, nihil am-
 pliùs metuit, ne ab ipsis lædatur? S. Nullo modo:
 neque enim vexabitur ampliùs, aut à *Dolore*,
 aut à *Tristitia*; aut ab *Intemperantia*; aut ab
Avaritia; aut à *Paupertate*; aut ab ullo alio malo:
 quippe omnibus dominatur, & supra omnia est,
 quæ ipsum antea tristitiâ adficiebant, quemadmo-
 dum Viperarii. Hæ enim bestię, cum cæteros om-
 nes ad mortem usque lædant, illis non nocent, quia id
 remedii ipsi habeant. Ita quoque hunc nihil lædit;

1 Vide notas *Casauboni* & varias ibi conjecturas. Cur non
 & ego meam symbolam conferam? lego itaque ἐχιδναίαι
 (*Viper Catchers*) à δέχομαι capio. ita tollitur omnis disputatio
 de sanandis Viperæ Morfibus, Viperarum Morfu. Memini ta-
 men me hæc verba alicubi legisse, & ni fallor apud *Böchartum*,
 cujus non est copia in præsens. *Eudamus* annulos confecit
 contra Serpentes, qui ejusmodi erant ut non solum homines
 ἐφιοδῆκτες curarent, sed & nè morderentur impedirent, qui
 propter præsentem remedii præstantiam φαρμακίται, vocabantur.
 V. Schol. *Aristop.* in *Pluto*, p. 88. *Johns.*

2 Muta τῷτο in ἔτω. Sic, ἀντιφάρμακον, ἔτω καὶ τῷτον ἑδέν
 λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφ. Alioquin quid sibi vult illud τῷτο
 prorsus nescio.

Ε. Καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ' ἔτι τῆτό μοι εἰπὲ, τίνες εἰσιν ὅτοι, οἱ δοκῶντες ἐκείθεν ἀπὸ τῆ βενῆ ὡραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐσεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιῶσιν Ὀφροσιῶς τινός· οἱ ᾧ ἀσεφάνωλοι, οἱ μὲν ἀπελνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δοκῶσι τέρελφθαι, καλέχον· ᾧ ὑπὸ γυναικῶν τίναν. Γ. Οἱ μὲν ἐσεφανωμένοι, (εσώσ- μέναι εἰσὶ πρὸς τὴν παιδείαν, καὶ Ὀφραίνον) τήμ- χηκότες αὐτῆς· οἱ ᾧ ἀσεφάνωλοι, ¹ οἱ μὲν ἀπελνωσ- μένοι ² ὑπὸ τῆς παιδείας, ἀνακάμπησι, κακῶς καὶ ἀθλίως ἀνακείμηναι· οἱ ᾧ ἀποδεδειλιακότες, ³ καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνα-

quod remedium habeat. H. Rectè mihi dicere vidèris. Verùm hoc mihi præterea narra, quoniam illi sunt, qui inde à colle isto adveniunt? quorum alii coronati, speciem lætitiæ cujusdam præ se fe- runt: alii non coronati, & desperabundi tibiis & capitibus attritis esse videntur; detinentur autem à quibusdam mulieribus. S. Coronati ii sunt, qui ad *Disciplinam* sospites pervenerunt, eamque con- secuti lætantur: at non coronati, alii desperatione à *Disciplinâ* recedunt, malè & miserè affecti; alii ignaviâ deterriti, licet ad *Tolerantiam* ascendissent, retro tamen itur flectunt, & nullo certo tramite

¹ Locus facile sanabilis, si modo abire jufferis οἱ μὲν. *John- sonus*.

² Ὑπὸ. *Salmasius* legit ἀπὸ τῆς Παιδείας ἀνακάμπησι.

³ Καὶ ἀναβεβηκότες. *Licet ascendissent ad.* Lego itaque καὶ ἀναβεβη. frequens illa absorptio literarum confamilium in fine & principio dictionum. Exemplorum plena sunt omnia. *Johns.*

κάμπησι, καὶ πλανῶνται ἀνοδία. Ξ. Αἱ ᾗ γυνῆς, αἱ μὲν αὐτῶν ἀκολουθεῖσαι, τίνες εἰσὶν αὐτῶν; Γ. Λύπαι, ἔφη, καὶ ὀδυῖαι, καὶ ἀθυρίαι, καὶ ἀδοξίαι, καὶ ἄλγοιαι. Ξ. Πάντα κακὰ λέγεις αὐτῶν ἀκολουθεῖν. Γ. Νὴ δία, πάντα, ἔφη, ἀκολουθεῖσιν. ¹ ὅταν ᾗ ἔπι πρῶτον πείσολον, πρὸς τὴν ἡδυπάθειαν, καὶ τὴν ἀκροασίαν, καὶ ² ἐαυτὸς αἰτιῶν. ἀλλ' ὅθ' ὅς κακῶς λέγεις, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τὰς ἐκείσε βαδίζοντας, ³ ὡς

vagantur. H. At mulieres istæ ipsos sequentes, quænam sunt? S. *Tristitiæ*, inquit, & *Anxietates*, & *Desperationes*, & *Ignominie*, & *Inscitiæ*. H. Omnia mala ipsos sequi dicis. S. Per Jovem, omnia, inquit, sequuntur. Cæterum hi, cùm ad primum septum, ad *Voluptatem*, & *Intemperantiam*, pervenerint, non se ipsos incusant; sed statim & *Disciplina*, iisque qui ibi incedunt, maledicunt; ut mi-

¹ Primum nulli se culpæ affines esse autumant, quando non sentiunt, cum quantis luctantur malis: quod est ipsis malorum principium & caput, ut insani in maximo morbo sunt, qui se insanire ne suspiciantur quidem. Alterum est, quod oderunt παιδείαν eique faciunt convitium: quod & in artibus fit, ut quæ ignoramus, ea habeamus in vilissimis: vulgo certè ita fieri experimur.

² Alii legunt αὐτὸς.

³ Videtur deesse aliquid ante ὡς, λέγοντες vel βοῶντες, quod participium eleganter abesse novi apud Latinos Authores. Nisi cum *Odaxio* ὡς interpretaris adeo & plenam ponis distinctionis notam post ἀπολιπόντες, γὰρ inter κακῶς & ζῶσι inserto. Ego quidem lubens rescinderem eas voces. κακῶς ζῶσι καὶ, quæ operant sententiam & ταλαιπώρους istos & ἀθλίους & κακοδαίμονες minus infelices reddunt.

ταλαίπωροι, καὶ ἄθλιοι εἰσι, καὶ κακοδαίμονες· εἰ τὸν βίον
τὸν παρ' αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ ἐκ
ἀπολαύσει τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν. Ε. Πῶς ἢ
λέγουν ἀγαθὰ εἶναι; Γ. Τὴν ἀσώβειαν, καὶ τὴν
ἀκρασίαν, ὡς εἴποι ἂν τις περὶ κεφαλαίᾳ. τὸ γὰρ
ὄνομα τῆς βοσκῆς τῆς ἀπόλαυσις τῶν μεγίστων
ἀγαθῶν ἡγεῖναι εἶναι. Ε. Αἱ ἢ ἕτεροι γυναικες,
αἱ ἐκείθεν ὄψιν ἰσχυροῦνται, ἱλαραί τε καὶ γελαῖαι,
τίνες καλεῖται; Γ. Δόξαι, ἔφη· καὶ ἀγαγεῖν
πρὸς τὴν παιδείαν τὰς εἰσελθόντας πρὸς τὰς ἀρετάς,
ἀνακάμψουσιν, ὅπως ἕτερες ἀγάγῃσι, καὶ ἀναγεί-
λῃσι, ὅτι οὐδαίμονες ἤδη γεγονόασιν, ἐς ἥτε ἀπὸ
γαῖας. Ε. Πότερον ἔν, ἢ οὐκ ἔγωγε, αὐταὶ εἶμι
πρὸς τὰς ἀρετάς εἰσπορεύουσιν; Γ. ἔφη, ὧς· ἔ
γὰρ θέμις, δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν ἁπλοσύνην

feri, ac calamitosi, & infelices sint: qui eâ vitâ,
quam ipsi agant, relictâ, male vivunt, nec perfru-
untur ipsorum bonis. H. Quænam verò bona esse
dicunt? S. Luxuriam, & intemperantiam, ut quis
summatim dixerit. Nam pecudum instar epulari,
maximorum bonorum fruitionem esse censent. H.
At aliæ mulieres, quæ inde adveniunt, hilares ri-
dentesque, quænam vocantur? S. *Opiniones*, in-
quit: ubi ad *Disciplinam* perduxerint eos, qui ad
virtutes ingressi sunt, redeunt, ut alios adducant;
& nuncient eos, quos modò abduxere, jam factos
esse beatos. H. Num verò, inquam ego, hæc ad
Virtutes introeunt? S. Ajebat, non. Neque enim
fas est, *Opinionem* ad *Scientiam* ingredi; sed *Disci-*

ἀλλὰ τῇ παιδείᾳ ᾧ διδύσασιν αὐτῆς. εἶτα, ὅταν
 ἡ παιδεία ᾧ γλῶσση, ἀνακάμπῃσιν αὐτῇ πάλιν,
 ἄλλας ἄξῃσαι. ὥστε αἱ νῆες, ¹ τὰ φορτία ἐξελο-
 μέναι, πάλιν ἀνακάμπῃσι, καὶ ἄλλων τινῶν γεμί-
 ζον). Ε. Ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην,
 ἐξηγήσῃς· ἀλλ' ἐκεῖνο εἰδὼς ἡμῖν δεδήλωκας, τί
 προσάττει τὸ δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὴν
 βίον ποιῆν. Γ. Θαρρῆν, ἔφη, διὸ καὶ ὑμεῖς θαρρῆτε·
 πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ εἰδὼς ᾧ γλῶσση. Ε.
 Καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. Γ. Ἐκλείνας εἰς τὴν
 χεῖρα πάλιν, ὁρᾷτε, ἔφη, τὴν γυναικα ἐκείνην, ἣ
 δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ὅπῃ λίθος στρογγύλος ἐσάναι,
 ὡς καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον, ὅτι τύχη καλεῖται; Ε.
 Ὁρῶμεν. Γ. Ταύτη κελύει, ἔφη, μὴ πιστεύειν,
 καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν, ὅ,
 plinæ illos tradunt: quos ubi *Disciplina* acceperit,
 hæc redeunt rursus, alios adducturæ. Quemadmo-
 dum naves, expositis oneribus, iterum regrediun-
 tur, & aliis quibusdam implentur. H. Hæc fanè,
 inquam, egregiè mihi explicâsse vidêris: sed illud
 necdum nobis declarâsti, quid *Genius* in vitam in-
 gredientibus facere præcipiat. S. Bono animo
 esse, inquit. Quare & vos este bono animo:
 omnia enim explicabo, & nihil prætermittam. H.
 Rectè dicis, inquam ego. S. Extensâ igitur ite-
 rum manu, videtis, inquit, mulierem illam, quæ
 cæca quædam esse videtur, & rotundo lapidi in-
 sistere, quam & modò, *Fortunam* adpellari, vobis
 dicebam? H. Videmus. S. Huic, inquam, non
 credere jubet: & persuasum habere, nihil firmi

τι ἂν παρ' αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι.
 εἰδέν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἑτέρῳ
 δίδόναι. πολλάκις γὰρ τῆτο εἴωθε ποιεῖν. καὶ ἀλλὰ
 ταύτῳ ἐν τῷ αἰτίᾳ κελδεῖ, μὴ πρὸς τὰς ¹ αὐτῆς
 δόσεις ἡτλῆς γίνεσθαι· καὶ μήτε χαίρειν, ὅταν
 δίδῃ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅταν ἀφέλῃ· καὶ μήτε
 ψέγειν αὐτῷ, μήτε ἐπαινεῖν. εἰδέν γὰρ ποιεῖ μὴ
 λογισμῶ, ἀλλ' εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε, πάντα· ὥσπερ
 πρῶτον ὑμῖν ἔλεξα. ἀλλὰ τῆτο ἐν τῷ δαιμόνιον
 κελδεῖ μὴ θαυμάζειν, ὅ, τι ἂν ² πράττῃ αὐτῇ, μηδὲ
 γίνεσθαι ὁμοίως πῶς κακοῖς τραπέζιταις. καὶ γὰρ
 ἐκείνοι, ὅταν μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τὸν ἀν-
 θρώπων, χαίρῃσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι· ὅταν

certique inesse iis, quæ quis ab ea acceperit, nec
 ut propria esse ducenda. Nihil enim vetat hæc rur-
 sus eripere, & alii dare. id quod sæpe facere solet.
 Hanc igitur ob causam quoque jubet, animum donis
 ejus invictum habere: & nec gaudere, cùm dede-
 rit; nec exanimari, cùm eripuerit: atque nec vitu-
 perare eam, nec laudare. Nihil enim agit cum ra-
 tione; sed temerè, & ut libitum fuerit, omnia,
 quemadmodum antè vobis dixi. Propterea igitur
 Genius jubet, non admirari, quodcunque hæc fe-
 cerit, nec improbis mensariis fieri similes. Ete-
 nim hi, cum pecuniam ab hominibus accipiunt,
 gaudent, & propriam esse censent: cum autem re-

¹ Alii legunt *αὐτῆς*.

² Alii legunt *πράττει*.

δε ¹ ἀπαλιῶνται, ἀθανάκῃσι, καὶ ² δεινὰ οἶοντα
 πεπονθέναι, ἔ μνημονόοντες, ὅτι ³ ἔπι τῇτῳ ἔλαβον
 τὰ θεμάτα, ἐφ' ᾧ ἔδεν κωλύει τὸν θεμέλιον πάλιν
⁴ κομίσασθαι. ὡσαύτως τίνυν κελύει ἔχειν τὸ δαι-
 μόνιον, καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν· καὶ μνημο-
 νόειν, ὅτι ποιαύτῳ ἔχει φῦσιν ἢ τύχην, ὥστε, ἂ δέδω-
 κεν, ἀφελῆσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δῆναι πολλα-
 πλάσια· ⁵ αὐθις δ' ἀφελῆσθαι, ἂ δέδωκεν· ἔ μόνον
 δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς πάρχοντα. ἂ γὰρ διδῶ,
 κελύει λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συνίμως ἀπελ-
 θῆν· ⁶ ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν, ἢ ἀσφαλῆ δόσιν.

petitur, indignantur, & iniqua pati putant; non
 recordantes, eâ conditione depositam se accepisse,
 ut absque ullo impedimento creditor reciperet.
 Eodem igitur modo *Genius* jubet homines etiam
 erga istius dona adfectos esse; ac meminisse, hu-
 jusmodi naturâ esse *Fortunam*, ut, quæ dedit, eri-
 piat; & statim rursus multiplicia donet; iterum
 verò eripiat, quæ dederat; nec sola ea, sed etiam
 quæ quis antè possidebat. Quæ igitur donet, ab
 illa accipere jubet, ac cum iis sine mora abire ad
 firmum, & certum donum. H. Ecquod illud?

¹ Dubitatur passivè an activè capienda sit vox ista. Utrum
 Creditores an Trapezitæ sit Nominativus. Videtur passivè
 potius accipi. Anglicè. *When they are called upon for it again.*

² Subaud. πῆμα.

³ Τῷ μέρει. *Eatenus*, ut nihil impediret quo minus Credi-
 tor depositam reciperet pecuniam.

⁴ Subaud. τὰ θεμάτα.

⁵ Perplexa satis hæc sunt, licet ferenda. αὐθις δὲ ἔ μόνον
 ἀφελῆσθαι ἂ δέδωκεν ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς πάρχοντα. *Johns.*

⁶ Potius ἔχοντα. Quibus præcepta dat *Genius*? Vitam in-

Ε. Ποίαν ταύτην; ἔφην ἐγώ. Γ. Ἦν λήψουσαν
 τῆς παιδείας, ἣν Διασωθῶσιν ἐκεῖ. Ε.
 Αὕτη ἔν τις ἐστίν; Γ. Ἡ ἀληθὴς Ὀπισθήμη,
 ἔφη, τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλὲς δόσις, καὶ
 βεβαία, καὶ ἀμετάβλητος. Φόβειν ἔν κελδέι
 ζωόμῳ πρὸς ταύτην καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς
 γυναικάς ἐκείνας, αἵ κ' πρότερον εἶπον, ὅτι ἀκροασία,
 κ' ἡδυσπάθεια καλεῖσθαι, καὶ ἐνδύθεν κελδέι ζω-
 τήμῳ ἀπαλλάττεσθαι, κ' ἢ μὴ πισδέειν μηδὲ ταύταις
 μηδέν, ἕως ἂν πρὸς τὴν ψόδοπαιδείαν ἀφίκωνται.
 κελδέι ἔν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐν Διαλείψει, κ' λαοῦν
 ὅ, τι ἂν βέλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον εἶτα
 ἐνθεῦθεν ἀπίνειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ζω-
 τήμῳ.

inquam ego. S. Quod à *Disciplina* accepturi
 sunt, si ibi servantur. H. Quodnam autem hoc
 est? S. *Vera Scientia*, inquit, rerum utilium, &
 certum donum, & firmum, & immutabile. Quare
 statim ad hanc fugere jubet; cumque ad illas mu-
 lieres venerint, quas *Intemperantiam*, & *Voluptatem*
 vocari, etiam antè dixi, istinc itidem subito jubet
 discedere, neque his ulla in re fidem habere, do-
 nec ad *Falsam Disciplinam* pervenerint. Atque hic
 aliquamdiu commorari eos jubet, &, quodcum-
 que voluerint, ab ipsâ sumere, quasi viaticum:
 postea hinc rectâ abire ad *Veram Disciplinam*.

gressuris, ne crederent *Fortunæ*, nec illius vincerentur donis,
 sed oblata adepti protinus abirent. Est qui legit *βλέπομαι*,
 oblitus scil. πρὸς τὴν βεβαίαν &c. sequi & pendere. ἐκ τῆ
 ἀπελθεῖν.

1 Vehemens negatio & inusitata.

μῶς. ταῦτ' ἐστίν, ἃ προσάσσει τὸ δαιμόνιον. ὅσις
 πίνω¹ παρ' αὐτὰ τι ποιεῖ, ἢ πρὸς κακίαν, ἀπέλλυ)
 κακὸς κακῶς. εἰ μὲν δὴ μῦθος, ὃ ξέροι. ὁ ἐν τῷ
 πίνακι, ποιᾷ² ἡμῖν ἐστιν. εἰ γὰρ² δεῖ τι προσυ-
 θίσθαι περὶ ἐκάστη τέττων, εἰς φθόνον. ἐγὼ γὰρ
 ἡμῖν φράσω. Ε. Καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἀλλὰ
 τί κελεύει αὐτὰς τὸ δαιμόνιον λαβεῖν πρὸς τῆς
 ψευδοπαιδείας; Γ. Ταῦθ' ἃ δοκεῖ εὐχρηστὰ εἶναι.
 Ε. Ταῦτ' εἰν τίνα ἐστί; Γ. Γράμματα, ἔφη, καὶ τὰ
 ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ Πλάτων φησὶν, ὥσαντι
 χαλινῶ τινος³ διώκων ἔχειν πῶς νέοις, ἵνα μὴ εἰς
 ἕτερον περιπατῶνται. Ε. Πότερον γὰρ ἀνάγκη ταῦτα
 λαβεῖν, εἰ μέλλοι τις ἡξεν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν;
 ἢ ὄχι; Γ. Ἀνάγκη μὲν εἰς δέμειαν, ἔφη, χρήσιμα

Hæc sunt quæ *Genius* præcipit, Quisquis igitur
 aliter quidquam facit, aut negligit, malus male pe-
 rit. Atque hujusmodi est fabula illa, ô hospites,
 quæ in tabulâ continetur. Si quid verò de his sin-
 gulis ulterius interrogare libet, nulla erit in me
 mora, ego enim vobis dicam. H. Rectè dicis,
 inquam ego. Quidnam verò jubet eos *Genius* ac-
 cipere à *Falsa Disciplina*? S. Ea quæ videntur esse
 utilia. H. Quæ verò sunt ista? S. Literæ, in-
 quit, & aliæ disciplinæ, quas etiam Plato ait, quasi
 fræni cujusdam vim habere apud adolescentes, ne
 ad alia distrahantur. H. Utrum verò necesse est
 hæc accipere, si quis ad *Veram Disciplinam* venturus
 sit; an non? S. Nulla quidem necessitas, inquit;

¹ Παρ' αὐτὰ] προσάμαλια.

² Alitèr δοκεῖ. *Johns*.

μέν τοι ἔστι. πρὸς ᾧ τὸ βελτίως γινέσθαι ἔδεν
 συμβάλλεσθαι ταῦτα. Ε. Οὐδὲν ἄρα λέγεις ταῦτα
 χρήσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίως γινέσθαι ἀνδρας;
 Γ. ¹ Οὐδέν. ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τέτων βελτίως γινέσθαι
 ὅμως ᾧ ἐκ ἀχρηστα καὶ κεινὰ ἔστιν. ὡς γὰρ δι' ἐρη-
 σίας συμβάλλομεν τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέν τοι
 γε ἐκ ἀχρηστον ἦν, καὶ ἡμᾶς αὐτὰς τινὲ φανερῶ ἀκρ-
 βετέραν ἔχειν, καὶν τι σωθήκαμεν. ἔτω ἄνευ τέτων
 τῶν μαθημάτων ἔδεν καλύει ² βελτίως γινέσθαι.
 Ε. Πότερον ἔδεν πρόεχουσιν ἔτοι οἱ μαθηματικοί,
 πρὸς τὸ βελτίως γινέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;
 Γ. Πῶς μέλλουσι πρόεχειν, ἐπειδὴν φαίνονται ἡπα-
 τημένοι πρὸς ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ
 ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας; ἔδεν γὰρ

utilia nihilominus sunt: at ut meliores evadamus,
 nihil ista conferunt. H. Nihil ergo utilitatis hæc
 adferre ais, ut meliores homines evadant? S.
 Nihil. Licet enim vel absque illis meliores
 fieri: non tamen & ipsa sunt inutilia. Quem-
 admodum enim per interpretem interdum sermo-
 nes conferimus, nec tamen inutile erat, nos ipsos
 linguam illam accuratius callere, quamvis aliquid
per interpretem perceperimus; sic quoque sine his
 disciplinis meliores fieri nihil impedit. H. Nihil
 ergo magis proficiunt hi disciplinarum sectatores,
 ad se reddendos meliores cæteris hominibus? S.
 Quomodo præstarent cæteris, cum eos de bonis &
 malis, æquè ac alios, deceptos esse adpareat, & ab

¹ Meibomius ita legit recte. Johnsonus dicit quod videtur deesse φημί.

² Parisina Editio sic legit.

καλύει εἶδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ
μαθήματα πάντα, ὁμοίως ᾧ μέθυσον καὶ ἀκραῖ
εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότῳ, καὶ
τὸ πῆρας ἄφρονα. Ε. Ἀμέλει πολλὰς τιμὰς
εἶναι ἰδεῖν. Γ. Πῶς ἔν ᾧ τοι¹ προέχουσιν, ἔφη, εἰς
τὸ βελτίους ἄνδρας ἡμέσθαι, ἕνεκα τέτων τῶν μαθη-
μάτων; Ε. Οὐδαμῶς φαίνεται ὅτι τέτα τῷ
λόγῳ. ἀλλὰ τί εἶναι, ἔφω ἐγώ, τὸ αἷτιον; Γ.
Ὅτι ἐν τῷ δαυτέρῳ περὶ βόλῳ ἀναρίθουσιν, ὥστε
ἐγίζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν. Ε. Καὶ τί
τέτοιο ὠφελεῖ αὐτὰς, ἔφη; ὅταν πολλάκις εἶναι ἰδεῖν
ὁρθογίνομένους, ὅτι τῷ πρώτῳ περὶ βόλῳ, ἀπὸ τῆς
ἀκρασίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον
περὶ βόλον, πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀληθινὴν, οἱ

omni pravitate adhuc detineri? Nihil enim vetat
litteras scire, & doctrinam omnem percepisse, æquè
tamen ebriosum, & incontinentem esse, & avarum,
& injustum, & proditorem, & denique amentem.
H. Cujusmodi sanè multos videre est. S. Quo-
modo igitur, inquit, illi præstant, ut meliores
viri evadant ob has disciplinas? H. Ex hac
quidem oratione id nullo modo fieri posse adpa-
ret. Sed quid causæ est? inquam ego. S. Quo-
niam in secundo septo tempus terunt, tanquam
Veræ Disciplinæ adpropinquantes. H. Et quid hoc,
inquit, eos juvat? Quando sæpe videre est, ex
primo septo, ab *Incontinentia*, & reliqua pravitate, ad
tertium septum ad *Veram Disciplinam* pervenientes,

¹ Προέχουσιν εἰς &c. advance forward.

τάχως τὰς ἰ μαθηματικὰς ἀλλοτρίωσιν. Γ.
 2 ὦσε, πῶς ἔτι προέχουσιν ἄρα, ἢ ἀκινήτεροι, ἢ
 δυσμαθέστεροί εἰσι; Ξ. Πῶς, ἔφλω, τῆτο, ἐγώ;
 Γ. Ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ βίβλῳ, εἰ μὴδὲν ἄλλο,
 προσηυχῶνται γε ἐπίστασθαι, ἀ ἐκ οἴδασιν. ἕως δὲ
 ἂν ἔχωσι ταύτῃ τῷ δόξαν, ἀκινήτως αὐτὰς ἀνάγκη
 εἶναι, πρὸς τὸ ὁρμᾶν πρὸς τῷ ἀληθινῷ παιδείαν
 εἶτα τὸ ἕτερον ἐκ ὁρᾶς, ἔτι καὶ αἱ δόξαι ἐκ τῶ
 πρώτου περὶ βίβλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτὰς ὁμοίως;
 ὥσε ἐδὲν ἔτοι ἐκείνων βελτίους εἰσιν, εἰ μὴ καὶ

qui hos disciplinis addictos prætereunt. S. Quâ
 igitur in re præstant, *indoctis*, cum ipsi tardiores
 sint, aut indociliores ad veram scientiam addiscen-
 dam? H. Quomodo hoc? inquam ego. S. Quo-
 niam qui sunt in secundo septo, si nihil aliud,
 præ se ferunt, se ea scire, quæ nesciunt. Donec
 autem hanc opinionem retinent, necesse esse eos
 omnino tardos esse ad *Veram Disciplinam* expeten-
 dam. Deinde alterum illud non vides, similiter
 quoque *Opiniones* è primo septo ad eos ingredi?
 Quare hi nihilo illis sunt meliores, nisi quoque his

1 i. e. Mathematicorum septum.

2 *Salw.* in Præfat. quâ in re præstant indoctis inquit *Cebet*
 quò citiùs perveniant ad scientiam boni, cum ipsi indo-
 ciliores sæpe sint, & tardiores ad eam Artem addiscendam,
 quæ sola vera est & summi boni magistra? Ità enim legenda
 Græca apud *Cebetem*, quæ vulgo corruptissima sunt, ὥσε πῶς ἔτι
 προέχουσιν ἄρα, οἱ ἀκινήτεροι ἢ δυσμαθέστεροί εἰσιν; Respondet
 alter ac quærit, quomodo id fieri possit, ut qui artes liberales
 didicerint, &c. Rationem reddit senex, quòd qui in secundo
 septo habitant, artium nempe doctores liberalium, simulant
 se scire quòd nesciunt; Et dum putant se veram adeptos esse
 Scientiam; eo redduntur ad eam persequendam ineptiores.

τέτις ζωῇ μέλαμελεια, καὶ περὶ αὐτῶν, ὅτι καὶ παι-
δεῖαν ἔχουσιν, ἀλλὰ ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπαλῶν).
ἔτω ὅτι ἀφαιρέμενοι, καὶ ἂν ποιεῖ σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς
πίνω, ὡς ξένοι, ἔφη, ἔτω ποιεῖτε, καὶ ἐν ἀφαιρέσει
πῖς λεγόμενοις, μέχρ' ἂν ἔξιν λαβῶν. ἀλλὰ περὶ
τῶν αὐτῶν πολλάκις δεῖ ὑπισκεπεῖν, καὶ μὴ ἀφαι-
ρεῖν τὰ ὅτι ἀλλὰ πάρεργα ἡγήσασθαι. εἰ ὅτι μὴ,
καὶ ὅτι ὅφελος ἔσται, ὡς νῦν ἀκέρει. Ε. Ποιήσομεν.
τῶν ὅτι ἐξήγησαι, πῶς καὶ ἔστιν ἀγαθὰ, ὅσα λαμ-
βάνουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς τύχης; οἷον, τὸ
ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ πλεῖν, τὸ εὐδοξεῖν, τὸ τέκνα
ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ, ὅσα τούτοις περὶ
πλήσια ἢ πάλιν τὰ ἐναντία, πῶς καὶ ἔστι κακά;
πάνυ γὰρ ἡμῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ ἀπιστον δοκεῖ τὸ λεγό-
μενον, Γ. Ἀγε πίνυν, περὶ αὐτοῦ, ἔφη, ἀπεκρίνασθαι τὸ

ad sit *Pœnitentia*, persuasumque habuerint non *Disci-*
plinam se habere, sed *Falsam Disciplinam*, per quam
decipiuntur. Atque ita affecti salvi esse nequeunt.
Et vos igitur, ô hospites, inquit, ita agite, & im-
moramini prædictis, donec habitum comparave-
ritis. Quin de iisdem sæpius considerandum &
nihil intermittendum: cætera autem supervacanea
sunt ducenda. Sin minus, nulli usui erunt, quæ
modò auditis. H. Faciemus. Hoc verò explica,
quomodo bona non sint, quæ homines à *Fortuna* ac-
cipiunt? ut, vita, valetudo, divitiæ, gloria, libe-
ri, victoria, & cætera, quæ his similia sunt: aut
rursus contraria, quomodo non sint mala? Planè
enim mirabile nobis, & incredibile videtur quod di-
cis. S. Age igitur, da operam, inquit, ut respondeas,

Φαινόμενον, πῶς ἂν σε ἐρωτῶ. Ξ. Ἀλλὰ ποιήσω
 τὸ π, ἔφην ἐγώ. Γ. Πότερην ἔν, καὶ κακῶς τις
 ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ τὸ ζῆν; Ξ. Οὐ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ
 κακόν, ἔφην ἐγώ. Γ. Πῶς ἔν ἀγαθόν ἐσι τὸ ζῆν,
 ἔφη, εἴπερ τὸ π ἐσι κακόν; Ξ. Ὅτι τοῖς μὲν
 κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι· πῶς δὲ καλῶς,
 ἀγαθόν. Γ. Καὶ κακόν ἄρα λέγεις τὸ ζῆν, καὶ
 ἀγαθόν εἶναι; Ξ. Ἐγώ γε. Γ. Μὴ ἔν ἀπιθάνως
 λέγε. ¹ ἀδύνατον γάρ, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ κακόν,
 καὶ ἀγαθόν εἶναι. ἔτω μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον, καὶ
 βλαβερόν ἂν εἴη· ² καὶ αἰρετόν, καὶ φθοκτὸν ἅμα αἰεί.
 Ξ. Ἀπίθανον μὲν. ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ἢ

quid videatur de iis, quæ tibi sum propositurus. H. At
 faciam hoc, inquam ego. S. Utrum igitur, quam-
 vis malè quis vivat, vivere ipsi bonum est. H. Non
 videtur mihi, sed malum, inquam ego. S. Quomo-
 do igitur vivere bonum est, inquit, si huic est ma-
 lum? H. Quia malè quidem viventibus, malum
 mihi esse videtur; at bene viventibus, bonum. S.
 Et malum igitur esse dicis vivere, & bonum? H.
 Ego certè. S. Noli absurda proferre. Fieri enim
 nequit, ut eadem res & mala sit, & bona. Ita enim &
 utilis, & perniciofa simul fuerit; simul expetenda et
 fugienda semper. H. Absurdum quidem. Sed quo-

¹ Neque enim fieri potest, ut res eadem & mala & bona sit;
 scilicet eodem tempore, eodemque respectu. Diversis autem
 temporibus & respectibus potest: ut vini moderatus usus bonus
 est homini rectè valenti, febricitanti vero & immodice ingur-
 gitanti nocet virum. *Wolffius.*

² Neque simul, neque semper; sed seorsim, & aliquando,
 Vita bono & sapienti viro expetenda est, stulto & malo non
 item: ut sectio ægrotanti, valenti nequaquam. *Wolffius.*

ἀν' ὑπάρχοντι, κακόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, ἢ κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐστίν; Γ. Ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸ, ἔφη, ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῆν. ἢ ἢ σοι φαίνεται; Ε. Ἀμέλει ἔδ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. Γ. Τὸ πῶνυν ζῆν ἢ κακόν ἐστιν. ἐπεὶ εἰ ἦν κακόν, τοῖς ζῶσι καλῶς, κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὅπερ ἐστὶ κακόν. Ε. Ἀληθὴ μοι δοκεῖς λέγειν. Γ. Ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέρωσιν συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς καλῶς· ἔκ αὖ ἐκείνῃ ἔτε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν, ἔτε κακόν. ὥστε ἔστι τὸ τέμνειν, καὶ καίειν, ἐν τοῖς ἀρῶσιν ἐστὶ νοσερόν, καὶ ὑγιεινόν. ἔκ αὖ ἔγω καὶ ἐπὶ τῷ ζῆν ἐστὶ

modo si male vivere, cui quidem contigerit, malum quid ipsi est, non ipsum vivere malum est? S. At non idem, inquit, est, vivere, & malè vivere. an non tibi videtur? H. Profectò nec mihi idem esse videtur. S. Ergo vivere non est malum: quoniam si malum foret, viventibus bene, malum existeret, quoniam vitam haberent quæ malum esset. H. Vera mihi dicere vidêris. S. Quoniam igitur utrisque accidit vivere, & malè viventibus, & bene; nec bonum fuerit vivere, nec malum; sicut nec fecare, & urere, in ægrotis est morbosum & salubre. Sic in vitâ ipsâ sunt hæc. Tu verò ita hæc confi-

¹ Satis plana est Sententia, quam tamen interpretes non planè sunt affecuti. Dixerat prius, fieri non posse, ut eadem res per se, aut sua natura, bona sit & mala. Quod uni bonum, alteri malum, per se, neque bonum, neque malum est. Ut in re medica, *Uri, secari*: quia quandoque prodest ignis ad salutem: quandoque, nocet, si intempestivè adhibeatur: ergo per se, sive simpliciter & absolutè, neque bonum, neque malum. *Cassaubonus.*

ταῦτα. σὺ πίνυν ἔγω θεώρησον· πότερον ἂν βέλαιο
 ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως; Ε.
 Ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς. Γ. ¹ Οὐκᾶν εἴδὲ τὸ ἀπο-
 θανεῖν κακόν ἐστιν, εἴπερ αἰρετώτερόν ἐστι πολλάκις
 τὸ ἀποθανεῖν τῷ ζῆν. Ε. Ἐστὶ ταῦτα. Γ.
 Οὐκᾶν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν, καὶ
 νοσεῖν, πολλάκις γὰρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ
 τὸ θανατῆν, ² ὅταν ἡ πείσασις πιαύτη. Ε. Ἀληθὴ
 λέγεις. Γ. Ἀγε δὴ, σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ
 πλεῖν ἔγωγ, εἴτε θεωρεῖν ἐστιν, ὡς πολλάκις ἐστὶν
 ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλεῖν, κακῶς ἢ ζῶντα
 τῷ πλεῖν καὶ ἀθλίως. Ε. Νὴ δία, πολλές γε.
 Γ. Οὐκᾶν εἴδεν τέποις ὁ πλεῖν βοηθεῖ εἰς τὸ

dera, utrum malis vivere malè, an bene & fortiter
 mori? H. Ego quidem mori bene. S. Ergo nec
 mori malum est, siquidem sæpe magis expeten-
 dum est mori, quàm vivere. H. Ita est. S.
 Eadem ergo ratio est & de sanitate & morbo.
 Sæpe enim non prodest valere, sed contrà ægro-
 tare, cum ita casus tulerit. H. Vera dicis. S.
 Age verò, de divitiis eodem modo inquiramus,
 si id spectare possumus: uti sæpe videre est,
 aliquem divitiis adfluentem, malè itidem & mi-
 serè vivere. H. Per Jovem, multos. S. Ergo
 nihil ipsis divitiæ ad bene vivendum profunt?
 H. Non videtur. Improbi enim sunt. S. Quare

¹ Mors non per se expetitur, sed ut aut majus malum vite-
 tur, turpitudine & miseria: aut majus acquiratur bonum, im-
 mortalitas. His autem sublati, vita morti semper antepone-
 tur. *Wolfius.*

² Ut si quis abutatur valetudine ad libidinem & injuriam.
Wolfius.

ζῆν καλῶς; Ε. Οὐ φαίνεται. αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί
 εἰσιν. Γ. Οὐκ ἔν τῷ παλαιῶν εἶναι, ἐχ' ὁ πλῆ-
 τ' ποιῇ, ἀλλὰ ἡ παιδεία. Ε. Εἰκός γε.
 Γ. Ἐκ τούτου ἄρα τῷ λόγῳ πᾶς ὁ πλῆτ'
 ἀγαθὸν εἶναι, εἴπερ & βοηθεῖ πῶς ἔχουσιν αὐτὸν,
 ὡς τὸ βελτίον εἶναι; Ε. φαίνεται. Γ. Οὐ-
 τως ἔδ' ἐκ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλεῖον, ὅταν μὴ
 ὀπίστανται τῷ πλεόντι χρῆσθαι. Ε. Δοκεῖ μοι.
 Γ. Ὡς ἔν τῷ πᾶσι κερνεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ
 πολλάκις & συμφέρει ὑπάρχον; Ε. Οὐδαμῶς.
 Γ. Οὐκ ἔν εἰ μὲν τις ὀπίστανται πλεόντι χρῆσθαι
 καλῶς ἢ ἐμπείρως, εὖ βιώσει· εἰ δ' ἢ μὴ, κακῶς.
 Ε. Ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν. Γ. Καὶ

viros bonos non divitiæ faciunt, sed disciplina.
 H. Probabile hoc est. S. Hac igitur ratione quæ
 divitiæ bonum sint, siquidem possidentibus ipsas
 non profunt, ut meliores fiant? H. Apparet.
 S. Sic ergo nec conducit quibusdam divitiis ad-
 fluere, cum iis uti nesciunt. H. Id mihi quo-
 que videtur. S. Quomodo igitur id quis bonum
 esse judicabit, quod sæpe ne habere quidem con-
 ducit? H. Nullo modo. S. Quare si quis di-
 vitiis bene & solum uti norit, bene vivet: sin mi-
 nus, malè. H. Verissimè hoc mihi dicere vidèris. S.
 Atque ut omnia breviter comprehendam, hæc in

1 Imo quis malum judicet id, quo semper uti recte liceat,
 quoque carere nunquam bono & prudenti viro sit commo-
 dum? Jam quod ante dixit, divitias non esse bonas, propterea
 quod bonum non reddant: nonne eodem argumento con-
 cludi possit, aurum non esse aurum, quod possessorem aureum
 non faciat? quo quid ineptius & magis puerile. Wolfius.

τὸ ζυῖον ᾗ, τὸ τιμᾶν ταῦτα, ὡς ἀγαθὰ εἶναι,
ἢ ἀτιμάζεν, ὡς κακὰ, τῷτο ἐστὶ τὸ ταράττον τὰς
ἀνθρώπους, καὶ βλάπτον, ἔταν¹ τιμᾶσί τε αὐτὰ, καὶ
οἰῶνται διὰ τῶν μόνων, δίδαιμονεῖν καὶ πάνθ' ἐπο-
μένως πράττειν ἕνεκα τῶν, καὶ τὰ ἀσεβέστατα
δοκῶντα εἶναι. ταῦτα δὲ πᾶσιν διὰ τοῦτο
ἀγαθὰ ἄγνοιαν. * * * * *

pretio habere, ut quæ bona sint; aut contemnere,
ut quæ mala, hoc est quod turbat homines, &
damno afficit: cum ista colunt, & iis solis se felices
esse putant; & consequenter horum causâ omnia
agunt, etiam quæ impiissima esse videntur. Hæc
autem propter boni ignorantiam patiuntur.

¹ Gronovius e nonnullis codicibus legit τιμᾶσαι. ut postea τὸ
εἶναι in aliis omisum.

² Hic quidem error jure meritoque reprehenditur. Sed si
sapientia & virtus maxima bona sunt, non sequitur, sanitatem
& divitias non esse bona, sed imperfectiora & minora bona &
cum illis non comparanda: bona tamen suo loco & recte
utenti. Bonum enim consensu totius humani generis non id
tantum dicitur, quod possessorem bonum facit: sed illud
etiam, quod ad naturam tum corporis, tum animi conservan-
dam & instaurandam facit. Cum igitur divitiæ, cibum, po-
tum, vestitum, domicilium, medicinam, præceptores, otium,
libros suppedient, quæ causa est, cur aut vituperentur, aut
negentur esse bonæ? Verum ὑπερβολαί τε καὶ μειώσεις Stoicorum
eo pertinent, ut admirationem virtutis augeant, rerum exter-
narum minuant. Ut enim plerique virtuti parum, fortunæ
muneribus nimium tribuunt: sic hi contrariam ingressi viam,
iniquum petere videntur, ut æquum ferant, more mercatorio
atque etiam oratorio. Wolfius.

¹ *Reliqua Græce nondum reperta sunt. Quæ textus Arabicus habet, hic Latine supplentur.*

Neque didicerunt, fieri non posse, ut à malo quidquam boni producatur, vel, quod bonum est, mali quid edat. Exempli causa; Divitiæ quam plurimæ per opera mala atque turpia comparantur: qualia sunt, mendacium, fraus, furtum, templorum & piscinarum spoliatio; & hujusmodi pleraque; quæ ab illis malis, quæ absolute talia sunt, ortum habent. Quare, si bonum nulla ratione ex malo proficiscatur, immensis opibus, à malo provenientius, titulum ullius boni attribuere non debes. Tum ego, necessario, inquam ex hoc sermone istud consequitur. Pergo, inquit ille; Nullam justitiam, sapientiam nullam, ex rebus malis comparamus: neque per res laudabiles mali aut iniqui reddimur, quum nec illarum indoles sit, ex his existere; nec harum, ex illis. Nihil item prohibet, quominus opulentia, famæ amplitudine, victoriis, ac ejusdem censuræ aliis, pravi homines & iniqui fruuntur. Unde colligitur, hæc, atque similia, neque bona neque mala; verum Intelligentiam Sapientiamque solas Bona, ut Ignorantiam solam Malum esse. Cui ego: Evicisti: quantum judico, decretum hoc, inquam. Quod satis est. Et profligavimus eam opinionem, qua illa à pravis actionibus esse creduntur. Utique multum hoc est, inquit: & idem ac illud, cujus causa diximus, talia neque bona neque mala esse. Idque eo magis, quod, si ea ex solis pravis actionibus provenirent,

¹ Appendicem versionis Arabicæ, quam quædam *Cebetis* editiones Latine versam exhibent, *Salmasius* pro genuina non habet: eo præcipue nixus argumento, quod in exemplaribus Græcis, quæ plura vidit antiquissima, eam non repererit. Putat igitur esse factum interpretis Arabis; qui etiam in prioribus haud pauca interpolavit, & addidit. Ego hætenus illi assentior, ut quandoquidem Græca defunt; Latinis, cujuscunque sint, facile carere possimus: præcipue cum res ipsa à non uno vetere philosopho, *Platone*, *Cicerone*, aliisque tractata reperiatur. Esse tamen Arabis interpretis assumentum, non adeo mihi probabile est, quod pars ejus etiam apud *Odaxium*, Veterem *Cebetis* interpretem Latinum, longe antequam versio Arabica cuiquam nota aut audita, nedum vulgata, inveniatur. *Casaubonus*.

58 CEBETIS TABULA.

mala semper essent. Atqui ab utroque genere cuncta proficiscuntur; ideoque neu bona ea, neu mala esse diximus. Quemadmodum somnus vigiliaque, non bona, non mala sunt. Similiter, mea quidem sententia, & deambulare, & sedere, & reliquæ res, quæ unicuique intelligentium ignorantiumque contingunt. Sed eorum vero, quæ alterutrius propria sunt, alterum bonum, malum alterum est: ut tyrannis & iustitia: quæ duo aut uni accidunt, aut alteri; eo quod prædicitur intelligentia perpetuo iustitia adhæret, ipsa tyrannis nullos nisi ignoranteis comitatur. Nec enim fieri potest, quod nos ante diximus, ut uni eisdemque rei, tempore uno & eodem, accidunt res duæ ad eum se modum habentes; ita ut homo unus & idem eodem temporis momento & dormiat vigiletque, sapiens sit & ignarus simul, vel aliud quidlibet eorum quæ parem rationem habent. Ad hæc ego, toto hoc, inquam, sermone rem omnem te jam absolvisse autumo. Ille autem sic respondit: Hæc universa ego ab illo principio, quod vere divinum est, proficisci affirmo. At quodnam illud est, inquam, quod tu innuis? Ille id huiusmodi oratione complexus est: Vita & mors, sanitas & morbus, divitiæ & paupertas, cæteraque de quibus diximus ea neque bona neque mala esse, accidunt plerisque hominibus à non-malo. Plane conjicimus, inquam, id necessario ex hoc sermone sequi, talia nempe neu bona neu mala esse: Ita tamen, ut haud me firmum in hocce iudicio prædicem. Hoc fit, inquit, eo quod longiuscule abs te abest habilitas illa, qua sententiam hanc imaginando debes concipere. Quocirca rerum usum, quem paulo ante vobis indicavi, toto vitæ vestræ curriculo persequimini: ut ea, quæ dicta sunt, vestris infigantur animis, perque eadem habitus vobis accidat. Quod si de aliquo istorum adhuc dubitaveritis, revertimini ad me, ut ea de re id ex me cognoscatis, cujus auxilio dubitatio discedat à vobis.

CEBETIS THEBANI TABULÆ

F I N I S.

ΠΡΟΔΙΚΟΣ

Π Ε Ρ Ι

ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

PRODICUS

D E

HERCULE.

—Potiores

Herculis ærumnas credat, sævosque labores,
Et venere & cænis & plumâ SARDANAPALI. JUV.

Edidit JOSEPHUS SIMPSON, A. M.
Coll Reg. Oxon. Soc.

LONDINI,

Impensis G. HAWKINS. MDCCCLVIII.

ΠΡΟΔΙΚΟΣ

ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

ΠΡΟΔΙΚΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

qu
ac
fu
gr
ta
ce
fib
au
ac
qu
ti
adl
spr
dic
I
pri
Lin
thor
fun
Nor
Ma
Mil
ipfu
cion

PRODICUS VITA.

P*rodicus Cous* (cujus quanta fuerit *Authoritas*, ex *Xenophonte Grylli* filio deprehendere licet: qui in *Bæotica* captus, vadem pro reditu dedit, ut ad eum legentem accederet) in Concilio *Athenienſium* magnam est laudem adeptus, quanquam Voce graviore atque abſonâ. Conatusque est in eâ Civitate, primarios ex quâque nobili Familiâ Adolescentes sibi devincire: Quorum Hospitium usui sibi & Voluptati foret. Hæc à *Philostrato*. *Suidas* autem dicit, eum *Chium* patriâ fuisse, & *Democriti* ac *Gorgiæ* temporibus fuisse: librumque edidisse, qui inscribitur *ἑρμῆς*, in quo finxit, *Herculem* virtuti pariter ac Voluptati congressum. Et utrâque adhortante, tandem a Virtute persuasum, alteram sprevisse. *Cicero* quoque in Officiis, *Herculis Prodi* Mentionem facit.

Extemporalis facundiæ fontem quidam à *Pericle* primum derivasse affirmant, ex quo magnus ille Linguae potentiâ putatus est. Aliqui verò à *Pythone Byzantio*; quem *Demosthenes* solum *Athenienſium* ut audacem dicendo, longèque fluentem taxat. Nonnulli autem ab *Æschine*, qui primum *Rhodi* Mausoleum *Cariæ* subitâ Laude commendavit. Mihi autem videtur, ait *Philostratus*, *Æschinem* ipsum, & in Legationibus, & in Judiciis ac Concionibus, multa sanè ex tempore dixisse: curâ ac

diligentiâ haud multum *Demosthene* inferior videatur: attamen extemporalitatis inventum *Gorgie* trado. Hic primùm *Atbenis* prodiens, ingenioque fretus: Proponite, inquit, ostentans se ad respondendum subito paratum, nihilque penitus ignorare. Unde postea *Prodicus Cbius* excitatus, librum scripsit, ubi Virtus ac Vitium muliebri Specie *Herculem* circumstetere; atque hæc quidem vario elegantique Cultu, otium deliciasque offerre: illa verò humili figura, laborem tristitiamque polliceri: denique longo inter se Sermone contendere videbantur. Idem *Prodicus* demonstrativum genus primus instituit, Civitates oberrans, ac demulcens, juxta *Orphei* ac *Tbamyrae* consuetudinem: Ex quo apud *Thebanos* in magnis fuit Honoribus, majoribus etiam apud *Lacedæmonios*, à quibus ut hæc juventutem doceret, magnoperè rogatus est. A *Gorgiâ* postea agitatus, quòd obsoleta, sæpiusque dicta tractaret, ad extemporalitatem ab eodem inductus est.

Π Ρ Ο Δ Ι Κ Ο Σ

Π Ε Ρ Ι

ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ.

Φησὶ (Πρόδικος,) Ἡρακλῆα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἡλικίαν ὤρμασθαι, (ἐν ᾗ οἱ νέοι, ἤδη αὐτοκράτεις γιγνόμενοι, δηλᾷσιν, ἢτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέψον) ὅτι πῦν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας,) ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν καθῆσθαι, ἀπορᾶντα ὑπὸ τῶν ὁδῶν τρέπῃαι. καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο

P R O D I C U S

D E

H E R C U L E.

Herculem (Prodicus) ait, posteaquam exactâ pueritiâ pubertatis iniret cursum (in quâ adolescentes jam sui juris facti indicia præbent, Virtutisnè viâ perrecturi sint ad vitam, an verò Ignaviæ) egressum in tranquillum locum ibidem consedisse; ambigentem, ad utram se viam converteret. Tum visas esse duas mulieres grandes

γυναικας περιέναι μεγάλας· ἡ τὴν μὲν ἑτέραν εὐ-
 πρεπῆ τε ἰδεῖν, ἡ ἐλευθέριον, φύσει κεκοσμημένῳ,
 τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, π
 ἡ γῆμα σωφροσύνη, ἐοικῆτι ἡ λευκῇ. τὴν δ' ἑτέραν
 τετραμμένῳ μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε ἡ ἀπαλότητι,
 κεκαλλωπισμένῳ δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέρα
 τε ἡ ἐρυθροτέρα τῇ ὄντι δοκεῖν φαίνεσθαι· τὸ δὲ
 γῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθότεραν τῆς φύσεως εἶναι· τὰ
 δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπλεγμένα· ἐοικῆτα δὲ, ἐξ ἧς
 αὖ μάλιστα ὥρα διαλάμποι· κατασκοπεῖσθαι δὲ
 δ' ἅμα ἐαυτῷ, ὅπως κοπεῖν δὲ ἡ εἰ τις ἄλλῃ αὐτῷ
 θεᾶται· πολλάκις δὲ ἡ εἰς τὴν ἐαυτῆς σκιάν ὁπ-
 ῶς δ' ἐβόητο πλεσιέστερον τῇ Ἡρακλῆϊ,
 τὴν μὲν πρόσθεν ῥηθεῖσαν ἰέναι πὺν αὐτὴν τρόποι
 τὴν δὲ ἑτέραν, φθάσαι βελομένῳ, περισδραμῖν

staturâ ad ipsum accedere; alteram elegantem aspectu
 & liberalem, naturâ ornatam, quoad corpus mundi-
 tie, quoad oculos verecundiâ, quoad gestum mode-
 stia, veste autem candidâ: alteram verò ad corpulen-
 tiam mollitiemque nutritam; quod ad colorem qui-
 dem attinet, adeo decoratam, ut & candidior & rubi-
 cundior appareret quam esset; quod ad formam ve-
 rò, ut rectior quam naturâ esset videretur; oculos
 habentem vagantes; vestem autem, ex qua venustas
 maximè pelluceret. Eandem sæpius se contem-
 platam esse, ac, num aliquis ipsam spectaret, con-
 siderasse; sæpenumero ad umbram quoque suam
 respexisse. Posteaquam verò ad Herculem venissent
 propius, incessisse quidem prius dictam eodem
 modo: alteram verò, quæ vellet hanc antevertere,

τῷ Ἡρακλεῖ, καὶ εἰπεῖν. ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις,
 ἀπορῆντα ποίαν ὁδὸν ἐπὶ πν βίον τρέπῃ. εἰάν ἔν
 ἐμὲ φίλῳ ποιήσης, ἐπὶ τλὴν ἡδίστῳ τὲ καὶ ῥάστῳ ὁδὸν
 ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν ἐδενὸς ἁλῶς. ἔσῃ
 τῶν ᾗ χαλεπῶν ἀπειρῶ. Διὰ βιῶσῃ. πρῶτον μὲν
 γὰρ ἐ πολέμων, ἐδὲ πραγμάτων φρονιῖς, ἀλλὰ
 σκοπέμεν δὴ ἔσῃ, τί ἂν κεχαρισμένον ἢ σίσιον, ἢ
 ποτὸν εὖροις, ἢ τί ἂν ἰδὼν, ἢ τί ἀκέσας τερφθείης
 ἢ τίνων ὁσφρανόμεν, ἢ ἀπτόμεν ἡδείης, τίσι
 ᾗ παιδικοῖς ὁμιλῶν μάλιν ἂν ὀφρανθείης, καὶ
 πῶς ἂν μυλακώτατα καθύδοις, καὶ πῶς ἂν ἀπονώ-
 τατα τέτων πάντων τυγχάνοις. εἰάν δὲ πότε γλή-
 ταί τις ὑποψία ἀπάνεως, ἀφ' ᾗ ἔσαι ταῦτα, ἐ
 φέσῃ, μή σε ἀγάγῳ ἐπὶ τὸ πονῆντα καὶ τα-

cucurrisse ad Herculem, atque dixisse. Video te,
 Hercules, ambigentem, quânam viâ te ad vitam
 conferas. Quapropter si me amicam feceris, du-
 cam te ad viam jucundissimam ac facillimam, &
 eorum quidem, quæ delectant, nihil non gustabis;
 eorum verò, quæ gravia sunt, expers vives. Nam
 primum non bella, neque negotia curabis; sed di-
 spicies, quemnam tibi gratum vel cibum, vel potum
 invenias: quid vel aspectu, vel auditu jucundum
 percipias, vel quid odoratu, vel tactu, te delectare
 possit; quibus amoribus fruens, plurimum gaudeas;
 quo pacto quàm mollissimè dormias; & quomodo
 absque labore hæc omnia consequaris. Quod si
 aliquando ulla suspicio sit penuriæ eorum, ex quibus
 hæc orientur, nihil est quod metuas, nè eò te deducam,
 ut laborando, & miseriam corpore animoque per-

λαμπρότητα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ, ταῦτα πε-
ρίεσθαι· ἀλλ' οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζωνται, τέτις
σὺ χρήσῃ, ἔδενός ἀπεχόμενος, ὅθεν ἂν δυνατὸν ἦ
τι κερδαίνει. πανταχόθεν γὰρ ὠφελεῖται πῶς ἐμοὶ ξυ-
νῆσιν ἐξουσίαν ἔγωγε παρέχω. καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀκούσας
ταῦτα· ὦ γυνὴ, ἔφη, ὄνομα δέ σοι τί ἐστίν; ἡ δ', οἱ
μὲν ἐμοὶ φίλοι, ἔφη, καλεῖσίν με Διδαμονίαν· οἱ δ' ἐμ-
σύνετες με, ὑπεκκοιζόμενοι ὀνομάζουσίν με κακίαν.

Καὶ ἐν τῷτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθῶσα ἔ-
πεν· καὶ ἐγὼ ἤκω πρὸς σε, ὦ Ἡράκλεις, εἰδὼσα
τὸς θυνήσαντάς σε, καὶ τὴν φύσιν ἐν τῷ σὺν ἐν τῇ
παιδείᾳ καλαμαθῶσα· ἐξ ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν
πρὸς ἐμὲ ὁδὸν τρέποιο, σφόδρ' ἂν σε τῶν καλῶν
καὶ σεμνῶν ἐργάτῳ ἀγαθὸν γινέσθαι, καὶ ἐμὲ ἐτι πολλὸν
ἐντιμότεραν, καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς διαπρεπεσέραν φανῆναι.

ferendo, hæc compares; sed, ob quæ alii laborant,
his tu frueris, nec ab ulla re abstinebis, de quâ ca-
pere aliquid lucri possibile est. Nam ut undique ca-
pianit utilitatem mecum et rsantibus potestatem præ-
beo. Hæc, cum audisset Hercules, o mulier, inquit,
quid tibi nomen est? At illa, mei quidem amici,
ait, Felicitatem me appellant: qui verò oderunt ob-
trestando, Ignaviam me nominant.

Quum interim altera mulier accedens dixit; ego
quoque ad te venio Hercules, quum norim tuos pa-
rentes, Indolemque tuam in institutione animadver-
terim; à quibus spero, dummodò in viam, quæ
ad me ducit, te conferas, bonorum ac honestorum
operum te strenuum admodum effici cultorem,
meque multo honorabiliorem, & in bonis præcla-

DE HERCULE.

9

ἐκ ἐξαπαλήσω δέ σε περιποιμίῃς ἡδονῆς, ἀλλ' ἤπερ
οἱ θεοὶ διέθεσαν, τὰ ὄντα διηγῆσομαι μετ' ἀληθείας.
τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ καλῶν ἔδεν, ἄνευ πόνου
καὶ Ὀπμιελείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις· ἀλλ' ἔτε
τῆς θεῆς ἵλεως εἶναί σοι βέλει, θεραπείον τῆς
θεῆς· ὥτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τῆς
φίλης Δερφελήιον· εἴτε ὑπὸ τινὶ πόλεως Ὀπι-
θυμῆς τιμᾶσθαι, τῷ πόλιν ὠφελήιον· εἴτε ὑπὸ
τῆς ἐλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ' ἀρετῇ θαυμάζεσθαι,
τῷ ἐλλάδα πειραλίον εὖ ποιεῖν· εἴτε τῷ γῆν φέρειν
σοι βέλει καρπὸς ἀφρόνους, τῷ γῆν θεραπείον·
εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἷα δεῖν πλεονεξέσθαι, τῶν
βοσκημάτων Ὀπιμεληίων· εἴτε διὰ πολέμου ὀρμᾶς
αὔξεσθαι, καὶ βέλει δυνάσθαι τῆς τε φίλης ἐλα-

riorem fore, non decipiam autem te voluptatis
procemiis; sed sicut dii instituerunt, res ipsas cum
veritate narrabo. Nihil enim eorum, quæ reverà
bona atque honesta sunt, dii hominibus sine labore
& studio præstant. Sed si deos esse tibi propitios
vis, colendi sunt ipsi dii, si ab amicis vis diligì,
amicis benefaciendum: si à quâdam civitate ho-
norari desideras, civitati aliqua utilitas afferenda:
si a totâ Græciâ ob virtutem admiratione
dignus existimari, conandum est toti Græciæ
benefacere: si tibi terram fructus uberes produ-
cere vis, terra colenda: si a jumentis divitias
tibi quærendas putas, jumentorum tibi cura haben-
da est: si per bellum impensè desideras augeri,
ac vis posse amicos quidem à servitute liberare,

θερᾶν, καὶ τὰς ἐχθρὰς χειρᾶται, τὰς πολεμικὰς τέχνας αὐτάς τε πρὸς τῶν ὀπλισμένων μαθητέον, καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι, ἀσκητέον· εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βέλαι δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπερβαίνειν ἐθιστέον τὸ σῶμα, καὶ γυμναστέον σὺν νόμοις καὶ ἰδρωτί.

Καὶ ἡ κακία ὑπολαβῆσα εἶπεν, (ὥς φησι Πρῶδικος) ἐννοεῖς, ὦ Ἡρόκλεις, ὥς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ὅτι τὰς ἀφροσύνας ἢ γυνὴ σοι αὕτη διηγεί; ἐγὼ δὲ ῥαδίαν καὶ βραχυῆαν ὁδὸν ὅτι τὴν δαιμονίαν ἄξω σε.

Καὶ ἡ ἀρετὴ εἶπεν ὦ τλήμων, τί δὲ σὺ ἀλαθὸν ἔχεις; ἢ τί ἡδὺ οἶδα, μηδὲν τέτων ἕνεκα πρᾶττειν ἐθέλεις; ἥτις εἰδὲ τὴν τῶν ἡδέων ὀπιθυμίαν ἀναμένεις· ἀλλὰ πρὶν ὀπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι, πρὶν μὲν πεινῆν, ἐδίξασα, πρὶν δὲ διψῆν, πίνεσθαι καὶ ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὀψοποιῇς

& inimicos subicere, bellicæ artes & discendæ sunt ab illis qui sciunt, & exercendum in iis, quomodo iis debeas uti. Si verò velis corpore etiam fortis esse, corpus adsuèficiendum ad parendum animo, ac exercendum in laboribus atque sudoribus.

Et Ignavia excipiens dixit, ut Prodicus narrat, intelligis, ô Hercules, quam asperam ac longam viam ad delectationes hæc mulier tibi narrat? Ego verò facili, ac brevi viâ ad felicitatem te ducam.

Tum virtus, respondit: o misera, quid boni tu habes? aut quid suave nôsti, cum nihil horum gratiâ facere velis? Nec suavium desiderium expectes, sed antequam cupias, omnibus istis implearis; Priusquam quidem esurias, comedis: priusquam sitias, bibis: & ut cum voluptate comedas, obsoniorum

μηχανωμένη· ἵνα ᾗ ἡδέως πίνης, οἶνους τε πολυτε-
 λῆς ᾧστροσκιάζῃ, καὶ τῷ θέρει¹ χιόνα πεπιθέσσει
 ζῆλῃς· ἵνα ᾗ καθυπνώσης ἡδέως, καὶ μόνον τὰς
 στρωμνὰς μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς κλῖνας, καὶ τὰ
 ὑπόβαστρα ταῖς κλῖναις ᾧστροσκιάζεις· καὶ γὰρ
 ἀπὸ τοῦ πονεῖν, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ μηδεὶν ἔχειν ὅ, τι
 ποιῇς, ὕπνῳ ὀπθυμεῖς. τὰ δὲ ἀφροδίσια πρὸς τῷ
 δεῖσθαι ἀναγκάζεις, πάντα μηχανωμένη, καὶ γυναιξὶ
 καὶ ἀνδράσι χρωμένη. ἔγω γὰρ παιδάριος τὴν σαυτῆς
 φίλος· τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρίζουσα, τῆς δὲ ἡμέρας
 τὸ χρησιμώτατον κατακοιμίζουσα. ἀθάνατοι δὲ
 εἶσα, ὅτι θεῶν μὲν ἀπέρριψαι, ὑπὸ ᾗ ἀνθρώπων
 αἰσθάνων ἀτιμάζῃ· τῷ δὲ πάντων ἡδέιστος ἀκρόμαλτον,

structores excogitas: ut suaviter bibas, precio-
 sa vina comparas, ac per æstatem nivem circum-
 cursitans quæris: ut verò suaviter obdormias,
 non stragula tantum mollia, sed etiam lectulos,
 lectulorumque fulcra paras. Non enim propter
 labores, sed quia nihil est tibi quod agas, somnum
 appetis. Venerem verò prius, quàm eâ indigeas,
 impellis, omnia excogitans tam feminis, quàm
 viris utens. Sic enim amicos tuos instituis, nocti
 exprobrans; quod autem diei utilissimum est somno
 consumens. Quumque sis immortalis, à diis qui-
 dem rejecta es, ab honestis autem hominibus pro-
 bro adficeris. Jam quod omnium auditu juncun-

¹ Alludit ad veterum morem tum Græcorum tum Roma-
 norum, qui nivem & glaciem in subterraneis scorbibus tem-
 pore hyemis recondebant, ad vini refrigerium tempore æstatis
 quemadmodum apud *Athenæum* lib. 3. id tum historicorum,
 tum poetarum testimoniis pluribus ostenditur.

ἐπαίνῃς ἐαυτοῦ ἀνέκοιτο εἶ, καὶ τῷ πάντων ἡδίστῃ
 θεάματι ἀθέατο. ἔδεν γὰρ πώποτε σαυτοῦ
 ἔργον καλὸν τεθέασαι. τίς δ' ἂν σοι λεγέσῃ τι
 πικρῶσαι; τίς δ' ἂν δεομένη τινὸς ἐπαρξέσκειν; ἢ
 τίς ἂν εὖ φρονῶν τῷ σὺ θιάσῳ πολήσκειν εἶναι;
 οἱ νέοι μὲν ὄντες, τοῖς σώμασιν ἀδιώατοί εἰσι, πρεσ-
 βύτεροι δὲ ἡμόμαρτοι, ταῖς ψυχαῖς ἀνόητοι· ἀπόνως
 μὲν λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ὀπιπύωνες ὅ-
 ὃν ἀνχμηροὶ διὰ γῆρας περῶντες· τοῖς μὲν πεπρα-
 γμένοις αἰσχυόμενοι, τοῖς ὅτι πεπρατομένοις βαρυώ-
 μοι· τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμίντες, τὰ
 ὅτι χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ ὅτι σώωμι
 μὲν θεοῖς, σώωμι ὅτι ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς· ἔρῃ
 ὅτι καλόν, ἔτε θεῶν, ἔτε ἀνθρώπων, χάρις ἐμὴ
 γίνεσθαι τιμῶμαι ὅτι μάλιστα πάντων καὶ πᾶσι

diffimum est, tuam ipsius laudem nullam audis;
 nec quod spectaculum jucundissimum est, spectare
 potes. Quippe nullum unquam honestum facinus
 tuum vidisti. Quis verò tibi aliquid dicenti cre-
 dat? Quis rei alicujus egenti quidquam suppeditet?
 Quis mentis compos tuæ esse sodalitatis audeat?
 Juvenes qui sunt, corporibus sunt debiles: pro-
 vectiores facti, animis desipiunt. Per Juventutem
 absque labore nitidi victitant; cum labore squalli-
 di, per senectam ætatem transeunt: anteaكتورum eos
 pudet, agendis opprimuntur: jucundis in juven-
 tute cursu quasi peragratis, in senectutem molesta
 reservant. Ego verò cum diis verfor, cum homi-
 nibus honestis verfor: nec ullum præclarum facinus,
 sive divinum, sive humanum, absque me perpetratur.
 Maximè autem omnium à diis, & hominibus,

θεοῖς, καὶ πρὸς ἀνθρώποις, οἷς προσήκει· ἀγαπήν
 μὲν ζυωεργίς τεχνίταις, πίστιν δὲ φύλαξ οἰκῶν δεσπό-
 ταις· δούλῃς δὲ πρῶταίης οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ
 συλλήπτορα τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῇ ἐν
 πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός.
 ἐστὶ δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων
 σίτων καὶ ποσῶν ἀπόλαυσις· αἰέχοντι γὰρ, ἕως ἂν
 ὀπθυμήτωσιν αὐτῶν. ὕπνος δὲ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων,
 ἢ τοῖς ἐμύχθαις· ἢ ἔτε δολιπίντες αὐτὴν ἄχθοντι,
 ἔτε δὲ τῶν μεθυστῶν τὰ δέοντα πράττειν. καὶ
 οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσιν, οἱ
 δὲ γεραίτεροι ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀλλάττονται. καὶ
 ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηται, εὖ δὲ
 τὰς παρῆσας ἡδονὰς πράττοντες, δι' ἐμὲ φίλοι μὲν
 θεοῖς ὄντες, ἀγαπήτοί δὲ φίλοις, τίμιοι δὲ πατρίσιν.

quibus par est, honoribus afficior: artificibus cara
 laborum socia, fida domorum custos heris, opitu-
 latrix benigna servis, in laboribus pace curandis
 adiutrix egregia, constans in negotiis bellicis auxi-
 liatrix, amicitiae consors optima. Ad hoc amicis
 meis suavis & inelaborata est cibi potusque per-
 ceptio. Expectant enim, donec appetant. Iisdem
 suavior adest somnus, quam otiosis; ac neque eum
 relictum ægrè ferunt, neque propter eum, quæ
 agenda necessario sunt, omittunt. Juvenes senum
 laudibus gaudent, senes juvenum honoribus de-
 lectantur. Iidem rerum olim gestarum jucundè
 recordantur, & res præsentis dum gerunt de-
 lectantur, quum quidem meâ causâ diis accepti
 sint, amicis autem cari, patriisque suis honorati,

ἔταν δ' ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος, ἔ' μετὰ λήθης
 ἄτιμοι κῆνθαι, ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν αἰὲ χρόνον
 ὑμνέμενοι θάλλουσι. ποιαῦτά σοι, ὦ παῖ τέκνων ἀ-
 γαθῶν Ἡράκλεις, ἔξεσι Δακρυησαμένῳ τὴν μα-
 καρσοτάτῃν δ' δαίμονίαν κεκληῖσθαι.

Denique quum finis à fato præstitutus adest, non
 cum oblivione jacent inhonorati, sed cum memoria
 per omne tempus cantati florent. Hujusmodi, mi
 Hercules, fortium parentum soboles, laboribus ex-
 antlatis, felicitate tibi licet celeberrimâ potiri.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

ΗΘΙΚΟΙ.

THEOPHRASTI
CHARACTERES

ETHICI.

17

TO THE HONORABLE

MEMBERS OF THE

HOUSE OF

REPRESENTATIVES

OF THE STATE OF

NEW YORK

✓

E

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ
ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

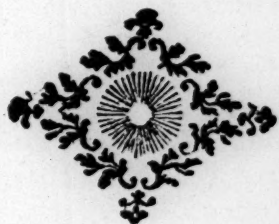
ΗΘΙΚΟΙ.

THEOPHRASTI
CHARACTERES
ETHICI.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
Doctum imitatore, & vivas hinc ducere voces.

HOR. in Art. Poet.

Edidit JOSEPHUS SIMPSON, A. M.
Coll. Reg. OXON. Soc.

LONDINI,
Impensis G. HAWKINS. MDCCLVIII.

ГЕОГРАФИЯ

КАРАКУМ

Историческое

ГЕОГРАФИЧЕСКОЕ

ОПИСАНИЕ

ИСТОРИИ

Историческое географическое
описание Каракума
и его окрестностей

Издательство "Синтез", А.И.
С.-П.б. 1900 г.

ЛОНДОН

Издательство "Синтез", А.И.

P R Æ F A T I O

*De hujus operis auctore, argu-
mento, & titulo.*

AUCTOR hujus libri, vel potius libelli, sine du-
bio *Theophrastus* est, majoris magistri magnus
ille discipulus, *Aristotelem* dico, cui & in schola
successit. Patria fuit *Eresus*; est autem *Eresus* urbs in
Lesbo insula, teste *Stephano* περὶ πόλεων. Nomen ei pri-
mum *Tyrtamus*, postea ob divinam eloquentiam dictio-
nisque & styli elegantiam *Euphrastus*, & demum *Theo-
phrastus* ab *Aristotele* magistro est appellatus: uti refe-
runt *Strabo*, *Laertius*, *Stephanus Byzantinus*, *Suidas*, *He-
sychius*, & alii. Verba *Suidæ* sunt, Θεόφραστος πρότερον ἑκα-
λεῖτο Τύρταμος. Διὰ δὲ τὸ θένως φράζειν, ὑπὸ Ἀριστοτέλους ἐκλήθη
Εὐφραστός, εἴτα Θεόφραστος. Ὡσπερ Πλάτων, διὰ τὸ ἐν τοῖς λό-
γοις Πλάτος, τῷτο μέλωνόμασθαι, πρότερον καλέμενος Ἀριστοκλῆς.
Non igitur *Plato* à *Latis humeris* nomen obtinuit (quod som-
niant vulgus Grammaticorum) sed à copia & ubertate,
& (ut ita dicam) latitudine styli atque sermonis, *Plato*,
qui prius *Aristocles*. Πλάτος in oratione docet nos *Aristo-
teles* in *Rhetorica*: Sed hoc non agimus; nec quicquam
nobis nunc cum *Platone* divino illo philosopho, *Homero*
illo philosophorum, uti olim est appellatus. Redeo
ad *Theophrastum*; de quo addit *Suidas*, μαθητὰς δὲ ἔσχε
πλείους ἢ δύο, discipulos habuit plusquam duos: quid mirum?
locus procul dubio mutilus & cauda truncatus, & sup-
plenda ex *Diogene* & aliis vox est, viz. χιλιάδας. *Hesy-
chius* Illustrius post *Diog. Laertium*, λέσθαι εἰς τὴν Θεοφράστου
διατριβὴν φοιτᾶν μαθητὰς πρὸς διττοχίλις, discipulorum circa duo
millia. Ad grandem omnino ætatem pervenit; quippe
qui ad nonagesimum & nonum annum jam vitam pro-

duxerat tunc temporis cum hoc opus inscripsit, ut ipse de se in *proœmio* testatur: quare vero simile est, eum annos centum supraque attigisse: & tamen (quod merito mirum videri potest) *Lucianus*, qui librum scripsit *Περὶ τῶν μακροβίων*, ubi & id ex professo agit, ut omnes longævos philosophos in unum veluti fasciculum colligat, nullam omnino *Theophrasti* nostri mentionem facit. Quid quod *Cicero* magnus *Theophrasti* nostri admirator in *Tusculan.* cum inducit querentem de vitæ humanæ brevitate, ac si noverca nobis esset natura, quæ cervis & cornicibus longius vitæ spatium quam hominibus indulserit. Sed hoc forte indignum tanto philosopho, & ad Caput *περὶ μεμψιμοιρίας* merito esset referendum, nisi querelam hanc inexplibilis literarum ardor, & nimium philosophiæ studium extorsisset, quippe βίος βραχύς, τέχνη μακρά. Scripsit *Theophrastus* libros affatim multos; quorum plerique naufragio temporis absorpti, pauci ad nos salvi enatarunt. Titulos horum omnium & catalogum nobis exhibet *Diog. Laertius*, numero autem efficiunt 220; & ab aliis plures adjiciuntur. Adeo ut librorum numerum & egregiam in scribendo industriam si spectemus, *Eresus* certe noster non minus χαλκέντερος, aut βελιόλαθας, aut *Adamantius*, aut *Συνιακλήριος*, quam vel ipse *Didymus*, aut *Origenes*, dici mereatur. Atque hæc de Auctore.

Argumentum operis totum est de moribus humanis, & ad *Ethicorum* seu *Moralium* Philosophiam pertinens; nec tamen via philosophica hic procedit *Theophrastus* (uti præceptor ejus in suis *Moralibus*) sed media quadam inter philosophicam, & poeticam, ut recte observavit magnus *Casaubonus*. Nam & ad eundem scopum in hoc opere collineat, ad quem moralis philosophus, viz. vitæ morumque emendationem. Quid sit vitium descriptione, ὡς ἐν τύπῳ, proponit; at tum pergit μεμψικῶς poetarum more, in fictis personis naturam ejus ob oculos ponens, & ad vivum exprimens: quod Comici præsertim poetæ faciunt, dum mores & ingenia hominum in scena repræsentant. Reprehensum à *Momo* *Prometheum* legimus, quod cum hominem è luto finxit, fenestram in pectore non posuisset. Videtur mihi *Theophrastus* hoc in libro velle quodammodo defectum illum

supplere, & fenestram quandam aperire, per quam mores animosque hominum intueri nobis liceat: adeo ut speculum vitæ humanæ non immerito nuncupetur hoc opus, non minus quam aut Historia aut Comœdia. Authorem nostrum medicæ artis peritum fuisse nemo inficias iverit, qui libros ejus *de plantis* inspexerit. Nec vero corporis magis quam animi medicinam caluit; ut interni corporum morbi indiciis quibusdam & symptomatis externis dignoscuntur, ita hic hominum vitia, qui morbi animorum sunt, & intus latent, notis quibusdam & characteribus externis describuntur. Pessima quidem hic scatet colluvies & sentina vitiorum; nec quis (opinor) sustineret Camarinam hanc tam male olentem movere aut inspicere, nisi elegantissimus auctor ingenii sui flosculis & dictionis suavitate (*scelera ipsa nefastis Sic descripta placent*) eam naribus nostris attemperasset. Placent etiam hominum deformium picturæ, si Apellis manu & penicillo depingantur. Sed parum est placere, nisi etiam profint hæc vitiorum imagines vivis coloribus expressæ ac delineatæ. Pueri *Lacedæmonii* ebriorum hominum conspectu à vitio illo plusquam belluino deterrebantur. Pari modo Characterista noster colores hos & lineamenta vitiorum nobis ob oculos ponit, ut eorum odium animis nostris ingeneret. Neque hoc solum; sed etiam contra mores & machinationes nequam hominum signis hisce & indiciis præmoniti sumus & præmuniti: & hoc modo vitia & odimus pariter & cavemus. Quemcunque enim *Theophrastus* in albo suo, vel potius in nigro conscripsit, cui-cunque notam & characterem inussit——*hic niger est, hunc tu Romane caveto*. Quæret hic forte quispiam, cur *Theophrastus* vitiorum duntaxat, non item virtutum, nobis characterismos dedit? At is certe dedit, sed temporum injuria iterum nobis abstulit (proh dolor!) pretiosissimum illum thesaurum. (Desideratur tota illa pars de virtutibus, atque reliqua hæc de vitiis manca est & imperfecta.) Quanquam si vitiorum solummodo characteres scripsisset, non utique deesset quod responderi poterat. 1. Quia pauciores sunt virtutes, quam vitia, &

——*vix totidem numero, quot
Thebarum portæ vel divitis ostia Nili:*

at vitiorum plena sunt omnia, ut abundanti cautela & præmunitione adversus ea opus sit. 2. Quia virtutes in aperto sunt, ut non opus sit tot indiciis & characteribus ad eas discernendas. Maxima pars hominum prædicat quisque bonitatem suam, inquit Sapiens; at naves suos & vitia, morbosque & ulcera animorum tegere plerique satagunt & occultare; *Extra est quod splendet, quod sanum est pandimus omnes, Mens bona, fama, fides, hæc clarè, & ut audiat hospes.* Atque hætenus de argumento. Titulus seu inscriptio hujus libri est Ἡθικοὶ χαρακτῆρες, qui argumento operis apprime quadrat; χαρακτῆρς est nota impressa vel insculpta à τῷ-χαραάσσω, sculpo, celo, imprimo, ab Heb. ברת vel חרת incidit, exculpfit, exaravit. Erit enim hoc tanquam exemplar & speculum quoddam morum, ubi virtutum ac vitiorum expressæ notæ cernebantur. Igitur Ἡθικοὶ χαρακτῆρες sunt morum characteres, seu notæ, seu signa, seu imagines, εἰκόνες ἡθῶν (nam χαρακτῆρ & εἰκὼν hoc sensu idem sunt) vel εἰκονισμοὶ, ut Seneca alicubi, *descriptiones morum*, ut Cicero. Hinc in Rhetorum scholis χαρακτῆρες τῶ λόγῳ dicuntur *formæ* seu *ideæ* seu *differentiæ orationis*, quibus, veluti notis & signis, dicendi genera inter se distinguuntur.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

ΗΘΙΚΟΙ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ἡ ΔΗ μὲν καὶ πρότερον πολλάκις ὀππότε καὶ
Διόνοισιν, ἐθαύματα, ἴσως ἢ εἰδὲ παύσομαι
θαυμάζων, τί δή ποτε τῇ Ἑλλάδι ὑπὸ τὸν αὐτὸν

THEOPHRASTI CHARACTERES

ETHICI.

PROOEMIUM.

JAM quidem & prius sæpe, cùm animum eò in-
tendissẽm, miratus sum, nec fortasse cessabo
mirari, quid tandem, Græciâ sub eodem aere ja-
cente, & omnibus Græcis similiter institutis, ac-

1 Hoc proœmium nonnullæ obscuritatis haud omnino ex-
pers videtur: ab antiquis notatur auctõribus & in aeribus
regionum Græciæ & in habitantium ingeniis mirum quantam
fuisse differentiam. Quis nescit in Bæotia alium longè cœli
haustum fuisse, alium in continenti Attica? longeque crassiore
aere usos quam ipforum vicinos Athenienses? Notum illud

8 THEOPHRASTI

αἴερα καμένης, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήων ὁμοίως παι-
δευομένων, συμβέβηκεν ἡμῖν ὅτι αὐτὴν τὰξιν τῶν
τρίπων ἔχειν. ἐγὼ γάρ, ὦ Πολύκλεις, σιωθεωρήσας
ὅτι πολλὰ χρόνα τὴν ἀνθρωπείην φύσιν, καὶ βεβαιωκώς
ἔτι ἢ ἐννεήκοντα ἐννέα, ἔτι ὅτι ἀμιληκῶς πολλαῖς τε

ciderit nobis, ut non eandem speciem morum ha-
beremus. Ego, *Polycles*, cū ex longo tempore
contemplatus essem humanam naturam, & vixissem
annos nonaginta novem, & insuper versatus fuissem
cum multis, & omnis generis naturis, & juxta
spectando comparassem multā cum diligentia bonos

Horatii, Bacotum in crasso jurares aëre natum. Itaque ingenia
etiam longè diversa, ut ex Græca historia cuivis notum est.
Quid autem de institutione? An putemus similiter suos liberos
instituisse Athenienses & Lacedæmonios? Imo vero ita diversa
erat educatio, ut difficilior sit reperire in quo convenirent,
quam in quo differrent. Quod igitur ait, Græciam totam
eidem subjectam esse cæli regioni, Græcosque omnes eadem
disciplinā solitos imbui, accipiendum est ut dictum minus
ἀκριβῶς. *Theophrastus* enim toto hoc libello de Atheniensibus
tantum videtur agere: omnia enim ad mores Atheniensium, &
ea quæ fieri solebant in istâ urbe, referuntur. Nam quod de
Athenis ita, quasi de totâ Græciâ loquitur, hæc quoque causa
esse potest; quod illa urbs, dum floruit, ocellus Græciæ &
Ἑλλάδος Ἑλλάς, ut est in *Euripidis* Cenotaphio, fuit. Huic
autem interpretationi hoc objici potest: *Theophrastus* seipsum
inter Græcos computat, quod haud verum est in stricto sensu,
si per Græcos intelligimus Athenienses, quoniam *Theophrastus*
apud *Eresum* in *Lesbo* natus fuit, insulâ in *Ægeo* mari. Hæc
autem evanescit objectio, cum nobiscum cogitemus, quod
Theophrastus maximam partem vitæ degebat Athenis, & quod
adeo dialectico, consuetudinibus, moribusque loci consuetus
fuisset, ut verè Atheniensis haberetur; sed pro seipso judicet
lector eruditus.

1 Hic locus non concordat (inquit *Palmerius* in exercita-
tione p. 616.) cum *Diogene Laertio*, ut notavit doctissimus
Casaubonus, qui vult ex hoc loco corrigi numeros *Laertii*, &
putat errorem ex notis ortum, & ὅτι perperam apud *Laertium*

καὶ παντοδαπαῖς φύσεσι, καὶ ὡραζομένην ἐξ
ἀρεθείας πολλῆς τῆς τε ἀγαθῆς τῇ ἀνθρώπων καὶ
τῆς φαύλης· ὑπέλαβον δὲ συγγράψαι ἅ ἐκάτεροι
αὐτῶν ἡπληθεύουσιν ἐν τῷ βίῳ. ἐκθήσω δέ σοι κατὰ
γῆν ὅσα τε τυγχάνει γῆν τρόπων τέτοις¹ περισκέ-
μμα, καὶ ὃν τρόπον τῇ οἰκονομίᾳ χρᾶνται. ὑπε-
λαμβάνω γὰρ, ὦ Πολύκλεις, τῆς ἡμῶν βελτίους
ἴσεσθαι, καὶ ἀλειφθέντων αὐτοῖς ὑπομνημάτων ποι-
τῶν· οἷς ὡραζομένην χρώματα, αἰρήσονται πῶς

homines & malos, putavi oportere me conscribere
quæ utrique eorum studiosè faciunt in vitâ. Ex-
ponam autem tibi, secundum genus suum, quæ sunt
morum genera his utrisque adjacentia, & quo mo-
do administratione utuntur. Puto enim, O Poly-
cles, filios nostros meliores fore, relictis iis talibus
monumentis, quibus exemplaribus utentes, eligent
cum hominibus optimè se gerentibus unâ esse &
versari, ut iis non sint inferiores. Vertam me

scriptum εθ'. Sed non animadvertit doctus vir *Laertium* non
notasse annum, quo *Theophrastus Characteres* scripsit, sed quo
mortuus est, ideo non potest error inde manasse; nam apud
Laertium dicitur vixisse ἔτη πέντε καὶ ὀγδοήκοντα, qui numerus in
notis est πέντε, quæ notæ non accedunt ad εζ' aut εθ'. *Theophrastus*
autem ad *Polyclem* scribens, cui librum suum mittebat, ait se
vixisse annos ἐννεήκοντα ἐννέα. Ideo nihil in eo decernendum puto.
Et certè eò quod, ut notavit *Casaubonus*, nec *Lucianus*, nec *Cen-
sorius*, nec alii qui de longævis scripserunt, de eo meminerunt,
credo potius ex *Diogene Laertio* corrigendum hunc *Theophrasti*
locum, quam ex hoc loco corrigendum *Laertium*.

1 Ita repræsentavit *Casaubonus*, quia mores (inquit) sunt
accidentia quædam, quæ nobis προσκείμεναι, & inhærent; sed
contra fidem omnium MSS (excepto E.) & Edit. *Oporini* &
Camotii, in quibus exhibetur προκείμενα. Errore, ut videtur,

orto ex abbreviata scriptura προκείμενα, quod posteriores librarii
malè legerunt προκείμενα. *Needhamus*.

ὁρχημονεςάπισ ζυεῖναι τε καὶ ὁμιλεῖν ὅπως μὴ
καταδέεσθαι ὥσιν αὐτῶν. τρέψομαι ὃ ἤδη ὅππῃ τῷ
λόγον· ¹ σὸν ὃ, ἀποκολυθῆσθαι τε καὶ εἰδῆσαι εἰ ὀρθῶς
λέγω. ² πρῶτον μὲν οὐδὲ παρήσομαι τῷ λόγον ἀπὸ τῷ
τὴν εἰρωνείαν ἐξηλωκότων, ἀφείς τὸ προοιμιάζεσθαι,
καὶ πολλὰ ³ περὶ τῆς πράξεως λέγειν. καὶ ἄρξομαι
πρῶτον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, καὶ ὁρίεσθαι αὐτήν. εἰ
ἔτι καὶ τῷ εἰρῶνα διέξομαι, ποῖς τίς ἐστι, καὶ εἰς τίνα
τρέπον ⁴ καλεῖν ἐκείνην καὶ τὰ ἄλλα δὴ τῶν παθημάτων

autem jam ad sermonem. Tuum erit juxta sequi,
& observare an rectè dicam. Primum igitur sermo-
nem faciam ab iis qui Simulationem affectarunt,
omittens procemium facere, & multa de negotio
dicere. Et incipiam primum à Simulatione, &
definiam eam; deinde hunc in modum Simulato-
rem percurram. Qualis quis sit Simulator, & quem
ad morem deferatur; etiam alias Passiones, sicut

1 Σὸν δὲ tuum erit. Ellipsis est μέρος in Græca Linguâ & mi-
nus in latinâ.

2 Post præcedentia hæc tautologiam inducunt pessimam, &
quæ nulla ratione excusari potest. Librorum discrepantiam
mihi deprehendo certam, & duas lectiones diversas discrimi-
nandas esse aio. In quibusdam libris fuit, πρῶτον μὲν εἰ
παρήσομαι τὸν λόγον ἀπὸ τῶν τὴν εἰρωνείαν ἐξηλωκότων, ἀφείς τὸ προ-
οιμιάζεσθαι καὶ πολλὰ περὶ τῆς πράξεως λέγειν, καὶ ὁρίεσθαι αὐτήν,
&c. in aliis, καὶ ἄρξομαι πρῶτον ἀπὸ τῆς εἰρωνείας, ἀφείς τὸ προ-
οιμιάζεσθαι καὶ πολλὰ περὶ τῆς πράξεως λέγειν, καὶ ὁρίεσθαι αὐτήν,
&c. Ista diversitas ad marginem notata, & sic in contextum
intrusa alieno loco. Needhamus legit, πρῶτον μὲν εἰ μνήσομαι
τῶν τὴν εἰρωνείαν, &c.

3 Περὶ τῆς πράξεως, de re, de negotio scil. fuscepto Need-
hami conjecturæ de hoc loco nequaquam adfentior, qui περὶ
pro περὶ reposuit; nam verba secundum Casauboni versionem
sunt satis perspicua: dicit enim Theophrastus quod procemium
mitteret, neque multa de re afferret, sed eam breviter definiret.

4 Καλεῖν ἐκείνην Att. pro καλεῖν ἐκείνην.

ETH. CHARACT. 11

των, ὡς περ ὑπερθέμῳ, περιάσομαι καὶ γὰρ φα-
νερά καλῶς ἔσται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

ΠΕΡΙ ΕΙΡΩΝΕΙΑΣ.

Η Μὲν γὰρ εἰρωνεῖα δόξειεν εἶναι, ¹ ὡς τύπῳ
λαβεῖν, προσωπίσις ὅτι τὸ χεῖρον παράξῃ
καὶ λόγων. ² ὃ δὲ εἰρων, πᾶσις τίς ἐστιν, οἷον προ-
σελθὼν πῶς ἐχθροῖς ἐθέλειν λαλεῖν, καὶ μισεῖν. καὶ
ἐπαινεῖν παρτίτας ³ οἷς ἐπέθετο λάθρα, καὶ τέτις
⁴ συλλυπεῖσθαι ἡττωμένοις καὶ συγνώμῃν ἣ ἔχειν πῶς

supra proposui, conabor, per singula genera, claras
statuere.

C A P U T. I.

DE SIMULATIONE.

Simulatio igitur videatur esse, ut *eam* definitio-
ne minus exactâ capiam, Fictio actionum &
fermonum in pejus. Simulator autem talis quis est,
qualis cūm accesserit ad inimicos, velit *cum* iis lo-
qui, non *eos* odisse; & laudare præsentēs quibus
clām imponebat; & cum illis victis congemere.

¹ Solet *Theophrastus* suas descriptiones cum excusatione quā-
dam proferre, ne quis hic exquisitas requirat definitiones. Ait
igitur, ὡς τύπῳ λαβεῖν, quod loquendi genus ex *Aristotele* aliisque
Theophrasti libris, & *Platone* ipso notum est.

² Nomine εἰρων in hoc loco intelligi videtur, is, qui ope-
ram dat, ut eos, quibuscum versatur, per mendacia decipiat;
quique egregie sibi placet, ubi aut dictis aut factis aliorum spem
& expectationem jocosè (uti sibi videtur) fefellerit. *Fellus*.

³ Οἷς ἐπέθετο λάθρα. Non est ἐπιτίθεσθαι *invahi in aliquem*,
sed tanquam ex insidiis & superiore loco adoriri; ab ea no-
tione est vox ἐπιθέτης pro *plano* & *impostore*.

⁴ Putà, in judicio, si litem perdidierint: aut ex aliquo cer-

κακῶς αὐτὸν λέγουσι, καὶ ἔτι πῆς καθ' ἐαυτὸν λεγο-
 μένοις· καὶ πρὸς τὰς ἀδικημένους καὶ ἀθανακίῃσιν
 πρῶτως ἀλαλέεσθαι. ¹ καὶ τοῖς ἐνυψυχάνειν καὶ παρὰ
 βελομένοις, πρὸς τὰς ἐπανελθεῖν καὶ μηδὲν ὡς
 πρῶτον, ἐμολογῆσαι, ἀλλὰ φῆσαι βελομένους· καὶ
 πρὸς τὰς ἀρτίως ἀρτίως ἀρτίως ἀρτίως ἀρτίως ἀρτίως
 πόν, καὶ μαλακισθῆναι. ² καὶ πρὸς τὰς δανειζομένους ³ καὶ

Item veniam habere maledicentibus ei; & ob ea
 quæ dicta sunt adversus eum; & cū affectis inju-
 riā ab ipso & indignè ferentibus mansuetè colloqui.
 Item volentes eum adire festinanter, jubere rursū
 venire. Item nihil eorum quæ facit confiteri, sed
 dicere se deliberare. Item fingere se jam advenisse,
 & ipsum serò venisse, & languidiorem fieri. Item
 mutuò accipere cupientibus, aut stipem collatitiam

tamine (qualia erant apud veteres multa) inferiores recesserint;
 aut denique clade belli fuerint affecti. *Casaub.*

¹ Ἐνυψυχάνειν, scil. αὐτῶ. Si aliquis eum adeat de re se-
 ria consulturus, sibi non vacare simulabit, negotiis utique im-
 plicito; adeoque jubebit eum tempore magis opportuno redire.
 Quin & huc referri debent ea, quæ paulò infra sequuntur, ἀρτίως
 παραγεγονέναι ὅψι γένεσθαι, μαλακισθῆναι. Iis enim & similibus
 mendaciis sese excusare satagit, hominemque ludos facit. *Fellus.*

² Pecuniam ab eo mutuò rogantibus, aut ἔρανον five stipem
 collatitiam petentibus, respondet ille, quasi eorum verba non
 accepisset, in officina sua nullas istiusmodi merces vanales pro-
 stare. E contra, cum nihil habeat, quod vendat, merces ali-
 quas, quas viliori pretio vendere queat, sibi presto esse narrat;
 nimirum, ut animos spe lucri erectos deprimat, hominumque
 expectationem frustretur. *Fellus.*

³ Moris erat apud Athenienses, ut amicos suos adversà for-
 tunā utentes nummis collatitiis sublevarent; qui tamen non
 prorsus gratuitò dabantur, sed eā lege, ut si quando blar-
 dior fortuna arriserit, eadem summa persolveretur. Locus
 difficilis quem mutilum censent viri eruditi, & in libro de
 Usur. Cap. 3. *Salmasius* ita supplet, καὶ πρὸς τὰς δανειζομένους

ἐρανίζῃνας, ὡς ἔ' πωλεῖ· ¹ καὶ μὴ πωλῶν, φήσει
πωλεῖν. καὶ ἀπέσας τί, ² δόξει μὴ προσποιεῖσθαι· καὶ
³ ἰδῶν, φήσει μὴ ἰωρακέναι, ⁴ καὶ ὁμολογήσας μὴ μεμνή-

petentibus dicere quod non vendit, & non ven-
dens dicit se vendere. Item cū audiverit quid, fin-
gere se non audisse; & cū viderit quid, dicit se
non vidisse; & cū promiserit quid, non memi-
nisse. Item aliqua consideraturum se dicit, aliqua

καὶ ἐρανιζομένους εἰπεῖν ὡς ἔκ ἀργύριον ἔχει· πρὸς δὲ τὰς ἀνι-
τιώνας, ὡς ἔ' πωλεῖ, καὶ μὴ πωλῶν, φησὶ πωλεῖν. Nimis audacter
profecto & arbitrarie, imprimis ubi longe aliud latere potest.
Visne suspicionem? Legendum forte, καὶ πρὸς τὰς δυνειζομένους
καὶ ἐρανιζοῦσας, ὡς ἔ' σχολή, καὶ μὴ πωλῶν, φήσει πωλεῖν. εἰρων,
a quo pecunia mutua & eranus petitur, dare non recusat, sed in-
quit primo, otium non est, & mox addit eodem spiritu, se, cum
nihil venditurus sit venditurum: ut sic innuat scilicet oblique,
pecunia numerata indigere semet, eamque aliis proinde submi-
nistrare non posse. De bonis suis aliquid venderet, ut inde pe-
cuniam sibi conficeret; quod non aperte dicit εἰρων, sic enim
recusaret, sed tacite subinnuit, ut de eo cogitare possint rogan-
tes. Sentis? Nihil accommodatius hic. Sic minimā mutatione
locus est facillimus & integerrimus: nam σχολή nullo negotio hic
transire potest in πωλεῖν, de eo non dubitabat quisquam. ὡς ἔ'
σχολή pendet a φήσει, ut ipsum πωλεῖν: hoc apertum.

1 Καὶ μὴ πωλῶν φήσει πωλεῖν. Quorum hæc? nempe ut eo
pacto manum illi adeat apud quem ista loquitur: itaque pe-
cunia illum emungat, aut aliam fraudem faciat.

2 Δόξει μὴ προσποιεῖσθαι, est, videbitur non assequi, & per
se subsistit: μὴ προσποιεῖσθαι idem significat, sed a φήσει se-
quenti pendet, neque juris est sui. καὶ ἀπέσας τί, μὴ προσποι-
εῖσθαι, καὶ ἰδῶν, φήσει μὴ ἰωρακέναι, καὶ ὁμολογήσας, μὴ μεμνήσθαι:
tria hæc ligantur a uno φήσει, quod in medio stat, & utrique
lateri se præbet. Nihil apertius: & sic nulla ne minima diffi-
cultas est in his, quæ Interpretes hercule exercuerunt quosdam.

3 Ἰδῶν videns; scil. τί quid uti ante ἀπέσας τί.

4 Καὶ ὁμολογήσας. Ecce ait se εἰρωνα eum intelligere, qui
pactus aliquid dicat se non meminisse, hoc est, pactis non stat.
Neque enim de quâvis confessione verbum ὁμολογεῖν hoc loco

δαι, καὶ τὰ μὲν σκέψασθαι φάσκει, τὰ δὲ ἔκιν εἰδέναι, τὰ δὲ θαυμάζειν, τὰ δὲ ἤδη ποτὶ καὶ αὐτὸς ἔγω ἀναλογισσάσθαι, καὶ τὸ ὅλον, δεινὸς τῷ πικρῷ τρόπῳ τὰ λόγῳ χρῆσθαι, καὶ πιστεύω· ἔχ' ὑπολαμβάνω· ἐκπλήττομαι. καὶ ¹ λέγει ἑαυτὸν ἕτερον γεγονέναι· καὶ μὲν, καὶ ταυτὰ πρὸς ἐμὲ διεξήκει· ὡς δὲ αὐτὸς μοι τὸ πρῶτον· ἄλλω τινὶ λέγει· ² ὅπως δ' ἡ σοὶ ἀπιστήσω, ἢ ἐκείνῃ καθαγίνω, ἀπορῶμαι. ³ ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάττον

nescire, aliqua mirari, quoad aliqua autem jam olim & ipsum sic cogitasse; & in summâ, tali modo sermonis uti peritus est: non credo; non puto; percellor; & dicere se ipsum alium fieri; item non hæc mihi narraverat; incredibilis mihi res est. Aliū alicui dic; quomodo autem aut tibi non credam, aut illum damnem, dubito. Verum vide ne tu celerius credas talibus vocibus, & locutioni-

accipimus: sed pro consentire in rem aliquam, aut, aliquid spondere.

1 Καὶ λέγει ἑαυτὸν &c.] Sensus est, cum ipsemet fuerit, qui id, de quo quaeritur, dixerit feceritvè, non se tamen, sed alium, fuisse dicet, à quo id fuit dictum factumvè.

2 Prius ὅπως δέ σοι. Minima autem hac meâ mutatione elegantissima exsurgit antithesis. Nonne legendum ait *Cornelius de Pauw* ὅπως δέ, σοὶ ἀπιστήσω ἢ ἐκείνῃ καθαγίνω, ἀπορῶμαι? ὅπως δὲ ἀπορῶμαι. plane vero dubito. ἢ ἐκείνῃ respicit antecedens καὶ ταυτὰ πρὸς ἐμὲ διεξήκει: & ista cohærent, neque seperata sunt.

3 Needhamus vult legere, ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θάττον πιστεύεις. Τοιαύτας φωνὰς καὶ πλοκαῖς καὶ παλλογίας εὐρεῖν ἐστίν. Οὐ χεῖρον δὲ ταῦτα τῶν ἡθῶν μὴ ἀπλᾶ, ἀλλ' ἐπίβρυτα, φυλάττεσθαι μάλλον ἢ τὰς ἔχους. Hoc modo optimus constabit sensus. *Cornelius de Pauw* sic: πιστεύειν cum casu quarto: scio, quid dici possit, sed malo certe hic, πιστεύης τοιαύταις φωναῖς καὶ πλοκαῖς καὶ παλλογίαις. καὶ χεῖρον pro ἔν χεῖρον scriptum est paulo liberius. Ita Græci aliquando, ut sciunt, qui Linguam callent.

πισθῆης τοιαύτας φωνὰς καὶ ¹ πλοκαῖς καὶ παλιλλογίας
² ὅς χεῖρόν ἐστιν εἶρεῖν ἔδεν· τὰ δὲ τῷ ἡθῶν μὴ ἀπλᾶ,
 ἀλλ' ὀπίσθελα, φυλάττεσθαι μάλλον δεῖ ἢ τὰς ἐχέας.

Κ Ε Φ. Β'.

ΠΕΡΙ ΚΟΛΑΚΕΙΑΣ.

ΤΗΝ ὃ κολακείαν ὑπολάβοι ἂν τις ³ ὁμιλίαν
 αἰσχεράν εἶναι, συμφέρουσαν ὃ τῷ κολα-
 κεύοντι. τὸν ὃ ⁴ κόλακα πιεστόν τινα, ὥς πορβο-
 ῦμον ἅμα εἰπεῖν, ενθυμῇ ὡς ἀποβλέπουσιν εἰς σέ οἱ
 ἄνθρωποι; τῷτο ἔδεν γίνεσθαι τῷ ἐν τῇ πόλει πολλῷ
 bus perplexis, & ejusdem verbi iterationibus; quo
 deterius nihil est invenire. Hujusmodi mores non
 simplices sed insidiosos cavere magis oportet quàm
 Viperas.

CAPUT. II.

DE ADULATIONE.

Adulationem autem putet aliquis conversatio-
 nem indignam esse, conferentem verò *emolu-
 menti quid* ad adulantem. Adulatorem autem ta-
 lem quem, ut ambulans simul *cum alio* dicat, num
 animadvertis quàm in Te homines convertant ocu-

1 Vocat πλοκαῖς quæ Cicero lib. 11. de orator. cap. 86. invo-
 lucra & integumenta dissimulationis: sive subdolos & ad fallen-
 dum compositos sermones, tanquam retia vel laqueos.

2 Sic præclare maximus poetarum *Iliad.* 9. v. 312.

Ἐχθρος γὰρ μοι κεῖνος ὁμῶς αἰῶς ἀΐδω πύλησιν,

Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεῖθε ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάλλει.

3 Late patet vox ὁμιλία, & ea omnia ferme complectitur quæ
 in vitæ quotidianæ usu solent accidere.

4 Τὸν κόλακα] *Galenus*, in libro de dignoscendis curandisque
 animi affectibus, adulatorem tribus notis insignit, τῷ προσα-
 γορεύειν, τῷ παραπέμπειν, τῷ συνειπνεῖν τοῖς πολλοῖς δυναμένοις ἢ
 πλεονέσσει.

ἢ σοί. ἡυδοκίμεις χθές ἔν τῇ σοῦ πλείονων γὰρ ἢ
 τεράκοντα ἀνθρώπων κατῆμένων, καὶ ἐμπροσθέν
 λόγῳ, τίς εἴη βέλτιστος, ἀπ' αὐτῶ ἀρξαμένους
 πάντας, ὅτι τὸ ὄνομα αὐτῶ καλενεχθῆναι. καὶ ἄλλα
 πιαῦτα λέγειν. ἀπὸ τῶ ἱμαλίου ἀφελὲν κροκίδα.
 καὶ εἴαν τι πρὸς τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς ἀπὸ πνέ-
 ματος προσεχθῇ ἄχυσον, καρφολογῆσαι καὶ
 ἐπιτελάσας ἢ εἰπεῖν, ὁρᾷς; ὅτι δυοῖν σοι ἡμερῶν ἐκ
 ἐλπίδύχκα, πολιάν ἔσχηκας τὸν πῶλωνα μετόν
 καίπερ, εἴ τις καὶ ἄλλος, ἔχεις πρὸς τὰ ἔτη μέ-
 λαιναν τὴν τρίχα καὶ λέγοντος ἢ αὐτῶ τι, τὸς

los? Hoc nulli fit eorum qui in civitate sunt, præ-
 terquam Tibi. Sermone hominum celebratus eras
 heri in porticu; pluribus enim quam triginta ho-
 minibus ibi sedentibus, & incidente sermone quis
 esset optimus, constabat ab ipso Te incipientes om-
 nes, in nomen ipsius deferri; & alia talia dicat.
 Item à veste auferat floccum; & si qua palea ad
 crinem capitis à vento afferatur, paleam legat; &
 cum arriserit, dicat, videsne, quod duobus diebus
 Te non adii, barbam canis plenam obtinuisti;
 quamvis, siquis alius, habes ad annos respiciens ni-
 gram comam. Item, dicente illo aliquid, alios

1 Hæ porticus loci quidam erant, in quibus cœtus publici
 habebantur. Imaginum varietate, picturis elegantioribus, mul-
 tisque sedibus ornabantur. Hic confluxere & publicè docuere
 Philosophi. Plurimæ apud Athenas fuere porticus, quarum uno
 celebrior Πεισιανόκειος, & postea Περικλέη, vocabatur. Hic suam
 Philosophiam primò docuit, sectamque instituit Zeno; quæ non
 ab Auctore, sed à loco, in quo docuit, nomen duxit.

ἀλλὰς σιωπᾶν κελεῦσαι, καὶ ἐπαινέσαι ἢ¹ ἀκούειν
καὶ ὀπισημῆνασθαι ἢ, εἰ παύσειν, Ορθῶς. καὶ
σκώψαντι ψυχρῶς ὀπιτελάσαι, τὸ τε ἱμάτιον ὥσαι
εἰς τὸ εἶμα, ὡς δὴ ἐξ διωάμην² καταχεῖν τὴν
γέλωτα. καὶ τὰς ἀπαντήωντας ὀπιτεῖναι μικρὸν κελεῦ-
σαι, ἕως ἂν αὐτὸς παρέλθῃ. καὶ τοῖς παιδίοις μῆλα
καὶ ἀπίκας περιάμην³, εἰσενέγκας δέναι, ἐρῶν⁴
αὐτῶν καὶ φιλήσας ἢ εἰπεῖν, χρηστὴ πατρὸς νεότης!
⁵ καὶ Συωνέμηνος ἢ κρηπιδας, τὸν πόδα φῆσαι εἶναι
δυσρυθμότερον τῷ ὑποδήματι⁶. ⁷ καὶ πορδομένον πρὸς
τινα τῶν φίλων, πορδομένων εἰπεῖν, ὅτι πρὸς σε

tacere jubeat; & laudet eum audiente ipso; & sig-
nificat, si cessaverit, rectè eum dixisse. Item salibus
utenti frigidè arrideat, & vestem in os trumat, tan-
quam non potens detinere risum. Item obviam
venientes sistere paulum jubeat donec ille præterie-
rit. Item pueris, poma & pyra emens, cum intu-
lerit, dat vidente ipso; & cum osculatus fuerit eos
dicat, ô boni Patris pullulos! Item coemens cum
eo crepidas, pedem dicat concinniore[m] esse calceo.
Item proficiscente eo ad aliquem amicorum, cum
præcurrerit, dicat, quòd ad Te venit; & cum re-

1 Ἀκούσιος audiente, i. e. ἀκούσιος αὐτῷ audiente, uti infra
ἐρῶν⁴ αὐτῷ. vidente ipso.

2 Συωνέμηνος δὲ κρηπιδας, coemens [cum eo] crepidas. i. e.
comes in emendis.

3 Mos fuit Græcis Romanisque cum ad aliquem amicorum
viferent, nuncio missio suum adventum significare. Apud Ro-
manos verò, etiā maritus rure domum revertens mittebat qui
adventum significaret uxori, ut auctor est Plutarchus in *Quæstio-
nibus Romanis* p. 266. ac videtur fuisse hoc munus eorum servo-
rum quos *Anteambulones* vocat *Martialis*. Sic *Terentius* Phorm.
Act. 5. Sc. 11. *Abi, Geta, prænuntia. Casaub.*

ἔρχεται καὶ ἀναστρέψας, ὅτι προσήγελκα. ἀμέλει
 ἢ καὶ τὰ ἐν¹ γυναικείας ἀγορᾶς διακονῆσαι διωαλὸς
 ἀπνῶσι καὶ τῶν ἐσιωμένων, πρῶτος ἐπαινέσαι πν
 οῖνον.² καὶ παρμένων εἰπεῖν, αἷς μαλακῶς ἐδίεις!
 καὶ ἄρας τὶ τῶν ἀπὸ τῆς θεραπείης, φῆσαι, ταῖ
 ἄρα ὡς χρῆσόν ἐσι! καὶ ἐρωτῆσαι μὴ ῥιδοῖ, καὶ εἰ
 ὀπιθαλέομαι βέλειαι, καὶ ἔτι περὶ εἶλαι αὐτῶν.
 καὶ μὲν ταῦτα λέγων, πρὸς τὸ εἰς προσιπύων,
 ψιθυρίζειν καὶ εἰς ἐκείνον ἀποβλέπων, τοῖς ἄλλοις
 λαλεῖν. καὶ τῷ παιδὸς ἐν τῷ θεάτρῳ ἀφελόμενον
³ τὰ προσκεφάλαια. αὐτὸς ὑποστῶσαι. καὶ τὴν οἰκίαν

verterit, quòd prænunciavi. Imo etiam ea quæ in
 foro muliebri venalia ex foro muliebri ministrare po-
 tens est sine respiratione. Item ex convivis primus
 laudet vinum; & perseverans dicere, quam molli-
 ter comedis! & tollens quid eorum quæ apposita sunt
 à mensâ dicat, hoc quidem quam bonum est! Item
 roget num frigeat, & si amiciri vult, insuper &
 tegat eum. Et quidem hæc dicens, ad aurem ac-
 clinans se, fufurret, & loquatur aliis, respiciens in
 illum. Item cum in theatro abripuerit à servo pul-
 vinaria, ea ipse substernat. Item domum dicat be-

1 Adulator iste in minutis ac fordibus negotiis sedulus ac
 festinus per forum muliebri (quale Athenis fuit, ubi minuta
 vasa, & escaria, forsan ac olera, vānrent) assidue discurret; &
 officiosum se præstat.

2 Παρμένων ad præcedens ἐπαινέσαι, se refert, in laudando
 perseverans: παραμένειν πρὸς τι, rei incumbere, rem urgere,
 significat Græce, nihil notius.

3 Inter veteres ii, qui aut magni fuerunt aut viderentur,
 cum publicis adessent spectaculis, pulvinaribus aut insederunt
 aut incubuerunt. Servus ponè sequens hæc pulvinaria porta-

φῆσαι εὖ ἡρχίεκληονῆας· ἢ τὸν ἀγρὸν εὖ πεφυτευῶν·
καὶ τὴν ἑικόνα ὁμοίαν εἶναι. τὸ κεφάλαιον, τὴν κό-
λακά ἐστὶ θεάσασθαι πάντα ἢ λέγοντα καὶ πράτ-
τοντα οἷς χαρμῶν ὑπολαμβάνει.

Κ Ε Φ. γ'.

ΠΕΡΙ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ.

Η Δ Ε ἀδολεσχία ἐστὶ μὲν διήγησις λόγων μακρῶν
καὶ ἀπροεβλήτων. ὁ δὲ ἀδολέσχης τυχ-
πὸς ἐστίν, οἷον ὃν μὴ γινώσκει, τάτῳ ὡρακαθεζέ-
μενος πλεσίον, πρῶτον μὲν τὸ ἐαυτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν
ἐγκώμιον· εἶτα ὁ δὲ νυκτὸς εἶδεν ἐνόπνιον, τῷτο διηγῆ-

ne ædificatam, & agrum bene confitum, & pictu-
ram similem esse. Summatim, adulatorem est spec-
tare omnia & dicentem & facientem quibus putat se
gratiam *sibi* conciliare.

C A P U T. III.

DE GARRULITATE.

G Arrulitas est narratio sermonum longorum, &
non prius consideratorum. Garrulus autem
talís est qualis prope affidens huic quem non no-
vit, primum quidem sui ipsius uxoris dicat enco-
mium. Deinde, quod nocte vidit insomnium, hoc

vit, aut alia capiti, alia autem Heri alicui corporis parti subster-
neret. Turpe hoc & servile fuit officium; nil tamen se indig-
num putat adulator, modò voti sit compos. Imò, patroni
pulvinar ipse fieret, si hâc lege ejus gratiam conciliaret.

1 Intelligendum hoc est de imagine quàm artifex pulchrio-
rem multo fecerit eo quem refert. Nam hoc genus adulatio-
nis olim usitatum fuit. Vide *Lucianum* ὑπὲρ τῶν εἰκόνων. *Ca-
saubanus*.

σας· εἴθ' ὧν εἶχεν ἔπι τῷ δείπνῳ καὶ καθεκάσσε
 διεξελθεῖν. εἶτα δὴ προχωροῦν τοῦ πειράγματι,
 λέγειν ὡς πολὺ πονηρότεροί εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι
 τῶν ἀρχαίων· καὶ ὡς ἄξιοι γεγόνασιν οἱ ¹ πυροὶ ἐν
 τῇ ἀγορᾷ· καὶ ὡς πολλοὶ Ἰπιδημέσι ² ξένοι· καὶ ³
 θάλατταν ἐκ ³ Διονυσίων πλώϊμον εἶναι· καὶ, εἰ ποι-

narret. Deinde eorum quæ habuit in coenâ singula percurrat. Deinde, procedente negotio, dicat quam multo improbiores sunt nunc homines antiquis. Item quam vile sit triticum in foro. Item quam multi peregrini adveniunt. Item mare ex Dionysiis esse navigabile. Item si Jupiter pluviam

1 Intellige hic πυρῶν ἀγορὰν, qualis erat Romæ minutia frumentaria. Ut annona ipsa communis omnium victus est, ita pretium annonæ communis ferè omnium sermo, & nugæ & futiles præsertim homines ex hoc garriendi ansam arripiunt, & frivolis ineptisque quæstionibus obvium quemque obtundunt; *quanti venit triticum in foro: Hora quota est?* &c. Dupont.

2 Etiam hinc garriendi ansam arripit ὁ ἀδολέσχης. Nec mirum; solent enim homines peregrini in aliqua civitate commorantes omnium oculos ad se attrahere. Communis enim naturæ humanæ morbus est τὸ φιλόκαινον; & imprimis propter hoc notati sunt Athenienses, ad quorum mores præcipuè respicit Theophrastus. Hunc novitatis pruritus, quo laborabant Athenienses, tangit ipsa sacra Scrip. *Act. Apost.* cap. xvii. v. 21.

3 *Dionysia* sunt Liberalia, seu Bacchanalia festa; scil. quæ in honorem Bacchi celebrantur. Gemina autem *Dionysia* ab Atheniensibus agebantur; una autumnalia, altera verna. *Dionysia autumnalia* in agris habebantur extra urbem; undè dicta erant Διονύσια τὰ κατὰ ἀγροῦς, & *Dionysia Minora*; erant enim tantum quædam præparatio ad verna Bacchanalia, quæ majora & antiquiora fuere. Hæc verna τὰ κατ' αἴνυ Διονύσια vocabantur, quia habita erant in urbe. Hæc etiam intelligit hoc in loco Theophrastus. Nam hyeme maria olim fuisse clausa nemo ignorat, ex Horatio, lib. 1. Od. 4.

Solvitur acris hyems, &c.

ἤσειεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ, τὰ ἐν τῇ γῇ βελίω ἔσειαθ'·
 καὶ ὅτι ¹ αἶθρον εἰς νέωλα γεωργήσθ' καὶ ὡς ² χαλε-
 πόν ἐστι τὸ ζῆν' καὶ ὡς Δάμιππος ³ μυστηρίοις μεγί-
 στω δαῖδα ἔσησε καὶ, Πόσοι εἰσι κίονες τῶ ⁴ Ὀδείῳ·

faciat, ea quæ intra terram *sunt* meliora fore. Item quòd agrum *suum* in annum novum elaborabit. Item quam difficile sit vivere. Item quòd Damippus maximam facem in mysteriis erexit. Item quot sunt columnæ Odei. Item heri vomui. Item quæ

Quandocunque igitur Διονύσια absolutè legimus apud Atticos scriptores, *Dionysia verna* intelligere debemus, quæ mense Ἀρδικηριῶν agebantur; *autumnalia* verò mense Πυανησιῶν; quorum ille nostro *Februario*, hic *Octobri*, respondit.

1 Id quod minimè necesse erat ut cuiquam diceret: quid enim hoc novi est, aut quid mirum, aut quid mea hoc scire refert, si quis hoc anno rus suum exerceat spe futuræ messis anno proximo; hoccine adeo novum, adeo mirum? imò mirum, si non.

2 Ita nos, “*Tis a hard World.*” Hoc garrulis & otiosis hominibus frequenter in ore est: qui cum nihil præterea habent duod dicant, hoc sæpiùs inculcant.

3 *Damippus* iste qui fuerit, minimè nos docent interpretes: nec fortassè id multum refert: ita licèt maximam facem præ se ferat, nescio tamen quomodo in tenebris & obscuro est. Per hæc *Mysteria*, *Eleusinia*, sive *Cereris* sacra, intelligenda sunt; ea enim κατ' ἐξοχήν dicebantur μυστήρια. In hisce autem sacris, quæ noctu peragebantur, faces accendi erant solitæ in memoriam *Cereris*, quæ accensâ face amissam quærebat *Proserpinam*. Et qui maximam facem accendebat, is maximè honorâsse hoc numen videbatur. *Duport.*

4 Celeberrimum *Athenis* hoc *Ædificium* fuit, à *Perticle* constructum. Habuit hoc Odeum sedilia intus columnasque plurimas, tectumque acclive, & in unum fastigium assurgens. Quin etiam variis statuis & imaginibus fuit ornatum & insignitum. Triplici usui inserviit, præterquam quòd urbi ornamento erat. Nam primò *Theatrum* erat sive *Gymnasium*, in quo Musici, Poetæ, alii que id genus in sua arte se exercebant &

καὶ, χθὲς ἡμεῖς καὶ, τίς ἐστιν ἡμέρα σήμερον; καὶ
 ὑπομένη τίς αὐτὸν, μὴ ἀφίστασθαι. καὶ, ὡς
¹ Βοηδρομιῶν Ⓞ μὲν ἐστὶ τὰ μυστήρια, Πυανειψιώνος ἢ
 Ἀπαλξεία, Ποσειδεῶν Ⓞ ἢ τὰ καὶ αἰγρὸς Διο-
 νύσια ² ὠχρᾶσείσαντα ἢ χρὴ τοὺς τοιούτους τῶν

est dies hodiè? & si quis sustineat eum, non abfistat.
 Item quod *menfe* Boedromione sunt mysteria, *menfe*
 Pyanepsione Apaturia, *menfe* Posideone Dionysia in
 agris. Oportet autem *eum* qui sine febre esse vult,
 excutientem tales homines & erigentem *se* discedere.

spectatores oblectabant, unde & nomen obtinuit ἀπὸ τῆς ᾠδῆς.
 Deinde & forum erat frumentarium, in quo annona tempore
 caritatis pauperibus distribui ac vendi solebat. Et denique
 forum *juridicum*, in quo σίτε δίκη apud Archontem agebatur.
 Quærit jam garrulus, quot hujus Odei sint columnæ? Ut si
 quis hodie quærat, quot erunt in *Bibliothecâ Ratcliffianâ* co-
 lumnæ? Quod certè non tanti est, ut quis vel id quærere, vel
 scire, fatagat.

¹ Omnia ferè Atheniensium festa hîc percurrit ὁ ἀδολίσχυς,
 & per totam ferè Menologiam Atticam nos manu, imò linguâ,
 ducit. De nominibus Mensium Græcorum hîc observandum
 est, omnes Menses Atticos à propriis festis, quæ in iis fiebant,
 nomina sua obtinuisse. Sic Βοηδρομιῶν, i. e. *Septemb.* dictus est
 παρὰ τὰ Βοηδρόμια. Erant autem *Boëdromia* festum Athenis ce-
 lebratum in memoriam illius victoriæ, quam adversus Eumol-
 pum reportârunt Athenienses. Sic Πυανειψίων, i. e. *Octob.* παρὰ
 τὰ Πυανέψια. Celebrabantur autem hæc Πυανέψια in honorem
 Apollinis. Sic etiam Ποσειδεῶν, i. e. *Decemb.* ἀπὸ τῶν Ποσειδέων.
 Erant autem Ποσειδεῖα Neptuno sacra.

Festa, quæ in his peragebantur, à *Theophrasto* hîc nominata
 sunt, μυστήρια, nempe Eleusinia; ἀπαλξεία, nempe sacra Bac-
 cho instituta; vocabantur autem ἀπαλξεία, quia infantes, ante-
 quam his sacris initiarentur, videbantur esse ἀπάτορες, patris
 expertes; & διονύσια, nempe Bacchanalia minora; de quibus
 suprà. Sed de his consulat Lector *Jos. Scalig.* in Operis Magni
 libro primo, *Archiepisc. Potter*, in Archeol. Attic. lib. 2. cap.
 10. & *Duport.* in Locum.

² Triplex ellipsis seu defectus in insigni hâc sententia. Dux

ETH. CHARACT. 23

ἀνθρώπων, καὶ διαφύλλον ἀπαλλάττεσθαι, ὅτις ἁπύ-
ρει (βέλε) εἶναι. ἔρπον γὰρ ζωαρκεῖσθαι πῆς μήτε
χολῶ, ἢ μήτε παρδῶ διαγινώσκουσιν.

Κ Ε Φ. δ'.

ΠΕΡΙ ΑΓΡΟΙΚΙΑΣ.

Η Δ Ε ³ ἀγροικία δόξειεν ἂν εἶναι ἀμαθία
⁴ ἀχρήμων· ὅ γ' ἀγροικῶ, πᾶτός τις, οἷ.

Opus enim est unà acquiescere cum neque otium
neque negotium distinguantibus.

C A P U T. IV.

DE RUSTICITATE.

R Usticitas autem videatur esse inscititia *morum*
indecora. Rusticus vero talis quis, qualis,

sunt ex elegantia Auctoris in illis participiis παρας. & διαρ. pro
παρας. τὰς χεῖρας & διαρ. τὰ χεῖλη, h. e. demissis manibus, & di-
stentis cruribus. Tertia ellipsis est ex incuria Scriptoris, ut vi-
detur; scil. verbi φύσει, cum quo accusativus ille τοιάυτης com-
modè cohæreat. Dupont.

1 Garrulitas certè morbus est: & quidem morbus, non illius
tantum, qui loquitur, sed & auditori vel morbo pejor. Nec
mirum est sermonem garruli in febrem conjicere audientes,
cum ejus dicta nihil aliud sint, quàm febricitantis somnia;
nec quis miretur, quòd è tam frigido ore hæc ψυχρολογία πυρε-
τόν (i. e. febrem) producat; forte enim hoc facit per Antiperista-
sin. Sic facetè Martialis, Frigida es, & febris es; non es & es
πυρετός. Dupont.

2 Prudentis est otii & negotii tempora discernere atque di-
stinguere: utraque enim hæc non minus quàm lucem & tene-
bras spatiis suis atque cancellis Deus & Natura distinxerunt.

3 Vox ἀγροικία latè hîc fumitur pro quavis rusticitate & in-
urbanitate, quæ vitæ civilioris regulas transgreditur, nec de-
corum servat in voce, gestu, cultu & habitu. Dupont.

4 Hoc epitheto videtur non tantum denotari Forma Rustici-

πυκνῶνα¹ πινὼν εἰς² ἐκκλησίαν πορεύεσθ· ἢ τὸ μύρον
 φάσκειν ἔδεν τῇ θύμῃ ἡδίων ὄζειν· ἢ μείζω τῇ
 ποδὸς τὰ³ ὑποδήματα φορεῖν· ἢ μεγάλη τῇ φωνῇ
 λαλεῖν· ἢ τοῖς μὲν φίλοις ἢ οἰκείοις ἀπιστεῖν, πρὸς
 ᾧ τὰς αὐτῶ οἰκέτας ἀνακοινῶσθ· ὡς τῇ μεγίστῃ
 ἢ τοῖς παρ' αὐτῷ ἐργαζομένοις μιθωλοῖς ἐν αἵματι.
 πάντα τὰ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας διηγέσθαι. καὶ ἀνα-
 βεβλημένῳ⁴ ἄνω τῇ γόνατι⁵, καθιζάνειν, ὥστε τὰ

portionem à medico mixtam cum biberit, eat ad con-
 cionem. Item dicat unguentum nihilo suavius thy-
 mo olere. Item majora pede calceamenta gestet.
 Item magnâ voce loquatur. Item amicis & propin-
 quis diffidat, cum servis suis autem de rebus maxi-
 mis communicet; & omnia quæ retulit à concione
 mercenariis in agro apud se laborantibus comme-
 moret. Item sursum jactus, *rejeclis quoad vestem*,

tatis, quæ esse constituit, sed etiam *Materia* circa quam versa-
 tur. Rusticitas enim præcipuè cernitur circa σχῆμα τῶ σώματος,
 habitum & gestum corporis. *Dupont.*

1 Notum est, quid iis solet accidere, qui purgandi gratiâ
 per alvum pharmacum sumpserint.

2 *Εκκλησία* apud Athenas locus erat, ubi, ut de rebus pub-
 licis consuleret, populus conveniebat. In his nulla dignitatis
 ratio; cunctis civibus, modò liberi essent, admissis. Harum
 ecclesiarum duo erant genera, quarum in una suâ sponte popu-
 lus, in alterâ verò magistratuum jussu, congregari solebat.

3 Solitos fuisse vehementer irrideri, qui nimis laxos calceos
 gestarent, ostendit locus *Aristophanis* in *Equitibus*, Act. 1. Sc. 3.
 V. 85. Et *Horatii*, lib. 1. Sat. 3, V. 29.

—rideri possit, eò quòd

Rusticius tonso toga defluit, & male laxus

In pede calceus hæret.—

Ab hâc rusticitate natum apud Græcos proverbium de re qua-
 vis parum conveniente; id enim dicebant esse ὑπὲρ τὸν πόδα.

1 Hoc prorsus hodiè mulieribus nostratibus rusticanis con-

¹ γυμνά αὐτῷ φαίνεσθαι. ² καὶ ἐπ' ἄλλω μὲν μήτε θάυμαζεν, μήτε ἐκπλήττεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς· ὅταν ᾗ ἰδῇ βῆν, ἢ ὄνον, ἢ τράγον, ἐσηκῶς θεωρεῖν. καὶ προαιρῶν δέ τι ἐκ τῶν ταμείων, δυνῶς φαγεῖν, καὶ ³ ζωρότερον πινῶν· καὶ τὸ σιτοποιὸν πειρᾶν λαθεῖν κατ' ἀλέσας μετ' αὐτῆς [μετρεῖν] πῶς ἐνδον παῖσι καὶ ⁴ αὐτῷ τὰ ὀπιτήδεια. καὶ ἀριστῶν ᾗ ἅμα πῶς ὑποζυγίοις ἐμβαλεῖν πὺν χόρτον· καὶ κύψανθαι τὸ θύρον ἐπακῆσαι αὐτὸς. καὶ πὺν κυῖα προσκαλεσάμενθαι, καὶ ὀπιλαβόμενθαι

supra genu sedeat, adeo ut nuda ejus appareant. Item alia super re in itineribus neque miretur, neque miretur, neque percellatur; cum autem bovem viderit, vel asinum, v. hircum, cum subfiterit, eas contempletur. Item cum præripuerit quid e cellâ penuariâ id horrendum in modum voret, & meracius vinum bibat; & ancillam panificam latere tentet; & deinde postquam cum eâ moluerit cum ea etiam omnibus intus & sibi quæ cuique ad victum necessaria sunt metiatur. Item inter prandendum jumentis fœnum in præsepe injiciat. Item pulsanti fores ipse sub-

venit, quas sæpe videas non rure tantum subductâ indecorè veste opus facere, sed etiam urbem ita ingredi, cum ad nundinas ventitant. Notum est autem, veteres subligaculis, quibus nos hodie utimur, extra stadium aut scenam non esse usos: itaque & Romani veteres togam, & Græci pallium ad calceos demittebant.

¹ Τὰ γυμνά. ea quæ nuda sunt, i. e. ut nudam cutem videas, scil. solutis vestibus.

² Ἐπ' ἄλλω, super alia re; i. e. quam bove, asino, vel hirco.

³ Sic Homerus, ζωρότερον δὲ κέραιρε. Vertimus meracius, sed verti potest uberius, largius, vel avidius.

⁴ Teste Donato in Terent. Phorm. Act. 1. Sc. 1. Servi quaternos modios accipiebant frumenti in mensem; & id Demen-sum dicebatur, utrum à mense, an à metiendo, incertum est. Mera autem rusticitas est, patrem-familias, tanquam unum e servis, e demenso vivere.

τῶ ῥύγχῃ, εἰπεῖν, ἔτ' φυλάσσει τὸ χωρίον, καὶ
 τὴν οἰκίαν, καὶ τὰς ἑνδον. καὶ τὸ ἀργύριον ᾧ² πᾶσι
 τὰ λαβάν³ ἀποδοκιμάζειν, λέγων⁴ λυπρὸν εἶναι, καὶ
 πρὸς ἕτερον ἅμα ἀλλάττεισθαι. καὶ ὁ ἄλλος ἐχρησεν,
 ἢ κόφινον, ἢ δρέπανον, ἢ θύλακον, ταῦτα τῆς νυκτὸς
 κατὰ ἀγρυπνίαν ἀναμνησκόμενος. καὶ εἰς αὐτὴν
 καταβαίνων, ἐρωτᾷ τὸν ἀπαντῶντα, πόσας ἦσαν αἱ

auscultat. Item advocato cane, & rostro ejus pre-
 henso, dicat, Hic custodit prædium, & domum,
 & familiam. Item cum argentum ab aliquo acce-
 perit, id improbet, dicens id valde quidem esse te-
 nue, & eodem tempore postulet ut alio permutet.
 Item cui aratrum mutuū dedit, vel cophinum,
 vel falcem, vel faccum, eadem recordatus in vi-
 giliis reposcat nocte. Item in urbem descendens
 roget obviam venientem, quanti erant pelles & fal-

1 Prælarè ista homini rustico conveniunt; nam vulgò rustici
 canes appellabant custodes mutos. Tales sunt apud nos canes
 Molossi; quos nemo paulò comptior & civilior rostro prehenderit,
 tam grandes, agrestes & inciviles sunt. Nostrates tamen muli-
 erculæ mollicellæ & delicatullæ catellas suas adeo in Deliciis
 habent, ut non tantum sinu fovēt, sed & ἐπιλαχέμεναι τὴν
 ῥύγχῃ, καὶ καταφιλέσιν.

2 Παρά τῃ pro παρὰ τινός.

3 Rustici, quia τῆς ἀγρονομικῆς imperiti sunt, fraudem in
 pecuniis suspectant, & curiosè nummos examinant, ne forte iis
 imponatur; adeo ut aliquando pecuniam rejiciant etiam im-
 meritò, cum summa iis persolvenda fuerit, omnia tuta timen-
 tes. Et omninò suspiciosum esse signum est rustici & inurbani.
 Dupont. Variæ sunt lectiones hujusce loci. Hæc autem placet
 [λέγων] λίαν μὲν λυπρὸν εἶναι, καὶ [αἰτεῖν] ἕτερον ἅμα ἀλλάττεισθαι.
 Καὶ ὁ ἄλλος ἐχρησεν, ἢ κόφινον, ἢ δρέπανον, ἢ θύλακον [ἀπαρτῆν].

4 Λυπρὸν tenue, i. e. λυπρὸν a λυπη dolor, molestum, te-
 nue, i. e. much *ευαν*, or as we say, a *ferry* one.

¹ διφθέραι καὶ τὸ τάρχιον; καὶ, εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν
² νυμφηγίαν ἄγει; καὶ εἰπὼν ὁ θυὸς ἴτι βάλει ³ καλαβάς
 ἀποκείραται. καὶ ἐν ⁴ βαλανείῳ ᾗ ἄσαι καὶ εἰς τὰ
⁵ ὑποδήματα δὲ ἤλας ἐγκρῆσθαι καὶ τῆς αὐτῆς οὐδὲ
 παρῶν ⁶ κομίσασθαι ⁷ παρ' Αρχίης τὰς ταρίχας.

famentum? & si hodie certamen aliquod novam lu-
 nam adducat? & dicat quod vult statim descendens
 in urbem tondere se. Item in balneo cantet, & cal-
 ceamentis clavos infigat. Item ab Archiâ, cum eâ
 transeat viâ, falsamenta ipse portet.

1 Διφθέραι non sunt pelles, sed vestes è pellibus; Lat. Rhe-
 nones; qualibus rustici fere induuntur. Et quemadmodum διφ-
 θέραι rusticorum vestis, ita τάρχιος rusticorum erat cibus: non
 mirum ergo si de horum pretio quærat rusticus. Dupont.

2 Rusticissimè hîc quærit, quasi lunæ vices à festis depen-
 derent, an certamen seu ludus publicus novilunium adducat? Per hy-
 pallagen pro; an novilunium adducat ludum? Calendis seu novi-
 luniis tum apud Græcos, tum apud Romanos, tum etiam apud
 Hebræos, festa & solemnia habebantur. Apud Ethnicos Neo-
 menia sacra erant Apollini, h. e. Soli, quia Sol causa est novi-
 lunii, quippe circa id temporis cum Lunâ conjunctus.

3 Descendit, scil. in urbem. Rusticis enim solenne est festis
 tantum diebus elegantiz consulere, suasque barbas deponere.
 Trajectio porro hîc notanda. Sensu enim τὸ εὐθύς præcedit
 καλαβάς. Eadem est Trajectio τῷ εὐθύς Matth. iii. 16.

4 Balneorum apud antiquos ut insignis fuit usus, ita valdè no-
 tabantur, qui in iis se indecorè gesserant. Unde qui clamorem,
 aut cantum, aut tumultum in balneo excitaverat, pro rudi &
 rustico homine habebatur. Etiam carmina & scripta recitare
 in balneis absurdum & importunum. Hinc Horat. Lib. 1. Sat.
 V. 74.

———— in medio qui

Scripta foro recitent, sunt multi; quique lavantes.

5 Hoc etiam rustici hodie apud nos faciunt; ne calceamen-
 ta nimio usu terantur, clavos ferreos suffigunt, quos propterea
 clavos rusticos vulgò appellant. Insigne hoc rusticitatis signum.

6 Κομίσασθαι portat; subau. αὐτὸς, uti infra exprimitur
 ὑπακῶσαι. Magna quidem vis est in αὐτὸς. Sic in Mart. Epig.
 Asse duos calices emit & ipse tulit.

7 Rusticitas hîc à Theophrasto notata in eo est, quòd malit

Κ Ε Φ. Ε.

ΠΕΡΙ ΑΡΕΣΚΕΙΑΣ.

Η ΔΕ ¹ ἀρέσκεια, ἔστι μὲν, ὡς ὄρω περιλαβεῖν, ἐνδύξιν & ἐπὶ τῷ βελτίστῳ ἡδονῆς ὡδασκευασική· ὃ ἡ ἀρεσκῶ, ἀμέλει τοιούτος τις, οἷος πόρρωθεν ² προταγορεύσας, ἢ ἄνδρα κράτιστον εἰπών, καὶ ³ θαυμάσας ἱκανῶς, ἀμφοτέρως ταῖς χερσὶ μὴ

CAPUT. V.

DE PLACENDI STUDIO.

EST autem Placendi Studium, ut definitione *id* complectar, conversatio in congressu voluptatis præparativa non propter optimum. Placendi autem studiosus certè talis est, qualis, cum è longinquo *aliquem* compellaverit, & virum præstantissimum dixerit, & sufficienter admiratus fuerit,

iste, cum ante Archiæ Salsamentarii officinam transiret, Salsamenta emere ac secum auferre, quàm aliquem postea famulum domo mittere, qui emat & afferat. Archias, cujus hîc fit Mentio, nobilis forsan aliquis fuit Athenis ætate *Theophrasti* Salsamentarius; quales fuere in eâdem urbe Chærephilus, Euthymus, Phidippus, alique veterum Poetarum Comœdiis nobilitati. *Casaub.*

¹ Differt *Blanditia* ab *Adulatione* (de qua cap. 2.) solo fine. Hæc enim suum sibi commodum pro fine proponit: blanditia verò solùm hoc spectat, ut placeat in congressibus & convivio.

² Προταγορεύσας ab ἀγορά quando significat *oratio*.

³ Proprium blandorum & adulatorum mirari alios: *Cic.* in *Paradox.* 5. cap. 11. *Loquitur ad voluntatem; quicquid denuntiatum sit, facit; assentatur, assidet, miratur.* Sic apud *Horatium* aliosque, *mirari* accipitur. Etiam apud Græcos τὸ θαυμάζειν verbum est abjecti animi, & planè servile.

ἀφιέναι· καὶ μικρὸν προπέμψας, καὶ ἐρωτήσας πότε
αὐτὸν ὄψει, ἔτι ἐπαινῶν ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ὡς
κληθεὶς ἢ πρὸς δίαιταν, μὴ μόνον ὧ πάρεσι βάλε-
σθαι ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀνιδίκῳ, ἵνα ¹ κοινὸς
εἶναι δοκῇ. καὶ τὰς ξένους ἢ εἰπεῖν, ὡς δικαιότερα
λέγῃσι τῶν πολιτῶν. καὶ κεκλημένῳ δὲ ὅτι δεῖπνον,
κελεύσαι καλέσαι τὰ παῖδια τὸν ἐσιῶντα. καὶ
εἰσιόντα, Φῆσαι ² σύκε ὁμοιότερα εἶναι τῷ πατρί· καὶ
προσαγαγόμενῳ, φιλήσαι, καὶ παρ' αὐτὸν καθίσαι·

utrisque manibus complexus vix dimittat; & cum
eum paullum comitatus fuerit, & rogaverit, quando
eum sit iterum visurus, adhuc laudans abire sinat.
Item advocatus ad arbitrium, non solum ei cui ad-
est velit placere, verum etiam adversario ejus in
lite, ut communis esse videatur. Item peregrinis di-
cat quod justiora civibus loquuntur. Item vocatus ad
cœnam jubeat convivio excipientem vocare liberos
suos, & ingressos dicat patri esse similiores quàm fi-
cium ficui; & cum eos adduxerit ad se, osculetur,
& juxta ipsum sedere faciat, & ipse cum iis unà

¹ Hoc est, ut videatur utriusque partis benevolus, non ejus
solum, unde dicit. Atqui hoc sine prævaricationis suspicione
fieri non potest. Judici istud potius conveniat, cujus officium
est, ut præclare summus ait vates,

Εἰς μέσον ἀμφοτέρωσι δικάζειν, μηδ' ἐπ' ἀρωγῇ.

Iliad. Ψ. v. 574.

² Animadvertenda est hoc in loco singularis quædam Βρα-
χυλογία. Hoc enim dicere voluit, ὁμοιότερα εἶναι τῷ πατρί, ἢ
Σύκον Σύκῳ. Eodem modo apud nos Uxores aliæ aliarum
Maritis adblandiuntur, cum de liberis dicunt, *They are the very
Pictures of their Father.*

καὶ ταῖς μὲν ¹ συμπαίξειν αὐτοῖς, λέγων, ² ἀσκήεις! πῆλεκος! τὰ δ' ἐπὶ τῆς γαστρὸς εἶναι καθεύδειν, ἅμα θλιβόμενον. ³ καὶ πλαισάκεις δ' ἀποκείρασθαι, καὶ τὰς ὀδόντας λευκοὺς ἔχειν. καὶ τὰ ἱμάτια δ' χρηστὰ μεταβάλλεσθαι, καὶ χρίσμασι ἀλείφεσθαι. καὶ τῆς μὲν ἀγορῆς πρὸς τὰς ⁴ τραπέζας προσφοῖαν· τῶν δ' γυμνασίων ἐν τέτοις ἀγείρειν, ὅς ⁵ ἂν ἐφηβοὶ ludat, dicens, *en utrem! en securim!* eosque in ventrem sinat dormire eodem tempore oppressus. Item sæpissime tondeat se; & dentes albos habeat; & vestes bonas mutet; & unguento ungatur. Item ad fori mensas accedat; in iis autem exercitatio- num *locis* immoretur ubi ephebi *se* exercent; in the-

¹ De falsis fictisque amicis loquens hoc non omisit Juvenalis. Nam idem planè sibi hæc volunt. Sat. 5. v. 141.

*Sed tua nunc Mycale pariat licet, & pueros tres
In gremium patris fundat, simul ipse loquaci
Gaudebit nido: viridem thoraca jubebit
Afferri, minimasque nuces, assenque rogatum,
Ad mensam quoties parasitus venerit infans.*

² Existimo ἀσκήεις καὶ πῆλεκος hîc esse, non id, quod vulgò significant; sed crepundia ex infantium collis, ut fit, dependentia: quæ, quòd essent ad similitudinem veri *utris* & veræ *securis* efficta, ideo ita nominantur. *Casaub.*

³ Quæ sequuntur ab hoc loco ad finem capitis prorsus alius sunt generis, quàm quæ hætenus præcessêre: nam in iis omnibus elucescit inepta quædam virtutum imitatio, cum non minùs inepta opum ostentatione. Sunt enim, ad quos ista pertinent, valdè affines iis, quos veteres Romani *elegantes* vocabant, & iis, quos Græci *παρὰ μέλος λαμπρότητας* & *μικροφιλοτίμως* dixerunt, de quibus caput est infra perelegans: non ergo ad hoc caput, quod de blanditia est, & hominibus blandis, commodè referri possunt. Quare existimo tam ejus capitis, quod est de *blanditiâ*, finem hodie desiderari, quàm sequentis initium, cujus capitis hæc pars est. *Casaub.*

⁴ Ubi versari solent cives honestiores & ditiores. Vult enim iste cenferi inter meliores.

⁵ Sciendum, moris fuisse Athenis hominibus iis, quos ina-

γυμνάζωνται. * τῷ δὲ θεάτρῳ καθῆσθαι, ὅταν ἡ
 θεα, πλεσιόν των ² στρατηγῶν καὶ ἀγορεύειν αὐτῷ
 μὲν μηδὲν, ξένοις δὲ εἰς Βυζάντιον ³ ἐπιστάλματα· καὶ
 Λακωνικὰς κύνας, εἰς Κύζικον· καὶ μέλι ὑμήτιον,
 εἰς Ῥόδον· καὶ ταῦτα ποιῶν, πῶς ἐν τῇ πόλει διη-
 γῆσθαι. ἀμέλει δὲ καὶ πῶς ἴθηκον θρεῖσαι δεινὸς, καὶ
⁴ τίτυρον κλῆσασθαι, καὶ ⁵ Σικελικὰς πενιτεράς,

atro autem, cum sit spectaculum, prope exercituum
 ductores sedeat. Item emat sibi quidem nihil, sed
 mandata mittenda amicis ad Byzantium peregrinis,
seu peregre profectis; & Laconicas canes ad Cyzi-
 cum; & mel Hymettium ad Rhodum; & hæc fa-
 ciens in civitate degentibus narret. Sane & simiam
 alere peritus, & tityrum comparare, & Siculas co-

nis gloriolæ pruritus titillaret, in locis ut plurimum versari,
 ubi se adolescentes exercebant; quod nimirum possent ab illis
 conspici, atque hunc ipsi sui honoris fructum perciperent, dum
 in se juniorum ora converterent. *Casaub.*

1 Τῷ θεάτρῳ subau. ἐπὶ in.

2 Hoc quis neget esse hominis vehementer ambitiosi? non
 enim levis est honos, quo iste se dignatur, assidere in Theatro
 prætoritus vel exercituum ductoribus; quibus pro summo be-
 neficio Respublica solebat post exantlatos labores bellicos jus
 προεδρίας concedere. *Casaub.*

3 Ἐπιστάλματα mandata, i. e. ea quæ per epistolam mandant
 alii, i. e. *commission to buy for them.*

4 Pertinet hoc quoque ad Liberalitatis laudem. Ea nimi-
 rum, quæ in suo genere præstantissima habebantur & Atheni-
 ensibus in deliciis erant, ad ostentandam magnificentiam empti-
 tare solet. Porro Τίτυρον esse genus quoddam simiarum, par-
 vam caudam habentium, ait *Theocriti* scholiastes.

5 Solebant veteres Athenienses columbas Siculas domi alere.
 De quibus vid. *Athenæum* lib. 9.

καὶ ¹ δορκαδείας ἀσραγάλους, καὶ ² θυριακάς τῶν
 τρογύλων λεγύθους, καὶ ³ βακτηρίας τῶν σκολίων
 ἐκ Λακεδαιμόνου, καὶ αὐλαίαν ἔχουσαν Πέρσας
 ἐνυφατμένους, καὶ αὐλίδιον παλαιστρικὸν ⁴ κόριν ἔχον,
 καὶ σφαιριστήριον καὶ τῆς περὶ τοῦ ⁵ χραῖν ἀεὶ τοῖς

lumbas, & talos ex offe dorcadis factos; & theriacas
 ampullas ex iis quæ formâ sunt rotunda; & bacu-
 los à Lacedæmone, ex iis qui sunt formâ tortuo-
 sâ; & aulæum habens Persas intertextos; & par-
 vulum atrium habens pulverem palæstricum; &
 locum in quo pilâ luditur; & hunc, circumiens

1 In deliciis olim fuerunt tali dorcadii. Habent enim da-
 mæ & dorcades, ut cætera τῶν διχήλων ζώων, in posterioribus pe-
 dibus talos.

2 Thyrium Acarnaniæ oppidum fuit, cujus frequens apud Po-
 lybium mentio. Et fieri potest, ut argilla ibi reperiretur, ex
 qua opera figlina facta in pretio haberentur.

3 Mirifice hæc conveniunt ei, quem hic describit Theophrastus:
 ei, inquam, qui omnibus in rebus eximium quid supra vulgus
 habere vult videri; cujusmodi hominum observandum est mo-
 rem illis temporibus fuisse, ut baculum gererent. Magis verò
 adhuc hominis vanitatem arguit, quod adjicit Theophrastus, ἐκ
 Λακεδαιμόνου. Nam baculis Laconicis, itemque calceis indidem
 advectis, Athenis homines id genus ferè utebantur. Casaub.

4 Periphrasis est κονιστήριον. De conisterio autem & pulvere
 sive pulvisculo palæstrico, res nota: non enim quivis pulvis
 ad palæstram, neque ad ceroma, aut haphen aptus erat. De
 hoc pulvere & ejus utilitate lege apud Lucianum, περὶ γυμνασίων.
 Ubi docet potissimum pulveris fuisse usum, ne oleo manus la-
 berentur, sed ut facilius exercitatores se comprehendere possent,
 neve sudore diffluerent, aut venti corpora aperta ingrederen-
 tur. Casaub.

5 An ignorat quisquam solitos olim divites suas domos
 poetis atque aliis ad Recitationes commodare? hoc igitur est
 χραῖν. Tacitus in Dialogo de Oratoribus, cap. 9. ita de poetarum
 recitationibus loquitur: ut sint qui dignentur audire, & ne id

φιλοσόφοις, τοῖς ¹ σοφισαῖς, τοῖς ² ὀπλομάχοις, τοῖς ἀρμονικοῖς ἐπιδείκνυσθαι καὶ ³ αὐτὸς ταῖς ἐπιδείξεσιν ὑπερόν ἐπεισιν, ἐπὶ τῷ εἰπεῖν τινα τῶν θεωμένων, ⁴ πρὸς τὸν ἕτερον, ὅτι τάττε ἐστὶν ἡ ⁵ παλαίστρα.

urbem, mutuum dare solet perpetuò philosophis, sophistis, iis qui armis decertant, & musicis ad ostendendas suas artes. Et ipse inter has ostensiones postea dicere ad alterum (*sc. interrogantem cujus est hæc palæstra*) coram spectatoribus, quòd hujus est *sc. ipsius exercentis*.

quidem gratis: nam *Ἔ* domum mutuatur, *Ἔ* auditorium extruit. Et *Juvenalis*, Sat. 8. v. 38.

——at si dulcedine famæ

Succensus recites, Maculonus commodat ædes.

¹ Sophista propriè *Vir sapiens*. Vox itaque primariò idem ac Philosophus significat. Nomen autem hoc, diù antequam vixit *Theophrastus*, contemptui habere cœpit; nempe, cum eorum Eruditionem Philosophi quidam venalem sisterent, & Philosophiam & Eloquentiam pro mercede docuerunt. Abhinc hucusque iis affixum est, qui *Professionem* in *Artem* converterunt, quique auditorum entes externâ argumentorum pompâ vacuoque verborum sonitu capere studuerunt.

² *Οπλομάχοι* sunt, qui sub campi doctore veris armis certare discunt, aut ipsi, qui docent. Puto enim utrumque hâc voce significari. *Casaub.*

³ Hoc in loco *Needhami* emendationi assentior. Et sic plana & aperta sunt omnia, & Ostentatoris nostri elegantis characteri apprimè congruentia——Hic sensus est. *Ipsè ostentator serò ad Recitationes peruenit ad gloriolam scil. Ἔ laudem captandam, dum spectatores alii aliis dicunt, “ Ecce! Hic est, cujus est hæc Palæstra.”* Alium quidem Loci sensum exhibent *Casaubonus* & *Fellus*, sed, ut mihi videtur, minus commodum & congruum.

⁴ *Πρὸς τὸν ἕτερον* ad alterum, scil. interrogantem cujus est hæc palæstra, quòd est *hujus ipsius exercentis*.

⁵ *Παλαίστρα* a *παλαίω* luctor.

Κ Ε Φ. ς'.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΝΟΙΑΣ.

Η Δ Ε ¹ ἀπόνεια, ἔστιν ὑπομενὴ αἰχρῶν ἔργων
καὶ λόγων. ὃ δὲ ἀπονενογμένῳ, τοιῶν-
τις, οἷον ² ὁμῶσαι ταχὺ, κακῶς ³ ἀκῆσαι, καὶ λοιδορη-

CAPUT VI.

DE AMENTIA.

A Mentia autem est patentia turpium factorum & dictorum. Amens talis quis est qui citò jurare, malè audire, & convitiis proscindi patienter

¹ Latè patet ἀπόνεια. Est enim omnium vitiorum veluti coluvies quædam atque sentina, semperque habet audaciam seu impudentiam, tanquam comitem individuum, secum conjunctam; & verti potest, desperata malitia—perdita audacia—vel infana improbitas. Απονενογμένος itaque is dicitur, qui ad ultimas nequitie metas pervenit; qui excusso pudoris fræno ad quodvis audendum & patrandum promptus & proclivis est.

² Inter characteres perditæ & profligatæ hominis agmen ducit citò ἔ τινος temerè jurare, & meritò. Qui enim facillè jurat, proclivis est in perjurium. Jure igitur sapiens ille Pythagoras proximam post cultum Deorum juramenti religionem in Aureis suis Carminebus nobis commendat.

Ἀθανάτους μὲν πρῶτα Θεὸς, νόμῳ ὡς διακείναι
Τίμα· καὶ σέβει ὅρκον.— — —

Est enim jusjurandum quasi vinculum quoddam & retinaculum humanæ societatis; quod si dissolvatur, statim divina omnia humanaque jura pessum eunt, & proculcantur.

³ Male audire; h. e. malam de se famam audire. Si quis integritatis suæ conscientiam fretus maledicorum venenatos morsus æquis auribus accipiat, & ex animi magnitudine contemnat; præclarum sanè hoc: sin verò quis tam perditæ & profligatæ animi sit, ut famæ suæ pudorem omnem, & honestatis bonæque existimationis curam deposuerit, ita ut hominum de se rumores susque deque habeat, is demùm extremas nequitie lineas attigit, is homo est deplorati ingenii, & desperatæ malitiæ; qualem hic suis coloribus depingit Theophrastus. Dupont.

θῆναι διωάμην. τῷ ᾗθι ¹ ἀγοραῖός τις ἢ ² ἀνα-
 σεσυρμένον, καὶ παντοποιός. ἀμέλῃ διωαπὸς καὶ
³ ὀρχεῖσθαι νήφων ἢ κόρδακα, καὶ ⁴ προσωπεῖον ἐκ
 ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ ἢ ἐν ⁵ θαύμασι ἢ τὰς χαλκῆς

possit. More suo, circumforaneus quis, sursum
 tractus quoad vestem ut pudenda retegat, & omnia fa-
 ciens. Sane, potens est, etiam sobrius cum sit, sal-
 tare cordacem, & in comico choro sine larvâ. Item
 in spectaculis æra colligere ad unumquemque tran-

¹ Ἀγοραῖος ad verbum est forensis, foraneus, quisquis in foro ver-
 satur, vel in foro rem habet: vel peculiariter & propriè ἀγοραῖος
 dicebantur οἱ κάπηλοι, cociones, arilatores, propolæ, pusilli negotia-
 tores, qui ab agricolis, artificibus, & mercatoribus res emebant,
 ut eas populo carius divenderent; Ang. Hucksters. Quoniam
 vero κάπηλοι præ aliis sordidi & illiberales habebantur, idcirco
 ἀγοραῖος in malo sensu ponitur in re morali, pro homine vili &
 sordido, ut & Latinis vox circumforaneus. Dupont.

² Ἀνασύρεσθαι est, vestem indecorè & inbonestè attollere, quasi
 ἀνασύρεσθαι τὴν ἐσθῆτα. Ἀνασεισυρμένος ergo dicitur, qui veste
 indecorè sublatâ in obscœnum modum se comparat & componit.

³ Tres erant celeberrimæ saltationis species, Satyrica, Tragica
 & Comica: de quibus consulendi sunt Grammatici; mihi enim
 non vacat indulgere choreis. — Illud autem certè constat,
 temulentum, indecorum, & lascivium saltationis genus fuisse τὸν
 κόρδακα. — Nostri autem Ἀπονενοημένοι vecordia in hoc con-
 sistit, quod etiam sobrius saltat: id scil. ficcus & sobrius facere
 non erubescit, quod nemo nisi ebrius facere sustineret. Quod
 si tam lascivè, petulanter & indecorè se gerit, cum sit νήφων,
 quid demùm faceret, cum μεθύων? Ejus autem est sicca quæ-
 dam ebrietas & μέθη metaphorica. Homines enim non tantum
 vite & vino, sed & vitiis aliquando inebriantur. Et sic τὸ μεθύειν
 sæpius sumitur metaphoricè apud Auctores. Dupont.

⁴ Et si omninò turpe est scenicum hitrionem agere, qui
 tamen in scenam personatus prodit, quodam modò sub per-
 sonâ latet & pudori suo nonnihil consulit; non item qui sine
 personâ. Casaub.

⁵ Inter ludicarum artium artifices & voluptatum ministros,
 quibus usi olim veteres, fuere, qui à Gracis dicti sunt θαυμα-

ἐκλέγειν, καὶ ἕκαστον παρῶν· καὶ μάχεσθαι τοῖς τῷ
¹ σύμβολον φέρουσι, ἢ παροῖκα θεωρεῖν ἀξιοῦσι. δεινὸς
 ὃ καὶ ² πανδοχεῦσαι, ἢ πορνοβοσκῆσαι, ἢ τελευτῆ-
 σαι· καὶ μηδεμίαν αἰσχρὰν ἐργασίαν ἀποδοκιμάσαι,

fiens; & rixari cum ferentibus tesseram *theatralem*,
 & æquum censentibus ut gratis spectent. Item pe-
 ritus promiscuè quoslibet hospitio excipere, mere-
 trices alere, & vectigalia redimere; & nullum tur-

ποιοῖσι, à Latinis *præstigiatores*. Fuerunt autem variae & planè
 mirificæ eorum artes, quibus imperitorum feriebantur oculi,
 omnia, quorum causas non novere, mirantium. Ejus generis
 fuerunt *Mimi*, *Cyhistæ*, *Petauristæ*, *Petaminarii*, *Funambuli*,
Neurospastæ, &c. Qui igitur has artes exercebant, Græci eos
 θανμαστοποιούς, vocabant, artemque eorum θανμαστοποιάν, &
 spectacula hujusmodi præstigiarum & offuciarum θανµατα.
 Quod ait *Theophrastus* καλκῆς ἐκλέγειν pertinet ad *Nummulus æreus*
 seu pretium, quod exigebant οἱ θανμαστοποιοὶ à spectatoribus pro
 lucare. (Vox autem *Lucar* sumpta est à spectaculis, quæ in
 Deorum honorem edi solebant in *lucis* & *nemoribus*.) Hoc
 pretium seu mercedem colligebant, postquam se quisque in
 locum suum receperat, ordines sedentium obambulantes. Ali-
 ter hodie ludiones nostri; solent quippe ad fores aliquem col-
 locare, qui ab ingredientibus stipem exigat, nec aliâ lege
 spectatum admittat, nisi prius solutâ mercede. *Casanb.* &
Duport.

1 *Tesseram* intelligit, Anglicè *a Ticket*, quam aliquis à præ-
 stigiatoribus prius acceperat, eâ lege, ut qui hoc symbolum,
 quod *arrhabonis* vim habebat, referret, gratis spectaret.

2 Πανδοχεύς, πορνοβοσκός & τελευτής, veluti triumviri quidam
 nequitiae, passim malè audire soliti apud scriptores antiquos.
 Πανδοχεύσαι, est propriè, *quosvis hospitio excipere*. Πανδοχεῖον autem
 seu *Taberna meritoria* olim apud Græcos, sicut hodie in quibus-
 dam Italiæ locis, non multò erat honestior locus, quam οἶκημα
 i. e. *lenonis* aut *meretricis* domus. Eo factum, ut viri, quibus
 honestas curæ, æquè in *cauponis*, ac in *lenonis* ædibus conspici
 erubescerent. Πορνοβοσκῆσαι, propriè *Meretrices alere*. Differebant
 autem Græcorum *lanones* à nostris. Nostri, ut opinor, sunt
 tantum *pararii* illicitæ Veneris, & meretricibus mercede condu-

ἀλλὰ ¹ κηρύττειν, μαγειρεύειν, κυβεύειν, τὴν μητέρα
μὴ ² τρέφειν, ³ ἀπάγεισθαι κλοπῆς, τὸ δεσμαζόμενον
πλείω χρόνον ⁴ οἰκεῖν ἢ τὴν αὐτῆς οἰκίαν. ⁵ καὶ τῷ

pe negotium recusare; verum præconem agere,
coquinari, aleâ ludere: matrem non nutrire; ab-
duci *ad supplicium furti causâ*; & carcerem plus

cendis operam locant. At inter Græcos fuerè, qui Puellas aere
suo emerent, easque alerent, & merere eas sibi cogèrent prosti-
tutas.—Τελωνῆσαι propriè tributum aut *vestigal* colligere. Τελ-
ωναι, etiam in Nov. Fæd. eodem sensu æstimantur cum Ethnicis,
meretricibus ac peccatoribus.

1 Alter hic ternio est τῶν αἰσχρῶν ἐξασιών, à quarum exerci-
tio non abhorret ὁ ἀπονενοημένος. De Aleâ notum est, quantâ
apud omnes ferè gentes invidiâ flagrarint *Aleatores*. At de
duabus illis reliquis professionibus major difficultas. Quid
enim, an *præconem* aut *coquum* agere pro turpi & inhonesto ha-
bendum? Cavete vos præcones & coqui! De vobis etiam
jacta est alea, eademque fors vos manet, quæ & aleatores.
Vestra utcunque professio minùs honesta atque liberalis habita
est apud antiquos; Teste Cicerone Offic. lib. 1. minimè artes hæ
probandæ, quæ ministræ sunt voluptatum, cetarii, lanii, coqui, far-
tores, piscatores, &c.

2 Scil. in Senectute, si quo modo ad inopiam tandem fuerit
redacta. Lege Solonis infamiâ notabantur, qui Parentes non
alebant, aut tectum non præbebant. Vide Dupont. in loc.

3 Ἀπάγεισθαι πρὸς τινὰ commune & usitatum est. Sed ἀπά-
γεισθαι κλοπῆς, aut ejusmodi expresso genere causæ propter quam,
vel criminis sed non expresso loco aut personâ ad quam quis ab-
ducitur, Attica syntaxis & elegantioris Græcæ est. Ἀπάγειν
Atticis est hominem alicujus criminis reum, captum & prehensum, ad
Judicem abducere; uti hoc in loco. Ἀπάγεισθαι verò aliquando
simpliciter est ad mortem duci, ut Act. xii. 19. Ita etiam Latini
interdum τὸ duci accipiunt. “Nos jube duci, ut quod ex tua
“morte petieramus, ex nostrâ consequamur.” Curtius.

4 Dictum venustatis Atticæ: Qui diutiùs in carcere, quàm
in suis ædibus habitat, talis est, qualem vulgo dicimus, a
Goal-Bird.

5 Intelligit Theophrastus esse hunc hominem circumforaneum,

δι' αὐτῶν εἶναι δοξάζει τὴν περὶ τῶν ὄχλων, καὶ
 προσκαλέσων μεγάλη τῇ φωνῇ καὶ παρρησίᾳ,
 καὶ διαλεγόμενων πρὸς αὐτούς, καὶ λοιδορούμενων
 καὶ μελαγχολοῦντων οἱ μὲν προσίασιν, οἱ δὲ ἀπίασι, πρὶν
 ἀκῆσαι αὐτούς· ἀλλὰ πῶς μὲν ἀρχῶν, πῶς δὲ συλ-
 λαβῶν, πῶς δὲ μέρῳ τῶν πραγμάτων λέγει· ἐκ
 ἄλλως θεωρεῖσθαι ἀξίων τῶν ἀπόντων αὐτούς, ἢ
 ἔτι αὐτῶν πανήγυρις. ἱκανὸς δὲ καὶ δίκαιος τὰς μὲν

temporis habitare quàm domum suam. Item hic
 videatur esse ex iis qui circum se sistunt turbam, &
 advocant ad se *prætereuntes*, & magnâ voce, & di-
 rumpente *æthera* cum iis contendunt, & convitiis
eos confectantur; & interea hi quidem accedunt,
 illi autem abeunt priusquam audierint eum; verùm
 his principium, illis syllabam, illis partem rei di-
 cit, non aliter *satis* spectari amentiam suam existi-
 mans, quàm cum sit publicus conventus. Item li-

& ex rabulis illis forensibus, qui in turbam hominum libenter
 se immiscet, & sicubi videat τὰς πολλὰς in unum collectos, iis
 se aggregat; h. e. περιεῖλαι τὰς ὄχλους. Cum è contra viri
 honesti, elegantes & politi, quibus civilitas & modestia cordi
 sunt, soleant περιεῖσθαι τὰς ὄχλους sensu planè contrario; h. e.
Turbas & concursus hominum vitare. Nam & id etiam significat
 περιεῖσθαι, scil. *vitare, declinare*; atque ita non semel in *Nov.*
Fæd. Duport. Καὶ ἕτος legit *Newt.*

3 Eo nempe more, quo *Remiges* nostri convitia obviis qui-
 buscunque indiscriminatim ingerere solent.

4 Προσίασιν, ἀπίασιν pro προσεῖσι, ἀπεῖσι.

5 Οὐκ ἄλλως—ἢ ὅταν ἡ πανήγυρις videtur *pro-verbii* speciem
 præ se ferre, pro eo, quod est in aperto, *propalam & coram multis*.
 Atque hoc proprium est Ἀπονενοσμένων qui nullam famæ suæ
 curam habet, quique pudorem omnem cum pudicitia perdidit.
Duport.

¹ φάγειν, τὰς δὲ διώκειν τὰς δὲ ἐξόμνυσθαι, ταῖς δὲ παρῆναι ἔχων ² ἐχῖνον ἐν τῷ προκολπίῳ, καὶ ³ ὀρμαθὲς γραμμαλιδίων ἐν ταῖς χερσίν. ἐκ δόποδοιμάζων ἧ ἐδ' ἅμα πολλῶν ἀγοραίων στρατηγῶν καὶ διθύς τέττις δανείζειν, καὶ τῆς ⁴ δραχμῆς

tes aliquas aptus fugere, aliquas persequi, aliquas ejurare, aliquibus adesse, habens echinum in sinu, & series libellorum in manibus, eodem tempore non recusans multorum circumforaneorum ducem se præbere; & statim his pecuniam fœnerare, & drach-

1 Hæc sunt verba forensia vel juridica; φεύγειν est accusari, διώκειν accusare; φεύγειν hoc sensu cum ac. & gen. ut φεύγω δίκην φόνος, accusor cædis, vel actio cædis mihi intenditur; aliquando cum genitivo tantum, ut hic, φεύγω δίκας, reus in foro accusor, vel actio mihi intenditur. Ἐξόμνυσθαι δίκην est abjurare & detrectare jus; h. e. absentiam suam in foro, interposito jramento, excusare.

2 Ἐχῖνος proprie est erinaceus, animal nempe illud undique aculeatis spinis obductum, quod in orbem se colligit, & ita se contra injuriam defendit. Et fortè ab orbiculari figurâ hujus animalis ita se conglobantis, ἐχῖνος etiam dicitur vasculum quoddam rotundum, in quo reponebantur litium & causarum instrumenta, testium dicta &c. Nisi me Grammaticorum auctoritas, qui omnes fere uno ore echinum hunc aut æneum aut figlinum esse volunt, putarem fuisse pellicum aut coriaceum; tales certè plerumque leguleiis nostris, vulgò καλαχρησῖχῶς, Buckram Bags. Duport.

3 Fasciculos libellorum forensium; γραμμαλιδία enim sunt instrumenta, syngraphæ, schedulæ, tabellæ, seu scripta legalia.

4 Grave admodum & onerosum fœnus! siquidem pro unius drachmæ usurâ per unum diem tres semiobolos extorquet, i. e. quartam partem drachmæ; sex enim oboli drachmam faciebant. Fuit sanè maxima Athenis fœnerandi licentia. Etsi enim usitatus in ea civitate modus erat usuræ, ut pro minâ quot mensibus, drachma penderetur, quæ est centesima Romanorum usura, tamen & binas centesimas & ternas, ac quaternas solitas exigi non dubium est. Nec mirum; cum nullis

τόκον τρία ἡμισόβλια τῇ ἡμέρᾳ πρῶτῃ εἶδος· καὶ ἐφοδῶ-
 ειν τὰ μαγειρεῖα, τὰ ἰχθυοπωλεῖα, τὰ ταρχοπω-
 λεῖα· καὶ τὰς τόκους ἀπὸ τῆς ἐμπολήματις εἰς τὴν γνά-
 θον ἐκλέγειν. ² ἐργώδεις δὲ εἰσιν οἱ πρὸς νόμα εὐλυπν
 ἔχοντες πρὸς λαιδορίαν, καὶ φθειγόμενοι μετὰ τῇ
 τῇ φωνῇ, ὡς ζυγηεῖν αὐτοῖς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ
 ἐργαστήρια.

mæ usuram tres femiobolos per diem exigere; &
 percurrere coquinas, fora piscaria, fora salsamenta-
 ria, & fœnus ex eâ elocatione pecuniæ in buccam
 colligere. Hi sanè sunt homines molesti, os ha-
 bentes facilè solutum ad convitium, & loquentes
 magnâ voce, ut forum & tabernæ consonent cum
 ipsis.

legibus coerceretur eorum usura, imò veteri *Solonis* lege appro-
 baretur. Observandum porro hic est, quòd simplici *πράττεισθαι*
 pro composito *εἰσπράττεισθαι*, *exigere*, utitur *Theophrastus*, & ita
 non rarò utitur *Demosth.* cæterique scriptores Attici. Sic etiam
 in Sacris literis: *Luc.* cap. iii. v. 13. *πράσσετε*, *exigite*, & cap.
 xix. v. 23. *ὅν τόκον ἂν ἐπράξα αὐτό*, *cum usura exegissem illam*,
 uti rectè *Vulg.*

I Sciendum, morem olim fuisse Athenis hominum vilium
 atque abjectorum, qui in foro res venales habebant, ut quas
 pecunias ex venditione mercium suarum colligerent, eas in os
 & buccam conderent: maximè, credo, cum esset turba emp-
 turientium; tum enim, ne tempus sibi in aperiendâ & clau-
 dendâ crumenâ periret, ut quidque accipiebant nummorum,
 id statim in os conjiciebant. Hodie mulieres nostrates moris
 ejusce vestigium retinent: multæ enim consueverunt, &
 maximè *ornatrices*, in ore aciculas habere; nam inde facilius
 ad usum promuntur, quàm è pulvillis, quos ad eas custodien-
 das solent sibi fabricare. De voce *τόκος* observandum, quod
 propriè significat *γένεσιν* *generationem* sive *partum*: quoniam enim
 nummus nummum paret, ut pater liberos, inde usura, *τόκος*,
 quasi *partus pecuniæ*.

4 Hoc est, *δυσχερεῖς*, καὶ *φειδύκοι*, malo sic, quàm ut quidam,
His semper est quod agant. *Casaub.*

Κ Ε Φ. Ζ'.

ΠΕΡΙ ΛΑΛΙΑΣ.

Η Δὲ ¹ λαλία, εἴ τις αὐτῷ ὀρίζεσθαι βέλ-
 λοιτο, εἶναι ἀν δίζειεν ἀκρασία τῆς λόγου.
 ὁ δὲ λάλῳ, πᾶσι τις, οἷον τῷ ἐνυγχάνει
 εἰπᾶν, ἀν ὅτις πρὸς αὐτὸν φθέγγηται, ² ὅτι ἔδεν
 λέγει· καὶ ὅτι αὐτὸς πάντα οἶδε· καὶ, ἀν ἀκὴ αὐτῷ,
 μαθήσεται. καὶ μεταξὺ δὲ ἀποκρινόμενος, ὑπο-
 βάλλειν, εἶπας, ³ Σὺ μὴ ὀπιλάθῃς ὃ μέλλεις λέγειν·

CAPUT. VII.

DE LOQUACITATE.

Loquacitas autem, si quis eam definire velit,
 videatur esse intemperantia sermonis. Loquax
 verò talis quis, qualis in eum incidenti dicat, quod-
 cunque ad eum loquatur, quòd nihil dicit; & quòd
 ipse omnia novit, &, si eum audierit, discet; inter
 respondendum etiam *respondenti* subjiciat, dicens,
 tu ne obliviscaris quod dicturus es; & factum bene

¹ In Platonis Ὅροις eodem ferè modo definitur: Λαλία, ἀκρασία λόγου ἀλόγῳ; *Loquacitas est inconsiderata sermonis Intemperantia.* Hic in malam partem accipitur λαλία: interdum autem pro familiari colloquio inter amicos, aut alios, sumitur, ut infra, τὸ λαλεῖν ὡς χρησιμῶν.

² Hoc solebant de iis usurpare, qui falsa, aut quæ nihil ad rem essent, loquerentur. Ait porro Theophrastus, ἀν ὃ, τίς, ut indicet loquaces istos non posse, quamvis exigui temporis, moram ferre. Ad hos pertinet Ciceronis locus, 1 Offic. cap. 37. *Nec verò tanquam in possessionem suam venerit, excludat alios: sed cum reliquis in rebus, tum in sermone communi, vicissitudine utendum putet.* Casaub.

³ Hoc prorsus id est, quod vulgò excusationis gratiâ dicere

καὶ, Εὖτε ὅτι με ὑπέμνησας καὶ, τὸ λαλεῖν ὡς χρήσιμόν πα! καὶ, Ὁ παρέλιπον καὶ, Ταχύ γε σωήκας τὸ πρᾶγμα καὶ, Πάλαι σὲ παρελήρην εἰ ὅππῃ αὐτὸ ἐμοὶ κατενεχθήτη καὶ ἑτέρας ἀφορμὰς πιαύτας πορεύσασθαι, ὥστε μηδὲ ἀναπνεῦσαι τὸν ἐνυγχανόνη. καὶ ὅτ' ἂν γε τὰς καθ' ἕνα δποκναίση, δεινὸς καὶ ὅππῃ τὰς ἀθρόας καὶ σωεσηκότας πορεύθῃναι, καὶ Φυεῖν ποιῆσαι μελαζὺ χρηματίζοντας. καὶ εἰς τὰ διδασ-

quod in memoriam meam revocasti; & loqui quam utile est; & quod præterii; & cito rem intellexisti; jam pridem te observabam utrum in idem mecum deferreris; & alias tales occasiones loquendi suppeditet, ut is, qui in eum incidit, non respiret. Item quando hos figillatim tædio affecerit, aptus etiam ad confertos, & unâ stantes ire, & fugere facere negotia tractantes inter *negotiandum*.

solemus, quando verba facientem interloquimur, *Give me leave, Sir, without interrupting you, &c.* Elegantissimè sanè Theophrastus omnes loquendi anas recenset, quas homines loquaces captare solent, ut cum aliquo saltem prætextu loquentem possint interpellare, & ut veteres loquebantur, obacerare. In *Ecclesiastici* cap. 11. com. 8. cum alia præclare, tum hoc junioribus nunquam obliviscendum; Πρὶν ἢ ἀκούσαι μὴ ἀποκρίνε, καὶ ἐν μίᾳ λόγων μὴ παρέμβῃς ῥήμα. *Casaub.*

1 Putet aliquis fuisse leve intrare in ludum literarium: id tamen Athenis crimen capitale fuit. Lege enim Solonis poena capitis fuit constituta, si qui ludum literarium aut palæstram, dum ibi erant discipuli, ingrederentur: quod cur à castissimo viro fuerit ita constitutum, non esse difficile divinare. Hanc igitur in legem committit iste, & dum garrire cupit, fraudem capitalem admittit. Sed videtur ei legi postea derogatum, vel lege contrariâ, vel usu ipso & contrariâ consuetudine; quod ex multis *Platonis* dialogorum locis licet intelligere. *Casaub.*

καλεῖα ἢ καὶ εἰς τὰς παλαιστράς εἰσιὼν, κωλύειν
τὰς παῖδας προσμανθάνειν πσαῦτα ἢ περισσολαλεῖν
πῆς ¹ παιδογέγρας καὶ διδασκάλοις. καὶ τοὺς
² ἀπιέναι φάσκοντες δεινὸς περιπέμψαι, ἢ ἀποκα-
ταστῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν. καὶ πυθόμην τὰς ἐκκλη-
σίας ἀπαγγέλλειν· περισδιγῆσθαι ἢ καὶ τὴν ἐπὶ
³ Ἀριστοφῶνι ὥστε χρομένῳ τῷ ῥήτορι μάχην,

Item in scholas & palæstras ingressus, prohibere
pueros ne addiscant tantum, & cum exercentibus
pueros, & docentibus colloqui; & hos dicentes se
abituos paratus est comitari & restituere in domum
suam. Item cum audierit quid à concione idem re-
nunciare; insuper enarrare & pugnam quæ olim
acciderat sub Aristophonte rhetore, & illam Lace-

1 Το παιδογέγρας vertimus corporum exercitatoribus: nam
qui lanistis vertunt, neque Græcam neque Latinam vocem intel-
ligunt. Possis & Gymnasiarchis vertere; qua voce usus est Ci-
cero in Medio lib. 4. contra Verrem.

2 Officiosa hæc sedulitas ἀδολέσχῃ optimè convenit. Sic
Horatius:

Nil respondebam; miserè cupis, inquit, abire,
Jamdudum video; sed nil agis: usque tenebo,
Persequar. ————— Lib. 1. Sat. 9. v. 9.

3 Doctissimus Casaubonus hunc locum intelligit de pugna ad
Arbelam, qua Alexander Darium vicit; quam fatetur accidisse
uno anno prius, nempe sub Aristophane Archonte, sed cujus
Fama in Græciam pervenit tantum Aristophonte Archonte.
Sed ignoscant mihi venerandi omnibus literatis tanti Viri
Manes, si ab eo hoc loco dissentio. Intelligo enim magnam
illam & in tota Græcia celeberrimam pugnam, qua Agis, Ar-
chidami filius, rex Lacedæmoniorum, cecidit heroicè pugnans
ad Megalopolin, ubi à Macedonibus victi Græci jugum Mace-
donicum subire coacti sunt: & in eâ pugna cum Agide unâ
cecidit spes libertatis Græciæ. Ea pugna evenit Aristophonte
Archonte, teste Diodoro lib. 17. & Plutarcho in Agide & in De-

καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ὅτι ¹ Λυσάνδρῳ καὶ
 ἕως ὅτε λέγῃς ² αὐτὸς ἔπας ἡδοκίμησεν ἐν τῷ
 δήμῳ. καὶ κατὰ τῶν πλεθῶν γε, ἅμα διηγέμεθα,
 κατηγορίαν παρεμβάλλειν. ὥς τε τὰς ἀκρότητας, ἢ
 τοὶ ὀπλιθεῖσθαι, ἢ νυσάζαι, ἢ ³ μεῖαζὺ καλαλι-
 πόντας ἀπαλλάττεσθαι. καὶ σιωδικάζων δὲ, κωλύσαι
 κελίαι καὶ σιωθεωρῶν, θεύσασθαι καὶ σιωδειπνῶν,
 φαγεῖν. λέγων ὅτι χαλεπὸν τῷ λάλῳ ἐστὶ σιωπᾶν καὶ
 ὥς ἐν ⁴ ὑβρῶ ἐσιν ἢ γλῶττι καὶ ὅτι ἐκὰν σιωπήσειν,

dæmoniorum sub Lysandro; & quas orationes olim
 habuit apud populum, cum approbationem eorum
 adeptus est; & eodem tempore quo hæc narrat,
 adversus populum exprobrationem interjicere; ita
 ut audientes *præ tædio* vel obliviscantur, vel dor-
 mitent, vel relinquentes *eum* inter *narrandum* abeant.
 Item unâ judicans prohibere judicare, & unâ spec-
 tans spectare, & unâ cœnans edere: dicens quòd
 difficile est loquaci tacere; & quòd tanquam in udo

mosthene, & de ea proculdubiò multi fiebant in Græcia ser-
 mones. Fuit enim negotiorum Græciæ veluti *Crisis*, & ulti-
 mus Græciæ ad libertatem aspirantis, & se erigere cupientis,
 conatus. Quam celebris ea pugna fuit, si scire cupis, vide
Curtium, initio lib. 6. & *Justinum*, lib. 12. *Palmerius*.

¹ Eo Duce, Lacedæmonii pugnâ navali Athenienses vice-
 runt. Ipse verò tandem à Conone Atheniensium duce terrestri
 prælio victus cecidit. De eo videas *Plutarchum* & *C. Nepotem*
 in *Vita* ejus, & *Justinum*, lib. 5. cap. 5.

² Observandum est, αὐτὸς ad ipsum garrulum referendum esse,
 non ad *Lysandrum*, ut quidam malè.

³ Μεῖαζὺ ponitur pro μεῖαζὺ λόγων, vel λέσσις, aut etiam λε-
 γομένων, ut in *Luciani Philopseude*, μεῖαζὺ λεγομένων ἀπιδὼν ὥχ-
 μων. *Casaub.*

⁴ *A. Gellius* de linguosis istis, lib. 1. cap. 15. *Quorum lingua,*
 ait, *tam prodiga infrænisque sit, ut fluat semper æstuetque colluvione*

ἔδ' εἰ τ' ἰ χελιδόνων δόξειεν ἂν εἶναι λαλίστερον.
 καὶ σκαπτόμενον ὑπομείναι καὶ ὑπὸ τῶν αὐτῶν
 παιδίων, ὅταν αὐτὸν ἤδη καθύδεν βεβλόμενον κε-
 λεύῃ, λέγοντα ταῦτα, λαλεῖν τι ἡμῖν, ὅπως ἂν ἡμᾶς
 ὑπνῷ λάβῃ.

est lingua; & quòd non taceret, non si hirundini-
 bus videatur esse loquacior. Item irrisus pati *irrisi-*
onem, etiam à puerulis suis, quando volentes jam
 dormire jubent *eum*, dicentes, hæcce, loquere ali-
 quid nobis ut nos somnus capiat.

verborum teterrimā: quod genus homines à Græcis significantissimo
 vocabulo *λάλος* appellatos. Ibidem ait, importunos istos locutores,
 verbis humidis & lapsantibus diffuere; quæ vim verborum *Theo-*
phraſti aptissimè exprimunt. Porro quòd Lingua dicatur in
 humido esse, faceta quædam videtur esse Ratio, cur ex eâ sermo-
 nes semper manent; nam semina in loco humido posita non
 possunt non germinare. Legimus in Hieroglyphicis Ægyptio-
 rum, *Hydriam* illis aliquando *linguam* denotasse. *Casaub.*

1 Proverbium est, *hirundine loquacior*. Est enim hirundo
 garrularum & *κωιδῶν* avicularum: imò verò *λάλος* μᾶλλον, in-
 quit *Arrianus*, lib. 1. ἢ ἄλλη ὄρεσις.

2 Arbitrario jure, uti ipse confitetur, hunc locum ita con-
 stituit *Casaubonus*: ὅταν αὐτὸν ἤδη καθύδεν βεβλόμενον κελεύει λέγοντα
 αὐτα λαλεῖν τι ἡμῖν. Non autem necesse est ut vel Litera mute-
 tur. Nam κελεύει λέγοντα ad *παιδίων* pertinet, & λαλεῖν est *infini-*
tivus pro *imperativo*. Sic hæc erit loci sententia; Loquaci adeo
 difficile est tacere, ut cum pueruli sui ipsum, etiam dormire cupientem,
 inquietant, & petunt ab eo aliquam fabulam. id omne malit patienter
 ferre, & dulcem somnum excutere, quam linguæ frænum injicere.
 Est autem summæ garrulitatis indicium occasionem garriendi
 somno anteponere. Pro ἡμῖν postulant præcedentia αὐτοῖς.
 Sed mutavit *Theophrastus* rationem orationis, sicut sæpè fit ab
 optimis scriptoribus: & est brevis quasi *προσωποποιίας* vel *μιμή-*
σεως species. ——— In sequentibus unam conjecturam velim
 proponere; μὴ nempe, vice τῆς αὐτῆς, interponerem. Fabulæ enim
 puerulos adeo delectare solent, ut somnum obrepentem potiùs
 excutiant & expellant, quam inducant & invitent. Præterea
 pueruli incitamenti ad somnum rarò indigent; sæpissimè au-
 tem ad somnum depellendum oblectamenta quærunt.

Κ Ε Φ. ή.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΟΠΟΙΪΑΣ.

Η Δὲ λογοποιΐα, ἔστι συνθέσις ψευδῶν λόγων
 καὶ πλάξεων, ἃν βέλεται ὁ λογοποιῶν. ὁ
 δὲ ἰ λογοποιὸς, πῶς τις, οἷον ὑπανήσας τῷ
 φίλῳ, δούς καταβαλὼν τὸ ἥθος, καὶ μειδιάσας,
 ἐρωτῆσαι, πότεν σὺ, καὶ τί λέγεις; καὶ, ἔχεις οὐκ

CAPUT. VIII.

DE FABULARUM FICTIONE.

Fabularum Fictio est compositio falsorum sermonum & factorum quæ vult fabulas fingens. Fabularum autem Fictor talis quis, qualis cum obviam processerit amico, statim mutaverit vultum, & subriserit, rogans, unde tu? & quid dicis? &

1 Λογοποιὸς planè is est, quem vulgò appellamus, *A Newsmonger*: Hoc est, novorum rumorum non tantùm nunciator, sed & fictor. Hoc genus hominum multum fuisse olim Athenis certissimum est: ejus enim rei testem habemus omni exceptione majorem, *D. Lucam* in *Act. Apost.* cap. xvii. § 21. Eandem etiam levitatem suis civibus sæpissimè exprobrat *Demosthenes*, vid. *Olynthiac.* 1, & 2. Et Romanis idem vitium scriptores ipsorum obijciunt, quorum princeps *Juvenalis*, Sat. 6. §. 407. &c.

2 Accipe hîc τὸ ἥθος, ut sæpe apud Græcos, & præcipuè apud *Aristotelem* in libro de *Physiognomonica*, pro eo quod Latinis est *Os* aut *Vultus*; quam vocem censuit *Tullius* Græcè dici non posse. Ita enim lib. 1. de *Legibus*, cap. 9. *Vultus*, qui nullo in animante esse præter hominem potest, indicat mores: cujus vim Græci norunt, nomen omnino non habent. Illi autem pro eo dicunt, ἥθος. Porro καταβάλλειν τὸ ἥθος est pro vultu gravi & composito vultum lætioris & solutis sumere: Sic enim *Vultus* quasi ex gravitatis culmine demittitur.

¹ τῆδε εἰπεῖν καινόν; καὶ ² ὑπεβαλὼν ἐρωτᾶν, μὴ
λέγεταιί τι καινότερον; καὶ μὲν αἰσθὰ γέ ἐστι τα
λεγόμενα· καὶ, ἐκ ἐάσας ἀποκρίνασθαι, εἰπεῖν, τί
λέγεις; ἔδεν ἀκήκοας; δοκῶ μοί σε βωχῆσαι
καὶ καινῶν λόγων. καὶ ἐστὶν αὐτῷ ἢ ⁴ τραχιάτης, ἢ παῖς
ἀσείξ τῷ αὐλητῇ, ἢ ⁵ Λύκων ὁ ἐρσολάβος· ὡς ἀγε-
γωνὸς ἐξ αὐτῆς τῆς μάχης, ὃ φησὶν ἀκηκοέναι· αἱ

habes de aliquo novum dicere? & cū incubuerit
interrogare, num dicitur quid recentius, *dicat*, &
tamen bona sunt quæ dicta; &, cum non siverit
eum respondere, dicat, quid dicis? nihilne audivisti?
videor mihi quod te novorum sermonum convivio
excipiam. Et est ei vel miles, vel puer Astei tibi-
cinis, vel Lyco manceps, qui *modò* advenerit ex ipsâ
pugnâ, ubi dicit *se* audisse. Subsidia sermonum

¹ Περὶ τοῦδε· Subaudiendum puto χρόνου, ut sæpe apud
Græcos.

² Varie exponi potest hic locus; estque similis illi Marci in
Evang. de Petro, cap. xiv. com. 72. Ἐπιβαλὼν ἔκλειε. De
quo lege *Theophylactum*.

³ Usitatus, καινοῖς λόγοις, ut apud *Athenæum*, *Maximum Ty-
rium*, atque alios; verū ita, magis Atticum. Sic *Plato* de
Republica, lib. i. Εὐωχῶ τῷ λόγῳ, ἔφη, διαζῶν. Et lib. 9. Ἐσιᾶν
καινῶν λόγων καὶ σκέψεων. Cui respondet affinis locutio φαγεῖν
ἐνμαῖα, apud *Aristophanem*. *Casaub.*

⁴ Hic est Mos mentientium, ut falsiloquiis suis vel jureju-
rando fidem adstruant, vel testium, quos nemo requirit, lau-
datione vel circumstantiarum adjectione. *Necesse est*, inquit
Quintil. Declam. 18. contentiosius loquaris quod probare non possis:
Ἐξ affirmationem sumit ex homine, quicquid non habet ex veritate.

⁵ Puto ea ætate notum magis quā nobilem Athenis fuisse
Lyconem istum; qui vel manceps erat & redemptor certarum
rerum publico præstandarum, vel simpliciter artifex operas lo-
care solitus. Nam interdum ἐρσολάβος est relatum τῷ ἐρσοδότῃ,
& significat idem ac χειροδέχνης. *Casaub.*

μὲν οὖν ἀναφοραὶ τῶν λόγων τοιαῦταί εἰσιν αὐτῷ, ὡς
ἐδίδες αὖ ἔχει ἑπιλαβέσθαι. διηγείται ὅτι τέτρες
φάσκων λέγειν, ὡς Πολυπατέρων καὶ ὁ βασιλεὺς
μάχη νενίκηκε, καὶ Κάσανδρος ἐζώρηται. καὶ εἶπη

funt ejus talia quæ nemo possit prehendere. Narrat autem hos dicere, quòd POLYSPERCON & rex pug-
nâ vicerunt, & quòd CASSANDER vivus capiebatur;
& si dicat quis ei, tune verò hæc credis? dicet;

I Λόγων ἀναφορά ἐστὶ αὐτοῦ τοῦ λόγου ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ το ἐκείνην ἀκούσας. ἡ ἀναφορά ἐστὶ ἡ ἀναφορά τοῦ ἀποστόλου ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ το ἐκείνην ἀκούσας. ἡ ἀναφορά ἐστὶ ἡ ἀναφορά τοῦ ἀποστόλου ἐπὶ τοῦ ἀποστόλου, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ το ἐκείνην ἀκούσας.

2 *Theophrasti* mens est, folere λοῖσπονίον ejusmodi auctores eorum, quæ dicat, laudare, quibuscum agere nemo possit, qui velit ipsos mendacii convincere. Quomodo autem? Quia vel fingit penitus suos auctores, vel ad quosdam refert ita ignobiles & paucis notos, ut, etsi nomen scias, tamen difficile sit eos reperire. Sane igitur æquè reformidant famigeratores isti, quàm ne usque à stirpe exquiratur auctoritas, unde quicquid auditum dicant: quare hoc ne fieri possit, diligenter cavere solent.

3 Hic observandum velim, quæcunque hoc libro continetur, ea non ficta esse ab auctore exempla, sed è vita quotidiana desumpta; & ex iis, quæ verè facta dictavè essent, hunc librum esse concinnatum. Hoc posito, jam benè annum illum invenimus, quo liber iste à *Theophrasto* est scriptus. Non enim dubitare debemus exempla illa falsorum rumorum, quæ hoc capite habentur, illis temporibus esse accommodata, quibus hæc scribebantur. Quare statuamus audacter, non longè ab *Olympiade* decima-quinta hæc scripta fuisse, quando necesse omninò est, ut falsus hic rumor, qui istis verbis continetur sub finem ejus *Olympiadis* fictus, & per Athenas sparsus ac disseminatus fuerit. Referendum enim istud est ad breve illud tempus, quo *Polysperchon* regnum Macedoniæ, tanquam Tutor regis sobolis, administravit. Functus est eo munere primus post obitum *Alexandri Perdiccas*, deinde *Pitho* & *Aridæus*, postea *Antipater*, & tandem *Polysperchon*. *Casaub.*

4 *Scil.* Aridaeus, Alexandri Magni Frater, qui regnavit in Macedonia annos sex & menses aliquot, estque de patris nomine *Philippus* appellatus. De eo & Cassandro lege Justin. *Lib.* 12, 13.

τις αὐτῶ, σὺ ᾗ ταῦτα πιστεύεις; φήσει· τὸ πρῶτον
 βοᾷσαι γὰρ ἐν τῇ πόλει· καὶ τὸ λέγον· ἑπενθύνειν·
 καὶ πάντας συμφωνεῖν· ταῦτα γὰρ λέγειν περὶ τῆς μάχης·
 καὶ πολλῶν τὸ ζῶμον γεγονέναι· εἶναι ᾗ αὐτῶ καὶ σημῆον
 τὰ πρόσωπα τῶν ἐν τοῖς πρῶτοις· ὁρᾶν γὰρ αὐτῶν
 πάντων μελαεθληκότα. λέγει δὲ ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς
 ὡρᾷ τέποις κρυπτόμενον τινα ἐν οἰκίᾳ, ἥδη πέμπτην
 ἡμέραν ἡκύνθαι ἐκ Μακεδονίας, ὃς πάντα ταῦτα εἶδε.
 καὶ ταῦτα πάντα διεξιὼν, πῶς οἶσθε; πιθανῶς χεῖλιά-
 ζει. λέγων, δυσυχὴς Κάσανδρος! ὦ ταλαίπωρος!
 ἐνθυμῇ τὸ τῆς τύχης; ἀλλ' ἐν ἰσχυρὸς γρόμῳ· καὶ
 δεῖ ᾗ αὐτὸ σὲ μόνον εἰδέναι· πᾶσι ᾗ τοῖς ἐν τῇ πόλει
 προσδεδράμηνκε λέγων. Τῶν ποικίλων ἀνθρώπων τε-

rem enim sublatο clamore celebrari in urbe; & ru-
 morem extendere se; & omnes consentire; eadem
 dicere de pugna, & magnum nimirum factum ea
 pugna factum esse; etiam esse ei signum, vultus
 eorum qui sunt in rebus, est enim videre eorum om-
 nium vultus mutatos; dicit etiam quod audivit
 quendam apud eos absconditum fuisse in domo sua
 jam quintum diem venientem ex MACEDONIA qui
 hæc omnia vidit; & cū hæc omnia percurreret
 accommodatè ad persuadendum, ut putat, condi-
 tionem CASSANDRI commiseratur dicens, ὦ infeli-
 cem CASSANDRUM! O virum ærumnosum! animad-
 vertis hoc fortunæ! at certè fortis fuit; item oportet
 autem te solum id scire; ad omnes verò in civi-
 tate accurrit dicens eadem. Istiusmodi homines ad-

ἢ ἑπενθύνειν hic idem est, quod ἐπενθύνεσθαι. Verba enim
 activa & passiva sæpe commutabant Attici.

θαύμακα τί ποτε βέλονται ¹ λογοποιῶντες· ἔ γάρ
μόνον ψεύδονται, ἀλλὰ καὶ ἀλυσίελως ἀπαλλάττῃσι
πολλάκις γὰρ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν πῆς βαλανείοις ² περι-
σάσεις ποιεῖμενοι, ³ τὰ ἱμάτια ἀποβεβλήκασιν· οἱ δὲ

miratus sum quid tandem velint rumores fingentes;
non solum enim mentiuntur, verum etiam inuti-
liter abeunt; frequenter enim eorum aliqui in bal-
neis facientes circumstationes [i. e. coronas hominum
qui ipsos loquentes circumstipârint] vestes amiserunt;

1 Cum omnia nostra dicta factaque ad certum aliquem finem
referri debeant, miror, inquit *Theophrastus*, quid sit illud, quo
tendant οἱ λογοποιῶντες. Est quidem nullus honestus finis ipsis
propositus: ideo *Demosthenes* ἀνοητότατοι, inquit, οἱ λογοποιῶντες
verissimè & prudentissimè. Tales enim omninò sunt illi de
quibus loquitur *Theophrastus*, & qui propriè sic dicuntur. Nam
quibus Λογοποιία teli instar est ad aliquid efficiendum, Λογο-
ποιοὶ propriè dici non possunt. Summos duces hoc vaframento
sæpe usos legimus, ut ficto aliquo rumore falso victoriam de
hostibus reportarent. Utuntur aliquando & mercatores simili
fraude. Solitum enim Athenis, ut sitônæ, quo carius anno-
nam divenderent, falsa quædam comminiscerentur, & in vul-
gus spargerent.

2 Inde dicuntur περισταῖοι qui corona hominum cinguntur,
ut apud *Isocratem* θαυμαλοποιῖαι περισταῖοι Etymologici auctor,
περισταῖοι, περιελεπτοὶ· ἐφ' οἷς ἂν τις γαῖη βυλόμενος δεικασθῇ.
Cæterum observa mihi isto loco stultam hujus hominis teme-
ritatem: qui ut vitio naturæ suæ obsequatur, cætum & con-
cursum facere non veretur. Atqui constat legem Athenis fu-
isse quæ pœnam capitis in eos statuebat, qui hominum turbam
ad se convocassent. Auctor *Seneca* pater, quem vide lib. 3.
Controversiarum 8. Hanc etiam puto causam esse, cur & hic
& in simili loco capite περὶ ἀπονοίας, tam cito dissipetur, qui
convenerat, globus hominum.

3 Τὰ ἱμάτια &c. Furto nimirum surrepta à furibus balnea-
riis, à quibus olim ne tum quidem rectè caveri poterat, cum
maximè cavebatur; tam multi erant, tam improbi.

ἐν τῇ σοᾷ πεζομαχίᾳ καὶ ναυμαχίᾳ ¹ νικῶντες, ἐρήμους
 δίκας ² ἀφλήκασιν. εἰσὶ δὲ οἱ, καὶ πείλεις τῷ λόγῳ
 καὶ κράτ³ αἰρῶντες, ³ παρεδειπνήθησαν. πάντῳ δὲ
 ταλαίπωρον αὐτῶν ἐστὶ τὸ ἐπιγῆδωμα· ποῖα γὰρ ἔ
 σοᾷ, ποῖω ᾗ ἐργαστηρίω, ποῖω ᾗ μέρ⁴ τῆς ἀγορᾶς ἔ

alii autem in porticu pedestri pugnâ, & navali pug-
 nâ vincentes, debuerunt *multam propter lites deser-*
tas impositam; sunt & alii, qui urbes per vim ser-
 mone capientes incommodè cœnarunt. Valde qui-
 dem laboriosum est eorum vitæ institutum; quâ
 enim porticu, quâ officinâ, quâ parte fori totos

1 Hoc est, Νίκας λέγοντες καὶ διηγούμενοι. Poetis hæc figura di-
 cendi admodum familiaris. Apud Maronem Eclog. 6. ψ. 46.
 Silenus solatur Pasiphaën, i. e. canit quo modo ei solatium
 adhiberi potuerit. Vid. ejusdem Ecl. ψ. 62. & Ecl. 9. ψ. 20.
 Hoc modo intelligi debet ver. 28. in Culice. Nec Centaureos
 Lapithas compellet in enses, i. e. nec canit in enses esse compulsos.
 Sic. Horat. Lib. 1. Sat. 10. ψ. 36. Turgidus Alpinus jugulat dum
 Memnona, dumque diffingit Rheni luteum caput. — i. e. Dum adeo
 malè describit, ut Memnon iterum scribentis stylo jugulari,
 atque alius oriri Rhenus, non è fontibus, sed è lacubus lacu-
 nisque, videri possit. Simili elegantia dixit L. Æmilius apud
 Liv. l. 44. c. 22. In omnibus circulis atque etiam, si d'is placet,
 in conviviis sunt, qui exercitus in Macedoniam ducant. Ita etiam
 dicuntur historici eos occidere, quorum cædem solummodo nar-
 rant. Casaub.

2 Hoc ipsum notat Horatius, Lib. 1. Sat. 9. ψ. 36. de gar-
 rulo, qui mavult litem perdere, quàm Horatium relinquere.
 Fuit autem eremodicii pœna apud Athenienses gravissima. Nam
 si reus, qui judicio non steterat, absentiam suam excusare non
 posset, mille drachmæ adversario erant solvendæ.

3 Verbum hoc est elegans & comicum; quod de eo dicitur,
 quo absente, vel præsente quidem, sed in garriendo occupato,
 cœna comesa est, & funus factum prandio. Hoc genus homi-
 num optimè repræsentant scurræ nostri, qui in scenâ vini, aut
 ejusmodi, haustum à tergo ponunt; quod, dum illi garriendo
 toti occupantur, aliquis clam exhaurit, risumque spectantibus
 movet.

διημερεύουσιν, ¹ ἀπαυδᾶν ποιῶντες τὰς ἀκρόνους ἕτως,
καὶ καλαπονεῖν ἔψευδολογίαις;

Κ Ε Φ. θ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΧΥΝΤΙΑΣ.

Η Δὲ ἀναισχυλία ἐστὶ μὲν, ὡς ὄρω λαβῆν,
καλαφρόνησις δόξης αἰχρῆ ἕκαστος κέρδους. ὁ
ἢ ἀναισχυλῶ, πῶς τῶ, οἷον πρῶτον μὲν ἐν
ἀποσερεῖ, πρὸς τῶν ἀπελθόντων ² δανείζεσθαι. εἴτα
θύσας ³ πῶς θεοῖς, αὐτὸς μὲν δειπνεῖν παρ' ἑτέρου, τὰ

dies non transigunt, deficere facientes hoc modo au-
dientes eos, & defatigantes falsis narrationibus?

C A P U T. IX.

DE IMPUDENTIA.

EST autem Impudentia, ut *eam* definitione ca-
piam, contemptus opinionis *hominum* turpis
lucri causâ. Impudens verò talis est, qualis pri-
mum ad eum adeat quem defraudat *pecuniâ*, ab eo
ut *pecuniam* mutuetur. Deinde cum diis sacrificat.
vit ipse apud alium cœnet, carnes autem seponat,

¹ Ita disponenda sunt verba in constructione, ἕτως ἀπαυδᾶν ποιῶντες τὰς ἀκρόνους &c. ἕτως, i. e. modo supra-dicto.

² Δανείζεσθαι, hoc in loco κυρίως & propriè secundum primæ-
vam & genuinam notionem usurpatur, scilicet, *gratuito* ἢ *sine*
usuris mutuum accipere. Quod propriè *mutuum* est; ita enim ve-
teres Lat. *mutuum* à *scenore* distinxerunt. Plautus *Afin.* Nam
si mutuo non potero, certum est sumam scenore.

³ Veteres nullum animal in proprios usus macabant, quin
ejus aliquam partem Diis consecrabant adolendam.

ἢ κρέα ἀποτιθέναι ἀλλοῖς πάσας· καὶ προσκαλεσά-
 μιν¹ τὸν ἀκόλuthον, δοῦναι, ἀπὸ τῆς τραπέζης
 ἄρας κρέας καὶ ἄρτον, καὶ εἰπεῖν, ἀκρόντων πάντων,
 εὖ χαῖ, ² Τίβιε. καὶ εἰφωνῶν ἦ, ὑπομιμνήσκειν τὸν
 κρεωπώλιν, ³ εἴ τι χρήσιμον αὐτῷ γέρονε· καὶ ἐσηκῶς
 πρὸς τῷ σαθρῷ, μάλιστα μὲν κρέας, εἰ ἦ μὴ,
 ὅσῃ εἰς τὴν ζυγὴν ἐμβάλλειν· καὶ εἰ μὲν λάβῃ, εὖ
 χαῖ· εἰ ἦ μὴ, ἀρπάσας ἀπὸ τῆς τραπέζης χολίκιον,

cum eas sale sparserit; & inter cœnandum, cum ad-
 vocaverit ad se pedisequum suum, & sustulerit car-
 nem & panem à mensâ, det ei, & dicat, audienti-
 bus omnibus, epulare Tibie. Item obsonia emens,
 carnis venditorem commoneat, si in aliquâ re utilis
 ei fuerit; & cum astiterit ad stateram, præcipue qui-
 dem carnem, sin minus, os saltem in lancem inji-
 ciat; & si quidem capiat, bene habet; sin minus,

1 Moris fuit veteribus cum ad convivium irent, servum ali-
 quem secum adducere, qui hero prandenti pone astaret, vel
 ad pedes, eique præsto esset, siquid ille imperare vellet; Latini
 hos servos vocant a pedibus, vel ad pedes.

2, Τίβιος nomen servi apud veteres Comicos, ut Δῖος, Σύρος,
 & Γέτας. Stephanus Byzantinus, Τίβιον, ὄρος Φρυγίας, ἀπὸ Τίβι-
 τινός ἐκ τῆς καὶ Τίβιος τὰς δόλους καλεῖται. Et Lucianus in Timone,
 αὐτὸ τὴν τέως Πυρρῶν ἢ Δρόμωνος ἢ Τίβιε, Μεγακλῆς ἢ Μεγάρεος ἢ
 Πρωταρχος ὀνομαζόμενος. Hi sunt Tibii, quorum meminit Galenus
 Lib. 1. Methodi, ut servorum emptitiorum, non Pontici Tibii.
 Metrodorus Scepsus in Epigrammatis Arithmeticiis, Οὐδ' ἀκούει Σύρος,
 Δῖος τρία. Τίβιος ὁκλῶ· perperam in membranarum Τίμιος. Idem
 error apud Theophrastum in Characteribus, cap. περὶ ἀναίσχυρίας,
 uti pro εὖ χαῖ Τίβιε vulgo editum est εὖ χαῖ Τίμιε. Nec bene
 vir eruditissimus honoratè vertit, de servo enim accipiendum est.
 Salmassius.

3 Εἴ τι χρήσιμον, est elliptica locutio, pro εἰ καὶ τι χρήσιμος,
 vel πρὸς τι χρήσιμος, Græcis non insolita.

ἅμα γελῶν ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ἱ ξένοις ᾗ αὐτῷ θείαν
 ἀγορεύσας, μὴ δὲς τὸ μέρος, θεωρεῖν. ἄγειν ᾗ
 καὶ τὰς ὑεῖς εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ τὰ παιδαγωγόν.
 καὶ ὅσα ἱ ἐωυμημένῳ ἄξιά τις φέροι, μελαδῆναι κι-
 λεῦσαι καὶ αὐτῷ. καὶ ἐπὶ τὴν ἀλλότριαν οἰκίαν
 ἔλθων, δανείζεσθαι κελύα, πῶς ᾗ ἄχυρον καὶ
 ταῦτα χρήσαντας ἀναγκάσαι, ἀποφέρειν πρὸς αὐτὸν.

cum rapuerit à tabulâ intestinum, simul ridens dis-
 cedat. Item hospitibus suis spectaculum cum eme-
 rit, *ipse* spectet, cum non dederit partem *suam*; du-
 cat etiam eò postero die filios & pædagogum. Item
 quæcunque quis *ei* afferat, quæ parvo pretio eme-
 rit, jubeat *cum* etiam sibi impertire. Item ad alte-
 rius domum cum venerit, mutuetur *aliquando* hor-
 dea, aliquando paleam, & cogat mutuantes hæc
 auferre ad se. Aptus etiam, ad ænea vasa quæ sunt

1 In festis & feriis Græcorum (quo tempore solemnia &
 spectacula exhiberi solita) magna hominum turba & frequen-
 tia (uti fit) ex vicinis populis Athenas confluere solebat; At-
 que hæc omnis peregrinorum confluges apud amicos, quibus-
 cum jus hospitii esset, ex more divertebat. Cives igitur, &
 incolæ, hospitibus suis hac in re providebant, iisque locos in
 theatro parabant. Sensus igitur hujus loci est, *Solet iste ἀνά-
 σχυσι, cum pro hospitibus suis θείαν ἀγορεύει, etiam sibi ἑ domesticis suis providere, ex aliena, viz. pecunia.* Siquidem ex illo pre-
 tio quod ejus hospites pro lucrari solvunt redemptoribus theatri,
 ipse & pueri, & pædagogus, gratis fruuntur spectaculo; atque
 hoc est quod *Theophrastus*, ait, μὴ δὲς τὸ μέρος. Ita vel hospites
 ejus plus quam par est pro spectaculo pendunt, vel Theatropola
 minus accipit; utrinque impudentissimus hic homuncio & rem
 pariter & fraudem facit. *Dupont.*

2 Ἐωυμημένος cum emerit, Att. pro ὠνημένος perf. ὠνῆμαι pro
 ὠνῆμαι a ὠνέμαι.

δενὸς ᾧ καὶ πρὸς τὰ ¹ χαλκεῖα τὰ ἐν τῷ βαλανείῳ
 προσελθὼν, καὶ ² βάψας ³ ἀρύταιναν, βοῶν⁴ τῷ
 βαλανέως, αὐτὸς αὐτῷ καλῶν καὶ εἰπὼν, ὅτι
 λέλξ⁵, ἀπιὼν καὶ κῆ, ⁴ οὐδεμία σοὶ χάρις.

in balneo cum accefferit, & immerferit arytenam,
 vociferante balneatore, ipse seipsum aquâ perfunde-
 re, & dicere, cū abierit, quod lavatum est, & in-
 super *dicere*, nulla tibi gratia.

¹ Χαλκεῖα erant vasa balnearia, αἶνα, vasa sc. magna, ἃ vassi-
 oris, in quibus aqua balneorum caleferi solebat.

² Βάψας ἀρύταιναν, βοῶν³ τῷ βαλανέως, αὐτὸς αὐτῷ καλῶν κα-
 σθαι. Vas in aquam immergit, intingit, ipseque sibi infundit;
 balneatoris aut mediastini hoc opus fuit, lavantem in balneo
 aqua perfundere; quod *vix*. paulo honestior, & cui mica esset
 modestiæ, facere erubesceret. Βοῶν⁴ τῷ βαλανέως quia non
 mercedem a lavante accepit. Nulla est mentio quid Græci de-
 derunt. apud Romanos—dum tu *quadrante lavatum ibis*.

³ Ἀρύταινα dicitur Græcis omne instrumentum cujus est vel
 in balneis, vel in culinâ, vel in mensa usus ad hauriendum ali-
 quid ex aliquo vase: est enim ἀπὸ τῷ ἀρύειν· unde etiam ἀρύσις
 & ἀρύσις, & ἀρύσις, tam significatione quam origine cognata
 voces. *Casaub.*

⁴ Οὐδεμία σοὶ χάρις. *No thanks to you.* Ita enim nos in
 lingua nostra vernacula Græcam hanc phrasin quemadmodum
 & multas alias, totidem fere verbis retinemus. Hæc vero est
 merces quam iste impudens balneatori pendit discedens. Et
 quid tandem is solvet, qui grates non persolvit? Quanquam
 certe non admodum grandi pretio ei constitisset lavatio, etsi
 debitam mercedem balneatori pependisset, nisi forte Athenis
 cariores tum essent thermæ, quam Romæ. Romæ enim non
 nisi quadrantem unum tantum pro balneatico solvebant, homi-
 nes saltem plebei. Ita *Juvenalis*, Sat. 6. ver. 448.

Cedere Sylvano porcum, quadrante lavari.

—Dum tu *quadrante lavatum Rex ibis*—

Hor. Lib. 1. Sat. 3.

ΚΕΦ. Ι.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΛΟΓΙΑΣ.

Η δὲ μικρολογία, ἔστι φειδωλία τῷ ἀναφόρου
ὑπὲρ τὸν καιρὸν. ὃ δὲ μικρολόγος, πλεῖς
τις, οἷον ἐν τῷ μὲν ἡμιωρόλιον ἀπαλεῖν ὅτι τῷ
οἰκίαν καὶ συσσίτων, ἀρθμεῖν πόσας κύλικας ἕκαστος

CAPUT. X.

DE EA SPECIE AVARITIÆ QUA QUIS RES PARVAS
MAGNI ÆSTIMAT.

Istiusmodi autem Avaritia est tum appetitio, tum
parsimonia pecuniæ præter occasionem. *Istius-*
modi verò Avarus est talis quis, qualis intra men-
sem semibolum ad domum postulet. Item unà
cum aliis cibum capiens, quot quisque biberit cali-

1 Usuræ Atticæ ut plurimum fuere menstruæ: Nec aliter
certè accipiendus est hic locus *Theophrasti*, quàm de scœnore
menstruo, sive usurâ in mensem solvendâ. Usuræ enim, quæ
mercedis instar habent pro pecuniâ locatâ, menstruæ pendi so-
lebant, etiamsi in annum credita fuit pecunia. Idque moris
introducendum fuit, cum multi tamdiu mercede rerum suarum
carere non poterant; quibus inde victus erat parandus. Hujus
interpretationis inter alias meminit vir summus; *Possumus*, in-
quit, de usura hoc interpretari, nam certum est, scœnus menstruum
pendi solitum: huic etiam assentit *Duportus*. Nam si aliter hic
locus intelligendus esset, deberet esse ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ ob domum.

2 Verissime *Duportus* *Συσσίτων* explicuit de *Συσσίτοις* & *Συσσί-*
τοις proprie ita dictis in Attica republica: Adeo parcus est μικρολό-
γος, ut calices uniuscujusque numeret, non cum domi suis im-
pensis amicos excipit, quod ille facturum est nunquam, sed cum
focii in commune epulantur, & sic de particula modo sua agitur:
Hic est verus sensus loci, quem nemo vidit præter *Duport.* Sic
Martialis Lib. xi. Epigr. 40. in *Charidemum*,

Et numeras nostros adstrictâ fronte trientes,
Tanquam de cella sit cadus iste tua.

πέπωκε· καὶ ¹ ἀπάρχεσθ' ἐλάχισον τῇ Ἀρτέμιδι τῇ
 σιωδαπνένων. καὶ ἴσα μικρὰ τις πρῶτος ² λογίζεσθ',
 πάντα φάσκειν εἶναι ἄσταν. καὶ ³ οἰκέτ' ὑτέρα ἢ
 λοπάδα καλᾶσαν, εἰσπράττει ἀπὸ τῶν ὀπίη-
 δείων. καὶ τῆς γυναικὸς ἀποβαλέσης τρίχαλκον,
 οἷον μεταφέρειν τὰ σκῶλη, καὶ τὰς κλῖνας, καὶ τὰς

ces numeret. Item ex convivis minimas Dianæ
 primitias offerat. Item quæcunque parvo *empta*
 quis emens æstimat, ea omnia dicat esse nimio.
 Item ubi famulus ollam vel patinam fregerit, *fractæ*
pretium è victu exigat. Item ubi uxor æneum cri-
 nale amiserit, *talis est* qualis apparatus, & λεῶ ος,

1 Solebant veteres tum in sacrificiis, tum in conviviis par-
 tem cœnæ diis suis libare, & velut primitias de mensâ conse-
 crare, tam de liquidis quam de aridis. Hanc Ethnicorum re-
 ligionem ostendit versus ille apud *Homerum* toties repetitus,

Αὐτὰρ ἐπεὶ Σπείσαντ' ἔπικον δ' ὅσον ἤθελε θυμός.

Habuere enim & Judæi religiosas suas libationes, quas, ut
 alios eorum ritus atque cæremonias, Ethnici κακοζήλια quâdam
 imitati sunt. Sed loquitur hic *Theophrastus*, non de libationibus
 quæ de liquido fiebant, quæ σπονδαὶ & λοιβαί, sed de primitiis
 cœnæ, quæ etiam de aridis fiebant, & hæ sunt ἀπαρχαί. Du-
 port.

2 Λογίζεσθαι non est hic *putare*; sed *imputare* alicui, & *expen-*
sum ferre. Divus Paulus etiam ἰλλογεῖν hoc sensu solet usurpare,
 ut in *Epist. ad Philem.* com. 18. τὸτο ἰμοὶ ἰλλόσει. Hoc mihi *im-*
putato. Loquitur hic *Theophrastus* de mandatario, vel negotio-
 rum gestore, qui amici vel mandatoris nomine aliquid emerit.

3 Bellè hæc conveniunt Atheniensibus; quos in rebus ita
 minutis & parvi pretii mirè fuisse attentos & sollicitos, nequid
 sibi servorum fraude periret, *Aristophanis* fabulæ testantur. Nam
 in *Ranis*, *Act.* iv. Sc. 1. ait poeta, plerosque Atheniensium,
 statim ubi domum fuerint ingressi, nihil antiquius habere,
 quàm ut servos suos magno cum clamore appellent, & ab ipsis
 sciscitentur, quid olla factum esset; quid capite mænadis, quæ
 forte fuerat è mensâ sublata; quid pridiano allio; quis denique
 de oleis degustarit. *Casaub.*

κισωλῆς, καὶ ¹ διφᾶν τὰ καλύμμαλα. καὶ εἴαν τι
 πωλῇ, πσάτῃ δὲ ποδός, ὥς μὴ λυσιτελεῖν τῷ περι-
 αμένῳ. καὶ ² ἐκ αὐτῶν εἶσαι ἔτε συκοραγῆσαι ἐκ τῶ
 αὐτῶ κήπε, ἔτε δὲ τῶ αὐτῶ ἀγρῶ πορδθλῶναι, ἔτε
 ἐλάαν, ἢ φοίνικα τῷ χαμαὶ πεπλωκίτων ἀνελέσθαι.
 καὶ ³ τῶς ὄρεος ἢ ὀπισκοπεῖσθαι ὁσημέραι, εἰ δὲ

& capfas transferat, & tegumenta perscrutetur.
 Item siquid vendat, tanti vendat, ut ementi non
 profit. Item non finat aliquem ficum edere de suo
 horto, nec per agrum suum proficisci, nec olivam
 vel palmulam ex iis quæ humi ceciderunt de terrâ
 tollere. Item fundi terminos quotidie observet an
 iidem permaneant. Solers etiam solutionis ultra

¹ Duportus inquit quod hoc verbum apud poetas solos oc-
 currit, nec in prosâ alibi legisset, præterquam hic apud Theo-
 phrastum: propriè significat perscrutari, examinare &c. Sic apud
 Homerum τήθεα διφᾶν, diving for Oysters; nam ab hoc verbo
 διφᾶν videtur fieri verbum nostrum, *to dive*, h. e. urinari.

² Contrarium est quod de viro magno Pericle testantur
 Historiæ: eum quippe legimus, ut populum sibi conciliaret,
 suorum agrorum macerias sustulisse; quo possent omnes, qui-
 buscunque esset libitum, fructus ex arboribus decerpere; quod
 & alios factitasse, qui liberales & esse & haberi volebant, ea-
 dem historia testis. Vide Plutarchum in Pericle. Casaub.

³ Casaubonus, & Duportus hunc locum de agrorum limitibus
 & terminis intelligunt; ac si sollicitus sit iste μικρολόγος de
 ruris & fundi sui limitibus, ne quis eos loco moveret, ideoque
 quotidie lapides suos terminales visitare & inspectare soleat.
 Homines scil. ad rem attentos hæc cura tangit, nec immerito.
 Solebant veteres, uti & nos hodie, agrorum suorum fines erectis
 cippis, vel fixis lapidibus distinguere & disternare. Quam
 antiquus fuit hic mos τῆς ὀριθεσίας docet nos Homerus, qui hu-
 iusmodi limitum, lapidumque terminalium meminit plus vice
 simplici: Iliad. Φ. 403.

λίθον εἴλετο χειρὶ παχείῃ
 Κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τευχύν τε, μέλαν τε,
 Τόν ῥ' ἀνδρὲς πρῶτεροι θέσαν ἱμνῶναι ἔργον ἀρέρης.

μένειν οἱ αὐτοί. δεινὸς ὃ καὶ ἡ ¹ ὑπερημερίαν πρᾶξαι,
καὶ ² τόκον τόκῳ. καὶ ἐσιῶν τὰς δημίτας, μικρὰ τὰ κρέα
κόψας ὄψασθαι καὶ ὀψωνῶν, ³ μηδὲν πριάμην
εἰσελθεῖν. καὶ ἀπαγορεῦσαι τῇ γυναικὶ ⁴ μήτε ἄλλας

diem dilatae præmium exigere, & usuram usuræ.
Item populares convivio excipiens, cùm minutas
carnis portiones secuerit, easdem iis apponere. Item
ad obsonia emenda egressus, nihilo empto, domum

¹ Ὑπερήμερος eleganter a Græcis dicitur *lentus debitor*, & qui
ad diem præstitutam non solvit, nos vulgo, *beyond his day*.
Ὑπερήμερον εἰσπράττειν τινὰ apud Demosthenem, aliosque Atticos
scriptores, de rigido & severo creditore, qui tarda nomina
aterbè compellat, & moræ pretium exigit; quod hic ὑπερημερί-
αν πρᾶξαι dicit noster. Dupont.

² Usuram usuræ; & sic in infinitum, eis ἀπειρον, certè crescit;
Græci ἀναλοκισμὸν vocant, *use upon use*; nisi ad diem ei solva-
tur usura, pœnam pro mora exigit, & usuram usuræ. Theophrasti
ætate & frequens & licita fuit usura usuræ; ideoque qui eam
exercebant, minus infames, minusque invisi habebantur, quip-
pe quod solitam & ordinariam viam fœneris insisterent, nec
alio nomine quam μικρολογίας titulo notabantur. Sed aliter
Romæ sese res habebat, ubi improbitas fœnoris, & licentia,
legum repagulis coercébatur. Lucullus (referente Plutarcho) de
hâc ipsâ re legem tulit; unde postea in legibus imperatoriis
fancitum legimus, *Improbum fœnus exercentibus, & usuras usura-
rum illicitè exigentibus, infamiæ macula irroganda est*.

³ Sic Euclio Plauti in Aulul. A. 2. Sc. 12. optimè depingi-
tur, de quo Theophrastus loqui videtur.

Venio, ait ille, ad macellum; rogo pisces: indicant

Caros; agninam caram, caram bubulam,

Vitulinam, cetum, porcinam, cara omnia;

Atque eo fuerunt cariora, æs non erat.

Abeo illinc iratus, quoniam nihil est quî emam;

Deinde egomet mecum cogitare inter vias.

Ocepi; festo die siquid prodegeris,

Profecto egere liceat, nisi peperceris.

⁴ Hæc locutio μήτε ἄλλας &c. videtur adagionis speciem præ

χρῶννύειν, μήτε ἐλλύχιον, μήτε ¹ κύμινον, μήτε
 ὀρίγανον, μήτε ἔλας, μήτε σέμματα, μήτε θυλή-
 ματα· ἀλλὰ λέγειν ὅτι τὰ ² μικρὰ ταῦτα πολλά
 ἐστὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ. ³ καὶ τὸ ὅλον δὲ, τῶν μικρολόγων
 καὶ τὰς ἀργυροθήκας ἐστὶν ἰδεῖν ὄρωτιώσας,

ingredi. Item uxori interdicere ne salem mutuò det
 alicui, neque lucernam, neque cuminum, neque
 origanum, neque molam falsam, neque vittas, ne-
 que suffimenta; imò verò dicere quòd hæc parva
 multum sunt anno *redeunte*. Et totum *ut dicam*,
 videre est eorum, qui res parvas magni æstimant,
 & argenti thecas situ obsitas, & claves rubigine ob-

se ferre, de homine tenaci & parco, qui ne gry quidem, ne
 rem quantumvis minimi pretii cuiquam mutuo dederit; de eo
 dici potest, ne salem quidem commodabit; cui simile illud
Simichida—Οὐδ' ἄλλα δόεις. *Duport.*

1 Vilissimum hoc granum, minimique pretii est, cui tamen
 ὁ μικρολόγος incubat, & parcit, tanquam tritico optimæ notæ.
 Inter vilissima olera recensetur in *Evangelio*, ubi agitur de hy-
 pocriti Phariseorum, qui in decimandis oleribus adeo ad a-
 mussim erant exacti, omittentes interim τὰ βαρύτερα τῷ νόμῳ.
 Merito cumini meminit *Theophrastus* cum a minuto hoc olere de-
 nominetur avarus proverbiali scommate *Cumini sector*.

2 Frequens est hæc sententia in ore parcorum hominum,
 quâ etiam parvis sumptibus parcendum monent; ita etiam
 hodie dicere solent homines ad rem attentiores, μικρὰ ταῦτα
 πολλά ἐστὶ τῷ ἐνιαυτῷ, *thus much a day comes to a great deal in the*
year. Hæc parva non sunt contemnenda; quod non tantum de
 parvis sumptibus verè dici potest, sed & de parvis laboribus, de
 parvis studiis, de parvis ingeniis, de parvis hostibus, de par-
 vis periculis, de parvis rebus quibuscunque merito usurpetur.
 Quamobrem hominem non tantum parcum, sed & prudentem
 decebit hæc sententia, Μικρὰ ταῦτα πολλά ἐστὶ τῷ ἐνιαυτῷ.
Duport.

3 Τὸ ὅλον scil. ἐν τῷ totum dicere vel *the whole*.

καὶ κλεῖς ¹ ἰωμένας· καὶ αὐτοὺς δὲ φοροῦντας
² ἐλάττω τῶν μικρῶν τὰ ἱμάτια, καὶ ἐκ ληκυθίων
 μικρῶν πάνυ ἀλειφομένους, καὶ ³ ἐν χῶν χειρομένους,

ductas; & ipsos quidem gestantes vestimenta par-
 vis minora, & ex ampullis oleariis valde minutis
 unctos, & intra cutem tonsos, & medio die discal-

1 Ἰωμένας ferrugine obfusas, obductas. Idem verbum in compos.
 extat in *Epist. Jacob.* Cap. v. de re non dissimili, de divitiis
 avaris, ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ ἀρῆς καθίσταται, i. e. aurum & argentum
 vestrum æruginē corruptum est & vitiatum. Vox ἰός significat, &
sagittam, & *venenum*, & *æruinē*. Videtur tamen inter has
 diversas significationes esse dependentia quædam & cognatio;
 rubigo enim metalli veluti virus quoddam & venenum, quod
 in ejus venas penetrat, ejusdem viscera & substantiam exedit,
 & erodit: virus autem veluti jaculum quoddam & sagitta est,
 siquidem serpentes, atque alia ἰοέλα θηρία (*venenosæ bestię*)
 virus & venenum ex ore ejaculantur, tanquam sagittam ex ar-
 cu. *Duport.*

2 Inter alia morum indicia, *vestitus hominem indicat* & *procla-*
mat qualis sit, inquit *Siracides*: atque hinc est quod *Theophrastus*,
 acutissimus morum inspector, & acuratissimus eorum descrip-
 tor, & characterista, plura ingenii signa ab ornatu corporis de-
 sumat: *hominem incivilem*, & *rusticum* supra hoc caractere de-
 scripsit, quod soleret majores, quàm pro mensura pedis, calceos ge-
 stare; atque ita hic sordidum & avarum hominem introducit
 φορεῖντα ἐλάττω τῶν μικρῶν τὰ ἱμάτια, vestes gestantem nimio nimis
 modicas & minutas, ad verbum minora parvis vestimenta. Hæc
 phrasis, & loquendi formula apud alios Græcos occurrit au-
 thores. Sic μέζων μεγάλῃ, major magno est permagnus, valde mag-
 nus: Ἀνδρὸς μεῖζον πολλὸν μεῖζον. *Sappho*. Sic hic ἐλάττων τῶν
 μικρῶν, minor parvo, inferioris adhuc gradus est, ἐλάττων τῶν
 ἐλαχίστων minor minimo quod in uno verbo, non minus eleganter
 quam humiliter, ἐλαχίστότερος quam vocem de seipso usurpavit
 summus Apostolorum. Est hæc peculiaris Græcæ linguæ copia
 & elegantia, quod ipsa superlativa patiuntur adhuc superiores
 gradus comparisonis; ut ab ἐλαχίστος, —στότερος, pro quo nescio
 quis e latinis patribus (*Ambros.* credo) dicit *minimissimus*, ex
 imitatione Græcorum. *Duport.*

2 *Aristophanes* *Socrati* & *Cheræphonti* exprobrat squalorem ca-

καὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ἵπολυομένους, καὶ πρὸς τὰς
 γναφῆς διαλεινομένους, ὅπως τὸ ἱμάτιον αὐτοῖς ἔξη
 πολλὴν γλῶσσαν, ἵνα μὴ ῥυπαίνηται ταχύ.

Κ Ε Φ. ια΄.

ΠΕΡΙ ΒΔΕΛΥΡΙΑΣ.

ΟΥ χαλεπὸν δὲ ἐστὶ τῇ βδελυρίαν διορίσασθαι
 ἐστὶ γὰρ παιδιὰ ὀπιφανῆς καὶ ἐπονείδιστος.
 ὃ τῇ βδελυρῶς, ποιεῖται, οἷον ὑπανήσας γυναιξίν

ceatos, & contententes apud fullones, ut vesti sue
 purgandæ multam terram adhibeant, ne citò fordida
 reddatur.

C A P U T XI.

DE ILLIBERALITATE.

NON est autem difficile Illiberalitatem defini-
 re; est enim Jocus ludusve conspicuus & pro-
 brosus. Illiberalis autem talis est, qualis, cùm ob-

pillorum, quippe quos præ parsimoniâ nimîâ nunquam ton-
 dendis curarent—*ὦν, inquit, ὑπὸ τῆς φειδωλίας*

Ἀπειρίαν ἔδειξεν ὥπως.

—*Qui vitam ita parce exigunt,*

Ut nemo illorum unquam fiet attonsus.

Videntur esse contraria, strictim ad cutem usque tonderi, &
 nunquam tonderi; sunt tamen ejusdem hominis & ut loquitur
Aristoteles, τὸ αὐτὸ ἦθος. Nam qui ad vivum tonderi vult, id
 spectat ut rarò tonforis operâ indigeat: vitat sumptus, non
 minus quam alter ille. Ex his intelligi potest, quæ ratio sit
 cur apud *Aristophanem* philosophi modo tanquam κομῶντες ir-
 rideantur; modo, ut ἐν χειρὶ κεκαρμένοι· utrumque enim ex-
 tremæ parsimoniæ est, a quibus sordibus ut se ostenderent
 esse alienos, homines venusti & elegantes solebant, quod *Theo-
 phrastus* capite quinto dicebat, πλεῖστακις ἀποκίεσθαι. Vid. *Kusteri*
 notas in *Aristoph.* ἐν χειρὶ pro ἐν χειρὶ intra cutem.

ἱ ἵπολυομένους subterfultos quoad calceos, i. e. discalceatos.
 ὑποδεσµένους subterligatus quoad calceos: hinc ὑπόδεσµα calceus.

ἐλευθέροις, ἀνασυρᾶν δὲ δῆσαι τὸ αἰδοῖον. καὶ ἐν
 θεάτρῳ¹ κροῖεν, ὅτ' ἂν οἱ ἄλλοι παύων² καὶ συρίτ-
 τειν ἕως ἡδέως θεωρῶσιν οἱ λοιποὶ καὶ ὅτ' ἂν σιωπήσῃ
 τὸ θιάζον, ἀνακύψας ἐρυγεῖν, ἵνα τὰς καθημένους
 ποιήσῃ μελασραφῆναι. καὶ, πλεθρόσεως τ' ἀγορᾶς, προσ-
 ελθὼν πρὸς τὰ³ κάρυα, ἢ τὰ μῆλα, ἢ τὰ⁴ ἀκρό-
 δρυα, ἐσηκὼς⁵ τραγημαλίζεσθαι, ἅμα τῷ πωλῶντι

viam processerit mulieribus ingenuis, veste fursum
 tractâ pudendum iis ostendat. Item in theatro plau-
 dat cum quiescant cæteri; & eos sibilet quos cum
 voluptate reliqui spectant; & cum theatrum *pro*
attentione siluerit, fursum elevato capite eructet, ita
 ut sedentes fecerit conversâ facie respectare. Item
 pleno foro cum accesserit ad nuces, vel poma, vel

¹ Verba theatralia de spectatoribus in theatro, κροῖεν est
 plaudere; συρίττειν contra, explodere. Impurus iste nebulo in
 theatro plaudit, cum alii tacent; & explodit, quos alii pro-
 bant, & cum voluptate spectant; adeo ab humanitate mo-
 rumque elegantia est remotus. Histriones imperitos sibilis pro-
 sequi solebant veteres in theatro spectantes, uti & hodiè fit.
Duport.

² Ad nuces, i. e. ad forum ubi nuces venduntur. Solebant
 enim Athenienses varia fora, aut fori partes, de nominibus
 rerum, quæ ibi venales prostant, nominare. Sic passim in-
 veniemus apud Atticos scriptores εἰς τέλειον, ad oleum, i. e. ad
 forum olearium. Hanc loquendi formulam (opinor) & nos imi-
 tamur in linguâ nostrâ; ita enim (ni fallor) audiui nundinis
 nostris nuper exactis, let's go to the hops, i. e. ad forum illud ubi
 venales prostant lupuli, sive quocunque alio nomine vocan-
 dum sit illud sive herbæ, sive grani genus, quod ad potum ad-
 hibetur. *Duport.*

³ *Eustathius* ἀκρόδρυα accipere videtur amplissima significa-
 tione pro fructibus arborum quibuscunque; vult enim τὰ μῆλα
 poma sic differre ἀπὸ τῶν ἀκρόδρύων quemadmodum species dif-
 fert a genere.

⁴ Hic mos hodiè obtinet apud nonnullos, rusticos saltem

προσλαλῶν. καὶ καλέσαι ᾧ τῷ παρονομασί-
 τινα, ᾧ μὴ σωήτης ἐστί· καὶ ἀφ' ὁδοῦ δὲ πρὸς ἑρῶν,
 περμεῖναι κελεύσαι. καὶ ἡττωμένῳ ᾧ μεγάλῳ δι-
 κῶ ἀπίοντι ἀπὸ τῆς δικαστηρίας προσελθεῖν, καὶ σω-
 ησθῆναι. καὶ ὠψωνεῖν ἑαυτὸν, καὶ αὐληγίδας μιθεῖσθαι.
 καὶ δεικνύειν ᾧ τῷ ἀπαντῶσι τὰ ὠψωνημένα, καὶ
 ὡρακαλεῖν ὅτι ταῦτα· καὶ διηγείσθαι πρὸς
 πρὸς κερεῖν, ἢ μυροπώλιον, ὅτι μεθύσκεσθαι μέλλει.

*alios arborum fructus, & substiterit, de iis comedat
 eodem tempore cum vendente collocutus. Item
 prætereuntium aliquem nominatim appellet cui ne-
 quaquam est familiaris. Item festinantem aliquò
 videns, se manere jubeat. Item magnâ lite victum
 redeuntem à judiciali foro accedat, & ei congratule-
 tur. Item opsonetur sibi ipsi, & tibicines condu-
 cat, & obviam venientibus opsonia empta ostendat,
 & ad ea invitet. Item ad tonstrinam vel tabernam*

& pueros, ut, dum in foro nuces aut poma, aut quid ejusmodi
 emunt, interim inter licitandum, & emendum de mercibus
 manducant; quod quidem suo jure, sine omni fraude, & in-
 juriâ, palam facere viderentur viz, *προσέυμασθε χάριν* *speciminis*
est experimenti gratiâ: viri tamen elegantes & politi vix aut nè
 vix hoc facere sustineant: quin potius, tanquam incivile, ab-
 horreant. *Dupont.*

1 *Ἡτῶσθαι δίκην causa cadere, & νικᾶν δίκην causa vincere*; in
 hac loquendi formula nos propius ad Græcos accedimus quam
 Latini cum dicimus, *to win the day, the field, the battle*, cum
 Lat. non dicant, *vincere prælium* aut *pugnam* aut *causam*, sed in
prælio vincere, superior esse. *Dupont.*

2 Una cum bellariis jam intrant tibicines, vel potius tibicinæ,
 non *αὐληταί*, sed *αὐληγίδες*. Musica est convivii comes, *δαψι-*
συνορός ἐστὶ *θαλίη*, inquit musicorum princeps *Homerus*.

3 Tonstrinas esse garrulorum & malè feriаторum hominum
 receptacula lippis jam olim & tonsoribus notum est; ipsi ton-
 sores usque ad proverbium sunt loquaces; quia scilicet in co-

καὶ οἶνοπωλῶν, ¹ κεκραμένον τ' οἶνον τῷ φίλῳ δὲ ποδῶ-
σθαι. ² καὶ ἵππῳ θείαν τηνικάδ' ἐπορεύεσθαι ποσὶν τῆς
ἡμέρας, ἥν' ἵνα προῖκα ἀφίσσιν οἱ διατρίβειν. καὶ δὲ πο-
δημῶν δημοσίᾳ, πὲρ μὲν ἐκ τ' πόλεως ³ ἐφόδιον οἶκοι
καταλιπεῖν, ὥστε δὲ τῶν συμπροσβόλων δανείζε-

unguentariam astans dicat quod se inebriaturus est.
Item vinum vendens, vinum adulteratum amico
vendat. Item ad spectationem ludorum tum faciens
filios ire, sed cum gratis eos ire permittunt theatro-
rum redemptores. Item peregrè hinc abiens publicè,
viaticum quod à civitate accepit domi relinquet,

rum officinas ignavissimi quique & loquacissimi confluere sole-
ant; quorum assiduo consortio ipsi garrulitatis morbo infici-
untur. Sed unguentariæ officinæ otiosorum hominum collo-
quiis haud minus fervere solent. Nec mirum, inquit *Duportus*,
si in unguentariis officinis tam leves & habiles & lubricæ sunt
hominum linguæ, ac si oleo, & unguento delibutæ essent.

¹ Pessimi hoc ingenii signum est, impurissimi nebulonis cha-
racter, etiam amicis imponere & fucum facere. Sed nescio quo-
modo hæc olim fuit, etiam & *Tuta frequensque via est per amicum
fallere nomen*; præsertim in mercatura, adeo ut in officinis &
tabernis mercatoriis hæc fere fraus honesta habeatur. Jam in
tabernis vinariis solennis semper fraus fuit, aquam vino miscere,
& pro meraco dilutum vendere. *Duport.*

² Finitis jam penè ludis cuilibet permissum erat theatrum
ingredi, uti in theatris nostris fieri solet. *Fellus.*

³ Notet lector, legatis, qui ab Atheniensibus publicè ad
regem Persarum mittebantur, duas tantum drachmas in singu-
los dies datas fuisse. Quis non miretur illam frugalitatem ve-
terum? Nam hodie vix famulus legati eâ mercede contentus
foret. Simile frugalitatis exemplum etiam in historia Romana
occurrere putat *Casaubonus*. Sed fallitur vir doctissimus. Nam
Plutarchus refert idem, tom. 2. p. 30. d. *Tiberio Graccho* novem
obolos in diem a senatu assignatos fuisse, sed tantillum sum-
ptum non honoris, sed contemptus gratiâ (erat enim senatui
valde exosus) ei tributum fuisse. Vid. doctissimi *Kusteri* notam
in *Acharnen. Aristophanis* A. 1. Sc. 2. v. 23.

ἔται· καὶ τῷ¹ ἀπολθῶ ὑπὸ τοῦ μίτρου φορτίον ἢ
 διώνται φέρειν, καὶ ἐλάχιστα ὑπὸ τοῦ ἰκάνων.
 ἢ ἀπὸ τῶν² ξενίων τὸ μέγιστον πρὸς αὐτῶν ἀπαλήσας
 καταδοῦναι. καὶ ἀλαφρόμενον³ ἐν τῷ βαλανείῳ, καὶ
 εἰπῶν, σαπρὸν γὰρ τὸ ἔλαιον ἐπὶ τῷ παυδαρίῳ
 τῷ ἀλλοτρίῳ αἰλείφεται. καὶ τὸ δόμισκόμενον χαλ-
 κῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς πρὸς τὸ οἰκέων, δεινὸς ἀπαλήσται

& à legationis collegis mutuetur; Item pedisse-
 quo majorem quam ferre potest sarcinam imponat,
 & minorem quam qui sufficiat commeatum præ-
 beat; & munus quæ legatis hospitio exceptis dan-
 tur, cum portionem suam postulaverit, eam vendat.
 Item se ungens in balneo, & dicens pueri, turanci-
 dum oleum emisti, alieno se ungat. Item æreis
 nummis in via inventis à domesticis, peritus est

¹ Ἀκόλατοι, dicebantur & pueri qui nobiles viros pompæ &
 honoris gratiâ sequebantur, affecclæ, pueri a pedibus, vulgo
Pages or Lackeys. Famulorum longè frequentior fuit usus olim
 apud antiquos, quam apud nos hodie: idemque officium præ-
 stabant servi quod equi hodie & jumenta. *Dupont.*

² Ξένια sunt hîc quævis dona. Lat. interp. hoc in loco *lautia*;
 erant autem *lautia* apud Romanos propriè *dona*, seu *munera*, quæ
 exterarum gentium legatis mittebantur, quasi *lautia* & splendida.
 Quin & hodie principibus populisque exteros mos est legatos
 muneribus & præmiis honorariis onustos dimittere; quem
 morem antiquissimum fuisse colligo ex *Homeri* loco non uno. Sic
 de poculo quodam Priami legimus, *Il.* ult. quod *Thracæ* ei
 dono dederunt, cum ad eos legatus veniret,

Ἐκ δὲ δέπας περικαλλὶς οἱ Θρῆκες πόρον ἀνδρῶν

Ἐξείνην ἐλθόντι μέγα χίερας. — *Dupont.*

³ Σαπρὸν Gr. vocant quicquid a pristino statu & nativo usu
 degeneravit, quicquid labem & vitium contraxit, ita ut eum
 usum præstare non possit, ad quem fuit comparatum. Non
 male igitur *Heinsius* est ad illum locum *Evang.* τὸ δὲ σαπρὸν δέν-
 δρον καρπὸς σαπρὸς ποιεῖ, *Recentiores*, inquit, *interp.* putris au-
 tem arbor fert fructus putres; imo nullos, si sit putris, neque aliud
 hic σαπρὸν quam κακόν. *Dupont.*

τὸ μέρος, ¹ κοινὸν εἶναι φήσας τὸν Ἑρμῆν. τὰ δὲ ὅτι
 πάντα ² φειδωνίῳ μέτρῳ τὸν πυνδακα ³ ἐκείνου
 μένῳ μετρεῖν αὐτὸς πῶς ἔνδον τὰ ὀπλήδεια, σφόδρα
⁴ ἀποψών. . . . ὑποπείσθαι φίλῃ ὀπλησίων

partem reponere, dicens communem esse Mercurium. Hæc quoque quæ sequuntur talia sunt. Phidoniâ mensurâ, quoad fundum introrsum adactâ, ipse metiri solet domesticis quæ ad victum necessaria sunt, eam vehementer abstergens. Item pignus aliquod ab amico cum acceperit id ven-

¹ Communem Mercurium, vulgo *half parts*; proverbium apud Græcos quoties duobus simul ambulantes alter aliquid invenerat, tum statim clamabat κοινὸς Ἑρμῆς, quasi dicas commune hoc utrisque nostrum obtigit lucrum. Neque vero paræmiam hanc inde tantum desumptam opinor, quod Mercurius lucri præses fuerit, sed etiam, quia viis præfectus, unde Ἑρμῆς ὁδὸς dictus est; ideoque cum in viâ aliquid invenirent, putabant vialis Mercurii ductu, auspicioque id lucrum insperatum sibi contigisse; atquæ hæc mihi videtur genuina ratio & origo hujus proverbii κοινὸς Ἑρμῆς. Dupont.

² Mensuras publicas invenit Phidon & ab inventore mensuræ publicæ dictæ sunt Phidoniæ: μέτρον φειδωνίον igitur propriè nihil aliud, quam mensura publica auctoritate recepta; mensura cuius modus publicè est definitus! Proculdubio hoc vocabulum non est epitheton ab appellativo desumptum, ut vult Cl. Casaubonus, sed denominativum à proprio nomine. De hoc Phidone vid. Eusebium in Chronico.

³ Μέτρον τὸν πύνδακ' ἐκείνου. est vas quod fundum collisum, & introrsus adaectum habet, ut eo modo minus mensuræ capere, & continere possit; atque hoc modo, & modio servis dimensa metiri maximarum sordium est, extremæ avaritiæ signum, est character. Simile artificium cenopolis nostris in usu esse, etiam nos hodie aliquoties cum nostro damno sentimus: sunt siquidem hujusmodi vasa ex stanno; nisi enim conficerentur ex tali materiâ ductuli, quæ malleo flecti, subigique possit, hujusce fraudis capacia non essent, & talis proculdubio fuit hæc mensura, de quâ hic Theophrastus.

⁴ Proverbialiter usurpari licet de duris & avaris & sordidis

¹ ἀποδόσθαι. ἀμέλει δὲ καὶ χρέος ἀποδιδούς
 τεμάκοντα μνῶν, ἑλάττον τέτρασι δραχμαῖς
 ἀποδιδόναι· καὶ ² φράτορας ἐσιῶν, αἰτεῖν πῆς
 αὐτῶ πασιὸν ἐκ τῶ κοινῶ οἶνον· τὰ δὲ καὶ ἀλαλεπόμενα
 ἀπὸ τῆς τραπέζης ἡμίση τῶν ῥαφανίδων ³ ἀπο-
 dere; & eodem tempore alieno nomine sibi emere,
 Certè & mutuam pecuniam triginta minarum red-
 dens, minus quatuor drachmis reddere. Item tri-
 bules convivio excipiens, pueris suis *aliquid* è com-
 muni ὀψονιο petere; relicta verò dimidia raphano-

dominis, qui suis servis illiberale stipendium præbent. Quin
 & hodie frumentarii nostri mercatores, qui triticum in foro
 vendunt, solent ἀποψῆν μέτρον, *detergere modium*, nequid redun-
 dans in mensura sit; neque certe prohibitum est hoc νόμοις
 τοῖς ἀσφαίοις. *Dupont.*

¹ Celeberrimus *Casaubonus* existimavit quasdam voculas de-
 esse, & fuit quum, liberiosa paulo conjectura, legebat—ὕπν-
 γνόν τι παρὰ φίλου τὸ λαβὼν, ἀποδόσθαι. *Needhamus* censebat legi
 posse, ὑποπείρασθαι τι φίλου, ἀπολαβὼν δὲ ἀποδόσθαι, i. e. *minore*
pretio rem aliquam ab amico emit, receptam autem vendit, majore
 scil. pretio; quod nemo, nisi homo impense βδελυρὲς, facere
 sustineret. Ὑποπείρασθαι τι, minore pretio rem emere, ut no-
 strate lingua dicimus, *To underbuy a Thing*.

² Quemadmodum apud Romanos fuere *dies curiæ*, ut *Cicero*
 1. *De Oratore* cap. 7. vocat, hoc est, *curialium convivium*; ita
 etiam apud Athenienses; fuitque hoc unum genus χορηγίας, è
 quam plurimis quæ in ea republica fuerunt. Talia convivia
 fuerunt collatitia. Vid. *Demosthenis* orationem contra *Midiam*.
Casaub.

³ Solebant homines deparci, & sordidi semesa fercula no-
 tare, ut cum mensæ iterum apponuntur observare, & depre-
 hendere possent, si quod sibi servorum fraude periisset. A-
 thenienses præsertim mirum in hunc modum laborasse testan-
 tur Comœdiæ. Raphani apud nos vile cibi, imo condimenti
 genus sunt & exigui pretii; nedum ut in deliciis habeantur,
 aut in beatorum mensis tantâ curâ notari, aut in posteras
 dapes reservari, mereantur. Sordidum hunc morem reser-

ETH. CHARACT. 69

γράφεται, ἵνα οἱ διακονοῦντες παῖδες μὴ λά-
βωσιν.

Κ Ε Φ. 16.

ΠΕΡΙ ΑΚΑΙΡΙΑΣ.

Η ΜΕΝ οὖν ἀκαιρία, ἔστιν ἐπίτρυξις λυποῦσα
τὰς ἐντυγχάνουσας. ὁ δὲ ἀκαιρῶς, πλεῖσ-
τες, οἱ ἀχολαμένοι προσελθὼν ἀνακοινῶσαι ἢ
πρὸς τὴν αὐτὴν ἑρωμένῳ κωμάζειν πωρεῖσθαι.

rum de mensâ *sublata* adnotare, ut pueri ministran-
tes eâ non capiant.

C A P U T XII.

DE INTEMPESTIVITATE.

EST autem Intempestivitas congressus tristitiâ
afficiens eos in quos incidit. Intempestivus
autem talis quis, qualis, ad occupatum cum acces-
serit, cum eo sua communicet. Item ad amicam su-

vandi in crastinum cibi pro more *Juvenalis* elegantissimè tangit,
Satirâ decimâ quartâ, Ver. 126. seq.

1 Alia forte hujusmodi apud Atticos scriptores inveniemus;
participia scilicet quæ substantivorum induerunt formam, unde
etiam cum genitivo sequi. construuntur, uti hic αὐτὴν ἑρωμένην
amafiam sive *amatam*. In quâ constructione Gr. omnino imi-
tantur syntaxin Heb. nam apud Hebræos participia in regimi-
ne ponuntur, seu forma constructionis, non minus quam no-
mina. *Duport.*

2 In hoc loco *Theophrasti* κωμάζειν non est *comessari*, sed
potius *comessantium in morem alicujus domum frequentare*. Vulg.
Gram. κωμάζειν exponunt simpliciter *accedere*; cum propriè sit,
protervè, petulanter accedere, ut *commessabundi* solent, & ut *proci*,
& *amatores* solent ad suas *amafias*.

Turba ruunt in me luxuriosa proci,

καὶ δίκην ¹ ὠφληκότες ἐγγύης προσελθὼν, κελεύσαι
αὐτὸν ² ἀναδέξασθαι. καὶ μαρτυρήτων παρῆναι, τῷ πρά-
ματι ³ ἤδη κεκερμένον. καὶ κεκλημένον εἰς γάμους,
τῷ γυναικείῳ γένει ⁴ κατηγορεῖν. καὶ ἐκ μακρᾶς οἰ-
κίας ἀρτί, ὡρακαλεῖν εἰς πείσαν. δεινὸς δὲ
καὶ προσάγειν ⁵ ὠνητὴν πλείων διδόντα ἤδη πεπρα-

am febricitantem commessatum veniat. Item ad
debentem pœnam sponsionis susceptæ adveniens, ju-
beat ipsum *pro se* spondere. Item testimonium la-
turus accedat litē jam judicatā. Item vocatus ad
nuptias adversus muliebre genus loquatur. Item
ex longo itinere modò venientes ad ambulationem
accerfat. Peritus & emptorem adducere plura da-

1 Frequens verbum apud Gr. scriptores præsertim in re fo-
rensi, ab ὄφλῳ reus sum, damnatus ex judicio. Δίκην ὠφληκότες
ἐγγύης debentem pœnam sponsionis susceptæ, quam pœnam,
sive mulctam lege constitutam, deberet donec solvisset; ὠφλη-
κότες pro ὠφειληκότες.

2 Ἀνάδοχοι dicuntur *sponsores*, sive *susceptores infantium qui
fonte abluuntur*. Sed generaliter ἀναδέχασθαι de sponsibus
quibuscunque, aut fidejussoribus. Eodem ipso tempore quo quis
sponsi actione damnatur, & promissum luere, & alienum debi-
tum, quod spondendo in se recepit, præstare cogitur; eo ipso
tempore absurdus hic homo ejus fidem, atque opem implorat,
ut pro se etiam suscipere & sponsionis nexu se implicare velit;
quo nihil magis ineptum est.

3 Nihil absurdius, nec inconcinnius, nec intempestivius;
saltem nuptiarum tempore benè audiant fœminæ; saltem ἐν
τοῖς γάμοις parcatur sequiori sexui, quicquid aliis temporibus
contra eum declamitent οἱ μισογύναι; quorum princeps ex ve-
teribus poetis notatur Euripides. Duport.

4 Mos fuit Athenis, ut qui vellent aliquid vendere, certo-
rum hominum opera uterentur ad reperendum emptorem.
Hodie quoque multum illis mercatores utuntur; vocanturque
vulgo Italico, ut opinor, vel Hispanico nomine, *cursitatores*.
De iis accipiendus est hic locus Theophrasti.

κίτι, καὶ ἀκηκοίτας καὶ μεμαθηκότας αὐτίσας ἐξ
 ἀρχῆς διδάσκων. καὶ πρόθυμῳ ἢ ὑπηρεθῆναι
 ἢ μὴ βέλεται τις γίνεσθαι, αἰσχυέται. δὲ ἀπει-
 παδοῖται. καὶ θύοντας καὶ ἀναλίσκοντας ἤκειν
 ἵπμον ἀπαιτήσων. καὶ μασιγουμένου οἰκέτου πα-
 ρεῖας, διηγείσθαι ὅτι καὶ αὐτοῦ ποτε παῖς οὕτω
 πληγὰς λαβὼν ἀπήγξατο. καὶ ² παρὼν ἀγρίτη,

turum ei qui jam vendidit. Item instare ut doceat
 ab initio eos qui *rem* audierint, & intellexerint.
 Item promptus ea curare ut *fiant*, quæ quis nolit
 fieri, erubescit autem vetare. Item ad sacrificantes,
 & *sacrificium* consumentes venire, portionem peti-
 turus. Item famulo verberibus cæso prope astans
 commemorare, quòd & olim ipsius servus, cùm ad
 hunc modum plagas cepisset, se strangulavit. Item

1 Mos erat apud antiquos, cum victimas diis suis offerrent,
 convivia celebrare, aut saltem sacrificii partem aliquam amicis
 suis mittere. Cum vero sacrificantes ex humanitate & benig-
 nitate quâdam hoc facere soleant, iste homo, pro insignita sua
 impudentia, hoc quasi debitum reposcit, & suo quodam jure
 sibi vindicat, *viz.* portionem aliquam sibi de victima dari; id
 enim est *τόμον ἀπαιτεῖν*. *Duport.*

2 *Qui in arbitratione præsens fuit*, malè *captus arbiter*, ut Lat.
 Interp. reddit. Qui electus, seu captus est arbiter alicujus con-
 troversiae, is nec à Gr. nudè, ac simpliciter dicitur *παρὼν διαίτη*
 (ita enim etiam quilibet spectator vel auditor actionis) sed *ἐπι-
 τειραμίνῳ τὴν διαίταν*, is cui committitur *arbitratio causæ*. Hoc
 magis τῆς ἀκαίριας signum & indicium est, duos litigantes inter
 se committere; præsertim tam alieno tempore, cum uterque
 in reconciliationem propendet, & vulnus jam penè obductum
 recrudescere facit. Atque hoc est *συγκρούειν* collidere; propriè
 de scitilibus & vasis inter se collisis & concussis. Juxta symbo-
 lum illud fœderatarum provinciarum, quod erat, duæ ollæ
 testaceæ, cum hâc inscriptione, *Frangimur, si collidimur*. Hinc
 eleganter transfertur ad conflictus animorum, ut significet, lites
 & discordias inter homines feminare. *Duport.*

συγκρούειν, ἀμφοτέρων βουλομένων ¹ διαλύεσθαι.
² καὶ ὀρχησόμενον ἄψαδαι ἐταίρῳ μηδέπω με-
 θύοντι.

Κ Ε Φ. ιγ'.

ΠΕΡΙ ΠΕΡΙΕΡΓΙΑΣ.

Α Μέλει ³ περιεργία δόξειεν εἶναι προσωπίσι τις
 λόγων καὶ πράξεων μετ' ἀνείας. ὁ δὲ περι-
 ερῖς, πῶς τις, οἷον ⁴ ἐπαγγέλλεσθαι ἀναστὰς αὐ-

cum interfuerit arbitrio, utrifque partibus volenti-
 bus absolvi à *controversiâ* eos collidere. Item salta-
 turus capescere socium nondum ebrium existentem.

C A P U T XIII.

DE MOLESTA SEDULITATĒ.

Molesta Sedulitas videatur esse effictio quæ-
 dam sermonum & actionum cum benevo-
 lentiâ. Molestè sedulus verò *est* talis quis, qualis,

¹ Διαλύεσθαι in sensu communi, est *dirimi*, h. e. amicitia re-
 nuntiare; at in sensu forense contra, *reconciliari*, *litem dirimere*.

² Cum benè sature & benè poti essent, animum ad saltan-
 dum appellabant. Supra nota erat ἀπονενοημένους siccum & non-
 dum vino plenum saltare. *Fellus*.

³ Parvo intervallo separantur hæc tria, *adulatio*, *blanditia* &
περιεργία quæ est officium ab eo profectum, in quo non est
 affectio, sed affectatio, ut cum *Tertulliano* dicam. De hujus-
 modi molesta sedulitate *Horatius*,

Sedulitas autem, stultè quem diligit, urget.

Qui dum aliis quomodocunque placere studet, odiosum se is &
 ridiculum præbeat, præ inepto quodam bene merendi pruritu.
 Atque hic genius est, & mos, & mens, & fors, & fatum istius
 hominis, quem hoc in capite depingit *Philosophus*.

⁴ Hoc non facit ex arrogantia aliqua, sed ex levitate & inani

μὴ διωήσεται. καὶ ὁμολογούμεναι τὰ πράγματα δι-
καίαι εἶναι, ¹ ἐν τινὶ ῥᾷς, ἐλεγχθῶναι. καὶ ² πλείων
ἐπαμαρτάναι τὸν παῖδα κερᾶσαι ἢ ὅσα διώαν οἱ
παρόντες ἐκπιεῖν. καὶ ³ διεῖρξαι τὰς μαχομένους, καὶ ἕς ἕ-
γινώσκει. ἀτραπὴν ἡγήσασθαι, εἴτα ⁴ μὴ δύνασθαι ὄρεσιν

cū surrexerit à sede, promittat ea quæ non pote-
st. Item concessâ re quod sit justa, in aliquâ rei
circumstantiâ insistens redarguatur. Item puerum
cogat plura miscere quàm quæ possunt præsentes
ebibere. Item dirimat pugnautes etiam quos non
novit. Item viæ ducem esse se paret, postea autem

quodam placendi studio; potius enim quam denegare quic-
quam rogatus sustineat, etiam ea promittet, quæ præstare non
potest. *Duport.*

1 Sensus est, dum in aliqua causa circumstantia curiose nimis
anxie inbæret, et insistit, h. e. ἐν τινὶ ῥᾷς, sit ut causa cadat, atque
convincatur, cum alioqui secundum ipsum jus diceretur. Itaque ἐν τινὶ
ῥᾷς, est in aliqua re perstans, ibique pedem figens, ita nos vulgo,
stare in aliqua re, To stand upon a Point. Atque hic omnino est
sensus hujus participii ῥᾷς in hoc loco Theophrasti. Verbum e-
tiam ἐλέχθαι in usu forensi de personis potius quam de rebus
adhiberi soleat; persona potius quam res ἐλεγχθῆναι, h. e. refelli,
convinci, refutari dicitur; quod innumeris exemplis ostendi li-
ceret. Ἐλέχων (inquit Plato) est vincere disputantem certâ ar-
gumentatione: ἐλέχθαι vinci. *Duport.*

2 Πλείων, i. e. plus vini & plus aquæ πλείων κερᾶσαι plura
miscere, ἢ ὅσα δύναται οἱ παρόντες ἐκπιεῖν.

3 Loci hujusce, prout constituimus, sensus est—Certantes,
etiam sibi ipsi prorsus ignotos, dirimit. Solet etiam viam præire, cujus
exitum mox dignoscere et invenire nequit. Quæ ambo propria
sunt hominis moleste seduli, & alienis rebus, ac jurgiis impor-
tunius se immiscentis. *Needh.*

4 Erranti comiter monstrare viam, inter juris naturalis di-
ctata & præcepta est; at viam alteri præire quam ipse non nosti,
hæc vero non humanitas est, sed inepta sedulitas. *Aristophanes,*
Pluto,

Οἱ γὰρ βλέποντες τοῖς τυφλοῖς ἡγούμεθα.

Q

¹ ἔ πορεύεσθαι. καὶ τὸ ἐρευνῆσθαι προσελθὼν ² ἐρωτῆσαι, πότε μέλλει ἀφελῆσθαι, καὶ τί μετὰ τὸ αὐτοῦ ἀφελῆσθαι. καὶ προσελθὼν τῷ πατρὶ εἰπεῖν, ὅτι ἡ μήτηρ ἤδη καθύδου ἐν τῷ δωματίῳ. καὶ ἀπαγορεύει τῷ πατρὶ, ὅπως μὴ δώσῃ οἶνον τῷ μαλακίζομένῳ, φήσας βέλεσθαι ἀπάγειν λαμβάνειν, ὡς τρεπίσαι τὸ κακῶς ἔχοντα. καὶ γυναικὸς τὴν τελευτήσας, ³ ἐπιγράψαι ἐπὶ τὸ μνημα, τοῦ τε ἀνδρὸς αὐτῆς, καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῷ μητρὶ, καὶ αὐτῆς τῇ γυναικὶ

non possit invenire quā eat. Item accedens ad exercitū ductorem interroget, quando sit aciem instructurus, & quid post crastinum diem imperet. Item accedens ad patrem dicat quod mater jam dormit in cubiculo. Item prohibente medico ne vinum det ægroto, cum dixerit velle se experimentum capere, male se habentem paret ad bibendum. Item uxore moriente in monumentum ejus inscribat no-

Hoc est quod in Evangelio per proverbium dicitur, τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖ cæcus cæcum ducit, adeoque ἄμφω εἰς βόθυνον, ambo in fossam cadunt.

1 Οὗ significat motum ad locum, ita certe Euripides—ἔ γὰρ εἰσέδου, quo loci evanuit—in quam terra partem penetravit? nonnulli legunt ἡ πορεύεσθαι. Ellipsis pro ἡ ὁδὸν quā viā, πορεύεσθαι pro πορεύεσθαι, proficiscatur.

2 Confilia ducum in bello arcana semper habita sunt; quamobrem ea scrutari, & curiose inquirere, inter indicia τῆς περιουσίας merito hic recensetur. Dupont.

3 Hoc fieri solitum inter Græcos testatur aliquis Callimachi epigrammate quodam :

Τιμονόη τίς δ' ἐσσί; μὰ δαίμονας ἔ σ' αὖ ἐπέσταν,

Εἰ μὴ Τιμοθέου πατρὸς ἐπὶ τὸν ὄνομα

Στήλη, καὶ Μήθυμα τετὴ πόλις.—

Plato in sua republica etiam legem hanc inter alias tulit, quā obviam iret nimiae titulorum ambitioni & prolixitati, & inscripti-

τὸ νομα, καὶ ποσὶ ἀπὸ ἑστὶ. καὶ προσεπιγράψαι ὅτι ἔτοι
πάντες χρηστοὶ ἦσαν. καὶ ὁμνῦναι μέλλων, εἰπεῖν πρὸς
τοὺς περὶ ἐσηκότας, ὅτι ¹ καὶ πρότερον πολλάκις
ὁμώμοκα.

Κ Ε Φ. ιδ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.

ΕΣΤΙ δὲ καὶ ἡ ² ἀναισθησία, ὡς ὅρῳ εἰπεῖν,
βραδυλῆς ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ πράξεσιν.
ὅ ἢ ἀναισθητοῦ, πῶς τις, οἷον ³ λογισάμενος

men & mariti, & patris, & matris & ipsius uxoris,
& cujas ipsa sit; & insuper inscribat quod hi omnes
boni erant. Item juraturus dicat circumstantibus,
quod & prius sæpe juravi.

C A P U T XIV.

DE STUPIDITATE.

EST autem Stupiditas, ut eam definitione dicam,
tarditas animæ sermonibus & actionibus. Stu-
pidus vero talis quis, qualis, cum calculis computa-

onibus tumultorum modum & mensuram statueret, viz. Ne cui
liceret tumulto cujusquam longiorem 4 versibus heroicis titulum
inscribere. De Leg. lib. 12.

1 Juramenti mos suscipiendi vim præ nimio placendi studio
imprudenter imminuit; probabile enim est eum, qui ad ean-
dem rem confirmandam sæpius juraverit, haud magni facere ju-
ramentum.

2 Apud Theophrastum ἀναισθησία est stupiditas mentis, apud A-
ristotelem stupiditas sensuum, sive stupor quidam, & hebetudo circa
voluptates corporeas, quæ sensu, gustu imprimis & tactu, percipiuntur.
Apud Aristotelem est vitium ἠθικὸν morale, at apud Theophrastum
est vitium διανοητικὸν intellectuale, viz. tarditas mentis seti intel-
lectus, nec ad mores pertinet.

3 Λογίζομαι est calculum pono, rationes subduco, numerum inest,

ταῖς ψήφοις, καὶ ¹ κεφάλαιον ποιήσας, ἐρωτᾷ τὴν
 ὄψακαθήμερον, ² τί γίνεσθαι; καὶ δίκλῳ φεύγων, καὶ
 ταύτῳ ³ εἰσιέναι μέλλων, ἑπιλαθόμενος εἰς ἀγρὸν
 πορεύεσθαι. καὶ θεωρῶν ἐν τῷ θεάτρῳ, μόνος καθά-
 λείπεσθαι καθύδων. καὶ πολλὰ φαγὼν, καὶ τὸ νυκτὸς
⁴ ἐπὶ θάκον ἀνιστάμενος ὑπὸ κυνὸς τῆς τῆς γεί-
 τονος δειχθῆναι. καὶ λαδῶν καὶ ἀποθεῖς αὐτὸς, τῆτο
 ζηεῖν, καὶ μὴ διῶσθαι δεῖν. καὶ ἀπαγγέλλουσας
 τῷ αὐτῷ ὅτι τελεσθέντες τις αὐτῷ τῶν φίλων,

verit, & summam fecerit, roget assidentem, quæ
 fit? Item in causâ quadam reus, & ad eam audien-
 dam ingressurus, oblitus ejusdem in agrum proficif-
 catur. Item ludos spectatum veniens, in theatro
 solus relinquitur dormiens. Item multa cum com-
 ederit, & nocte ad sellam surrexerit, à vicini cane
 mordeatur. Item cum acceperit quid, & seperave-
 rit ipse, hoc ipsum quærat, nec possit invenire.
 Item quodam ei renunciante quòd mortuus sit ali-
 quis amicorum ejus, ut adveniat, cum tristem vul-

Rom. viii. 18. λογίζομαι γὰρ ὅτι ἐκ ἀξία τὰ παθήματα &c. Vox
 ea λογίζομαι (inquit Pareus) sumitur a supputantibus, qui rationes
 suas in summam conferentes, eam definitam & certam habent.

1 Κεφάλαιον proprie est vox rei ἀριθμητικῆς five λογιστικῆς, de
 numeris in unam summam collectis.

2 Assidentem interrogat, quid fit? h. e. quid emergit? quanta
 summa est, quæ ex horum numerorum conjunctione accrescit, & colli-
 gitur? Etiam nos (in communi nostra loquendi consuetudine)
 imperitiam numerandi signum facimus stultitiæ.

3 Dicitur εἰσιέναι τὴν δίκην, is qui admittitur ad causam
 apud judicem dicendam, five conjiciendam, ut veteres loque-
 bantur.

4 Surgens ad sellam, i. e. surgens ut ad sellam eat, h. e. ad
 foricam, ad requisita naturæ, ad deponendam ventris fabur-
 ram.

ἴσα¹ ᾤξασθαι, σκυθρωπάσας ἢ δακρύσας, εἰπεῖν,
² Ἀθάτῃ τύχῃ. δεινὸς ᾖ καὶ, ἀπολαμβάνων ἀργύριον
 ἐφελόμην, ³ μάστιγας ᾤξασθαι. καὶ χειμῶ-
 νος ὄντος μάχεσθαι τῷ παιδί, ⁴ ὅτι σικύας ἐκ ἡβήρασε.
 καὶ τὰ παῖδιά ἐαυτῶ παλαίειν αἰατίζαν, καὶ
⁵ τροχάζειν, ἢ εἰς κίπας ἐμβάλλειν. ἢ ἐν ἀγρῷ αὐτοῖς
 φακῶ ἔψων, δὲς ἄλλας εἰς τὴν χύτραν ἐμβαλὼν,
 ἀβρῶν ποιῆσαι. ⁶ ἢ ὕοντι τῶ Διὶ, εἰπεῖν, ἡδὺ γε

tum induerit, & lacrimaverit, dicat, Eventus bo-
 nus! Est qui possit etiam recipiens pecuniam *sibi*
 debitam testes *solutionis* assumere. Item, hyeme ex-
 istente, altercari cum fervulo, quod cucumeres non
 emerit. Item puerulos suos, luctari *eos* cogens &
 currere, in lassitudines conjicere. Item in rure ipse
 lentem coquens, bis salem cum in ollam injecerit,
eam esui ineptam reddere. Item pluyente Jove dice-

1 Nempe ut funeri operam det, sicut mos erat olim venire
 ad amicorum defunctorum *πρόθεσιν*. Ea *πρόθεσις* trium fere
 dierum erat; etsi lege *Solonis* unus illi dies tantum præfinitus
 erat.

2 Contrarium oportuit, nollem factum, aut, molestè fero,
 absurde igitur formulam usurpat, cujus usus solummodo in re
 lata suscipitur. *Casaub.*

3 Quos adhibere tunc tantum debuit cum nummos persol-
 veret, aut mutuo daret, nempe ne illi, quibus persolverit, in-
 ficias forte irent se numeratam summam accepisse. *Fellus.*

4 Puerum *objurgat*, vigente hyeme, quod cucumeres non emerit;
 cum intempestivi sunt hi fructus brumali tempore, nec nisi
 æstate, seu autumno parabiles. Hinc *Σίκυοι ἐν χειμῶνι*, *cucume-*
res in hyeme, proverbialiter dicere licet de re absurdâ & intem-
 pestivâ.

5 Pueros in Gr. rotâ se exercuisse certum est, & parum
 abest quin existimem, id genus exercitii *Theophrasto* per *τρο-*
χάζειν designatum hoc in loco, rotam scilicet scuticâ circum
 agere.

6 Loca huic desperato medicam manum adhibere non
 dubitavit eruditissimus *J. Clericus*, *Artis Criticæ*, P. 3. S. 1.

τῶν ἀστρων νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγῃσι πείσσης,
 1 καὶ λέγοντός τινος, πόσους οἶε κατὰ τὰς 2 Ἡέρας
 πύλας ἐξενώχθαι νεκρούς; 3 πρὸς τοῦτον εἰπεῖν,
 ὅσκι 4 ἐμοὶ καὶ σοὶ γινώσκω.

re jucundam esse astrorum lucem, & noctem serenam putare, quam alii dicunt esse atriores pice. Item dicente aliquo, Quot putas per sepulchrales portas efferri mortuos, ei dicere, Quot utinam mihi & tibi contingant.

C. 5. N. 3. Sic supplevit—ἡδὺ γὰρ τῶν ἀστρων φῶς. καὶ νύκτα αἰθερίαν νομίζειν, ἥντινα οἱ ἄλλοι λέγουσι μελανίεραν πείσσης.—
jucunda est astrorum lux & serenum noctem putare, quam alii dicunt pice atriores. Ut supplementi nostri singulas partes confirmemus; postquam vidimus mentionem fieri pluvientis Jovis, facile est intelligere ei opponi serenum cælum, & quidem, si de nocte sermo sit, ut est hic sine dubio, nisi astra interdum fulgere putemus; ἡδὺ γὰρ ἀστρων, *jucundum astrorum.*—Quid tandem? φῶς, *lumen*, nulla enim alia re stellæ jucundæ sunt. At qualem noctem esse oportet, ut lux astrorum fulgeat? nimirum, αἰθερίαν, *serenam*, nam αἰθερίῳ Ζεὺς opponitur τῷ ὕδατι. *Theophrastus Idyllio 4.*

X' ὃ Ζεὺς ἄλλοτε μὲν πείλει αἰθερίῳ, ἄλλοτε δ' ὕδατι.

Jupiter interdum serenus est, interdum vero pluit.

Pro νομίζει scribere necessario oportet νομίζειν, ut εἰπεῖν. nam solet hæc omnia Theophrastus infinitivo exprimere, subintellectis vocibus δεινός aut οἶος. ἥντινα legimus, pro vocibus nihili ὅτι δὴ καὶ, ita postulante orationis serie. Denique μελανίεραν supplevimus, ob vocem πείσσης, cum ex ipsa rei natura, tum quia Græci ita loqui solebant.

1 Λεγοντός τινος & aliquo dicente, i. e. rogante.

2 Ἡέρας malè; quippe cadavera nunquam per *Portam Sacram* efferri solebant.

3 Πρὸς τῷτον εἰπεῖν huic dicere, i. e. respondere.

4 Lingua enim tardam hominis mentem præcurrit. Cum igitur proverbialis esset locutio de iis, quorum copiam magnam indicare volebant, tot esse quot sint in orco mortui; stupidus iste postquam audiit magnum esse mortuorum numerum, optat tantam sibi copiam, non mortuorum quidem, sed alius cujusvis rei bonæ, puta nummorum; imo ipse quoque, qui est ejus stupor, quid dicat aut optet, non satis scit. *Esauß.*

ΚΕΦ. ΙΕ.

ΠΕΡΙ ΑΥΘΑΔΕΙΑΣ.

Η Δὲ ¹ αὐθάδεια, ἔστιν ἀπλῆς ἐμιλίας ἐν λόγοις. ὁ δὲ αὐθάδης, ποιῶν τις, οἷον ἐρωήθεις, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἔστιν; εἰπεῖν; πρὸς ἡμᾶς μοι μὴ πάρεχε. καὶ πρὸς ἡμᾶς, μὴ ἀντιπροσέειπεν. πωλῶν τι, μὴ λέγειν τοῖς ἀντιπρὸς τοῖς, πῶς αὖν ἀποδοῖτε, ἀλλ' ἐρωτᾶν ² τί εὑρίσκει. καὶ τοῖς ³ τιμῶσι, καὶ πέμπουσιν εἰς τὰς ἐορτάς, εἰπεῖν, ὅτι ἐκ ἀνθρώπων διδόμενα. καὶ

CAPUT XV.

DE MOROSITATE.

Morositas autem est effrænatio conversationis in sermonibus. Morosus verò talis quis, qualis interrogatus, ubi quidam est, dicat, ne mihi molestiam præbe. Item salutatus non vicissim *salutantem* alloquatur. Item vendens quid non dicat ementibus quanti vendatur, sed roget quid invenit. Item honorantibus *eum*, & mittentibus *ei* ad festa solennia, quæ ipse instituit, dicat quòd hæc non sint

¹ Αὐθάδειαν certè vulgo verterem *furliness*? αὐθάδης propriè *sibi placens*, qui nemini placet, nec placere studet, præterquam sibi; Unum hoc est ex iis vitiis, quod ab Episcopo summovet Doctor Gentium, Tit. i. 7.

² Τί εὑρίσκει ad verbum, *quid invenit*? h. e. quid pretium invenit? quo pretio digna est? Eundem vel certe non absimilem huius verbi usum videor mihi observasse in lingua nostra vernacula. Ita enim loqui solemus de re quapiam, *It will find one bread, or find one books*; ex cujus scilicet valore ac pretio tantum conficere possumus, quantum ad emendos panes vel libros sufficiat. Hinc εὑρημα, pro lucro.

³ Τοῖς τιμῶσι, scilicet αὐτὸν. αὐθάδης enim aspernatur dona & munera amicorum, quibus honorem ei habent; ἐορτάς, privatas, quales in unaquaque familia, & gente.

ὅτι ἔχων συγγνώμῃ ἔτε τῷ ἀπάσαντι αὐτὸν ἀκυσίως,
 ἔτε τῷ ὥσαντι, οὔτε τῷ ἐμβάντι. καὶ φίλῳ ᾧ¹ ἔρανον
 κελύσαντι εἰσενεγκεῖν, εἰπὼν ὅτι ἐκ αὐτοῦ δοίη, ὕστερον
 ἢ κείνῳ φέρων, καὶ λέγειν² ὅτι ἀπόλλυσι καὶ τοῦτο τὸ ἀρ-
 γύριον. καὶ προσπλάισας ἐν τῇ ὁδῷ, δεινὸς καταρτίσα-
 σθαι τῷ λίθῳ. καὶ ἀναμείναι ἐκ αὐτοῦ³ ὑπομείναι πολὺν
 χρόνον ἰδέσθαι. καὶ ἔτε ἄσαι, ἔτε⁴ ῥῆσιν εἰπεῖν, ἔτε ἐρχί-

data. Item veniam non det neque invito eum re-
 pellenti, neque propellenti, neque super *pedem* ince-
 denti. Item amico petenti stipem collatitiam ut in-
 ferat, cum dixerit quod non daret, postea veniat
 ferens, & dicat quod hæc quoque pecunia perit.
 Item cum *ad lapidem* in viâ offenderit, lapidi horri-
 biliter imprecatur. Et ut aliquando subsistat *alicujus*
expektandi causâ nunquam manebit aliquem diu. Item
 neque velit in *convivio* cantare nec sententiam *aliquam*

¹ Quoties dictio ἔρανος occurrit, semper referri debet ad
 pulcherrimum & vere pium Græcorum morem pauperes suble-
 vandi amicos. Fuit enim apud illos moribus receptum, ut
 cum adversam fortunam passus est aliquis, amicorum atque
 sodalium facultatibus sublevaretur. Hanc stipem collatitiam
 vocabant ἔρανον, & factum ipsum ἐρανίζειν. *Cassaub.*

² Perisse sibi credunt sordidi & superbi donatores, quic-
 quid amicis impenderint; cum contra (ut *Martialis* optime
 monet)

Extra fortunam est, quicquid donatur amicis;

Quas dederis, solas semper habebis opes.

At qui ægre & reluctanti animo beneficium dat, ἀπέχει τὸν
 μισθόν, (ut ait Salvator) imo ἀπόλλυσι τὸν μισθόν, *mercedem* habet,
 immo *mercedem* amittit, perdit & donum & doni gratiam.

³ Male προσμείναι, nam προσμένω semper cum dativo jungi-
 tur, accusativo nunquam; ut *cap. v. Matthæi com. 32.* ἡδὴ ἡμέρας
 τρεῖς προσμένετε μοι, & alibi in *Novo Fædere.*

⁴ Ῥῆσις est celebre dictum sive sententia, quæ profertur ex ali-
 quo auctore & poeta; & ῥῆσιν εἰπεῖν est canere aut recitare obli-
 vationis causa. Ita enim antiquitus in convivii mos erat.

σαῖται ἀν' ἐθελῆσαι. ¹ δεινὸς ᾧ καὶ πῶς θεοῖς μὴ ἐπ' ἄχεα.

Κ Ε Φ. 15'.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΣΙΔΑΙΜΟΝΙΑΣ.

Α μέλφ ἡ δεισιδαιμονία δόξειεν εἶναι δειλία πρὸς τὸ δαιμόνιον. ὁ ᾧ δεισιδαίμων, πᾶτός τις, οἷον ² ἀπνιψάμην τὰς χεῖρας, καὶ περιῤῥανᾶ-
è poetis desumptam recitare, neque saltare. Audax etiam Deos non precari.

CAPUT XVI.

DE SUPERSTITIONE.

Superstitio sanè videatur esse timiditas erga numen. Superstitiosus autem talis quis, qualis cum abluerit manus *ingrediens in templum & circum*

¹ Hic de contemptu Deorum agitur, & sic apparet, quàm malè viri eruditi superiora verba καὶ τοῖς τιμῶσι &c. interpretantur.

N. B. Reliqua pars hujus libelli deest in omnibus MSS. quibus usi sumus (inquit *Needh.*) præter unicum illum codicem, qui asservatur in Bibliotheca *Coll. SSæ Trinitatis*. Nam in MSS. A. B. & D. in quibus *Theophrasti Characteres* media in pagina desinunt, statim alia diversorum auctorum opera subjunguntur. In C. vero & E. post caput istud 15. finis operi imponitur, hisce verbis, — Τέλος τῶν Θεοφράστου Χαρακτῆρων. Et in Codice signato E. sequitur inepta ista coronis, quam ex Palantino MS. dedit *Casaubonus*, sub finem *Commentarii*.

² Valde religiosos, vel potius superstitiosos, fuisse Gentiles in lotione manuum, ex veterum monumentis passim constat; unde illud, ἄριστον μὲν ὕδωρ. Hinc semper priusquam rem sacram facerent, ad testandam puritatem, manuum lotione utebantur. In limine seu vestibulo templi vas erat aqua lustrali plenum, qua ingredienti in templum seipsos aspergebant, vel etiam a sacrificulis aspergebantur. Ritum hunc Ethnicorum, prout alios complures, in sacra sua traduxerunt Pontifici. Vas περιῤῥανῆ-

μὴν ὁ¹ ἀπὸ ἱερῶν, ὁ² δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβὼν, ὅταν
 ὁ³ ἡμέραν περπαλεῖν. καὶ τὸν ὁδὸν εἰς τὸν ὄρεον
 γαλῇ, ὁ⁴ μὴ πρότερον πορεύεσθαι, ἕως ὁ⁵ διεξέλθῃ
 τις, ἢ λίθους τρεῖς πρὸς τῆς ὁδοῦ ὁ⁶ διαλάσῃ. καὶ

asperferit se à templo rediens, lauro in os acceptâ, sic totum diem obambulet. Item si mustela viam transcurrerit, non priùs progrediatur quàm quis eam pertransierit, vel ipse tres lapides supra viam transmi-

ειον dicebatur ab *aspiratione*; sed & ipsum instrumentum, quo facta est asperio, *aspergillum*; erat autem vel titio ardens ab ara sumptus, & in vas lustrale intinctus; vel etiam ramus arboris, laurus puta aut olivæ. *Duport.*

1 Ἀπὸ ἱερῶν i. e. γερόμενον, inquit *Duportus*: ita ut nihil opus sit addi ἱερῶν, aut quid ejusmodi.

2 Δάφνης λαβὼν, *lauro in os accepta*. Cum genitivo participium, ut οἶνον πινὼν, ἄρτον φάγων, & similia passim, de vino, de pane, aliquid, partem. Multiplex lauri usus apud veteres, tum in triumphis, tum etiam in oraculis & vaticiniis. Ideo supersticiosus laurum in os acceptam tenet, quod credat ei inesse vim quandam ἀλεξίκακον, ad malum averruncandum; unde laurum pro foribus statuere, & baculum laureum manibus gestare solebant veteres. *Duport.*

3 Quod γαλῇ malum augurium faceret, inter alias hanc quoque causam *Artemidorus* affert, quia sit voci δίκη ἰσόψηφος quod ita est; nam si utriusque dictionis literas ad calculum voces, redibit par summa 42. id autem est quod Græci intelligunt, cum dicunt duo vocabula, aut duos versus, esse ἰσόψηφα.

4 Suspectus mihi est vitii hic locus, quoniam nemo ex Atticis scriptoribus, quantum memini, usurpat πρότερον ἕως, sed πρότερον ἢ pro *Priusquam* vel *ante quam* ut vertit *Casaubonus*. Ita certe *Plato* de Leg. πρότερον ἢ καθαίρειν, *antequam purgetur*. Censeo legendum μὴ πρότερον πορεύεσθαι, ἕως διεξέλθῃ τις, non *ulterius progrediatur, usque dum alius transferit*. Ita opinor, & constructioni, & sententiæ optimè consulitur. *Needham.*

5 Qui videlicet omen luat, & quod mali portendebat felis transcurfus, id ipse subeat.

6 Malὲ διαλάσῃ; διαλάσῃ λίθους autem est *lapides in via certo ordine disponere*, ominis causâ, ad malum omen averruncandum;

ἐὰν ἴδῃ ¹ ὄφιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ² ἱερὸν ἐλαῦθα ἰδρῦσαι αὐτῷ.
³ καὶ τῷ λιπαρῶν λίθων τῷ ἐν τῷ τερόδοις, παρῶν
 ἐκ τῷ ληκύθου ἔλαιον καταχεῖν. καὶ ἐπὶ γόνατα
 πεσὼν καὶ προσκυνήσας ἀπαλλάττεσθαι. καὶ ἐὰν
 μὺς θύλακον ἀλφίτων διαφάγῃ, ⁴ πρὸς τῷ ἐξηγήσει

ferit. Item si viderit serpentem in domo, ibi facel-
 lum statuatur. Item *super* unctos lapides in triviis præ-
 teriens ex ampullâ oleum fundat, & cum in genua
 ceciderit & adoraverit, discedat. Item si mus faccum
 farinæ hordeaceæ perferat, ad *religionum* interpre-

cum enim infaustum & inauspicatum animal iis occurreret, sole-
 bant lapides in via erigere ad avertendum omen. *Casaub.*

1 Constat ex *Ciceronis* libro primo de *Divinatione* & multis
 aliis auctoribus, serpentem vidisse in ædibus aut in itinere,
 triste auspicium fuisse. Solebant autem loca, in quibus mon-
 stra fuerant visa, religiosa fieri; ut in eo loco, qui fulmine
 tactus esset, observabant; quem locum Romani, ut notum est,
bidentia, quod bidentibus ibi fieret, appellabant. Porro ser-
 pentes fere per impluvium e tectis descendebant in ædes, & ibi
 soliti conspici. Sic *Terentius Phormione* Act. 4.

Anguis per impluvium decedit de tegulis.

2 Ædiculas & oratoria & sacella multiplicare, superstitioso-
 rum hominum mos est; quare & hanc legem inter alias habet,
Plato de Leg. l. 10. in fine, sacella nemo in privatis Ædibus ha-
 beat, Ἱερὰ μὴδὲ εἷς ἐν ἰδίᾳ οἰκίᾳ ἐκλήσθω· ibidemque muliercu-
 larum & fanaticorum hominum δεισιδαιμονίαν taxat, qui fana &
 delubra & sacella & altaria, vana religione commoti, in quavis
 platea, & domo, & in omni trivio extruebant, quovis somnio
 nocturno territi, aut viso diurno.

3 Lapidem ungere, vel unctos lapides adorare, per prover-
 bium dici videtur de homine superstitioso. Vide *Clem. Alex.*
Strom. L. 7. de superstitione Gentium. Gentiles olim in mo-
 re habuisse statuas & dolatos lapides, alios etiam sæpe nudos
 & impolitos inungere, eosdemque postea colere & adorare,
 multa probant exempla ex *Ethn.* libris desumpta; nec mirum
 eos unctos lapides adorasse, cum & summum eorum Numen,
 Jovem scilicet ipsum in lapide coluerint, & *Jovem lapidem* reli-
 giosè juraverint.

4 Hos ἐξηγήσας adire & consulere solebant homines supersti-
 tiosi, de eventu ominis aut auspicii cujuscunque, siquid ipsis

ἐλθὼν, ἐρωτᾷν τί χρὴ ποιεῖν· καὶ εἰάν τις ἀποκρίνηται
αὐτῷ ἐκδύναται τῷ σκυτοδέψει ἀπορῥάψαι, μὴ προσέ-
χων τέμπρις, ἀλλ' ἀπολεραπείς ἐκδύσασθαι. καὶ πυκνὰ
ἢ τὴν οἰκίαν καθαριεῖν· καὶ ἔτε ¹ ἵππευσαι μνήματι,
² ἔτε ἵπτι νεκρὸν ἐλθεῖν, ἔτε ἵπτι λέχει. καὶ ὅτ' αὖ
³ ἐνύπνιον ἴδῃ, φοβεῖσθαι πρὸς τοὺς ὄνειροκρίτας,

tem cūm venerit, percontetur, quid oportet eum
facere; & si respondeat ei, tradere coriario ut con-
suat, non istis attendens, verūm cum reversus sit,
sacco farinam exuat. Item frequenter domum puri-
ficet; nec in sepulchrum infideat, neque ad mortuum
accedat, neque ad puerperam. Item cum insomni-

finistrum & infaustum portendi videretur. Lepide autem hic
deridet *Theophrastus* superstitionem hujus hominis, qui cum ha-
riolum interrogaret, quid facere debeat postquam follis seu
saccus farinæ a mure fuisset corrosus, respondet ille sutori, seu
potius cerdoni, illum esse tradendum ut resarciatur.

1 Magna apud antiquos circa mortuos superstitio fuit, tam
Græcos, quam Romanos, quæ ex κακοζήλια quādam, & per-
versā imitatione legis Mosaicæ, orta & derivata est: apud Ju-
dæos enim sub veteri lege, quisquis cadaver hominis tetigerat,
pro immundo & polluto habebatur 7 diebus, & aspergendus
erat aquā asperfusionis; Num. xix. ὁ ἀπλόμυνος τῷ τεθνηκότι πάσης
ψυχῆς ἀνθρώπου, ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας. Ominosum erat
mortuum tangere, immo domum funestam ingredi, adeo ut mi-
rum quantum formidarint busta aut sepulchra; *Gellius* de flami-
ne Diali; Locum, in quo bustum est, nunquam ingreditur, mortuum
nunquam attingit. *Dupont.*

2 Etsi his pollutionibus & purificationibus non minus Judæi,
quam Ethnicī strictam præstabant observantiam; attamen hæc
observantia inter Judæos nequaquam superstitiosa fuit, ideoque
eorum religionis pars fuit essentialis. Sed inter Ethnicos harum
cærimoniarum observantia profluxit ex animo superstitioso, iis
enim nulla imposta fuit obligatio a legibus divinis, ad tales præ-
standos ritus, cærimoniaſque.

3 Mos erat apud antiquos, postquam triste aliquod somnium
viderant, sacra facere, ad placandum numen, & averruncandum

πρὸς τὰς μάνεις, πρὸς τὰς ὀρνιθοσκοπίας, ἐρωλήσων
 τῇ θεῷ ἢ θεᾷ προσδύχεσθαι δαΐ. καὶ τελεωθησό-
 μῃ, πρὸς τὰς ¹ Ὀρφεοελεσας κτ' μῆνα πορδύ-
 εσθαι μτ' τ' γυναικός. εἰάν ᾧ μὴ χολάζῃ γυνὴ μτ'
 τ' τίτῃς καὶ τ' παιδίων. καὶ ἐπὶ ² ταῖς τριόδοις
 ἀπειλθὼν κτ' κεφαλῆς λύσασθαι καὶ ἱερείας κα-
 λέσας, ³ σκίλλη ἢ σκύλακι κελεῦσαι αὐτὸν περικα-

um viderit, proficiscatur ad somniorum interpretes,
 ad hariolos, ad auspices interrogaturus cui deo vel
 deæ adprecari oportet. Item rem sacram facturum ad
 Orpheotelestas singulis mensibus eat cum uxore; sin
 autem uxor non vacet, cum nutrice & filiolis. Item
 in triviis discessurus super caput se lavet. Item sacer-
 dotibus piatricibus accersitis jubeat eas squillâ circum-
 latâ vel catulo circumdueto seipsum purgare; infani-

omen, quia scilicet infomnia θεόπειμπια, divinitus missa, vide-
 bantur, juxta illud Poetæ,

— Καὶ γάρ τ' ὄναρ' ἐκ Διός ἐστι.

Immo tanta fuit fides somniorum, ut de somno Deum fecerint,
 nomine *Morpheus*. Ea somnia modò vero putabantur, quæ
 post mediam noctem viderentur; *Horatius*,

Post mediam noctem visus, cum somnia vera.

¹ *Orpheus* genus quoddam initiorum in Græciam invexit,
 quod Ὀρφικὰς τελεὰς vocabant, & qui illa docerent Ὀρφεοελεσας,
 ait autem κατὰ μῆνα quia circa finem cujusque mensis videntur
 soliti initiari Athenienses. *Casaub.*

² Notum est in triviis & compitis sacra *Hecata* olim fieri so-
 lita; eodem etiam moris fuit τὰ καθάρματα & purgamenta ur-
 bium projicere. Nam ἐπὶ ταῖς τριόδοις, idem quod ἐν ταῖς τριό-
 δοις, idque jungendum arcte cum κατὰ κεφαλῆς λύσασθαι, ut sic
 ἀπειλθὼν significet tempus, quo caput lavat superstitiosus: dis-
 cedens e compito, caput prius sibi lustrat; quia scilicet καθάρ-
 ματα & purgamenta omnia jacebant in compitis, iisque nihil
 contaminatius est.

³ Tangit duplicem veterum consuetudinem expiandi lustran-
 dique se; altera erat, circumacta circum corpus scilla; altera,

Θᾶραι. μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπίληπτον, φερίξας εἰς κόλπον πύσαι.

Κ Ε Φ. ιζ'.

ΠΕΡΙ ΜΕΜΨΙΜΟΙΡΙΑΣ.

Εστὶ δὲ ἡ μεμψιμοιρία, ἐπιλήψεις ὡς αὖ πὶ ποσῆκον δεδομένη. ὁ δὲ μεμψίμοιρος, πῖσος τις οἷός, ¹ ἀποστείλαντός μερίδα τοῦ φίλου, εἰπὼν πρὸς τὸ φέροντα, ² ἐφθόνησάς μοι τοῦ ζωμῆ, καὶ τὰ οἰναρίη, ἔκ ἐπὶ δεῖπνον καλέσας. καὶ ὑπὸ τῇ ἐταίρᾳ ³ καταφιλέμενός, εἰπὼν, θαυμάζω εἰ σὺ καὶ ἀπο
entem item cum viderit vel epilepsiā laborantem horrescens in sinum spuat.

C A P U T XVII.

DE QUERELA; SEU DE SORTIS SUÆ INCUSATIONE.

Querela est reprehensio ultra quod decet data. Querulus autem talis quis, qualis, amico portionem *convivii* mittente, afferenti dicat, invidisti mihi jus & villum, cum ad cœnam *me* non vocasti. Item ab amicâ basiatus dicat, miror si tu etiam ex

catulo similiter circa corpus ducto. Hoc enim significat *περικα-
θαίρει*; quod verbum significat applicare aliquid corpori, experi-
andi causâ, idque in orbem ducere. *Virgilius*,

Idem ter socios pura circumtulit unda.

Ad quem locum *Servius*; circumtulit, purgavit. *Antiquum ver-
bum est.*

¹ Convivæ olim è convivio apophoreta referebant; etiam Romanis mos fuit de mensâ aliquid mittere amicis, imo vero etiam Judæis, aliisque Gentibus Orientis eundem morem in usu fuisse testantur literæ sacræ priore *Samuelis*, capite primo, com. 4, 5.

² Ἐφθόνησάς μοι. invidisti mihi, i. e. magister tuus invidebat mihi.

³ Καταφιλέμενός. deosculatus; i. e. pressius osculatus; *deoscu-
lor* significat plus quam osculor; uti deamo plus quam amo.

ψυχῆς με φιλεῖς. καὶ τῷ Διὶ ἀθανακλεῖν, ¹ ἔδιδότι ὕει,
 ἀλλὰ διότι ὕσερον. καὶ ὄρων τι καὶ ἐν τῇ ὁδῷ βαλάδιον,
 εἰπεῖν, ἀλλ' ἔθησαυρόν εὔρηκα ἐδέποισε. καὶ πριάμμενος
 ἀνδράποδον ἄξιον, καὶ ² πολλὰ δεηθεὶς τῷ πωλῆντι,
 θαυμάζω, εἰπεῖν, ὅτι ὕγιες ἔττω ἄξιον ³ ἐώνημαι. καὶ
 πρὸς τὸ θαυγαλιζόμενον, ἡός σοι γέγονεν, εἰπεῖν, ὅτι ἀν
 παρῳδῆς, καὶ τὸ ἐσίαις πὸ ἡμισυ ἄπεσιν, ἀληθῆ ἐρεῖς.
 καὶ δίκην νικήσας καὶ λαβὼν πάσας τὰς ψήφους, ἐγκαλεῖν
 τῷ γράψαντι τὸ λόγον, ὡς πολλὰ ὠφελειπότες τὸ
 δικαίων. καὶ ἐράνου εἰσενεχθέντι ὠφελὲς τὸ φίλων,
 καὶ φήσαντός τινος, ἰλαρὸς ἔστω καὶ πῶς, εἰπεῖν ὅτε

animo tuo me basias. Item Jovi stomachetur, non
 propterea quod pluit, sed quod feriùs. Item cum
 invenerit crumenam aliquam in viâ, dicat, verum
 non thesaurum unquam inveni. Item cum emerit
 mancipium vili pretio, quippe quod multum preca-
 tus sit venditorem, miror, dicat, si quid sanum ita
 parvo sum mercatus. Item bonum nuncium affe-
 renti, quod filius tibi natus est, dicat, quod si addi-
 deris etiam substantiæ tuæ dimidium defuturum est,
 vera dices. Item cum lite vicerit, & omnes calcu-
 los judiciales in urnam suam receperit incuset eum
 qui pro se orationem scripsit, utpote qui multa eorum
 quæ justa erat omisisset. Item allatâ sibi stipe colla-
 titiâ ab amicis, & aliquo eorum dicente, nunc hilaris
 esto, imò quomodo? respondeat, quando cuique

¹ Needh. legit ἔδιδότι ἔκ ὕει, quod non pluit citius. Hæc lectio placet.

² Πολλὰ multum: ita Virgilius, multa sese incusans, pro multum.

³ Εώνημαι, pro ὄνημαι.

δοῖν τὸ ἀργύριον ἀποδῆναι ἐκάστῳ, καὶ χωρὶς τέτων,
χάριν ὀφείλειν ὡς ἀνηρῆσθαι μένον.

Κ Ε Φ. ιη.

ΠΕΡΙ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.

Εστὶν ἀμέλει ἀπιστία, ὑπόληψις τις ἀδικίας
καὶ πάντων. ὁ δὲ ἀπιστοῦ, τοῦτός τις, οἷός,
ἀποστείλας τὴν παῖδα ὀψωνήσονται, ἕτερον παῖδα πέμ-
πειν πύσσομνον πόσον ἐπείατο. καὶ φέρων αὐτὸς τὸ ἀρ-
γύριον, καὶ τὴν σάδιον ἀριθμεῖν πόσον ἐστὶ. καὶ τὴν γυναῖκα
τὴν αὐτὴν ἐρωτᾷ κατὰ κείνην, εἰ κέκλεικε τὴν κισω-
τὸν, καὶ εἰ σεσήμαν τὸ κοιλιόχριον, καὶ εἰ ὁ μοχλὸς
εἰς τὴν θύραν τὴν αὐλείαν ἐμβέβληται. καὶ εἰ ἐὰν ἐκείνη
φῇ, μηδὲν ἦτιον αὐτὸς ἀναστὰς γυμνὸς ἐκ τῆς τρυ-

pecuniam suam reddere oportet, &c, præter hæc, gra-
tiam debere me tanquam beneficio affectum.

CAPUT XVIII.

DE DIFFIDENTIA.

Diffidentia certè est suspicio quædam injustitiæ
de omnibus. Diffidens autem talis quis, qua-
lis cùm miserit servum ad opsonia coemenda alium
servum mittat interrogaturum quanti emebat. Item
ipse ferens pecuniam per stadium numeret quanta sit.
Item decumbens uxorem suam roget, num cistam
clauserit, num poculorum repositorium sit obfigna-
tum, & num pessulus ad ostium atrienfe sit immis-
sus: & si illa affirmet, nihilo minus ipse, cum sur-

1 Κατὰ πάντων de omnibus; in eodem sensu cum περὶ.

2 Κατὰ σάδιον per stadium, quoque stadio, singulis stadiis.

3 Ἐμβέβληται, immissus. Scil. in cavitati suam.

μάτων, καὶ ἀνυπόδητοι, τὸ λύχνον ἄψας, ταῦτα
 πάντα πειδραμῶν ὀπισκείψασθαι, καὶ ἔτι μέλις ὑπνῶ
 τυγχάνειν. καὶ τὲς ὀφείλοντας αὐτῷ ἀργύριον μὴ
 μαζύρων ἀπαλῆν τὰς τῆρας, ὅπως μὴ διώκοντο ἕξ-
 αρνοι γυνεὶς. καὶ τὸ ἱμάτιον ᾧ ἐκδέναι δεινός, ἐχὼς
 τὰ βέλτεστα ἐργάσει, ἀλλ' ὅτ' ἂν ἢ ἄξιον ἐγγυητῆς
 τῷ κναφέως. καὶ ὅτ' ἂν ἤκη τις αἰτησόμενος ἐκπώ-
 ματα, μάλιστα μὲν μὴ δέναι. καὶ τὸ παῖδα ᾧ ἀκολα-
 θῆναι κελύειν αὐτῷ ὅστις μὴ βαδίζειν, ἀλλ' ἐμ-
 προθεῖν, ἵνα φυλάτῃται αὐτῷ, μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀπο-
 δράσῃ. καὶ τὸ πῶς εἰληφόσι τὶ παρ' αὐτῷ καὶ λέξαι,
 πόσας, καλὰ θὰ. ² ἔτι γὰρ σχολάζω πέμπειν,

rexit è stramentis nudus, & discalceatus accende-
 rit lucernam, hæc omnia circumcursans invisat,
 atque ita vix somnum assequatur. Item à debentibus ei pecuniam cum testibus scenus exigit, ut ii non possint inficiatores fieri. Item peritus vestem à sordibus purgandam tradere non ei qui istas optimè conficiet, sed cuicunque sit dignus fidejussor fullonis. Item cum veniet quis petiturus pocula, maximè quidem non tradere, sin minus, cum tradiderit statim reposcere. Item pedissequum jubere ponè se non ire sed ante, ut hoc ipsum caveat ne in viâ aufugiat. Item fumentibus quid ab ipso vendente, & dicentibus quanti constat, deponere, dicere, non enim vacat mittere *flagitatum*.

¹ Ita legendum esse suspicor, καὶ τοῖς εἰληφόσι τὶ παρ' αὐτοῦ, καὶ λέγειν, τόσους καλὰ θὰ. ἔτι γὰρ σχολάζω πέμπειν. Et illis, qui aliquid emerunt ab eo, dicere, tantum solve; non enim servum flagitatore mittere vacat. Sic omnia sunt aperta.

² Hæc intelligi debent de eo servo quem e re Græci ἀπαλῆνεν, Latini flagitatore dixerunt; seu debitarum hero suo pecuniarum.

Κ Ε Φ. ΙΘ'.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΧΕΡΕΙΑΣ.

Εστὶ δὲ ἡ δυσχέρεια, ἀθεραπεία σώματος, λύπης ὡρασκαστική· ὃ δὲ δυσχερὴς, πᾶσι τις, οἷον. λέπραν ἔχων καὶ ἀλφὸν, καὶ τὰς ὀνυχας μεγάλης, πείπαλιν καὶ φῆσαι ταῦτα εἶναι αὐτῷ συγγενῇ ἀρρώγημα, καὶ τὸν πάτερα ἔχειν καὶ τὸν πάππον. ἀμέλει δὲ δεινὸς καὶ ¹ ἔλκη ἔχειν ἐν πῖς ἀνικνημίσις, καὶ πρὸς πλάισμα ² ἐν πῖς δακτύλοις, καὶ ταῦτα μὴ θεραπεῦσαι, ἀλλ' ἐᾶσαι ³ θηρωθῆναι. καὶ τὰς

CAPUT XIX.

DE INTRACTABILITATE.

EST autem *hujusmodi* Intractabilitas incuria corporis molestiæ in aliis effectiva. Intractabilis autem talis quis, qualis lepram habens & vitiliginem & ungues prælongos obambulet; & dicat has esse sibi congenitas infirmitates, & patrem & avum easdem habere. Nimirum & solet ulcera habere in anterioribus tibiæ partibus, & læsiones in pedum digitis, & eas non curare sed sinere ad feritatem trans-

exactorem; eum vero qui publico debita exigebat, διατράφην aliquando Græci dixerunt; auctor *Hesychius*. *Casaubonus*.

¹ Videtur hæc δυσχέρεια frequens per illa tempora Athenis fuisse; ut merito *Theophrastus* hanc notam non prætermiserit. Nam etiam apud *Aristophanem* in *Equitibus*, Act. 2. quo loco certant adulationis certamen *Cleon* & *Agoracitus*, factor ille impurus pyxidem unguenti pollicetur istiusmodi hominibus, quibus tibiæ ulcera inungant,

Ἐγὼ δὲ, inquit, κυλίχινόν τέ σοι καὶ φάρμακον δίδωμαι,

τὰ ἂν τοῖσιν ἀνικνημίσις ἐλκύδρια περιαλείφειν.

² Δακτύλοις scil. τῷ ποδὸς pedis digitis, toes of the foot. Antea enim mentionem fecit de digitis manuum.

³ Θηρωθῆναι ad feritatem transire, i. e. ab habitu mitiori ad

μαχαλας θηρώδεις καὶ δασείας ἔχειν ἄχελ; ὅτι
 πολὺ τὶ πλωρῶν καὶ τὰς ὀδόντας μέλανας καὶ
 ἰοισμένους, ὥς τε δυσέηδον εἶναι καὶ ἀηδής. καὶ τὰ
 παῦτα² ἰοίῳ ἀπομύττειται. θύειν ἀρξάμενος,
 προσλαλεῖν, καὶ ἀπαρξίπτεν ἀπὸ τῆς σόμας³ ἅμα
 πιεῖν, προσεργγάνειν· ἐλαίῳ σαπρῷ ἐν βαλανείῳ
 χοῆσθαι ἱμάτιον κηλίδων μετὸν ἀναβαλλόμενος,⁴ εἰς
 ἀγορὰν ἐξελθεῖν. καὶ εἰς ὀρνιθοσκοπία καὶ μηρὸς ἐξε-
 λθόντος,⁵ βλασφημῆσαι καὶ ὄχομένων καὶ απενδύων

ire; & alas habere ferinas & hirsutas plerumque ad
 latera; & dentes nigros & exesos, ita ut inaccessus
 sit, & insuavis. Item talia facere, veste se emun-
 gere; & cum edere inceperit, colloqui, & ex ore
 projicere; simul atque biberit ructare; oleo rancido
 in balneo uti; vestimento macularum pleno amictus
 in forum prodire; item matre ad auspicias aedes exe-
 unte, in eam convitia jactare; et precantium te liban-
 tium poculum ejicere, & ridere tanquam quid por-
 tentosum fecisset: item tibiâ ludentem audiens solus

asperitatem, to look angry, to fester, to rankle. Θηριόομαι efferor;
 θεινώματα tetra ulcera.

1 Non temere hæc dicit Theophrastus; invaluerat enim tunc
 temporis mos hic apud Athenienses, sane δυσχερής & fœdus.
 Multi igitur quo magis viri fortes viderentur, & ab omni mo-
 litie alieni, studuerunt hirsuti esse sub axillis. Nam cum in
 concionem venerant, in suffragiis ferendis, partem illam denu-
 dabant, ut posset ab omnibus, postquam manum aut brachium
 sustulerant, conspici. Casaub.

2 Pro ἰοίῳ ἀπομύττειται legi potest ἰσθῆτι, veste nates emun-
 gere, quod rusticis & fœdis hominibus etiamnum solenne est.

3 In hoc est ἡ δυσχέρεια: nam veteribus in foro honeste
 vestiri moris erat; domi quod satis esset. Aliud enim homini,
 aliud humanitati satis esse censabant.

4 Favere linguis olim in re sacra, vel maxima religionis pars
 erat. Favebant autem linguis, duobus modis; vel silentes;
 vel, si loquerentur, male ominatis verbis parcentes.

ἐκβαλεῖν τὸ πόσηρον, καὶ γελάσαι ὡς τεράσιόν τι
 πεποιηκώς. καὶ αὐλάδῳ ᾧ κροῖῃσαι ταῖς χερσὶ μό-
 νῳ τῶ ἄλλων, καὶ σωλερρίζειν· καὶ ὀπιμᾶν τῇ αὐλη-
 τρείδι μὴ ταχὺ παυσαμένη· καὶ ἀποπύσαι δὲ βεβλό-
 μῃ ὑπὲρ τῆ τραπέζης, προσπύσαι τῷ οἰνοχόῳ.

Κ Ε Φ. κ'.

ΠΕΡΙ ΑΗΔΙΑΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ¹ αἰδία, ὡς ὄρω παλαβεῖν, ἐνδύξας
 λύπης ποιητικῇ ἄνευ βλάβης. ὁ δὲ αἰδῆς, πῶ-
 τίς τις, οἷον εἰρεῖν ἄρτι καθύδουνα, ² εἰσελθὼν, ἵνα
 αὐτῷ λαλή· καὶ ἀνάγει δὴ ³ μέλλοντας κωλύειν, καὶ
 προσελθόντων, δεῖν ὀπιχεῖν ἕως ἂν παρήσῃ. καὶ πῶ
 aliorum manibus pulsare quasi ipse tibia luderet, &
 unā cum eā stridere imitando sonum tibiae, & incre-
 pare tibicinam non statim desinentem ludere; item
 exspuere volens ultra mensam, inspuere in eum qui
 vinum effundit.

C A P U T XX.

DE INJUCUNDITATE.

EST autem Injucunditas, ut eam definitione com-
 plectar, congressus effectivus molestiae sine
 damno. Injucundus verò talis quis, qualis cum in-
 troierit, suscitet recens dormientem, ut ei loquatur.
 Item è portu soluturos retardet, & cum ad eos ac-

¹ Plato & Demosthenes saepe δυσχέρειαν & αἰδίαν pro eodem u-
 surpant. Sed in Theophrasto, δυσχέρεια illuviem, & incuriam cor-
 poris respicit; αἰδία immunditiem sermonis, colloquii que.

² Εἰσελθὼν cum introierit, scil. in cubiculum.

³ Κωλύειν prohibere, retardare; i. e. by calling to them to stay;
 καὶ προσελθόντων & cum ad eos accesserit, ὀπιχεῖν inhibere, cunctari,
 expectare donec,—ἕως ἂν παρήσῃ donec obambulaverit; scil.
 circa oppidum.

παιδίον τ' τίτθης ἀφελόμενον, μασιώμενον σιγίζεν
 αὐτὸς, καὶ ὑποκορίζεσθαι πομπύζων. καὶ ἐοδίων ἅμα
 διηγεῖσθαι ὡς ἐλλέβορον πιών, ἄνω καὶ κάτω καθαρθεῖη,
 καὶ ζωμῶ¹ τῷ πρᾶγμαμένῳ ἐν τοῖς ὑποχωρήμασιν
 αὐτῷ μελανιέρα ἢ χολή. καὶ ἐρωτῆσαι τὸ δεινὸς ἐναντίον
 τῶν οἰκείων, ποία ἡμέρα μὲν ἔτιχες; καὶ ὅτι ψυχρὸν ὕδωρ
 ἐστὶ παρ' αὐτῷ λακκαῖον καὶ ὡς κῆπος λάχανα πολλὰ
 ἔχων καὶ ἀπαλὰ καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτῷ, πανδοχεῖόν ἐστι.
 καὶ ξενίζων τὸ δεῖξαι τὸ πρᾶγμασιν αὐτῷ ποῖός τις καὶ
 πρᾶγμα καλῶν τὸ πρὸς τῷ² πόλιν, ὅτι τέρετον τῷ
 παρόντι.

cesserit, precatur inhibere donec obambulaverit.
 Item cum infantem suum à nutrice abstulerit, man-
 dens nutriat ipse, & eum demulcens blandis verbis
 compellet. Item inter edendum narret, quòd, po-
 tato helleboro, sursum & deorsum purgaretur, &
 in iis quæ ab eo recesserunt esset bilis atrior jure ap-
 posito. Item is est qui potest rogare matrem coram
 domesticis, quo die me pariebas? dicere etiam quòd
 apud se frigida sit aqua cisternina; & hortus habens
 olera multa & tenera; & quòd domus sua sit hospi-
 tium; & peregrinos convivio excipiens parasitum
 suum ostendere qualis quis sit; & incitans ad pocu-
 lum dicere delecta præsentēs.

1 Est τῷ pro τινός. Intelligit jus nigrum, quod ἑδεσμα λακω-
 νικόν a Grammaticis dicitur, quia plurimus ejus usus Lacedæ-
 mone; eratque hoc in eorum phiditiis cœnæ caput, ut ait etiam
 Cicero v. Tuscul. Quæst. c. 34. Casaub.

2 Subauditur μάλισσα, ut sensus sit, Heus tu parasite, iis qui
 hic adsunt quam maxime poteris oblectamento sis. ὡς μάλισσα & ὅτι
 μάλισσα quam maxime, notissimæ phrasēs.

Κ Ε Φ. κα'.

ΠΕΡΙ ΜΙΚΡΟΦΙΛΟΤΙΜΙΑΣ.

Η Δὲ μικροφιλοτιμία δόξειεν εἶναι ὄρεξις τιμῆς ἀνελεύθερος. ὁ ὅς μιν μικροφιλότιμος, τοιοῦτος, οἷον παρδάσαι, ὅτι δαίπνον κληθεῖς, παρ' αὐτὸν τὸν καλέσαντα κατακείμενος δειπνῆσαι. καὶ τὸ ὅν ¹ ἀποκεῖραι ἀπαλαγῶν εἰς Δελφούς· καὶ ὅτι μεληθῶναι ὅπως αὐτῷ ὁ ἀκόλαστος ² Αἰθίοψ ἔσαι· καὶ ἀποδῶν μνᾶν ἀργυρίου, ³ καινὸν ποιῆσαι ἀποδῶναι. καὶ βῆν θύσας, τὸ προμειωπίδιον ἀπανήκρυν τῆς εἰσόδου προπατ' ἀλεῦσαι, σέμμασι μεγάλοις περὶ θύσας, ὅπως οἱ εἰσιόντες ἴδωσιν ὅτι βῆν ἔθυσεν. καὶ πομπάσας ὅς μιν τ

CAPUT XXI.

DE HONORIS STUDIO IN REBUS PARVIS.

Honoris studium in parvis videatur esse desiderium honoris illiberale. Honoris autem studiosus in parvis talis quis, qualis studeat, cum vocatus fuerit ad cœnam, juxta eum qui vocaverit decumbens cœnare. Item detondeat filium eo Delphos abducto. Item sedulo curet ut pedissequus sibi Æthiops fuerit. Item soluturus minam argenti faciat ut novam solvat. Item cum bovem sacrificavit frontis pellem, cum eam fertis magnis circumligaverit, è regione introitus paxillis affigat, ut intrantes videant

¹ Et Græci & Romani comam suam ad pubertatis annos alebant Deo alicui consecratam, quam, ubi tonderentur, in ejus Dei templo ponebant. *Casaub.*

² Uti mos est nunc dierum inter divites.

³ Καινὸν intelligo nummum recens percussum & novum; tales enim nummi veteribus & usu tritis ac sordidis præferuntur. Hi sunt quos vocant *Seneca* & *Suetonius* nummos asperos.

ἰππέων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ὑποδέναι τῷ παιδί
ἀπενεγκεῖν οἴκαδε, ἀναβαλλόμενος ἢ θοιμάτιον εἰς τὸ
αἶσρ' ἀν' αἰσπείν. καὶ κυναρίῃς ἢ τελευτήσαντι, αὐ-
τῷ μνήμα ποιῆσαι, καὶ σελίδιον ποιήσας, ἐπιγράψαι,
ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ. καὶ ἀναθεῖς δακτύλιον
χαλκῆν τῷ Ἀσκληπιῷ, τῆτον ἐκρίβειν σεφανῶν καὶ
ἀλείφεσθαι ὁσημέραι. ἀμέλει ἢ καὶ συνδιοικήσασθαι
ὡς τὸ τὸ πρῶτον ὅπως ἀπαγγείλῃ τῷ δήμῳ τὰ ἱερά.
καὶ παρυσκιδασαμένῳ λαμπρὸν ἱμάτιον, καὶ ἐσεφανω-
μένος, παρελθὼν ἐπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθλωαῖοι, ἐθύομεν
οἱ πρῶτοι τὰ ἱερά τῇ μητρὶ τῶν θεῶν ἄξια καὶ καλὰ,

quod bovem sacrificavit. Item postquam in roma-
pā processerit cum equitibus alia quidem omnia pue-
ro tradat ut ea domum reportet, superjectus autem
quoad pallium obambulet ad forum. Item catello
mortuo ei monumentum faciat; &, cum columnel-
lam statuerit, inscribat, Surculus Melitæus. Item
cum annulum æreum suspenderit Æsculapio, hunc
fertis ornans exeret. Item ungatur quotidie. Sanè
& ea quæ à Prytanibus exercentur munera unà cum
iis administret, ut annunciet populo sacrificia; &
cum comparaverit vestem candidam, & coronatus
prodierit, dicat, ô viri Athenienses, nos Prytanes
mactavimus victimas matri deorum dignas & pul-

1 Ab eadem origine soboles & propago apud Romanos tri-
buuntur animalibus; est igitur κλάδος Μελιταῖος, surculus Me-
litenfis, hoc est, catellus five soboles parva canum minimorum, quos
veteres Melitæos vocabant; etsi parum constat ab utra Melita
(duæ enim sunt insulæ eo nomine; altera in Africo mari; altera
in Ionio Siculo mari) adveherentur.

2 Prytanei erant senatores, primique magistratus magni cœ-
tûs Atheniensium; quotannis fuerunt electi, & munere tandem
defuncti quæ præstitissent populo indicabant.

καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ ἀγαθὰ. καὶ ταῦτα ἀπαγγείλας,
ἀπὶ αὐτῶν διηγήσατο οἴκαδε τῇ ἐαυτοῦ γυναικὶ, ὡς καθ'
ὑπερβολῇ ¹ Διημερεῖ.

ΚΕΦ. κβ'.

ΠΕΡΙ ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ.

Η Δὲ ἀνελευθερία ἐστὶ περὶ οὐδὲν τις ἀπὸ φιλο-
τιμίας δαπάνῃ ² ἔχουσα, ὃ ἢ ἀνελευθερία,
πιστὸς τις, οἷον νικήσας ³ τραγωδῆς, ταινίαν ἀνα-
θεῖναι ξυλίνῃ τῇ Διονύσῳ, ἢ πηγάσας αὐτῇ τὸ ὄνομα
καὶ ⁴ ἢ πιδόσεων γινομένων, ἐκ τοῦ δήμου ἀναστὰς,

chras, vos expectate ea quæ fausta sunt; & cum
hæc annuntiavit, domum abiens narret uxori suæ
quàm supra modum feliciter diem transigebat.

CAPUT XXII.

DE ILLIBERALITATE.

EST autem Illiberalitas excessus quidam neglec-
tûs honoris sumptibus parcens. Illiberalis verò
talís quis, qualis, cum vicerit tragœdos, tæniām
ligneam Baccho suspendat, postquam *in eam* nomen
suum inscripserit. Item collationibus pecuniæ fac-

¹ Ferri quidem potest hæc lectio, sed malim εὐημερεῖ tempore
imperfecto; *sibi prospere supra modum res successisse*, in concione
scilicet. *Needh.*

² Casaub. legit φεύγουσα. Cornelius de Pauw. legit, ἐστὶ πε-
ρὶ οὐδὲν τις ἀνευ φιλοτιμίας δαπάνῃ ἐχούσης. Sic indoles ἀνελευθερί-
ας commodè describitur.

³ Tragœdia Libero patri fuit dicata, ut Apollini comœdia.
Vid. Casaub. de Satyrica Græcorum pœsi.

⁴ Difficilibus reipublicæ temporibus solebant Athenienses pro
virili parte quisque publice pecunias erogare, ad sublevan-
dam ærarii inopiam, quod ἐπιιδόναι, propriè dicebant. Cum
pecuniis opus erat, Prytanei populum convocabant; angustias
reipublicæ exponebant; ad collationem quemque hortabantur.

τιωπαῖν, ἢ ἐκ τῶ μέσσω ἀπελθεῖν. καὶ ἐκδιδοῦς αὐτῶ
 θυγατέρα, τῶ μὲν ἱερείῳ, πλὴν τῷ ἱερείῳ, τὰ κρέα
 ἀποδίδοσθαι· τὰς δὲ ἁλκονῶνας ἐν πῶς γάμοις,
 οἰκοσίτας μισθώσασθαι. καὶ τριηραρχῶν, τὰ τῶ κυ-
 βερνήτης ἑρώματα ἐπὶ τῶ καλασρώματι ὑποστορέν-
 νουθαι, τὰ δὲ αὐτῶ ἀποτιθέναι. καὶ ἐξ ἀγορᾶς δὲ ὀψω-
 νήσας, τὰ κρέα αὐτῶς φέρειν καὶ τὰ λάχανα ἐν τῶ προ-
 κολπίῳ. καὶ ἔνδον μένειν ὅτ' ἂν ἐκδῶ θοιμάτιον ἐκ-
 πλυῶναι. καὶ φίλῳ ἔργον συλλέγειν προεδόμῳ,

tis, cum è cœtu surrexerit taceat, vel è medio abeat.
 Item cum filiam suam nuptum tradiderit, victimæ
 carnes vendat, præter eas quæ sunt sacerdotum;
 ministrantes autem in nuptiis, qui domi suæ vesce-
 rentur, mercede conducant. Item præfectus trire-
 mis cum sit navem dirigentis stragula super tabula-
 tum sibi substernat, sua autem seponat. Item è foro
 cum opsonatus fuerit, ipse carnes ferat atque olera
 in sinu. Item intus maneat, cum vestem tradat

Tum surgebat unusquisque ordine suo & loco; ac si quidem vel-
 let aliquid conferre, id profitebatur. Sin animus largiendi quic-
 quam non esset, vel tacebant cum surrexerant, vel e concione
 clam se eripiebant, quod ex hoc loco clarum est. *Cassaub.*

1 Pro ἱερείῳ quid si legatur ἱερέω, ut repetatur κρέα, inquit
Hen. Stephanus. Viro huic doctissimo suffragatur *Auberius*. Ipse
 vero malim, ad vitandam orationis ambiguitatem, πλὴν τῶν ἱερέω,
 exceptis quæ ad sacerdotem pertinent. Notissima loquendi formula,
 qua genitivus singularis articulo plurali jungitur, ad significan-
 dam alicujus rei proprietatem & possessionem. *Needham.*

2 Mos fuit parcorum hominum cum nuptias celebrarunt,
 opera & ministerio uti adjutorum atque adjutricum (sic vocat
Plautus) οἰκοσίτων, hoc est, qui suo cibo ministrarent.

3 Trierarcho vero suus erat locus ad navis puppim, ubi illi
 tabernaculum extrui solitum. Ibi ergo trierarchi in suis stragu-
 lis quiescere moris habebant, at illiberalis iste & sordidus, pro-
 miscue cum reliquis, in transtris eubat, & gubernatoris utitur
 stragulis; quæ solent esse vilia, & ut plurimum segestria.

ἀποκάμψας ἐκ τῆς οἰκᾶς πορεύθῃναι. καὶ μὴ
 περῆσθαι θερραπείας, ἀλλὰ μιθεῖσθαι εἰς τὰς
 ἐξόδους. καὶ ἀναστὰς, τὴν οἰκίαν καλλῦναι, καὶ τὰς
 κλῖνας ἐκκορῆσαι. καὶ ¹ καθεζόμενον ² πρὸς τρεῖς
 τρέβωνα ὃν αὐτὸς φορεῖ.

Κ Ε Φ. κγ'.

ΠΕΡΙ ΑΛΑΖΟΝΕΙΑΣ.

Α Μέλει ᾧ ἡ ἀλαζονεία δόξειεν εἶναι ² προσδοκία
 τινῶν ἀγαθῶν ἐκ ὄντων. ὁ ᾧ ἀλαζὼν, πρὸς
 τίς τις, οἷον ἐν τῷ ³ Δείγματι ἐσηκῶς διηγῆσθαι

*fulloni eluendam. Item amico stipem colligente, id
 cum præviderit, deflectens de viâ domum eat.
 Item non emat ancillas, verum ad egressiones con-
 ducat. Item cum manè surrexerit, domum verrat, &
 lectos excutiat, & sedens tritam lacernam quam ipse
 gestat invertat.*

C A P U T XXIII.

DE OSTENTATIONE.

O Stentatio certè videatur esse assumptio *sibi* bo-
 norum aliquorum non existentium. Ostenta-
 tor autem talis quis, qualis in Deigmate situs narret

¹ Non est in eo nota illiberalitatis quòd vestem invertit, sed
 quod tritam & macularum plenam vestem gestat, quam postea
 in cœtu honoratorum virorum (ita accipi debet illud καθεζόμενον)
 cogitur invertere, ut maculas ab oculis eorum submoveat quibus
 affidet. *Casaub.*

² Hæc vox in significatione minus usitata ponitur, pro ex-
 citatione expectationis, ut recte notavit *Casaubonus*: *Auberius* ex-
 istimat corruptam esse, & reponi debere προσηγορία vel προση-
 γόημα ex *Aristotele*.

³ Digma appellabatur locus in Piræo è re nomen habens.

ξένοις ὡς ¹ πολλὰ χρήματα αὐτῷ ἔσιν ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ περὶ τῆς ἐργασίας δανειστικῆς διεξίεναι, ἡλίκῃ, καὶ αὐτὸς ὅσα ² ἔληφε. καὶ συνοδοιπόρου δόπολεύσας ἐν τῇ ὁδῷ, λείπειν ὡς μετ' Ἀλεξάνδρου ἐς ῥαδάστατον καὶ ὅσα λιθοκόλλητα ποτήρια ἐκόμισε· καὶ ³ περὶ τῶν τεχνιῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅτι βελτίους εἰσὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀμφισβητῆσαι· καὶ γράμματα εἰπεῖν ὡς πάρεσι παρ' Ἀντιπάτρου, ⁴ τρίτον δὲ λέγοντα ὡς ἤλθοι αὐτὸν εἰς Μακεδονίαν. καὶ ⁵ διδομένης αὐτῷ ἐξα-

peregrinis quam multæ merces sibi sint in mari. Item de quæstu fœneratorio percurrat, quantus sit, & ipse quantum ceperit. Item itineris socio fretus, in viâ dicat quòd cum Alexandro militaverat, & quot pocula pretiosis lapidibus distincta reportavit, & de artificibus iis qui sunt in Asiâ, quòd meliores sunt iis in Europâ contendat. Item dicat quòd literæ adsunt ei ab Antipatro narrantes eum tertio die advenisse in Macedoniam. Item concessâ sibi ex-

Ibi enim peregrini mercatores suarum mercium δαῖσμα & specimen producebant; itaque peregrinis hominibus iste locus ferè refertus fuit.

1 Pertinet hoc ad nauticum fœnus, quod a multis exercebatur Athenis. Nemo autem ignorat quam improbum & grave fuerit id fœnus, etiam legum concessu, vel Romanarum. *Casaub.*

2 Ἐληφε Att. pro ἔληφεν.

3 In lapidibus agglutiandis.

4 Mihi fateor altera lectio magis arridet, quam *Auberius* ad oram libri notavit & *Casaubonus* testatur in quibusdam aliis codicibus reperiri; τρίτον scilicet pro τρίτον, ita ut loci sensus sit, quem *Auberius* expressit, — sibi redditas esse Antipatri literas, quibus scribit se jam tribus adhuc diebus pervenisse in Macedoniam. Pulchriori longè sententia, ea quam *Casaubonus* ex vulgatis dedit. *Needham.*

5 Quarundam mercium exportatio Atheniensium legibus

γῶγῆς ξύλων ἀτελῆς, εἰπεῖν ὅτι ἀπείρη), ὅπως μὴ
 ὑφ' ἐνὸς συκοφανηθῇ. καὶ ἐν τῇ ¹ σιλοδείᾳ ὥς πλείω
 ἢ πέντε τάλαντα ἤρκετο αὐτῷ τὰ ἀναλώματα διδόντι
 τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν. καὶ ἀγνώστων δὲ πρῶ-
 καθημένων, κελεῦσαι θῆναι τὰς ψήφους, ² καὶ ποσὴν
 αὐτὰς καθ' ἑξακοσίας, καὶ μίαν· καὶ προσθεῖς πι-
 θανά ἐκάσταις τέτων ὀνόματα, πικρῆσαι δέκα τάλαντα
 καὶ τετταρτημιῶναι εἰσενενοχέναι εἰς ἐράνας αὐτῶν· καὶ
 τὰς τετραρχίας εἰπεῖν ὅτι ἔτιθην, καὶ τὰς ³ λα-

portatione lignorum immuni, dicat quòd detrecta-
 tum fuit, ut non ab aliquo sycophantosè accusare-
 tur. Item in rei frumentariæ caritate, quòd plura
 quam quinque talenta fuerant ei impensa suppeditanti
 pauperibus civibus; & ignotis assidentibus,
 jubeat eos ponere calculos, & quantitatem attribuat
 iis sigillatim erga sexcentos, & apponens singulis
 horum probabilia nomina faciat decem talenta, &
 hoc dicat se contulisse in contributiones. Item di-

prohibebatur. Ita lege erat vetitum ex agro Atheniensi ficus
 & oleum exportare.

¹ Non erat insolens Atheniensibus malum, frumenti inopia,
 ut historia docet, & oratores sæpe. Quomodo autem soliti
 essent ditiores in caritate annonæ pauperes sublevare discas ex
Demosthene contra Phormionem. Primum genus hujus munificen-
 tiæ fuit benigna distributio in caritate annonæ ἐν Σιλοδείᾳ, aliud
 autem voluntaria fuit contributio εἰς ἐράνας, ad sublevandos pau-
 peres amicos.

² Hoc est, sexcentos homines solet sigillatim nominare, quo-
 rum singulis aliquid erogarit; atque ea ratione efficere, ut cum
 æra omnia in unum colligentur, ex ea supputatione summa nas-
 catur decem talentorum.

³ Ostendit his verbis se unum ex illis viris, qui ut omnium
 ditissimi reipublicæ pleraque omnia munia, ad quæ sumptibus
 opus esset, obibant.

τεργίας ὅσας λελεῖξέρηκε. καὶ προσελθὼν δι' εἰς
 τὰς ἵππους τὰς ἀγαθὰς πωλῆσι, προπωλήσασθαι
 ὠνησάμενος· καὶ ὅππῃ τὰς κλῖνας ἐλθὼν, ἱματισμὸν ζη-
 τῆσαι εἰς δύο τάλαντα· καὶ τῷ παιδί· μάχεσθαι οὐκ
 ἔχων χρυσὸν νῦν τῷ ἀκολυθῆν. καὶ ἐν μισθῷ τῷ
 οἰκίαν οἰκῶν, φῆσαι ταύτῳ εἶναι τὴν παρῶσαν, πρὸς
 τὴν μὴ εἰδότα· καὶ ὅτι μέλλει πωλεῖν αὐτῷ διὰ τὴν
 ἐλάττω εἶναι πρὸς τὰς ξενοδοχίας.

cat, quòd non ponit triremium præfecturas, neque
 ministeria publica quæ administravit. Item ad
 equos excellentes accedens, simulat vendentibus
 se emere cupere. Item ad tabernas veniens vesti-
 tum quærat usque ad duo talenta. Item cum
 puero rixetur aurum non habente cum ipsum se-
 quatur. Item in conductâ domo habitans, eandem
 dicat esse avitam id ignoranti, & quòd eam vendi-
 turus est propterea quòd angustior sit ad hospitem
 exceptiones.

1 Mercatibus & panegyribus solebant mercatores sub tento-
 riis suas merces venum expositas habere. Has officinas ut pu-
 to Latini *umbras* vocabant. *Casaub.*

N. B. Quinque postrema capita *Theophrasti* è Serenissimi
 Principis *Palatini* bibliotheca, quæ *Heidelbergæ* visitur, nactus
 est *Casaubonus*. Cui donavit *Marquardus Freherus* jurisconsultus,
 sed tam turpiter deformata, ut nullum caput ex his quinque non
 adeo mendis inquinatum, ut auctoris mentem assequi perquam
 difficile est, & prope impossibile.

Κ Ε Φ. κδ'.

ΠΕΡΙ ΥΠΕΡΗΦΑΝΙΑΣ.

Εστι δὲ ὑπερηφανία κατὰ φρόνησιν τις, πλεοναυτία, ἢ ἄλλων. ὁ ὅστις ὑπερήφανος ποῖς δὲ τις, οἷός τῳ ἀπὸ δειπνῆς ἐπιβύξεισθαι φάσκειν ἐν τῷ περὶ παλίν. καὶ εὖ ποιήσας, μεμνήσθαι φάσκειν ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ βιάζειν. καὶ προσελθεῖν πρότερον ἔθενι θελῆσαι. καὶ τὰς πωλεῖν ἄς τι² καὶ μεμνησμένους δεινὸς κελεῦσαι ἤκειν πρὸς αὐτὸν αἰμῆμερα. καὶ ἐν τῇ ὁδοῖς πορβύμενος μὴ λαλεῖν πῶς ἐπιτυχάνουσι, κάτω κεκυφώς. ὅτ' ἂν ὁ αὐτῷ δόξη ἐσιᾶν τὰς φίλους, αὐτὸς μὴ σιωδαίπνεῖν, ἀλλὰ τῶν

CAPUT XXIV.

DE SUPERBIA.

EST autem Superbia contemptus aliorum *omni-um* præterquam sui. Superbus verò talis quis est, qualis festinanti dicat *se à cœnâ illum conven-turum inter ambulandum.* Item cùm benefecerit *alicui*, dicat *ei* in viis *eum beneficii meminisse debere*, & urgeat. Item ad neminem accedere velit prior. Item vendentes aliquid, & pretio conductos jubeat ad ipsum venire primâ luce. Item in viis incedens non loquatur obviam venientibus, capite deorsum inclinato. Cum autem ei visum sit amicos convivio

¹ Dum cœnat vel cœnaturus est, dicit properanti, se cum eo locuturum post cœnam; Ipsa sententia & futurum ἐπιβύξεισθαι, hic commodè suppleunt, quæ defunt.

² Copulam pro disjunctiva posuit, ut passim optimi auctores, vel scribendum ἢ μεμ.

ὅφ' αὐτὸν τινι σωλᾶσαι αὐτῶν ὀπιμελεῖσθαι. καὶ
 προαποσέλλειν ᾧ ἐπ' αὐτὸν πορεύηται πὺν ἐρεῖν ὅτι ἐρ-
 χεται. καὶ ἔτε ἐπ' ἀληφόμενον αὐτὸν ἔτε ἐδιόνη
 εἶσαι αὐτὸν εἰσελθεῖν. ἀμέλει ᾧ καὶ λογίζομεθα¹ πρὸς
 τινά, τῷ παιδὶ σωλᾶσαι τὰς² ψήφους διωθεῖν. καὶ
³ κεφάλαιον ποιήσαντι, γράψαι αὐτῷ εἰς λόγον. καὶ
 μὴν ὀπισθὲν μὴ γράψαι, ὅτι χαρίζομαι αὐτῷ μοι,
 ἀλλ', ὅτι βέλομαι γράψαι. καὶ, ἀπέστειλα πρὸς
 σε ληψόμεθα. καὶ, ὅπως ἄλλως μὴ ἔσαι. καὶ τ
 ταχίστην.

excipere, ipse non unà cœnet, sed constituat eorum
 aliquem qui suo sub imperiō *sunt*, ut eorum curam
 suscipiat. Item præmittat, postquam sit egressus,
 aliquem qui nunciet quod venit. Item ad ungen-
 tem se aut edentem non sinat *aliquem* introire. Item
 computans apud aliquem jubeat puerum *suum* calcu-
 los disjicere, & cum summam fecerit, scribere ei
 in rationem. Item literas mittens non scribat, quod
 rem gratam mihi faceres; sed quod fieri volo; &
 mihi ad te qui fumeret; & ut non aliter fuerit *vide*;
 & quàm celerrimè.

1 Πρὸς τινά. apud aliquem. scil. apud domum alicujus.

2 More suo *Theophrastus* ipsum loquendi genus retinuit pro
 uti soliti homines superbi. *ψήφους διωθεῖν* proprie est sortes,
 quarum in judiciis erat Athenis usus, trajicere per *κλήριον*, id
 erat urnæ operculum. Hic autem *ψήφους διωθεῖν* positum est pro
calculus summam rationes putare. Elegans translatio, & moribus
 superbi hominis convenientissima. Adeo enim indignum se
 judicat ad calculos sedere, ut ne famulum quidem suum eos
 tractare velit, nisi negligenter & raptim. *Casaub.*

3 Puerum suum jubet imperiosus Manlius in rationes referre
 summam, quæ nascetur ex ipsius computo; alterius, quæ cum
 rationes putat, nullam habet rationem; si quid forte ille, ut
 ferè fit, quod opponat, habet. Sic hæc verba debent accipi.
Casaub.

Κ Ε Φ. κέ.

ΠΕΡΙ ΔΕΙΛΙΑΣ.

Αμέλει ᾗ ἡ δειλία δόξειεν ἂν εἶναι ὑπερῖς τῆ ψυχῆς ἐμφοβῶ. ὁ ᾗ δειλὸς, πλεῖστος τις, οἷον πλέων, τὰς ἀκρας φάσκειν ἡμιολίας εἶναι καὶ κλυδωνίας γυρομένας, ἐρωτᾷν εἰ τις μὴ μεμύη) τῶν πλεόνων· καὶ τῷ κυβερνήτῃ ἀνακόπῃ) αἰσθάνεσθαι εἰ μεσοπορεῖ· καὶ, τί δοκεῖ αὐτῷ τὰ τῷ Θεῷ; καὶ πρὸς τὸ ὁρκακῆν λέγειν, ὅτι φοβεῖται ἀπὸ

CAPUT XXV.

DE TIMIDITATE.

Certè autem Timiditas videatur esse submissio animi perterrita. Timidus verò talis quis, qualis navigans promontoria dicat esse sesquiplicia; & parvo fluctu orto interroget si quis navigantium sacris non fuerit initiatus; & gubernatore *navim* inhibente sciscitetur an medium iter teneat; & quid videantur ei ea quæ ad *navim* pertinent; & assidenti dicat, quòd metuit ex insomnio quodam; & exutâ

1 Semper enim vectores, adversa tempestate timidi ac perterriti, causam procellæ soliti ascribere impietati alicujus eorum qui in navi. Exemplum nobile in *Jona*, & item alterum in *Diagora*. Propterea qui erant numinis reverentiores, haud temerè cum viris notæ impietatis navigabant. *Hor. Lib. 3. Od. 2,*

Vetabo, qui Cereris sacrum

Vulgârit arcanæ, sub iisdem

Sit trabibus, fragilemque mecum

Solvat phaselon.

2 An navis sit in medio mari; ut ad littus enatare nequeat scilicet, si periculum urgeat; Elegans hoc, & festivum.

3 Homo meticulosus τὰ τῷ Θεῷ superstitiosè vocat *mare*, ut sic ipsum *Neptunum* sibi faventiolem reddat; sæpe timor facit δεισιδαιμόνας ipsos impiissimos,

ἐνυπνίξ τινός· ἢ ἐκδύς διδέναι τῷ παιδί τ' ἰ χιλι-
 νίσκον· καὶ δεῖσθαι πρὸς τ' γῆν προσάγειν αὐτόν. καὶ
 τραχιδόμῳ ᾧ προσκαλεῖν πάντας πρὸς αὐτόν,
 καὶ πάντας πρῶτον περὶδεῖν, καὶ λέγειν ὡς ἔργον
 διαβιῶνάι ἐσι πότερόν εἰσιν οἱ πολέμιοι, καὶ ἀκίων
 κραυγῆς, ὁρῶν σίπλοισι, εἰπεῖν πρὸς τὰς παρρη-
 κίας, ὅτι τ' σπᾶθῳ λαβεῖν ὑπὸ τ' σκεδῆς ἐπε-
 λάθετο· καὶ τρέχειν ὑπὸ τῷ σκηνίῳ, τὸν παῖδα
 ἐκπέμψας, κελθεῖν προσκοπεῖσθαι πρὸς οἱ
 πολέμιοι. ἢ ἀποκρύψας αὐτὸν ὑπὸ τὸ προσκεφά-
 λαον, εἶτα διατρίβειν πολὺν χρόνον. καὶ ἐν τῇ
 σκηνῇ ὁρῶν τραυμασίαν προσφερόμενον τῶν φίλων,
 προσδραμεῖν, καὶ θάρρειν κελθεῖν, καὶ τῶν θε-
 ραπείων, καὶ περὶσπύγγειν, καὶ μύας σόζειν, καὶ

tuniculā eam det puero; & precetur gubernatorem
 ut se ad terram adducat. Item militans advocet
 omnes ad se, & stantes primū circumspiciat, &
 deinde dicat, quā difficile sit dignoscere utrum sint
 hostes; & audiens clamorem, videns cadentes dicat
 adstantibus, quod prae festinatione spatham sumere
 oblitus fuit; & currens sub tentorio puerum inde
 emittat, iubens eum prospicere ubi sint hostes, &
 cū absconderit eam sub pulvinari, postea mul-
 tum tempus in eā quærendā terat; & in tentorio vi-
 dens vulneratum allatum ab amicis, accurrat, & ju-
 beat eum bono esse animo, & hunc curet, & cir-
 cum spongiā abstergat, & muscas abigat, & quid-
 vis faciat potius quā pugnet cum hostibus; &

1 Vestem exuit etiam interiorem, ut ad natandum sit para-
 tior, si frangatur navis; Χιλινίσκῳ modo interiorem tunicā
 significat. Casaub.

πάν μᾶλλον ἢ μάχεσθαι πῶς πολεμίοις. καὶ τοῦ
σαλπιστοῦ δὲ ¹ πολεμικὸν σημήναν[το], καθήμεν[το]
ἐν σκηνῇ, ἅπαγ' ἐς κόρυμβας, ἐκ ἐάσεις τὸν ἀνθρῶ-
πον ὕπνῳ λαβεῖν ² πυκνὰ σημαίνων. καὶ αἵμα[το]ν ³
ἀνάπλεως ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου τραύμα[το], ἐντυγ-
χάνειν πῶς ἐκ τῆ μάχης ἐπανιοῦσι, καὶ διηγείσθαι
ὡς κινδυνώσας σέσωκε τὴ φίλων ³ καὶ εἰσάγειν πρὸς
τὴ κατακείμενον σκεψόμεν[το] τῆς φυλέτας, τὴ δῆμον
καὶ τῶν ἄλλων ἅμα ἐκάστῳ διηγείσθαι ὡς αὐτὸς αὐτὸν τὴ
αὐτῶ χερσὶν ἐπὶ σκηνῶν ἐκόμισεν.

buccinatore belli *continuati* signum dante, sedens
in tentorio, abi ad corvos *inquiat*, non fines homi-
nem somnum capere crebrò signum dans; & sangui-
nis plenus ex alieno vulnere, è pugna redeuntibus
occurrat, & narret *iis* quòd periculo suo unum ami-
corum servavit, & introducat *eos* ad decumbentem
inquisiturus tribules, & populum, & eodem tem-
pore unicuique horum narret, quòd eum ipse suis
manibus in tentorium portavit.

¹ Πολεμικόν. bellicum. scil. signum, σημα included in σημή-
ναντος signum dante.

² Πυκνὰ σημαίνων. *sounding so often.*

³ Ita verte, *Atque eos* (intelligit quoscunque obvios de
pugna redeuntibus) *adjacentem introducit, inquisiturus quinam sint*
illius tribules, quis populus, aut pagus. Notum quid δῆμος Athe-
nienſibus fuit. *Casaub.*

Κ Ε Φ. κς'.

ΠΕΡΙ ΟΛΙΓΑΡΧΙΑΣ.

ΔΟξεν ἂν εἶναι ἡ ὀλιγαρχία, ¹ φιλαρχία τις ἰσχυρὰ κέρδους γλιχομένης. ὁ δὲ ὀλιγαρχικός, πῖστ' ² αἶσ' τῶ δῆμῳ βελομένῳ τινὰς τῷ ἄρχοντι ἐπιμελησόμενον πομπῆς παρελθὼν ἀποφῆνας ἔχον. καὶ τὸ ὁμῆρα ἐπ' αὐτῷ ἐν μόνον κατέχειν, ὅτι οὐκ ἀγαθὸν πολυκυριανίη, εἰς κοίραν ³ ἔσω. τὸ δὲ ἄλλων μηδὲν ἐπίστασθαι, ἀμέλγει δὲ δεινὸς τοῖς πύτοις τὸ λόγων χρήσασθαι, ὅτι δὲ ἡμᾶς σωελ-

CAPUT XXVI.

DE OLIGARCHIA.

Oligarchia videatur esse quoddam vehemens desiderium dominandi lucrum non appetens. Oligarchiæ favens talis est, qualis, deliberante populo quos unâ cum magistratu curam pompæ gesturos oporteat eligere, prodiens exhibeat seipsum. Item Homeri carminum heroicorum hoc unum solum retineat, quod non bonum est quid multorum dominatio, unus sit dominus, aliorum autem nihil sciat. Imò & paratus talibus uti sermonibus, Quod oportet nos in unum convenientes deliberare; & à

¹ Nec sensus, nec syntaxis, ex depravatâ hâc περιουχῇ exculpi potest; legendum igitur cum Casaubono, φιλαρχία τις ἰσχυρὰ κέρδους ἢ γλιχομένη, ut in versione expressit, vel ἢ γλιχομένη, ut referatur ad personam optimatis; vehemens honorum cupiditas in eo qui nullo studio lucri teneatur. Utrovis autem modo legamus, optimè constabit sensus. Needh.

² Τῷ δῆμῳ βελομένῳ τινὰς (δεῖ αἰρεῖσθαι) τῷ ἄρχοντι συνεπιμελησόμενον πομπῆς, παρελθὼν, ἀποφῆναι ἑαυτόν. Casaub.

θόνης βελύσατο, ἢ ἐκ τῆ ὄχλης καὶ τῆ ἀγορᾶς
ἀπαλλαγῶναι ἢ παύσατο ἀρχαῖς πλησιάζειν. ἢ
ἔτι ὑπὸ τινῶν ὑβριζόμενον εἰπεῖν, ἔδῃ αὐτὸς
καὶ μὲν τὴν πόλιν οἰκεῖν. καὶ μέσον τῆς ἡμέρας ἐξιών,
καὶ μέσῳ κερὰν κεκαρμένον, καὶ ἀκρεβῶς ἀπω-
ρυχισμένον, σοβεῖν τὰς πιετὰς λόγους, οὐκ οἰκη-
τέον ἐστὶ τὴν πόλιν· καὶ ὡς ἐν τοῖς δικαστηρίοις θεινὰ
¹ πάσχειν ὑπὸ τῆς δικαζομένης καὶ ὡς αἰσχυρῶς
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὅτ' ἂν τις ὤφραθήται αὐτῷ
λεπτὸς καὶ ἀνχμῶν καὶ ὡς μισητὸν τὸ τῆ δημα-
γωγῶν γρῶν. ² τὴν Θησέα πρῶτον φήσας τὴν κακῶν τῇ
πόλει γεγενῆσθαι καὶ πιαῦτα ἕτερα πρὸς τὰς ξένας,
ἢ τῶν πολίων τὰς ὁμοφρόνας.

multitudine, & concione populari discedere; & fa-
cere ut cessent ad magistratus appropinquare. Et
quando ab aliquibus contumeliâ affectus, dicat, non
oportet illos & me *simul* urbem habitare. Item me-
dio diei cum exierit, & mediâ tonsurâ detonsus, &
accuratè præcisos habens unguis, jactet tales sermo-
nes, *dicens* non habitandum est in hâc urbe; & quod
gravia passus est in foris judicialibus ab iis qui eum
in jus vocarunt; & quod erubescit in concione
quando quis juxta eum sedeat tenuis & squalens præ
æstu; & quod hominum populos ducentium genus
odiosum est: Thesea dicens primùm causam fuisse
malorum *horum* civitati; & alia istiusmodi ad hos-
pites & eos cives qui cum eo sentiunt.

¹ Legendum *πάσχει*, aut *πάσχει* ἂν.

² Emphatica locutio; τῶν κακῶν substantivum est, cui adhæ-
ret *πρῶτον* eâdem indole; *Theseum* malorum omnium malum
primum auctorem fuisse civitati. Malum illud cujus auctor pri-
mus fuisse dicitur *Theseus*, est æqualitas inter cives, quam primus
ille Athenis invexit & sanxit.

Κ Ε Φ. κζ'.

ΠΕΡΙ ΟΨΙΜΑΘΙΑΣ

Η Δὲ ὀψιμαθία φιλοπονία δόξεν εἶναι ὑπὲρ
τῷ ἡλικίαν. ὁ γὰρ ὀψιμαθὴς, ποῖός τις,
οἷον ῥήσεις μανθάνειν ἐξήκοντα ἔτη γεγονώς· ταῦτα
ἄδων ὥστε ὥσπερ ὀπιλανθάνεσθαι. καὶ ὥστε τῷ ἡλικίᾳ
μανθάνειν ὅππῃ τὸ δόρυ καὶ ὅππῃ ἀσπίδα. καὶ εἰς
ἀγρὸν, ἐφ' ἵππου ἀλλοτρίᾳ ὀχέμενον, ἅμα μελε-
τᾷν ἱππάζεσθαι, καὶ πεσὼν τὴν κεφαλὴν κατὰ γῆναι.

CAPUT XXVII.

DE SERA DISCIPLINA.

SEra autem Disciplina videatur esse exercitatio-
num amor supra ætatem. Serò autem institu-
tus talis est, qualis poemata discat sexaginta annos
natus; eadem cantans inter computationem obli-
viscat. Item à filio discat super hastam & cly-
peum. Item in rus super equum alienum vectus
simul meditetur equitare, & cadens caput diminuat.

1 Optimam hanc emendationem, à vulgato quam minimum
recedentem, in textum recipere non dubitavi, auctore clarissimo
Joanne Clerico, *Artis Criticæ*, P. III. S. I. C. 8. 10. hisce verbis;
Εἰς ἀγρὸν—&c. vertit Casaubonus, *Dum rus pergit*,—&c. Quæ-
nam est illa salutandi meditatio, & quidem ex equo? An aliis
verbis salutabant equitantes, aliis pedibus incedentes? Non,
opinor. Sed fortè qui equo infidebant, ut conjectat Casaubonus,
certos gestus habebant, quibus utebantur in salutandis obviis.
At nunc quidem hoc fit, quia inflexo corpore salutamus, & de-
tracto capitis integumento; verum olim nihil simile, cum ver-
bis tantum salutarent, ut χαῖρε Θεόφραστε. Legendum est ἱππάζ-
εσθαι, & μελετᾷν ἱππάζεσθαι est se exercere equitando, ut fa-
ciunt, qui eam artem discunt, dum in varias partes equum con-
vertunt, calcaribusque & fræno adigunt, ut variis modis subfi-

110 THEOPHRASTI

καὶ μακρὸν ἀνδράνῃα παύζειν· καὶ πρὸς τὸ εἰαυτῷ
ἀκόλυσθον διαποξέεσθαι, καὶ διακονίζεσθαι· καὶ
ἅμα μαρναίνεσθαι παρ' αὐτοῦ, ὥς ἂν καὶ ἐκείνου μὴ
θῆταμένον. ¹ καὶ παλαίων ἐν τῷ βαλανείῳ πυκνὰ
τὸ ἔδραν εἰσέρχεται.

Κ Ε Φ. κή.

ΠΕΡΙ ΚΑΚΟΛΟΓΙΑΣ.

Εστὶ ἡ κακολογία ἀγὼν τῆ ψυχῆς εἰς τὸ χεῖρον
ἐν λόγοις. ὁ δὲ κακολόγῳ, πῶς δὲ τίς
ἔστιν, οἷον ἐρωτηθεὶς, ² ὁ δαῖνα τί ἐστὶ; καθάπερ οἱ
θρηναλογῶντες, πρῶτον ἀπὸ τῆ γλώσσης αὐτῶν ἄρξα-
σθαι· ὁ μὲν παλιῆρ Σωτίας ἐξ ἀρχῆς ἐκαλεῖτο· ἐγγύς

Item ad statuam ludat. Item cum pedissequo suo
ex arcu jaculetur, & spiculum intorqueat; & simul
ac discat ab eo, etiam doceat eum tanquam non sci-
entem. Item luctans in balneo frequenter sedem
vertat.

CAPUT XXVIII. DE MALEDICENTIA.

EST autem Maledicentia inclinatio animi in de-
terius in verbis. Maledicus autem talis quis
est, qualis interrogatus quid sit iste? veluti generis
seriem memorantes, primum à genere ejus incipiat:
pater quidem *Sofias* primò vocabatur; fiebat autem

liat, tum etiam ut concitatus currat. Sic, apud *Xenophontem*,
τὴν ἵππικὴν μελέωντες, in artes equitandi se exercentes. *Needh.*

¹ Consulat, si lubet, *Joannis Elerici Artem Criticam*, v. 2.
p. 62. ubi legit καὶ ὥσπερ παλαίων.

² Malim cum doctissimo interprete, τίς ἐστὶ; ut quaestio re-
feratur ad natales, non ad vitæ genus. *Needh.*

ETH. CHARACT. III

δι' ἐν ταῖς στρατιώταις Σωσίστρατον· ἐπειδὴ δὲ ἐς
τὰς δημότας ἐνεγράφη. ἡ μὲν τοι μήτηρ¹ Διγυῆς
Θράττα ἐστὶ· τὰς δὲ πιαύτας ἐν τῇ πατρίδι Διγυῆς
εἶναι φασίν. αὐτὸς δὲ ἔστ', ὥς ἐκ τέτων γεγονώς,
κακὴς μαστιγίας. καὶ τέτοις, διεξιὼν, αὐτῷ αἱ γυν-
αῖκες ἐκ τ' ἰδὲ τὰς παρμόνας ἀρπάζουσι. καὶ κακῶς
λέγοντι τῶν ἐτέρων συνεπιλαμβάνεσθαι καὶ αὐτὸς, λέγων,
καὶ ἐγὼ τοῦτον τ' ἄνθρωπον πάντων μεμίσσηκα· καὶ
γὰρ εἰδεχθῆς τις ἀπὸ τῶ πρῶτόν γε ἐστίν· ἡ δὲ πονηρία!
ἔδεν ὅμοιον. σημεῖον δὲ, τῇ γὰρ ἐαυτῷ γυναικὶ τρεῖς

inter milites *Sofistratus*; postea verò in populares
inscribatur; mater ejus nobilis *Thressa* est; istius-
modi enim mulieres in patriâ suâ nobiles esse dicunt;
ipse autem hic, ut ex istis natus, nequam est verbe-
ro; & his, dum percurrit, addit, ipsæ hæ mulie-
res de viâ prætereuntes rapiunt. Item aliis maledi-
centibus *alicui*, unâ cum illis eum reprehendat & ipse,
dicens, & ego hunc hominem omnium maxime odi,
etenim eo aspectu est quem oderis è vultu; avaritia
autem ejus! nihil simile est; signum etiam *hoc*, dat
enim uxori suæ tres æreos nummos ad opsonium

¹ *Needhamus* conjecit ita legendum esse hunc locum, ἡ μὲν
τοι μήτηρ ΕΥΓΕΝΙΣ Θράττα ἐστὶ· Αἱ δὲ τοιαῦται ἐν τῇ πατρίδι εὐ-
γενεὶς εἶναι φασίν. i. e. *Mater quidem Eugenis Thressa est; mulieres*
autem id genus aiunt se domi esse nobiles; quod etiam hodiè servis
aliisque peregrè huc advectis solemne est. Sensus igitur est,
Pater hujusce homuncionis, inquit maledicus, primum voca-
batur Sofias, quod servi nomen est; deinde militiæ Sofistratus,
nobiliori paulo appellatione, dici cœpit. Mater autem erat
Eugenis, natione Thressa, ideoque conditione serva; quæ tamen
Athenis non dubitaverit jactare se in patria sua nobilem esse,
prout istiusmodi mulieres moris habent. Sic etiam vertitur
hic locus à Gallo.

112 THEOPHRASTI &c.

χαλκῆς εἰς οἶνον δίδωσι· καὶ τῷ ψυχρῷ λῆεσθαι
ἀναγκάζει τῆ ¹ Ποσειδῶνος ἡμέρα. καὶ συγκαθήμενος
δεινὸς πρὸς τῆ ἀναστάντος εἰπεῖν· καὶ ἄλλα πλεῖστα
πρὸς τῶ φίλων καὶ οἰκείων κακὰ εἰπεῖν· καὶ πρὸς τῶ
² τελεσθηκότων κακῶς λέγειν.

*coemendum; & cogit eam aquâ frigidâ se lavare die
Decembris. Item unâ sedens cum aliquo paratus
est de eo, qui surrexerit, mala dicere; etiam alia
plurima de amicis & propinquis mala memorare, &
de ipsis mortuis maledicere.*

¹ De mense accipiendum est; nam Posideon ultimus fuit
mensis autumnalis in anno Attico; Decembri & Januario
nostro respondens.

² Hoc quidem non solum in bonos mores committere est;
verum etiam in jus scriptum & leges Atheniensium. Fuit enim
lex Solonis *Mortuo non maledicendum.* Casaub.

N. B. Casaubonus hic in fine; *Sequebantur in libris Palatinis
tituli duo, sed tituli tantum, Ita;*

Περὶ Φιλοπονηρίας.

Περὶ Αἰσχροκερδίας.

F I N I S.

Typis JACOBI BETTENHAM.

Variantes Lectiones in Editionibus *Theophrasti* nuper editis inventæ.

Proœmium.

Ἴσως δὲ ἔδδ᾽, alii Ἴσως δὲ ἔ παύσομαι &c.

τί δήποτε, alii τί γὰρ δήποτε &c.

Προσκείμενα, alii προκείμενα.

Τὸς υἱὲς, alii τὰς υἱεῖς.

Caput I.

Ἐπὶ τὸ χεῖρον, alii ἐπὶ χεῖρον.

Τοῖς τὸς ἐστίν, alii τοῖς τὸς, absque ἐστίν.

Τοῖς κακῶς αὐτὸν, alii τοῖς αὐτὸν κακῶς λέγουσι.

Καὶ ἀκῶσας τί, δόξει μὴ προσπειθεῖσθαι, alii absque δόξει.

φάσκει, alii φάσκειν.

Καὶ λέγει ἑαυτὸν, alii καὶ λέγειν ἑαυτὸν.

Ὅπως δὲ σοι ἀπισήσω, alii ὅπως δ' ἤ σοι, &c.

Caput II.

Εἰς σέ, alii πρὸς σέ, &c.

Τῷτο ἔδδενὶ γίνεσθαι τῶν ἐν τῇ πόλει, alii γίνεσθαι post πόλει.

Καὶ ἐπαινέσαι δὲ ἀκρόντος, alii ἄκοντος.

Καὶ σκώψαντι ψυχρῶς, alii πικρῶς.

Ἐπιστῆναι μικρὸν κελεῦσαι, alii absque μικρὸν.

Καὶ παραμένων εἰπεῖν, alii παρακειμένων &c.

Καὶ εἰ ἐπιβαλέας, alii ἐπιβάλλεας.

Οἷς χαριεῖας ὑπολαμβάνει, alii ὧ pro οἷς.

VARIANTES

Caput III.

Εἶτα δὴ, alii δὲ.

Ὁ Ζεὺς ὕδωρ πλεῖον, alii legunt absque πλεῖον.

καὶ, ὁ ἀγρὸς, alii ἀγρὸν.

Παρατείσαντα δὴ χρεῖ, alii δεῖ pro χρεῖ.

Caput IV.

καὶ τοῖς παρ' αὐτῶ, alii αὐτῶ.

καὶ ἐπ' ἄλλω μὲν μήτε θαυμάζειν, alii μηδενὶ
pro μήτε.

Ὅταν δὲ ἴδῃ, alii ὅτ' ἂν, &c.

δεινῶς φαεῖν, alii δεινός, &c.

Μετρεῖν τοῖς ἔνδον παῶσι καὶ αὐτῶ τὰ ἐπιήδεια,
alii absque μετρεῖν, & pro αὐτῶ, αὐτὰ legunt.

Ἐπακῆσαι αὐτός, alii ὑπακῆσαι &c.

οὗτος φυλάσσει, alii φυλάττει.

καὶ τὰς ἔνδον absunt in nonnullis Editionibus.

λέγων λυπρὸν εἶναι καὶ πρὸς ἕτερον ἅμα ἀλλάτ-
τεας, alii absque λέγων, ita legunt λίαν μὲν λυ-
πρὸν εἶναι καὶ ἕτερον ἅμα ἀλλάττεας, alii legunt αἰτεῖν
ante ἕτερον, &c.

καὶ ὁ ἄροτρον ἔχρησεν, alii καὶ εἰ τῷ ἄροτρον, &c.

alii legunt ἀπαιτεῖν ante ταῦτα τῆς νυκτὸς &c.

Caput V.

καὶ προσαγαγόμενος Φιλῆσαι, alii προσαγά-
μενος &c.

Ὅταν ἢ θεῶ, alii ὅτ' ἂν more antiquo.

Ἐπεισιν, ἐπὶ τῷ εἰπεῖν τινα τῶν θεωμένων, alii
post ὕστερον legunt εἰπεῖν, ἐπὶ τῶν θεωμένων.

LECTIONES.

Caput VI.

ἐκ ἔχων ἐν κωμικῷ χορῷ, alii legunt absque
ἐκ.

Περιϊσάντων τὰς ὀχλὰς, alii περιισαμένων.

Καὶ λοιδορχμένων καὶ διαλεγομένων πρὸς αὐτὰς,
alii legunt διαλεγομένων πρὸς αὐτὰς καὶ λοιδορχμένων.

Caput VII.

Καὶ μεταξὺ δὲ ἀποκρινομένης ὑπεβάλλειν, alii
ὑποβάλλει.

Καὶ ἔς ποτε λόγους αὐτὸς εἶπας, alii εἶπεν; alii
εὐδοκιμήσας.

Καὶ ὅτι ἐκ ἂν σιωπήσειεν, alii καὶ ὥς οὐκ &c.

Ὅταν αὐτὸν ἤδη καθεύδειν βεβλόμενον, alii βεβλό-
μενα.

Caput VIII.

Ὡν εἰδὲς ἂν ἔχοι ἐπιλαθέσθαι, alii ἐπιλαθέσθαι.

Καὶ πάντας συμφωνεῖν. τὰ αὐτὰ γὰρ λέγειν, alii
πάντα & omisso γὰρ post τὰ αὐτὰ.

Καὶ ταῦτα πάντα διεξιῶν, alii omisso ταῦτα.

Εἰς δ' οἱ, καὶ πόλεις, alii πλεῖστοι male.

Caput IX.

Ἄρας κρέας καὶ ἄρτον, alii ἄρτον καὶ κρέας ἄρας.

τίβει, alii τίμιε.

Εἰ τὶ χρήσιμος, alii χρήσιμον.

Ἀγειν δὲ καὶ τὰς υἱεῖς, alii υἱὰς.

VARIANTES

Caput X.

Ἐπὶ τὴν οἰκίαν, alii ponunt ἐλθὼν ante.

θυλήματα, alii θυλήματα.

Caput XI.

Ἡ τὰ μήλα, alii μύρα.

καὶ ἐπὶ θέαν τηνικάδε πορεύεσθαι ποίων, alii ἡνίκα
ἐν δὲ πορεύεσθαι ἀπιδὼν δε.

καὶ ἀπὸ τῶν ξενίων, alii absque ἀπὸ.

φειδωνίῳ μέτρῳ τὸν πύνδακα ἐγκεκρυσμένῳ, alii
ἐγκεκρυσμένῳ.

alii sublatâ interpunctione post ἐπιήδεια, alii
sublatis σφύδρα ἀποψῶν.

Caput XII.

Ἦκεν τόμον ἀπαλήσων, alii ἤκων.

Ὀρχησόμενος ἄψαθ' ἐταίρους, alii ὀρχησάμενος.

Caput XIII.

Post ἔν τινι σᾶς ponunt δεικύναι ὡς ἐκ οἶόν τε.

καὶ ἔς δ' γινώσκει, alii ἤς pro ἔς & sublatâ in-
terpunctione post γινώσκει.

καὶ τὸν στρατηγὸν προσελθὼν, alii ponunt δὲ
post στρατηγὸν.

Ὅπως μὴ δώσει οἶνον τῷ μαλακισμένῳ, alii καλ-
λώπιζομένῳ.

Caput XIV.

καὶ πολλὰ φαγὼν, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπὶ θάκην, alii
καὶ πολλὰ φάγων τῆς νυκτὸς καὶ ἐπὶ θάκην.

LECTIONES.

Δις ἄλας εἰς τὴν χύτραν ἐμβαλὼν, alii ἐμβαλάλλων.
Κατὰ τὰς Ἡρίας πύλας, alii ἱεράς.

Caput XV.

Πωλῶν τι, alii καὶ πωλῶν τι.
Πόσῃ ἂν ἀποδοῖτο, alii interponunt τὶς post ἂν.
Καὶ τοῖς τιμῶσι, alii interponunt τὸ θείον.
Δεινὸς κατὰ κράσασθαι τῷ λίθῳ, alii δεινὸν.
Καὶ ἀναμεῖναι ἐκ ἂν ὑπομεῖναι, alii καὶ ἂν ὑπο-
μεῖναι, ἐκ ἂν προσμεῖναι.

Caput XVI.

Δάφνης εἰς τὸ σῶμα λαβὼν, alii interponunt πέ-
ταλα post δάφνης.
Καὶ ἔαν ἴδῃ ὄφιν, alii σοφὴν.

Caput XVII.

Καὶ πρὸς τὸν εὐαγγελιζόμενον, υἱὸς, &c. alii in-
terponunt ὅτι ante υἱὸς.
Καὶ δίκην νικήσας, alii νίκην.
Ἰλαρὸς ἔστω, alii ἐσὶν.

Caput XVIII.

Κατὰ σάδιον, &c. alii anteponunt καὶ κατὰ σά-
διον.
Μάλιστα μὲν μὴ δεῖναι, alii addunt εἰ δὲ μὴ, δεῖς
εὐθύς ἀπαιεῖν.
Ἵνα φυλάτῃται αὐτῷ, alii αὐτὸ.
Πόσῃ, alii addunt εἰπεῖν.

VARIANTES

Caput XIX.

Ἰμάτιον—ἀναβαλλόμενⓈ, alii ἀναβαλόμενⓈ.
Ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον, alii ἐμβαλεῖν.

Caput XX.

ΜασσώμενⓈ σιγίζεν αὐτὸς, alii μασσώμενον.
Καὶ ξωμῶ τῷ παρακειμένῳ, alii addunt εἰπεῖν ὅτι.

Caput XXI.

ἈναβαλλόμενⓈ δὲ θοιμάτιον &c. alii ἀναβα-
λόμενⓈ.

Τῷ ἀσκληπιῷ, alii ἐν ante τῷ — τῶν ἐκτρίβειν
σεφανῶν, alii σεφανῶντα.

Καὶ ὑμεῖς δέχεσθε, alii ἐδέχεσθε.

Caput XXII.

Οἷος νικήσας τραγωδῶς, alii νικήσαι.

Ἐπὶ τῷ καλασρώματιⓈ, alii ὑπὸ τῷ &c.

Caput XXIII.

Οἷος ἐν τῷ Δείγματι, alii διαζεύγματι.

Ὡς πολλὰ χρήματα αὐτῷ, alii αὐτοῖς.

Λέγειν ὡς μετ' Ἀλεξάνδρου, alii μετὰ Εὐάνδρου &c.

Καὶ ἐν τῇ σιτοδείᾳ, alii σποδίᾳ

Ποῆσαι δέκα τάλαντα, alii ponunt καὶ ante ποι-
ῆσαι.

LECTIONES.

Καὶ τὰ φῆσαι, alii φήσας.

Καὶ ἐν μισθῷ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, alii καὶ μισθῶν οἰκία οἰκῶν.

Caput XXIV.

Οἷος τῷ σπεύδοντι, alii addunt ἐνυλχάνειν αὐτῷ.

Καὶ προσελθεῖν πρότερος ἔθενι θελῆσαι, alii θελήσας.

Caput XXV.

Καὶ θαρρῆν κελεύειν, alii θεωρεῖν.

Caput XXVI.

Οἷος τῷ δήμῳ βυλευόμενος τινὰς, alii addunt δεῖ αἰρεῖσθαι ὃ δεῖ αὐτὸς καὶ μὲν, alii fine ὃ legunt.

Οὐκ οἰκητέον ἐς τὴν πόλιν, alii ponunt λέγων ante ὃν.

Τὸν Θησέα πρῶτον, alii addunt αἴτιον.

Καὶ τοιαῦτα ἕτερα, alii addunt λέγειν.

Caput XXVII.

Ταῦτα ἄδαν παρὰ πότον, alii legunt ἄγων παρὰ πότον.

Ἄμα μελετᾶν ἱππάζεσθαι, alii ἀσπάζεσθαι.

Καὶ πεσὼν τὴν κεφαλὴν κατεαγένοι, alii κατασχῆναι, & alii κατεσχένοι.

VARIANTES &c.

Καὶ ἅμα μαρτυρεῖται παρ' αὐτῶν, alii addunt
διδάσκειν αὐτὸν.

Caput XXVIII.

Πρῶτον ἀπὸ τῶ γενεᾶς αὐτῶν, alii αὐτῶν &c.

Καὶ τέτοις διεξιὼν, alii addunt φησὶν.

Καὶ ἐγὼ τῶτον τὸν ἄνθρωπον πάντων, alii addunt
μάλις.

FINIS.

